

menti materia deberet immorari. Placuit itaq; Regi, totam belli molem inde promoueri in maioris negocii oppidum aliquod obsidendum.

Cartima & Coinum castella munitissima obsidentur, & Benania quæ oppidum diruitur. Caput II.

CVMOVE duo essent castella inter se proxima quæ ratio exigebat debere oppugnari, anteaquam Malaca obsideretur, & proceres atq; rei militaris periti duces, vtrum prius oppugnandum esset, inter se decertarent (Coinum, & Cartima ea erant) Quid prohibet, inquit Rex, quando copiarum supersunt, vtrumq; castellum obsideri? Hoc placet omnibus, quia Regi placuit. Mittit itaq; Magistrum militiæ diui Iacobi, & Hispaniæ Comestabilem, & Alphonsum domus Aquilariæ dominum, & Portucarrerium Comitem Palmensem, qui Cartimam obsidione cingant. Simul etiam ex alia parte Marchionem Gaditanum, & Comitem Cluniensem, & Furtatum Mendozam, cum Cardinalis Hispani cohortibus, & præfectum Bæticæ mittit, qui eodem ipso temporis articulo Coinum obsideant. Rex ipse in vtriusq; castelli conspectu medius castra metatur, vnde vtriusq; obsessores quoties opus esset, posset auxilia submittere. Postridie eius diei obequitavit duo illa castella, captans vbi commodius castra collocaret. Cartimitanæ vallis incolæ qui anno superiori intercedente Marchione Gaditano Hispanorum Regum obsequio se dediderant, deinde ad Coinum accepta clade rebellant, nunc fortuna iterum mutata, eadem qua prius perfidia se iterum dediderunt, causati quod non in potestate sua fuerit in fide permanere. Benamaxichum vocabatur oppidum, quod huiuscemodi dedititii incolebant. Quos Rex benigne allocutus, muneribusq; affectos hortatus est, vt essent constantes in obsequio, neq; se, vt antea fecerant, tam cito mutarent. Quod si minus possent facere, saltem se medios atq; sequentes inter vtrosq; seruarent, quoad omnis illa regio in Christianorum ditionem redigeretur. Agros illorum interea & saltus, sata & arboreta, rustica & vrbana prædia iussit non attingi, neq; aliter tractari quam si Christiani essent, atq; in hunc modum incolumes dimissi sunt, atq; proinde fœlices, si conditionem oblatam seruare voluissent. Sed non steterunt promissis, factiq; sunt multo quam antea deteriores, tum admittendo suos, tum arcendo nostros. Quod vbi Regi compertum est, iubet oppidum oppugnari, expugnatumq; dirui, in viros qui ex oppugnatione superfuerant, passim sæuiri, ex primoribus oppidanis octo supra centum patibulo suffigi. Cætera multitudo ex omni sexu & ætate sub hasta venum data, atq; in manubias redacta est. Quæ res quemadmodum Benamaxichi gesta est, per interpretes iussa denunciari Cartimæ, Coini, Mundæ, & in castellis omnibus & oppidis finitimis. Per eosdem quoq; interpretes totius vallis incolas omnes admonuit, vt se Regis clementiæ dederent, neq; vellent vltimam experiri fortunam, atq; omnia perpeti quæ victoribus in victos facere collibuisse. Benamaxitanorum exemplum poterat vicinos populos mouere, sed illi nihilo secius perstant, seq; pro vita ac libertate tuenda periculis omnibus exponunt. Rex igitur partem exercitus, & tormentorum, ac machinarum ad eos mittit qui Cartimam obsidebant, partem ipse ad Coini obsidionem retinet. Coinum præter munitiones quas arte ac natura validissimas habet, vndiq; cinctum est arborum densis atq; confragosis nemoribus, aggeribus & maceriis præruptas vias, incilibus fossis vorticosos riuulos facientibus, vt difficile sit peruium, nisi indigenis, & quibus iterum diuerticula nota sunt. Huic Rex iubet admoueri stationes, quam potest arctissime, oppidani quam longissime possunt a muris arcere. Hinc ab vtraq; parte tumultuaria pugna conferta, mox & stataria. Tum stationes fixæ roborantur. Tormenta & machinæ suum opus exercent, murum ac turres extrarias crebris ictibus quatunt. Neque cessatum a murorum concussionem, quoad magna pars cum suis turribus cecidit, latiusq; apertum hostibus reliquit.

Coinum frustra oppugnatur a nostris, Gomeritis adiuuantibus Coinates, sed tandem utriq; se dedunt Caput III.

EST in Mauritania hominum genus bellicosum, qui non sibi, sed mercede conducti aliis populis bella gerunt, Gomerites appellant, nomen, ut videtur, deductum a Gomer filio Iapheth, de quo in libro Geneseos, & in Paralipomenis. Et nisi Iosephus in antiquitatibus, & Hieronymus in Hebraicis quaestionibus, posteritati Iapheth tribuerent incolatum Asiae, & nominatos a Gomer Iapheth filio primogenito scriberent fuisse cognominatos Galatas, qui procul dubio populi sunt Asiatici, videri poterant Gomeritae, a Gomer filio Iapheth fuisse cognominatos. Sed hi de quibus hoc in loco loquimur, non ad Gomer filium Iapheth, sed ad Phuth filium Cham filii Noe referuntur, quibus partes Libyae cesserunt habitandae. quare hi Gomeritae non a Gomer filio Iapheth, sed a Phuth filio Cham, sunt cognominati Phutei. Ab his Gomeritis quos diximus Libyam incolere, appellatur nostro tempore Velez la Gomera, & una ex quinque insulis Fortunatis la Gomera. Eo igitur tempore quo obsidebatur Coinum, ingens multitudo Gomeritarum, quos diximus Mauritaniam incolere, fretum Herculeum traiecere, non tam ut stipendia inter suos mererent, quam amore religionis inducti, & Mundae, quod diximus castrum Coino proximum, confedere, captantes occasionem obsessis Coinatibus se addere socios. Id quod Regem nostrum non latuit. Nam quid potuit latere vni tantum obsidionis curae inuigilantem, ne quispiam ingrederetur, aut egrederetur? Quare custodiis alios custodes adhibuit, excubias extra castra per tramites & diuerticula semper habuit. Sed nihil est audaciae atque temeritati imperuim. Ex Gomeritis namque vnus, Si quis, inquit, est viri fortissimi, quem Coinatum fortuna moueat, me sequatur: & simul hoc dicens sequentibus aliis compluribus in medios custodes irruit, viamque aperit, & ad horam Coinates ex composito facta eruptione stationes nostrorum inuadunt, alios trucidant, alios fugant, suos intra moenia recipiunt, atque tam praesenti opportunoque auxilio adiuti animum ad se acrius tutandos erigunt. At Rex Gomeritis intra muros receptis nihilominus oppugnationem parari iubet, pluteos & testudines aptari, arietes & ciconias muris atque ruinis murorum admoueri. Primas oppugnationis partes Duci Anagarensi & Beneuentano Comiti mandat, atque alios qui succederent, ordinat. Dumque alia ad oppugnationem opportuna parantur, quidam ex praetorianis cohortibus milites impatientes morae Duce Petro Alarconio ordinatam oppugnationem praeuertunt, per murorum ruinas irrumpunt, intra muros recepti cum obuiis quibusque pugnant, omnesque in fugam conuertunt, quoad in late patentem quandam viam est deuentum, vbi se Gomeritae cum plusculis oppidanis agglomerauerant. Ibi pugnatum est acriter, atque ex nostris complures ceciderunt redintegrante pugnam saepius Petro Alarconio. Qui cum a suis admoneretur, ut se a pugna subtraheret, Non, inquit, ea de causa in hoc certamen descendi, ut quispiam posset dicere Alarconium vidisse terga hosti vertentem. Atque ita cum paucis circumuentus fortiter dimicans confossus est. Cecidit & Tellius Aquilarius vir nobilis, & qui se in armis saepe ostentauerat. Caeteri in fugam conuersi adiuuante magna ex parte muliercularum manu, quae ex solariis & fenestris iactu lapidum, tegularum, & vrceorum, singularem viris operam nauarunt. Atque hunc in modum hostes moenibus exclusi sunt, oppidi oppugnatione deserta est, sed non cessatum interea a murorum concussione, & saxorum ingentium iactu per totum oppidum nihil intactum relinquentium.

Haec tenus in Nebriffensis archetypis & protocollis inuentum est, cetera incuria quorundam, & furorum rapacitate, nihil aliud rimantium quam quomodo autorum lucubrationibus insidientur, perierunt.

AELII ANTONII NEBRIS-
SENSIS, EX GRAMMATICO ET RHE-
TORE HISTORICI REGII, DE
BELLO NAVARIENSI
LIBRI DVO.

Præfatio de antiquitate, nomine, & situ regni Nauariensis.

NTER Gallos Hispanosq; gentes belligerandi cupidas, natura ingenii humani conscia Pyrenæi montis præcipitia posuit, ut utriusq; populi se intra fines suos continerent. Sed quo non penetrat hominis ambitiosa temeritas? Ecce Gotthi Narbonensem Galliam Hispaniæ annectunt, profugiq; a gente vetusta Gallorum Celta permiscunt nomē Iberis. Sed omitteremus nunc illa vetera, nō videmus etate nostra partem Brachate Gallie Tarraconensi contributam? non vidimus nuper factionis Gallicæ principem Nauariam seruientem? Tametsi diuersa fuit ratio alteris in alterorum solo permutatis finibus aberrandi. Neq; enim Gallia Narbonensis sub Gotthis tantū principibus Hispaniæ portio fuit, verum etiam sub Romanis, atq; ante Romanorum tempora totus ille tractus Hispaniæ annumeratus est. At Nauariam, quis æquus rerū estimator iudicet, ab Hispaniā posse disiungi? An cum natura voluerit nos a Barbarorum incursum præruptissimorum montium obiectu esse tutos, pateremur hostes intra patriæ nostræ regiones debacchari? Quā ob causam hæc cura magnanimæ illi viragini Elisabethæ Hispaniarum Reginæ semper insidebat, quemadmodum angulus ille a toto suo corpore diuulsus, vel permutatione, vel dotis nomine, vel alia quacūq; honestatione in formam pristinam redigeretur: semperq; Horatianum illud in ore habebat:

O si angulus ille Proximus accedat, nostros qui cædat Iberos.

Nam præter iungendi pulchritudinem, verebatur ab ea parte nunquam Gallos esse quieturos. Hoc bis per oratores egit, et quidem summa diligentia, atq; etiam iniquis conditionibus attentauit, ut Catharina Phoxensis Comitissæ filia unica, atq; proinde illius regni hæres Ioanni filio Hispaniarum Principi nuberet, atq; eadem via dotale regnum in suum corpus rediret. Sed fortuna in omnibus aliis indulgentissima hoc vnū illius felicitati denegauit, quippe quæ alia via tantæ rei gloriam dulcissimo coniugi reseruabat. Vtrunq; tamen Nauaria illa quæ antea fuerat abscissa, iam nostra est, nobis cæsit, in censu nostro numeratur. Sed priusquā dicamus quo iure, quibusq; viribus in nostram venerit potestatem, pauca nobis de nomine, de situ, de natura regionis præmittenda sunt. Nauaria nomen est nouum, nuperq; excogitatum, dicta quārum assequi possumus coniectura, quod Hispani vocant Nauas camporum areas planas, arboribusq; purgatas, quæ tamen habeant in circuitu syluas, dum etaq; fruticosa, & inde Nauaria fortasse dicta loca quæ complures habeant huiusmodi Nauas. Hanc regionē fere incolunt Vascones, in quibus ista numerantur, Pompelo imprimis regionis caput, quam Strabo Pompeiopolin vocat, sic dictam, quod sit a Pompeio Magno, aut eius nomine condita, quo tempore contra Sertorium in ea regione bellum gessit Metello missus adiutor a senatu. Est & Iturissa, & Alantona, & Cascantum, & quæ iam pridem nobis cesserant Tricium, Lucronium, & Quintilianii oratoris patria Calaguris. Terra tum pecori, tum agricolationi apprime fertilis, & quamquam Pyrenæo apposita, longe tamen Celtiberos, & Bardulos utriusq; finitimos, & aeris clementia, & solis benignitate superat. Habet Nauaria in Galliam Aquitaniam duas tantum pylas, hoc est portas, siue aditus, alteram per Runcatas valles, alteram per vallem Runcetanorum. Ronzas, hoc est runcas, Hispani vocant vepetra runcobus instrumentis succisa. Vnde utraq; valles illæ, quæ non aliam quam runcationis culturam admittunt, runceta possunt recte appellari, & populi huiusmodi locorum incolæ Runcetani. Vtrunq; aditum Benearnensis Gallie regiuncula excipit, dicta a Benearno oppido, quod Antonino Pio autore distat a Casar-angusta millia passuum centum duodecim, atq; a summo Pyrenæo eadem via millibus passuum sex & triginta. Sed antea quam de bello Nauariensi scribere incipiam, quia video complures dubitare, frequenterq; disputare, quo iure Hispani Nauariam inuasissent, inuasamq; subegerint, pauca de huius belli iure hoc in loco dicamus.

AE LII ANTONII NEBRIS
SENSIS DE BELLO NAVARIEN-
SI LIBER PRIOR.

*De iure gentium, & diuino, atq; humano, quo Hispani orbis moderator Naua-
riam obtinuit. Caput I.*

ETSI regni propugnandi libido non omnino caret vitii
suspicione, cum Reges magis debeant fines tueri suos, 10
quam inuadere alienos: fit tamen aliquando, vt neces-
sitate cogantur bellum suscipere, quod esset alioqui
iniustum, atq; proinde nefarium. Hinc est illud Augu-
stini in quarto de ciuitate Dei volumine, Belligerare,
inquit, & perdomitis gentibus dilatare regnum, malis
videtur foelicitas, bonis necessitas, sed quia peius esset,
vt iniuriosi iustioribus dominarentur, non incongrue
ista necessitas facit ex causa aliqua iniqua iustissimam.
Vnde factum est, vt iniquitas illorum quibuscum bel-
la iusta sunt, regnum adiuuerit, vt cresceret. Itaq; Romani iusta bella gerendo im- 20
perium ita magnum acquirere potuerunt, quia sortiti sunt hostes iniustos, quibus-
cum bella iusta gererentur. Atq; ita causas ex causis trahendo, eo vsq; peruenerunt,
vt totius nostri orbis imperio potirentur. Nunquam enim hostibus bellum indixe-
re, nisi per legatū facta imprimis clarigatione, deinde per sacerdotem facialem de-
uotione, dirarumq; imprecatione. Quare nihil mirandū est, si rector, idemq; mun-
di arbiter, qui dat adimitq; regna, in cuius manu cor Regis est, & per quem Reges
regnant, abstulit mentem Nauariorum Regi, indurauitq; cor illius, vt noster belli
gerendi causam haberet iustiore, atq; proinde membrum illud abscissum in suū
corpus restitueretur. Neq; iniuria id, quod aduersarii putant, sed per leges diuinas 30
& humanas, pontificias & ciuiles, perq; ius ipsum quod natura omnia animalia
docuit, quodq; per omnes gentes ita disseminatum est, vt nulla sit natio tam bar-
bara, atq; a communi sensu tam abhorrens, quæ non illi naturæ legi acquiescat, vt
arma tenenti omnia det, qui iusta negat. Nam quid iniustius excogitari poterat,
quam ad iustum bellum proficiscenti negare aditum, viamq; ex iure gentium cū-
ctis mortalibus communem? Cum præsertim de regni indemnitate illi satis caue-
retur. Quid? non ex lege diuina quæ naturali consentanea est, Moyse præcipitur,
vt inuadat, ac deinceps possideat regnum Seon Regis Amorrhæorum, propterea
quod denegauit filiis Israel tendentibus in terram promissionis transitum per fines
suos? Misit, inquit scriptura in libro Num. Israel nuncios ad Seon Regem Amor- 40
rhæorum, dicens: Obsecro vt transire mihi liceat per terram tuam, nō declinabi-
mus in agros nec vineas, non bibemus aquas ex puteis, via regia gradiemur, donec
transferimus fines tuos. Qui concedere noluit, quin potius exercitu congregato e-
gressus est obuiam in desertū, & venit in Iasa, pugnavitq; contra eum, a quo percuf-
sus est in ore gladii, & possessa est terra eius. Tulit ergo Israel omnes ciuitates eius,
& habitauit in vrbibus Amorrhæi. Eadem prope atq; eisdem verbis scribuntur in
Deuteron. In primo quoq; Machabæorum volumine, Iudas, inquit, ex Galaaditis
superatis rediens victor in terram Iuda venit vsq; Ephron, & hæc ciuitas magna,
& munita valde in media via sita, & non erat declinare ab ea dextra, vel sinistra,
sed per medium iter erat. Et incluserunt se qui erant in ciuitate, & obstruxerunt
portas lapidibus, & misit ad eos Iudas verbis pacificis dicens, transeamus per ter- 50
ram vestram, vt eamus in terram nostram, & nemo vobis nocebit, tantum pedi-
bus transibimus. Et nolabant eis aperire. Et oppugnauit ciuitatem illam tota die,
& tota nocte: & tradita est ciuitas in manu eius, & peremerunt omnem mascu-
lum in ore gladii, & eradicauit eam, & accepit spolia eius, & transiuit per
totam ciuitatem super interfectos. His itaque huiusmodi exemplis manifeste
ostenditur,

ostenditur, quæ sit Dei voluntas transformantis imperia, & mutantis regna, qui indurat cor Seon Regis Amorrhæorum & Ephronitarum, vt horum spoliis Iudas potiretur, & illorum ciuitates Israeliticus populus iuste possideret, sub illo prætextu, quod negauerunt id quod iure gentium erat commune, sicut fluminis aqua, aeris spiritus, solis lumen. Quid si ex causa aliqua nobis occulta voluit Deus Nauariam materno rem gerente auo, a Ioanne in Carolum, hoc est, a Gallis ad Hispanos reducere? & quæ alia potuit iustior esse causa, quam quod regnum iniuste acquisitum iuste amitteretur? Nam quis ignorat Blancam iuniorem Ioannis Nauariæ ac deinceps Tarraconenfium Regis ex Blanca vxore filia Caroli procreatam, quæ fuit Enriquo huius nominis Hispanorum Regum quarto nupta, ac deinde repudiata, veneno intercepta a Leonora sorore, eiusque marito Foxensi Comite, vt ad ipsos regni successio perueniret? id quod in illos male vertit. Nam intra dies quindecim posteaquam sibi regium nomen adoptauit, miserabiliter & digne perijt. Sed ex ea & Comite Phoxensi natus Gastonus, & ex Gastono Phœbus pater non diu vixerunt. Sed & Phœbus Phœbi filius in ipso ætatis flore raptus est, superstite Catharina sorore, qua sinistris auibus Ioanni vltimo Nauariensium Regi nuptui dedita, dotale regnum ad Hispanos suos redactum est. Non vides quam veridice in hac familia expensum est, quod in Exodo Hebræorum legislator est interminatus? Ego, inquit, sum dominus Deus tuus fortis Zelotes, visitans iniquitatem patrum in filios vsque in tertiam & quartam generationem eorum qui oderunt me. Illud quoque ex libro Sapientiæ: Degeneres, inquit, stolones non agent radices altas, neque stabile firmamentum collocabunt. Per leges quoque Pontificias & ciuiles Ioannes Nauariæ Rex vere potuit regno spoliari, ex eo quod schismaticus, & schismaticorum fautor, atq; proinde hæreticus læsæq; maiestatis reus, atq; eodem iure intestabilis ipse, & omnis eius posteritas gentilitio regno mulctanda, quod vtriusque iuris consultissimi doctores multis argumentis, & rationibus, exemplisque probant, ex eo quod in sequentis historiæ contextu narrabimus.

Quod Nauariæ Rex fuit schismaticus, quia Gallorum Regis schismatici fautor. Caput II.

LVDOVICVS Gallorum Rex more gentis suæ homo leuissimus, non contentus se intra pelliculam suam, hoc est intra regni sui fines, continere, animum in Italiam iniecit, & quia intelligebat cum multis negotium sibi gerendum, quærit ex Italiæ principibus amicos & socios, non optimates ex ciuitatibus, non iustos oppidorum dominos, sed quos audiebat violentam in subiectos exercere dominationem, quos rerum nouarum cupidos norat, quos denique ex professione hostes ecclesiæ Romanæ sciebat. Torquebat tamen illum talia molientem Iulius secundus Pontifex Max. patrimonii ecclesiastici vindex acerrimus, idemque fortissimus propugnator, quem solum videbat conatibus suis obstaturum, ac præterea neminem. Agit cum Georgio S. R. E. Cardinale Rotomagensi tempestate illa vtcumq; de Pontifice merito, in Gallia tamen legato a latere, homine ambitioso, nec minus res nouas moliendi cupido, vt cum reliquis apostolici senatus conscriptis patribus quos ambire posset ipse per se, quosque antea Rex ipse pecunia muneribusq; corruerat, indicant Pontifici œcumenicum concilium, crimina intendant, testes subornent, qui dicant se vidisse quod non viderint, per quæ cogatur pontificatu se abdicare rigidus ille patrimonii ecclesiastici defensor, vt in eius locum adoptetur quispiam, qui omnia ex Galli Regis arbitrio faciat. Ex omni patrum numero quinque tantum ad se pellexit. Nam alii omnes in officio apud Pontificem permanserunt, quos prouentibus ecclesiasticis, si quos habebant in Gallia, mulctauit, Gallis omnibus qui sub ditionis suæ imperio erant, Romana curia interdixit, edito quoque iussit, ne apostolicis literis quispiam obtemperaret, ex ecclesiæ subditis amicis & sociis quos potuit sibi conciliauit, quos non potuit, pro hostibus habendos esse censuit, atque hunc in modum schismate, id est, diuisione facta, incōsuetilem illam nostri Saluatoris tunicam, hoc est ecclesiæ vnitatem, lacerauit, quæ

neque satellites quidem & Christi carnifices soluere sunt ausi, seque publicum hostem professus ecclesiæ Romanæ apostolicoque senatui bellum indixit. Interim Bononia capitur a Pontifice, pulsa Bentiuolorum familia, quibus miseranda ciuitas miseram seruiert seruitutem. Flaminia quoque ciuitates ad ecclesiam pertinentes Venetis iniuste possidentibus detraxit. Ferrariam præterea, quam & Mutina sequebatur, ex manibus Alphonso ducis per censuras apostolicas iam extorsurus erat, si non hæc dira pestis negocium interpellasset. Ferrarienses namque atque proinde Mutinenses nihil aliud sperabant, quam siue iure, siue iniuria dedere se Pontifici, atque ab Alphonso decidere, qui non modo in ciues sæuissimam tyrannidem exercebat, sed & tributum, & tributariam obediētiam Pontificibus debitam denegabat. Sed cum iam securis ad arboris radicē admoueretur, ad quem Alphonso confugeret, nisi ad fugitiuorum receptatorem, ad tyrannorum propugnatores, ad facinorosorum hominum singulare subsidium? Igitur Pontifex, quod iure non poterat, viribus assecuturus Bononiam venit, vt ex proximo rem gerat. Eo senatum apostolicum conuocat. Ad sunt omnes præter paucos illos nigri genii notatos cauterio. Et ecce Gallorum Regis præfectus qui Mediolanum præsidio tenebat, Bononiam venit cum exercitu, urbem obsidet cum suo Pontifice, tormentis machinisque oppugnat, atque fortassis rem peregisset, nisi exercitus Hispanus a Neapoli, duce Fabricio Columna Pontifici suppetias tulisset, coegissetque Gallos se in Mediolanum suam recipere. Sed alia ex parte Gallus ecclesiæ hostes fouere non cessat, Bentiuolis Bononiam extorribus exercitum tradit, qui, dum Pontifex Rauena ageret, recepti in urbem a proditoribus quibusdam Bononiensibus, omnia sacra & profana, diuina & humana miscuerunt, arcem munitam a Pontifice sumptu immodico demoliuntur, statuam æream Pontificis nomine dicatam deturbant, subiectisque ignibus confundunt, ecclesiæ insignia radunt, in quorum loco Gallica reponunt edicta, præconia, iudicia, omnia Galli regis nomine fiunt, in curiales amicasque Pontificis partes sæuiunt. Interea Cardinales illi qui ad ecclesiæ hostes transfugerant, non concilium, sed concilii vmbra simulant. Nam quis appellarit concilium, quod capite, quod pedibus, quod corpore, quod anima, quod spiritu denique viuificante caret? Pontificem citat, alios nostri orbis Principes conuocant, terminos intra quos sint conuocaturi præscribunt, de summa vniuersalis ecclesiæ decernere statuunt. Locum placuit esse Pisas, tempus Kalendas Septembris, vtrunque tamen frustra. Nam & Florentini prohibiti sunt Pisas accedere, & cum loco tempus quoque. Pontifex interea non cessat illos ad ecclesiæ vnitatem hortari, ne sint tantorum causa malorum commonefacere, præscribit terminos, primo quinquaginta dierum, deinde quindecim, deinde octo intra quos resipiscerent, & ad meliorem sensum redire possent, & ne quid fraudis subesse suspicentur, interponit fidem publicam, cuius sponsorem offert ipsum senatus apostolici consensum. At illi admonitionibus his facti multo deteriores, Pontificis indulgentiam interpretantur timorem, & a crimine maiores sumunt animos, multoque pertinacius insistent cœptis. Igitur Pontifex ira percitus, quando longa patientia nihil proficit, gladium ex Petri manibus corripit, in rebelles contumacesque stringit, honorum insignibus expoliat, dignitatibus ecclesiasticis, beneficiis omnibus mulctat obtentis, & ad obtinenda posthac inhabiles & indignos facit: ipsos atque ipsorum fautores schismaticos, atque proinde hæreticos declarat, bona publicat, ad huius sententiæ executionem Christianos Principes inuocat, atque imprimis nostrum, vt ecclesiæ causam tueatur. Qui tamen si eo tempore in Africi belli expeditione implicitus erat, atque in ipso Herculeum fretum traiciendi articulo intentus, nihilominus tamen respexit ad Petri nauiculam fluctuantem, & omissa in aliud tempus Africa, & exercitu quem in Mauros paraue- rat, classe comparata, equitum peditumque bonam partem in Italiam mittit, seque vt Neapolitano præsidio iungant, ducibus atque cohortium præfectis imperat, vt si qua in re fuisset opus, voluntati Pontificis obsequerentur. Antea tamen Gallum, quocum non modo affinitas, sed etiam foedus arctissimum erat, vt ab ecclesiæ iniuria se abtineat, ne hostes illius foueat, ne se sceleratis immisceat hominibus mo- ner,

10

20

30

40

50

net, initam cum illo amicitiam commemorat, quæ necessario soluenda erat, si ille contra ecclesiam, ipse pro ecclesia staret. Itaque franguntur foedera, rumpitur amicitia, affinitas, quia vinculo arctiori conglutinata erat, dissolui non potuit. Bononia interim Pontificis iussu a nostris obsidetur, Galli Bentiuolis auxilia mittunt, & quia indices augebantur, cessere nostri, illi Rauenam obsident, nostri dum obsessis auxilia ferunt, non potuit euitari fatale illud, simul & lachrymabile praelium, in quo propius fuere periculo qui vicere. Nam & victoria tandem apud Gallos permansit, non illa quidem incruenta, sed ut aiunt Cadmea, quippe in qua multo plures ex hostibus quam ex nostris ceciderunt. Ex victoria Galli vitio gentis suæ facti insolentiores Rauenam oppugnant, expugnatamque diripiunt, in omnem sexum & ætatem bacchantur, non templis, non ædibus sacris, non Christo dicatis virginibus parcunt, tantumque Italiae vniuersæ terrorem iniecere, ut de vrbe deserenda iam Romani agerent, idque fecissent, nisi magnitudo animi atque præstantia Pontificis, trepidantes & attonitos, & iam nihil aliud quam de fuga cogitantes in vrbe retinisset, deque rep. Christiana bene sperare iussisset. P. Cornelius Scipio nondum Africano similis, qui post Cannensem cladem, cum ex reliquiis Canusium plures perfugissent, deque deserenda Italia nobilissimi quidam adolescentes deliberarent, stricto super capita consultantium gladio iuravit se pro hoste habiturum, qui non in sua verba iurasset, effecitque ut omnes iureiurando astringerentur, nunquam se Italiam deserturos. In hæc diuertimus, ut ostenderemus, quod præter ius illud naturale ac diuinum, etiam per leges pontificias & ciuiles debuit regno multari Nauariæ Rex, quod per literas apostolicas identidem admonitus Gallum schismatis concinnatorem noluit deserere.

Quod Hispanus Rex Christianos Principes hortatur ad bellum contra schismaticos gerendum, Regemq; Nauariæ dubium sollicitat. Caput III.

IGITUR Hispani orbis moderator, cernens Gallorum rabiem magis magisque sauire, illorum furori nihil iam posse obistere, concutit illud consiliorum pectus fecundum, & qua via pestilenti occurrat morbo, dies noctesque cogitat, statuit hostis vires quas videbat in dies augeri, in partes distrahere. Enriquem Britannorum Regem, eundemque charissimum generum, ad quem ex iure Aquitania Gallia pertinebat, ut Ducatum bello repetat, hortatur, auxilium pollicetur, utque iustior esset repetendi causa, apostolica intercedit autoritas, qua Gallum Aquitania priuat, Britannoque occupandam exponit. Ex alia parte Maximilianum Cæsarem confocerum suum, atque Caroli maximi Burgundionum Ducis ex filia nepotis tutorem sollicitat, ut ab vtriusque Germaniæ finibus Gallum adoriatur. Italiæ respublicas quæ belli euentum ancipites expectabant, ad societatem inuitat. Mittit itaque Britannus copias suas, quæ in collimitio Bastulorum Aquitanorumque considerent, quibus ut se Hispanorum exercitus iungeret commodius, per Nauariam iter aperiendum erat, cuius Rex in Gallorum partes videbatur esse propensior, siue quod natione Gallus erat, siue quod patrimonii sui bona pars in Gallia erat, quam, si sequeretur Hispanorum studia, videbatur amissurus, cum alioqui esset Principis nostri beneficiarius. Nam quis ignorat, cum inter Phœnenses dominos, primum patrem, ac deinde filium, ac ex parte alia Ioannem Labritensis domini filium, de Nauariæ regno, iure viribusque certaretur, haberetque vtraque pars suos fautores, Phœnenses Gallum, Labritensis Hispanum, nostro studio Ioannem obtinuisse regnum? & eo nomine quæcumque fortuna sequeretur, adiuratissimus Hispanorum cliens esse deberet. Igitur ne quid detrimenti exercitus noster per alienos fines incedens pateret, petita Ioanne certa quædam pignora, quæ siue volentem, siue nolentem cogant in fide permanere, & quæ ea essent quærenti, tres arces responsum est, Stellam, Amaiam, & ad Pyrenæi Galliam spectantis radices sanctum Ioannem, post negocium peractum reddendas: interea tamen apud sequestros deponerentur Hispanos, viros nobiles & ingenuos, qui fide publica interposita pacta conuenta seruarēt. pollicetur præterea noster, se redditurum Arcos & Guardiam oppidula duo, quæ

quondam Nauariæ regno fuerant contributa, indemnitate in super, quacumq; regius exercitus progredieretur, protectionem quoq; si Gallus bellum in Nauariã intentasset vnquam. De arcibus illis tribus sibi placere Ioannes responderet, de sequentibus non placere, nisi facerent indigenæ, dumq; tempus de die in diẽ protrahit, secreto Gallũ omnibus iis de rebus facit certiore, sibiq; vt auxilia mittat, quã primũ etiam atq; etiam implorat, Hispanos esse in armorũ procinctu, sibiq; viam ferro aperiendam, si non sit qui obstat, non esse dubium. Nuntius earum rerũ quæ in Hispania geruntur, ad Pontificem perfertur, cogit conscriptorum patrum frequentem senatum, bono animo vt sint hortatur, ex Hispania, vt quondam sæpe, ita & in præsentiarum perditę rei spectandã esse salutem dicit. Quare iuuãdus est (inquit) optimus ille Princeps, in communes bonorum omnium hostes noster vterq; stringendus est gladius, atq; dum sæcularem alterum acuimus, interim spirituale alterum in schismaticorum ceruices intentemus. Consultant itaq; patres conscripti, quid nam sit de Nauariorum Rege decernẽdum, fit senatus decretum, in quod omnes pedibus manibusque eunt, declaratus est schismaticus, atq; proinde hæreticus, quia identidem admonitus pertinacius agebat, & se iam non obscure Gallum profitebatur, mulctatur regno, & omnibus fortunis, non modo ipse, sed & vxor, & filii cum omni posteritate sua, in Hispanum omne ius regnandi transfertur. Gallus interim omnes copias suas contrahit, & quas in Italia in præfidiis habebat & quas in statiuis, aliasque in Germania conscribit, Ioanni suo quamprimum pos- 10
sit auxilium laturus. Sed dum ille moratur, noster negocium peragit. Intelligens namque belli momenta in celeritate magis quam in militum robore positam esse, Fœderico a Toletio Albanorum ad Tormim duci consobrino suo instantis belli summam commendat, præfectumque exercitus maximum, siue (vt more nostro loquar) ducem generalem facit, quid illi faciendum sit edocet, vt quam celerime Nauariæ fines inuadat hortatur, vt rem gerat strenue monet, & quia nullum esse bellum iustum nouerat, nisi quod rebus petitis antea denunciatum sit & indictum, ne quid inexpertum relinquat, sæpe monitum, adhuc monendum esse dicit. Per Metatum qui in curia nostra pro Ioanne procuratorio nomine oratorem agebat, nunciat, nisi e vestigio petitas arces, in quos vsus dictum est, traderet, se omnia rapturum quæ citra & vltra Pyrenæum ad illum pertinerent. Atque in hæc 30
verba orator dimissus est. At Nauarius his admonitionibus nihilo melior factus, interea Gallum sollicitat, atque si vult saluis rebus adesse, properet auxilium ferre: neque iam simulationi locum esse denunciat, se ab Hispano pro hoste haberi, hostem cum ingenti exercitu in limitibus esse, neque inuadendi regni occasionem intermissurum, quod omni præsidio vacuum esse optime nouerat.

*Nostrorum militum numerus censetur, & qua via Pompelo cum magna
regionis parte capta est. Caput IIII.*

ERANT in exercitu nostro, partim ex stipendiatis militibus, partim ab Hispanis proceribus ad hoc bellum missis, cataphractorum equitum mille, & medio- 40
cris armaturæ mille quingenti, peditum vero ad sex millia, qui omnes ex imperio Regis conuenere Victoriã. sic appellant Bastulorum urbem in Nauarię collimitio sitam. Igitur Albanus iussu Regis qui tempestate illa Burgis morabatur, exercitum educit, equites grauis armaturæ in centurias distribuit, singulis centuriones præficit, leuioris armaturæ equites per suos duces partitur, pedites præterea in suos ordines dirigit. Hos comitabatur tormentorum machinarumq; vis maxima, iumentorum quoq; ac commeatus pro militum numero copia satis magna, atq; hoc belli apparatu Nauariæ fines ingreditur. Nauaria iam inde a multis sæculis in duas 50
factiones diuisa est, Agramontanorũ alteram, ex qua Ioannes ipse Rex erat, alterã Beamontanorum, ex qua erat Ludouicus Comes Lerinas, idemq; Nauarię Comestabilis, atq; Regi nostro non modo affinitate, verum etiam quadã singulari beneuolentia coniunctus. Huic Albanus primas exercitus nostri cohortes tradit. Nam eo tempore ob antiquas cum Rege suo similtates apud nos agebat regno extorris.

At

At nunc in patriam reduci minutula quædam oppida & castella, quæ antea fuerant in illius clientela, nulla vi coacta se dedunt, alia præ timore in deditioem veniunt. Albanus non deditiis modo, sed etiam dubiis parcendum esse iubet, neq; in alios quam in perduelles contumacesq; sæviendū esse præcipit: quæ Albani Ducis modestia magno fuit momento ad res alias conficiendas. Cumq; nihil offendisset hostile, & quod progrediēti posset obistere, quin castris peruenit ad locū qui ab ipsa totius regni capite Pompelone distat passuum millibus octo, vnde vrbs ipsa facile perspicere poterat, illic metari castra iubet, præterea quod locus erat tum pabulationi, tum aquationi, tum lignationi commodus. Ioannes interea cum videret fortunas suas eo angustiatarum deductas, vt neq; iam fallere hostem posset, neq; Gallum deserere integrum sibi videretur, statuit dotale regnum dulcesq; relinquere sedes, non ausus hostem domi spectare, omnemque recuperandi regni spem in Gallorum leuitate posuit. Quærentibus vero ciuibus suis quid illos vellet facere, si hostes ingruerent, vt se tuerentur quandiu possent, respondit: sin minus, tempori cederent, salutique consulere, dummodo scirent se breui rediturum cum multo grandioribus Gallorum copiis, quam essent Hispanæ. Atq; triduo ante discessit, quam vrbs dederetur. At qui oppidani cum cernerent se præsidio destitutos, & a Rege suo desertos, atque ex alia parte hostem cum exercitu in campo medio exultantem, cum fortuna mutant & fidem. Mittūt itaq; oratores ex populi primoribus, qui cum victore de conditionibus deditiois agerēt. Qui per humaniter ab Albano excepti, mandata exponunt, petunt multa, vt pauca ex multis accipiant. Post longam concertationem, Albanus in pauca verba sententiam colligit. Non solere, inquit, victoribus victos dare leges, sed ab illis datas accipere. Ite igitur & vestris ciuibus hæc dicta reportate, aut mihi extemplo sine vllis conditionibus se tradant, omnia sacra & publica in manus meas permittant, ipsi cum libertate fortunis priuatis fruantur: aut si non placet illis hæc conditio, sciant se passuros omnia quæ in vrbiū expugnationibus accidere solēt, omnis ætatis & sexus cædes, sacrarum priuatarumq; rerum incendia, bonorum omnium direptiones. In hæc verba oratores dimissi, promissa minasque Ducis ad suos perferunt. Et ne tempus in cassum abiret, atque interea hostis rem suam perageret, Albanus instādum esse ratus, postridie eius diei signa tolli iubet, copias omnes suas explicat, atque in suos ordines redigit, vrbs versus agmine infesto tendit. Cum que propius accessisset, tātum terrorem oppidanis incussit, vt mulierculæ & pueri e muris manus tenderent supplices victoris misericordiam implorantes. At proceres nihil iam de Gallico subsidio spectantes, eosdem oratores remittunt, se velle Ducis imperata facere dicunt, modo illis diecula concedatur, non quo tam breui tempore auxiliares e Gallia copias spectarēt, sed quo se possent apud reliquos mortales, atq; imprimis Regi suo excusare, quod neq; momento quidem temporis hostem sustinuerint. Castris itaq; in suburbio positis, tota illa nox in vigiliis perpes agitur, ne quid hostis ex loci occasione moliretur. Die insequenti qui fuit dominicus, idemque diui Iacobi Zebedæi festo celebris, atque alia ratione magis adhuc celebrandus, quod erat ann^o Hispani iubilei a natali Christiano millesimus quingētesimus duodecimus, magistratus ex vrbe progrediuntur, atq; omnium ciuium nomine se fortunamq; suas omnes Ducis fidei dedunt, stetq; vt promissis pactisq; conuentis, orant obtestanturq;. At ille nihil moratus vrbs ingreditur, inq; ipso portarum limine in verba vnus ex primoribus procuratorio nostri Principis nomine iurat, se atque proinde Regem suum, cuius auspiciis atq; imperio rem gerebat, obseruaturum priuilegia, immunitates, libertates, tum publice, tum priuatim a Regibus suis antea concessas, neque passurum aliqua ex parte infringi, temerari, violari, quin potius si in fide permanerint, aliis multo maioribus præmiis cumulaturum. Tum portarum clauas in argumentum possessionis illi concessæ, atque hunc in modum ciuitas primaria cum omni regione contributa, præter admodum pauca, Hispaniæ suæ annumerata est, cum fuisset per annos circiter sexcentos (vt ab Enico Arista incipiamus) per indigenas, aut aliunde ascitos Reges gubernata.

ALBANVS ciuitatis statu composito, præfidiisque quibus in locis opus erat dispositis, nuncios ad reliqua oppida, vicisque, & castella, & munitiones, ac pagos mittit, quid Pompelonenses fecerint, illis exponi iubet, ut matricis ciuitatis exempla sequantur admonet, idque per lictores, præcones, tibicines agit. At illi siue nunciorum cōtemptu, siue quod indies Regem suum cum auxiliariis copiis expectabant, siue quod nondum quid essent acturi constituerant, inducias cōsultationi tempusque petunt, nuncios inanes dubiosque remittunt. Dux vero instandum esse ratus, dumque per hostes licet, nihil impacatum relinquere, alios auctoritatis maioris viros mittit, qui perduellibus nuncient, nisi se intra paucas horas dedant, obsidesque deditiois pignora mittant, proscripturum se illorum capita, publicaturum bona, omniaque direptioni daturum minatur: alioqui se non minori facilitate illos suscepturum quam Pompelonenses. Ad has Ducis minas pollicitationesque permoti omnes statuunt se dedere, sub eisdem cōditionibus quibus se metropolitanæ ciuitatis incolæ dederāt. Fuere autem oppida & municipia hæc fere, Elumberri, Sanguessa, mons Regius, Amaia, Olitum, Taphalia, Tutela, præter arcem & Runcitanos Escuanosque, qui præruptissimorum mōtium atque locorum ingenio freti, turpe duxerunt non spectare belli euentum, neque se venturo cum auxiliis Regi suo reseruare. Hispanus interea nō cessat copias submittere, Nauariensemque exercitum augere, non modo ad præfida municipatim distribuenda, tuendosque regni fines, verum etiam ad prosequendum Regem profugū, qui dicebatur ex Benearnensibus, Vasconibus, Transpyrenæis copias parare, aut quibus se tueretur, aut quibus amissi regni fines inuaderet, quando Gallorum suppetiæ immorabantur. Cum Runcitanis vallisque Salazariæ incolis agit, ut se muniant tueanturque, se velle apud eos Gallorū auxilia spectare dicit. Albanus a Rege suo admonitus Antonium a Cunia Zamoranum Episcopum ad Ioānem mittit, qui illi suadeat, ut respiscat tandem, atque Hispanis partibus adhæreat, neque omnem suam spem in Gallorum auxilio ponat. Quod si fecerit, se habere in mandatis, futurum ut regnum restituatur: sin aliter sit animatus, videat ne omnia quæ sua causa sint prouentura, in auctoris caput retorqueantur, & dum partem recuperare nititur, amittat & totum. Dum ad hæc peragenda orator properat, in media comprehensus via atque non satis modeste habitus est. Dubiumque fuit, iussu ne Regis, an Benearnensium perfidia sit factum, qui natura immanes non legibus humanis & diuinis, sed neque legi naturæ, atque proinde iuri gentium astricti sunt. Sed quod a Rege tam fœdum facinus sit imperatum, nō caruit suspicione, quod iuris humani violatores clarigatione iusta postulatum non reddiderint, neque Episcopus in libertatem restitutus, sed precio ingenti redemptus est. Eratque in animo Duci exercitum in autores violati iuris inducere, nisi quod Tutela, Olitū, Taphalia, Stellatesque iam cum præfide suo consentientes, cum audissent Ioannē cum Valestribus quibusdam populis montium prærupta occupasse, cœperūt hæc, atque se ancipites in belli euentum reseruare. Sed noster nequid hostile a tergo relinqueret, substitit, vindictamque in aliud tempus distulit, conuersusque ad rebelles, siue dubios, omnia parauit, atque in statu firmiori relinquit. Antea vero quam exercitum duceret, siue in Regem profugum, siue in Runcitanos Escuanosque, siue ut se Britannis coniungeret ad commune bellum gerendum, libuit experiri Pompelonenses animos, & quali fide in absentem futuri essent, prætentare. Coactis itaque in diui Francisci æde, huiusmodi apud illos orationem habuisse dicitur.

Albani Ducis ad Pompelonenses oratio, atque iurisiurandi de futura illorum fidelitate extorsio. *Caput VI.*

SI apud ignotos sermo mihi faciendus esset, ciues Pompelonenses, possem ego vobis nunc commemorare, non Principis nostri res præclare gestas, quæ adeo notæ

notæ sunt, vt cum admiratione per totum orbem terrarū circumferantur: non potenti æmulo ac competitore superato, dotalis regni membra diuersa in suum corpus redacta: non bonam Hispaniæ partē a Pœnis per multa sæcula possessam, quasi longo postliminio Christianæ religioni redditam: non classes armatas in Pericæcos, in Antichthones, in Ascios missas, superatoque alterius orbis incolas, quos nemo vnquam attigerat, sed neque audierat quidē, aut suspicatus fuerat: nō purgatam religionem, pulsas aut regeneratis Hebræis, Mauris reconciliatis, pseudo-christianis atque omnium ordinum simulatis falsisque fratribus in meliorem statum reductis. Quæ adeo sunt illustria, vt non modo vobis qui propemodum adfuitis, verum etiam cunctorum mortalium oculis sese cotidie ingerāt, adeo stupenda, vt nulla vnquā ex hominum memoria delere possit obliuio. Sed hæc omnia fuere partim inauditæ cuiusdam fœlicitatis, partim singularis ac pene diuinæ prouidentia. His tamen omissis, quod ad vos magis pertinet, quis vnquam fuit Rege nostro iustior? quis clementior? quis æquitatis bonitatisque obseruantior? Sed hæc virtutes regiæ sunt: quid illæ priuatæ? liberalitas, cōmitas, affabilitas, cū maiestatis gravitate semper in vultu hilaritas. Quis igitur se non putet beatum a tali principe gubernari? atque etiam beatiorem, cui liceat conspectu propiore frui? De titulo forsitan dubitatis, doctoribus ciuilibus ac pontificiis iuris consultissimis credite, bonis viris atque religiosis credite, ipsi denique vniuersali ecclesiæ atque Apostolico senatui credite, qui Regem vestrum schismaticum, hæreticum, Apostolicę sedis hostem publicum, atque reum læsæ maiestatis declararunt, bona publicarunt, primo occupanti, atque nominatim Principi nostro concesserunt. Aut igitur totū hoc orthodoxæ fidei nomē est inane, aut Rex vester diis & hominibus inuisus, infamis, inestabilis, ex Christianorum communione segregandus est, cui si quis est qui adhæreat, qui faueat, qui Regem putet, qui Regem nominet, similis illi est, atque, vt Apostolus ait, cōmunicat operibus eius. Atqui dicit quispiam ex vobis viri Pōpēlonēses, quis vnquam audiuit Regem, & eum quidem Regem qui superiorem nō habet, vocari in ius, inauditum causaque indicta condemnari, regnoque spoliari? quasi nouum sit, & nunc primum ad aures vestras peruenerit a summo sacerdote Reges mulctari regno, atque imperio Imperatores? Non Zacharias Pōtifex Childericum Gallorum Regem abdicare se coactum, atque religionem ingredi compulsam, propterea quod in iure reddendo negligētior erat, regni culmine deturbauit, inque illius locum Pipinum substituit? Non idem Pontifex Desideriū Longobardorum Regem nouissimum, eundemque ecclesiæ hostem regno priuauit? Non Stephanus secundus huius nominis Pontifex Constantinum, & Leonem orientis imperio deiecit, propterea quod in ecclesiæ causa imploranti auxilium denegauit? Non Innocentius tertius Othonem quartum huius nominis Imperatorem imperio deturbauit, quod Fœdericum Siciliæ Regem impotētius persequebatur? Non Innocētius quartus eundem Fœdericum vtraque Sicilia & imperio mulctauit, propterea quod Apostolicis præceptis non obedierit? Lōgum esset alios complures ex summorum Pontificum catalogo depromptos memorare, qui ex causis etiam leuioribus Imperatores, Reges, Principes, ex summo rerum fastigio deiecerunt. Quid? non & in veteri testamento sacerdotes & prophetæ Reges impios, principesque iniquos, regnorum administratione aut mulctarunt, aut mulctandi causa fuerunt? Sic per Samuelem prophetam Saul Rex regno excidit, sic per Ioiam Pontificem Athalia Regina. Sic per Hieremiam Sedechias, sic per Heliam Achaz, sic per Danielem Nabuchodonosor, & Balthasafar Chaldæorum Reges, sic alii complures ex causa simili non solum regno, sed & vita priuati sunt. Et dubitat quispiam omnem animam Deo esse subiectam, cui ipsomet testante data est omnis potestas in cælo & in terra? an de successoribus ambigitur, deque potestate illis communicata? non est opinor quispiam ita demens, vt hoc dicat. Consulite igitur in medium ciues optimi, & quo in statu res vestræ sint, cōsiderate. Rex meus tam armis, quam iure & causa potior est, ad vos non pertinet cum illo de iure certare, curam hanc in diuos reicite, arma deponere victori expedit, victo necesse est, cui semel vincas manus dedistis, eidem & animos dedite. Noluit Ioannes vobis

esse Rex, nolite & vos illi esse subditi. Nam quod de auxilio dicebat sibi a Gallorū Rege mittendo, cur non & hic vobiscum expectauit, & qui pro tali tantaque vrbe non perstitit, pro qua tandem se periculis exponeret? Et quoniam Principi meo est in animo se Britannis coniungere, & bene iuuante Deo communi bello arma in Aquitaniam transferre, atque, vt vos in medio Hispaniæ regno tranquilla pace fruamini, Benearnēses, atque Transpyreneos, Vascones armis debellare, nequid interea per ocium moliamini, exigit a vobis fidem publicam iurisque iurandi sanctissimam religionem, vt quod vobis fœlix, faustum, fortunatumque sit, iam non Galli, sed Hispani, non solum amore, sed etiam pietate deuincti teneamini: quod erit vobis non minus vtile, quam iucūdam, Regi certe nostro quam gratissimum. 10
Ad hanc Albani orationem postulatum est, vt in diem perendinum respōsum differretur, idque supplicibus est concessum. Igitur primores populi communicata re cum ciuibus suis, redeunt ad diem constitutum, referuntque in mādatis, placere omnibus in communi se victoris legibus subiicere, atque in illius verba iurare, se præsturos omne obsequium quod subditi regibus debent, modo liceat illis infame vasallorum nomen effugere. Hispanorum namque vulgus inter subditum & vasallum hoc distare putat, quod subditus antiquis & consuetis tantum legibus moribusque obsequitur, atque iuris dicundi magistratibus paret: at vasallus quicquid domino suo libitū fuerit, sine vlla exceptione paratus est excipere. Ad has supplicum voces Albanus, Non æquum, inquit, postulatis viri Pompelonēses, qui 20
victori modum imperandi præscribere vultis. Quod nisi extemplo abiurata pristini Regis vestri fide, in verba Hispani iuratis, vos illius fide permanuros, quandiu rerum vestrarum potietur, experiemini profecto, & quidem breui, quid victor armatus idemque iratus possit. At illi videntes tergiuersationi suæ nullum locum esse relictum, abiurato priori Rege, conceptis verbis iurant, se deinceps Hispanos atque Hispanis Principibus dedititios fore, obtestantes ipsum Ducem, vt dictis promissisque staret, id quod est a Rege postea confirmatum.

Quod pacata vrbe Dux Albanus Pyrenæum transilit, vt se Britannis agglomeret. Caput VII.

30

DVx Albanorum cernens maiorem rei bene gerendæ vim in celeritate & occasione, quam in robore numeroque militum consistere, cum præsertim ex vultu verbi que omnium alacritatem videret, statuit trans Pyrenæum bella transmittere, vt totius negotii reliquias conficeret, seque deinceps Britannorum castris adiungeret, qui iam in Aquitanie finibus metabantur, vt omnium deinde consilio vterque exercitus Aquitanicū bellum administraret. Præmittit itaq; equitum tres turmas, peditum vero ad tria millia, quorum præfectis imperat, vt Pyrenæi angustias, qua per Runcatas valles iter in Gallias patet, occupent, sanctique Ioannis castellum cum arce ad mōtis radicem positum, quod iam inde ab initio belli nostris 40
cesserat, validiori præsidio firment. Castellani namque præsidariis non penitus obtemperabant, quin potius cum Transpyrenæis obsidere moliebantur. Erant præterea Escuanorum, Runcetanorumque, & Salazarensum valles, quæ aliquatenus culturam patiuntur, non satis pacatæ, ad quarum incolas, ne quid a tergo lateribusque detrimenti inferrēt, partem exercitus mitti iubet, qui non magno negotio rem confecit, & cum obsidibus in castra se receperunt. At in Garritanæ val-
lis incolas acrius sæuitum est, tum quod Hispaniæ iugum non facile patiebantur, tum etiam vt alii exemplo essent, quanta illos pericula manerent. Quo terrore finitimi omnes perculsi pars in tutiores montium recessus fugerunt, pars victorum
arbitrio paruere. Accessit quoque nostris castellum nomine mons Gelatus, opera 50
& industria † Villalbanī ceturionum præfecti. Qui cum audisset Gallorū copias aduentare, paulatimque Saluaterræ quod est oppidum † in dies increbrescere, vt hostem longius submoueret, castellum expugnat, validissimoq; tercentorū militum præsidio, triumque centurionum præfectura munit. Quo cū auxiliares Galli accessissent, facile a præsidariis repulsi sunt. Erat in animo Hispanorū modera-
tori

tori confecto bello Aquitanico Ioanni Regi omnia restituere, si ad meliorem sensum quodocunque rediisset, qui cum Locronium venisset, vt futuri belli necessitatibus prospiceret, accepto nuncio de Zamorani præfulis præhensione, atque vi contra ius gentium illata, dignas tanto Principe cõcipit iras, totusque in vltionem iuris religionisque violatæ insurgit. Atque imprimis cõcionibus crebris imperat publicari, declararique schismaticos, Ludouicum Gallorū Regem, illiusque impietatis adiutores fautoresque, ac nominatim Nauariorū Regem, qui iam non dissimulante se hostē ecclesiæ profitebatur. Intelligensque omnia iam ad arma spectare, bello prius hostibus indictō paulatim copias Albanorum Duci submittit, tū ex euocatorum numero, tum ex curialium euocatorumque iuuentute, qui miramini alacritate Gallorum vires experiri cupiebant. Igitur Albanus cum perspiceret copias suas in dies auferri, relicto in vrbe castellisque præsidio, quantū esse opus intelligebat, exercitum Pyrenen versus mouet, primaq; castra die altero metatus est ad Burgetum, quo in loco fuerat olim pugna illa memorabilis, in qua sub Alphonso Hispanorum Rege cognomine Casto, cum Mauritanorū auxiliariis copiis, duodecim illi Pares in toto orbe decantati cū Imperatore suo Carolo Magno profligati sunt. Vbi per aliquot dies immoratus, dum tormenta & machinæ per montium cliuos rupiumque anfractus præcipitiaque trahuntur, dū commeatus & impedimenta vndique comportantur, dum ex militibus tardiores emanforresque expectabat, tandem Pyrenæos saltus, atque aquarum diuortia transgreditur, quo die ad sancti Ioannis castellum peruenit. Postridie eius diei de suo aduentu Britannos certiores facit, quas ducat copias, bellique apparatus exponit, omne Nauarię regnum Hispanis cecidisse, nihil restare peragendum, nisi quod ad Britannos ipsos pertineret. Hortatur illos, vt copias simul iungāt, Aquitaniamque inuadant, Vaionamque imprimis, ne quid a tergo relinqueretur hostile. Erant in Britannorum exercitu sagittarum ad octo millia, manus robore atque animo præstans. His accedebant ex auxiliariis Germanis hastatorum stlopetariorumque sexcenti, qui si se Hispanis agglomerassent, atque vno cõsilio rem gessissent, nemo dubitabat, nō modo Vaionam breui tempore expugnari potuisse, sed victrices copias nihil prohibiturum, quin intra paucos dies in agro Burdegalensi metarentur. At Britanni mandatorum sui Regis immemores, cœperunt inter se tumultuari, atque in varias sententias abire. Alii nanque instantis hyemis inclementiam causabantur, in qua nihil memorabile agi poterat, aut quod futuro bello conduceret, alios redeundi in patriam amor rapiebat, alios futuri euentus belli sollicitabat. Erāt qui opinarentur, cohortiū præfectos atque exercitus duces a Gallo pecunia corruptos cecidisse militum voluntati, alii suspicabantur ex incerta quadam causa a suo Rege clanculum reuocatos. Quare vno omnium summatum atque infimatum consensu respondent, temporis importunitati obsequendum esse, atque in patria commodius hybernaturus, quam sub pellibus, & in tabernaculis, in solo alieno: pollicentur tamen se cum primo vere ad inchoatum bellum redituros. Datoque responso naues conscendunt, seque in Britanniam recipiunt. Albanus vero audito Britannorum responso, statuit sancti Ioannis arcē castellumque munire: montem vero Gelatum, quia non facile præsidio teneri poterat, ne eo hostes aliquando potirentur, dirui soloque æquari iubet. Post Britannorum nanque discessum erat illi in animo, non tam alienos fines inuadere, quam Nauarię regnum pacare, pacatumque tueri.

Quod Gallorum copiis Ioannes Rex auctus ad vrbis se obsidionem parat. Caput VIII.

10 **I**NTERIM Gallus accepto nuncio rerum quæ inter Hispanos Gallosque vltro citroque gerebantur, quodque Britanni se in patriam recepissent, quod præterea Hispani illius copias longe a Nauarię finibus submouerent, decernit maiori belli apparatu negocium facessere, turpe existimans Regem qui sua causa regnum amiserat, in pristinum statum nō reducere. Igitur præsidia quæ variis in Cisalpinæ Galliæ locis disposuerat, ad se vocat, ex Alpinis quoque, Taurinis, Sueuis, atque

Germanis, ad octo militū millia conducit, leuis armaturę equites Epiroticos complures adiungit, machinas vndecūque potest comportari iubet, & quia Hispanus per præfectos rem gerebat, ipse quoque summam belli Delphino commendat. Delphinum Galli Regem designatum appellant, quemadmodum Hispani Principem, hoc est, qui in demortui Regis locum successurus est. Addit & alios duces qui Delphino obsequantur, Dñ. Palizam, Dñ. Borbonium, Dñ. Dilautre, viros nobilissimos, & qui copias ingentes ducere consueuerant. Quibus belli gerendi rationem in hunc modum præscribit, vt ad certum diem omnes ad limites conueniant, seque Ioanni Regi, copiisque illius quas ex Benearnensibus Vasconibusque contraxerat, ac præterea limitaneis qui regni fines tuebantur, aliisque earumdem partium studiosis adiungerent. Quibus in eundem locum ad constitutum diem coactis, visum est summo duci debere imprimis exercitum lustrari, censaque sunt grauis, & leuis, mediocrisque armaturæ peditum ad viginti millia, stlopetariorum, hastatorumque, & sagittariorum par numerus: ex equorum præterea trāsuectione probatorum equitum ad quatuor millia Gallorum consuetudine multiplicata. Tum copiæ ad hunc modum partitæ, Ioanni Regi, cui adhibitus est Dñ. Paliza Comes, Germanorum duo millia, Vasconum Benearnensiumque peditum quatuor millia, atque equites mille decreti. Dñ. Borbonio, atque alteri Dñ. Delautre decernuntur ex Benearnensibus Vasconibusque decem millia, quibus adduntur equites quadringenti. Reliquas vero copias Delphinus sibi retinuit. Rex igitur Ioannes per Runcetanorum valles copias sibi creditas ducēs, obiter castellum obfidet, cui præsidebat Valdesius cohortis prætorix præfectus, cum peditibus qui nuper in castris seditionem fecerant. Oppugnatur castellū vehementer ea parte qua facilius captu videbatur, sed non minori animo a præsidiariis propugnatur. Postridie vero eius diei maiori conatu, Germani præcipue, rem adoriuntur, & tripartito agmine muros inuadunt. Ibi Valdesius quid alios facere oporteret demonstrans, duabus tragulis perfossus occumbit. Ex cuius cæde negotio nō magno castellum capitur. Seditiosi milites illi passim trucidantur, præter paucos qui se in arcem receperāt, quin & ipsi facta deditioe armis spoliati euasere. Ex alia vero parte Borbonius cum suo consorte Bardulorum fines depopulantur, vicos ferro ignique vastant, atque sancti Sebastiani oppidanis & finitimis tantum terroris incuriunt, vt factis habuerint se defendere, nedum Hispano exercitui suppetias ferre. At Delphinus Ioannem regem per literas monet, vt quando semel illi bene cessit, Pompelonem recta copias ducat, se Albanorum Ducem, quocunque se receperit, obseruaturum, curaturumque ne suis laborantibus auxilio esse possit, ipse urbem obsidione premat, experiaturque an in suis quondam ciuibus pristinus amor obseruantiaque resideat. At ille metatus est castra duodecim prope millibus passuum ab urbe, ibique biduo moratus expectabat, ecquid ciues Pompelonenses causa sua molerentur. Quod si euestigio urbem propius copias admouisset, quia non satis firmo erat præsidio munita, potuisset, & suis ad res nouas moliendas animum addere, & non magno labore hostem ex toto regno fugare, cum præsertim statim ad suum aduentum, Stella, Olitum, Taphalia, signa pro eo sustulissent.

Quod Dux Albanorum ex Transpyrenæis montibus Pompelonem se recepit.

Caput IX.

SED interim Antonius Fonseca alter ex duobus maximis quæstoribus, vir domi militiæque peritus, & qui in re bellica fortunam semper habuit obsequentem, cohortibus aliquot Hispani Regis iussu comparatis, per noctis silentium miraceleritate superuenit, oppidaque iam abalienata nobis restituit, atque obsidibus acceptis præsidio firmavit: ipse vero cum reliqua cohortium parte se in urbem recepit. Sed neque Stellates diu in fide permansere. nam & præsidio excluso ad Ioannem descuerunt, & acclamationibus crebris perfidiam suam testati sunt. Neque violati iuris poena fuerunt immunes. Franciscus namque Beamōtanus Nauariensis Comestabilis frater collecta indigenarum manu de repente superuenit, portā occupat,

occupat, oppidumque ferro, igni, & direptione vastandum exponit, defectionis autores partim gladio cæduntur, partim se in arcem recipiunt, quam ille obsidione, quam potest arctissime, cingit, mœniaque firmiori quam potest præsidio munit. Albanus præterea cum videret Gallorum copias in dies augeri, suas vero quotidie imminui, statuit non decernere cum hostibus æquo Marte, signisque collatis, sed aut ex occasione, aut ex loco superiori. Itaque relicto præsidio in sancti Iohannis castello, quod solum Transpyrenæum a nobis stabat (nam mōs Gelatus, ne hostes eo potirentur, iam in flammam cineresque abierat) statuit iugo montis superato Pompelonem totius regni columen se recipere, urbemque tutari, in qua vna re totius belli summa victoriaque vertebatur. Quod sentiēs Delphinus Ioannem Regem monet, vt Hispanorum summo Duci, quem erat credibile per Runcatas valles profecturum, se a fronte opponeret, seque a tergo persecuturum hostem pollicetur, vt ancipiti discrimine circumuallatus, & dubius quo se potissimū verteret, cum spoliis victoriam hostibus cedat. At ille tametsi instās periculum intelligebat, dissimulat tamen, ac spem vultu simulās, nullumque timorē præ se ferens, cum magno tubarum, musicorumque instrumentorum, & bellicarum machinarum strepitu, sub meridiem castra mouet, ac primo noctis conticinio ad Burgetū confidet, postridie vero duodecim millibus passuum confectis, altera metatur castra ad locum quem incolæ Risonam appellant. Vbi ab exploratoribus factus est certior ab eo loco duobus tātum millibus passuum Regem cum Dñ. Paliza distare, esseque illis in animo a tertia noctis vigilia copias mouere, atque montiū portas occupare, qua patet descensus ad agrum Pompelonensem. At vero Albanus intelligens periculum instans, eoque se necessitatis deuenisse, vt alieno tempore atque ex inferiori loco esset illi cum hoste maioribus copiis aucto decernēdum, cū præsertim Delphinum a tergo instaturum putaret, a secūda noctis vigilia magno cum silētio castra mouet. Et ne abeuntes hostis persentisceret, recta via prætorias per montium diuerticula, perque anfractus condensa que sylvarum, copias ducit, donec superatis Pyrenæi iugis in loca plana descenderunt. Fonsæca interim factus certior earum rerum quæ in vtrisque castris gerebātur, simulat se per noctem velle eruptionem facere, atque Ioannis Regis castra de improviso inuadere. Hortatur secreto fortissimum quenque, vt se ad tam præclarum facinus parat, sic tamen, vt simulatio ad hostes per exploratores perueniat, qui rem quasi veram Regi nunciant. At ille superuentus hostium nocturnos reformidans, vigiles, circitores, excubitoresque maiori cum diligentia disponit, atque in statione omnes manere iubet. existimabat nanque urbanas atque castrenses hostium copias ex cōposito castra sua inuasuras. Atque ita delusus de intercludendis hostibus portisque occupādis oblitus est, tādē sensit dolos, cum intellexit Albanum Ducem copiasque Hispanorum reduces se in urbem recepisse. Sub idem tempus Hispaniarum moderator, regii ministerii præfectum, quem postea Marchionē Comariensem creauit, cū cohortibus mittit, qui Stellatis arcis obsidionem premeret, atque diu noctuque oppugnaret, quoad in deditionem veniret. Intelligebat nanque magnum in eo belli momentum versari, si antea quam Ioannes posset obsidionem soluere, in potestatem Hispanorum arx venisset. At præfectus rē non somniculose gerens, tormentis, machinis, crebrisque armatorum oppugnationibus, eo angustiarum arcis præsidem deduxit, vt coactus sit pacisci, nisi intra paucos dies a Rege suo obsidione liberaretur, se arcem cum suis omnibus munimentis traditurum.

Ex pacto igitur arx tradita magnam nostris spem, maiorem hostibus desperationem attulit.

AELII ANTONII NEBRIS-
SENSIS DE BELLO NAVARIENSI
LIBER POSTERIOR.

*Quod Rex Ioannes spe sua fraudatus maiores copias
contrahit. Caput I.*

IOANNES Rex cum videret omnes suos conatus multo aliter
cessisse quam putarat, nō tam fortunam suam quam negligenti- 10
am propriā incusans, missis a Delphino duobus alteris Ger-
manorum millibus, ad vr̄bis se oppugnationem parat, copiasq;
suas vr̄bi primum ostērans, vt ciuibus animum adderet res no-
uas moliendi, non longe ab vr̄be castra disponit, interque me-
randum nostri voluerant castra turbare, pugnaque tumultua-
ria quid hostes auderent experiri, nisi dux tuendis potius mœnibus, quam extra
muros pugnandi tempus illud esse admonuisset. Partitur itaque milites per station-
es, certisq; in locis præsidia disponit, quibus fortissimum quemque ex proce-
ribus præficit. Lumina per compita domorumque omnes fenestras accēdi iubet. 20
Ex factione Agramōtanorum quos putabat suspectos, vr̄be pellit, vtque hostium
fidem exploraret, sub medium noctis silentium, subornat tumultus simulati con-
scios, qui ad arma vocent, qui hostes iam murorum culmina prensare dicāt, atque
tota castra in vr̄bis oppugnationem ruere: iubet itaque signa moueri, tubas & cor-
nua bellicum canere. Accurrit quisque ad stationem sibi destinatam, ibi oppida-
ni quem animum apud res Hispanas haberent, facile ostenderunt, fideique suę ar-
gumentum ingens dederunt, quod armati Hispaniam identidem in clamitantes,
quid sibi faciendum esset a Duce flagitabant, nec ab armorum concussione cessa-
tum est, quoad tumultus simulatio est detecta. Postero die Ioannes Rex e castris
copiarum partem educit, ex vr̄be præterea strenuissimus quisque eruptionem fa- 30
cit, ex quo nō potuit effici, quin animosi iuuenes cum paris animi iuuenibus con-
grederētur. Ibi Salmator quidam ex nostris, Gallum equitem cataphractum, qui
aliis duobus, altero equite, & altero pedite comitatus, sese in armis ostendebat, so-
lus inuadit, hastaque in sinistrum humerum impacta, illū equo deturbat. Ibi Pin-
nalosa ex cohorte prætorica eques nobilissimus, vnum ex equitibus Epirotarū ag-
gressus, cum se ille ad alios gentis suę decem recepisset, illo omisso alium ex eodē
numero, qui procerior videbatur, hasta medium transfixit, cumque instarent cæ-
teri, vt pudorem suum & commilitonis cædem vlciscerentur, noster ex illorum
medio elapsus paulatim se ad suos incolumem recepit. Die insequēti Ioannes ite-
rum cohortes per vr̄bis suburbana explicat, spectans an per seditionem factionis 40
suę ciues aliquid noui molirētur. neq; enim adduci poterat, vt existimaret ciues
suos in tam præsentis auxilio quieturos. Erat inter amicos regios ex Vasconibus vir
nobilis, idemque auratus eques, qui genere, diuitiis, animique ac corporis robore
præstantior aliis videbatur, sed vt in eiusmodi fortuna plærunque cōtingit, super-
bus, arrogans, iracundus, atque animi præceps facilius cedit, Baronem Alimacum
cognomine appellabant. Cumque Regis præsentia suos in pugnam accenderet,
nostrique impetum multitudinis non sustinentes, sub vr̄bis mœnia, vallum, mu-
nitionesque se reciperēt, puduit Vasconem digna modo atque indigna locutum,
non aliquid egregium de se præstare. Isque alios qui a tergo sequerentur hortatus,
equo calcaribus incitato, in medios hostes haud dubium periturus incurrit. Vbi a 50
duobus peditibus excipitur, equoque deturbatus facta deditioe tētauit se tribus
aureorum millibus redimere. At pedites vindictæ magis quam aureorum cupidi,
superbum illum atque arrogantem, & adhuc plura miserabiliter pollicentem tru-
cidarunt. Sunt qui dicant Nauariensis Comestabilis iussu propter antiquas cum
illo simultates occisum. Huius cæde alii deterriti paulatim pugna excessere, seque
iam

iam non patriæ assertores & vindices, sed hostes professi agros populantur, vicos diripiunt, omnia profana sacraque miscent.

De suburbani agri a Gallis facta vastatione, & de prima urbis oppugnatione. Caput II.

ERANT in suburbano agro sacrarum virginum templa duo, alterum Eneatis martyris, alterum diuæ Claræ nomini dedicatum. In hoc potissimum Barbarorum impetus apparuit. Alii namque sponsarum Christi stupro incumbunt, alii cellarum penetralia rimantur, alii stricto ense necem ædituis virginibus minantur, nisi auri argentique defossa vasa indicent, alii frangunt, diruunt, resupinant quicquid illis sit obuium. Sed illud sacrilegium non est silentio prætereundum, quod a trecentorum Germanorū præfecto commissum est. Neque enim contentus sanctuaria profanasse, adyti fores effringit, argenteum sacratissimi corporis Christi conditorium rapit, atque irreuerenter hostiam illam viam Deoque placentem in medio altari sistit. Cumque ab æditua templi increparetur, quod tam inhoneste corpus domini Dei que nostri atre staret, Hic, inquit, non Germanorum, sed Hispanorum Deus est. Sed piaculi huius vindictā iustum Dei iudicium in aliud tempus distulit, illud tamen non dissimulauit, quod ab altero Germano commissum est, qui cū sacrarii alterius fores effregisset, hostiamq; quasi profanum cibum deuorasset, conditorium ipsum auro argentoq; adfabre cælatū, in priuatos vsus conuertisset, non multo post distento paulatim ventre medius crepuit, communicata scilicet cum illo proditoris Iudæ pœna, quando quidem in mundi Saluatorem par fuit vtriusq; sacrilegium. Sed quid in hominibus obscuris, & sine nomine immoramur? audi facinus indignum clarissimi viri, qui erat filius nothus domini Labritensis, idemq; Ioānis Regis frater. Is quasi rem diuinam auditurus venit in templum, peracto que sacrificio accedit ad sacerdotem, sacerdotalibusq; vestibus illum spoliat, vasa sacra quibus sanguis corpusque dominicū ministratur, diripit profanatq;. Meminerat, opinor, verbi domini quod in Exodo præceperat: Non apparebis, inquit, in conspectu meo vacuus. At hic qui ad rem sacram inanis venerat, dum vacua pudet redire manu, vasa sacra, vestesque sacerdotales, quasi spolia ex hostibus refert. Hæc omnia in conspectu atque ante oculos ipsius Regis siebant, qui tamen, siue volens, siue inuitus, dissimulabat. Cumque videret tempus tantum direptionibus dari, tentauit iterum urbem oppugnare, atque iterum experiri ciuium suorū fidem, expectans an in tali tempore aliquid pro se auderent. At illi siue præsidii metu quod suis capitibus imminerebat, siue quod fortunam victoris secuti iam non dissimulāter, sed ex animo a Gallis ad Hispanos descuerāt, a fide his data nō discessere. Repulsus igitur inde non sine magna suorum strage, non ad priora castra, sed ad alia quæ longius ab vrbe aberant, se recepit. Vbi per aliquot dies immoratus fortunam suam lamentabatur. videbat namque milites tum auxiliares, tum etiam suos, non tam urbis capiendæ, quam prædæ cupidus diem ex die protrahere, magis tamen angebat rei pecuniariæ atque proinde commeatus difficultas, sed imprimis quod hyems impendebat, in qua si semel exercitus dissolueretur, non facile postea cogeretur. Statuit itaque semel de summa regni decernere, urbemque totis Gallorum Germanorumque viribus oppugnare. Quam ob causam alteras a Delphino copias machinasque oppugnationis implorat, ipse interim scalas, ligneas turres, pluteos, arietes, testudines, vineasque parat, totusque in futuræ oppugnationis imagine versatur. At dominus Paliza qui constantiam Hispanorum optime nouerat, quippe qui ex Neapolitano bello bis erat expertus Hispanorum robur animique vigorem, suadet Regi, ne adoriatur negocium, quod efficere nō possit, etiamsi omnis Gallorum sudor in eo vno opere diffundatur: quod si aliter ille esset animatus, se tamen habiturum esse rationem militum qui suæ curæ de mandati essent, neque permissurum, etiamsi cupiant, vires suas in cassum effundere. His ducum altercationibus vltro citroque agitatis, conuenit inter eos, vt Rex cum ditionis suæ militibus, hoc est, Benearnensibus, Labritensibus, Pho-

xenibus, Transpyrenæisq; Vasconibus primas partes occupet, se autem cum Gallis Germanisque subsidio futurum, siue obsessis animus supersit facta eruptione in hostes ingruere, siue, quod erat credibile, Hispanus moderator suppetias obfidione laborantibus suis mitteret.

De apparatu partis utriusque ad diei insequentis oppugnationem propugnationemque. Caput III.

FAMES interea non minus obsessores quam obsessos vrgebat, atque utrosque precipitabat negocium omne in compendium mittere, obsessos, ut se ex obfidionis expedirent angustia, obsessores, ut capta vrbe spoliis onusti se in patriam aut in hyberna reciperent. Rex itaque alteris Germanorum copiis a Delphino auctus, atque tormētis machinisque munitus, vrbs oppugnationem parat, totusque in hanc vnam cogitationem fertur, non tam ut recuperata ciuitate potiretur, quā ut animus ex ciuium suorū sanguine fatiaretur. Agricolas, pastoresq; & omnem rusticam iuuentutem in ciuium perniciem natura propensam conuocat, illisque vrbs direptionem proponit. Quod oppidani formidantes ducem obtestabantur, ne exponeret illos irato Regi trucidandos, neve vxores liberosque rapi, bonaque distrahi sineret. Quare illius genibus obuoluti supplicabant Hispanum Regem faceret certiore, quo in statu res Pompelonensium esset, mitteretque quamprimum suppetias quæ sufficerent hostem ex Hispaniarum finibus propulsare, hoc ad illius fidem pertinere, quando semel se in illius potestatem patrociniūque dedit. Ad hoc Albanus, Ego, inquit, o amici, si fidem vestram exploratam haberem, superest mihi animus præsentibus copiis vrbs hanc, utcunque munitam, non solum defendere, sed etiam in medio campo cū hostibus signis collatis decernere. Nunc vero satis habeo propugnare, quod illi totis viribus oppugnare contendunt. Sed vos interim bono animo este, quiescite, atq; defensores vestros pro vobis mœnibusq; vestris decertantes spectate. Hoc Ducis sermone ciues confirmati, nihilominus tamen ad Hispanum Regem literas dant, hostium vires & quid ab eis timeant, exponunt, ut fortunarum suarum misereatur, orant obsecrantque. Igitur Hispanus ne rem fortunæ beneficio relinquat, exercitum ex Cantabris, Bardulis, Asturibus, locisque finitimis cogit, alios qui longius aberant euocari iubet, aut ut in armorum procinctu sint, hortatur. Præsentibus copiis Triciensium Ducem præficit, atque superuenientibus, ut se illi agglomerent ad certum diem locumq; imperat, Ducem, ut quamprimum laborantibus opem ferat, hortatur. Qui quam celerime potest, ad Regiæ pontem, quem locum ministerii regii præfectus præsidio tenebat, recta proficiscitur. Dumque auxiliares copias expectat, nuncios Albano Duci mittit, qui dicant se missum a Rege cum exercitu, laturum suppetias illi pro utriusque arbitrio, proinde faceret se certiore de belligeræ ditione, modo, loco, & tempore. Adhæc Albanus rescribit, ut coacto exercitu in eodem loco resideret, se illi significaturum tempus, quando illius subsidio foret opus. Esse vero e rep. Hispana expectare, quid interea hostes molirentur. Neque enim dubitabat prope diem oppugnatos vrbs, sed nihil inde periculi impendere. ea sibi erat fiducia ex militum suorū alacritate. Cumque iam oppugnationis dies constituta instaret, comperit ex trās fugis & exploratoribus, qua ex parte hostes vrbs inuasuri essent. Ea erat statio Antonio Fōsecæ quæstori maximo decreta, propterea quod murus e vetustate putris, atque proinde ruinosus erat, neque in tam precipiti necessitate a quouis alio facile muniri posset, cum propter nimias illius opes, amicos, & clientes, tum etiam propter singularem quandam viri solertiam ex rebus bellicis comparatam, in quibus iam inde ab ineunte adolescentia non solum interfuit, verum etiam præfuit quam sæpissime. Is itaque partem muri quæ ab æde diui Iacobi protenditur ad portam qua itur ad diui Francisci templum, aggere, fossa, valloq; muniri iubet, atq; paris longitudinis latitudinisq; decē pedum alterum murum opere tumultuario intra mœnia ducit, quem ex terra pauca trabibusq; contexta, beronibusque harena oppletis, & culcitris præmunit. Hunc imitatus Petrus Lupi-

Lupides Patellanus, in statione sua munitiōē alteram erigit inter flumen vrbisq; muros, complexus molam quæ faceret vrbis propugnacula firmiora. Alii præterea partem muri sibi designatam fulciunt, erigūt, instaurant, propugnaculisq; prætexunt. Igitur Rex coactō exercitu, infestisq; signis ad vrbem recta proficiscitur, & quā proxime potest castra metari iubet. Postero deinde die qui fuit festus, diuæ Catharinæ nomine relatus in fastos, cum prima luce machinæ sulphurariæ, non contra quæstoris maximi stationem, vt putabatur, sed e regione ad murum qui Oformini Comit̃ filio Garfiæ Manrico fuerat demandatus, visæ sunt. Neq; toto eodie cessatum est a torquendis saxeis orbibus, quoad bona muri pars cum suis munitiōibus solo æquaretur. Sed pro muro putri, beronibusq; caducis, firmissima armatorum acies successit. Nam cum commendatarius maximus pro muris se hostibus ostendisset, puduit aulicos iuuenes non protegere virum, qui maiori negotio reseruandus erat. Sed illos superueniens dux, e loco tam periculoso iussit secedere, atq; hostem potius inter muri ruinas expectare monuit, quam se tormentorū ictibus imprudēter obiectare. Sed nox superueniens certamē in aliud tempus distulit, requiesq; data est, non tam somno, quam reficiendis muris, munitiōibusq; reponendis.

De secunda oppugnatione vrbis a Gallis facta, & e diuerso de Hispanorum propugnatione. Caput IIII.

DIE insequenti omne tempus in quatiendis mœnibus contritum est, non tanto impetu quanto superiori. Nox deinde quæ præcessit oppugnationis diem, barbaro more, tota conuiuio, comotationibusq; ludis, iocisq; & iubilis, cantilenis, & clamoribus acta est, certatim omnes ad Regis prætoria concurrunt, & vicissim Dñ. Paliza tabernacula frequentat. Alii primos sibi scalarum ascensus deposcunt, alii se signa posituros inter murorum ruinas pollicentur, alii ex Hispanorum manibus arma detracturos, alii denique nisi confecto negotio in castra non relaturus pedem. At Rex e diuerso iis qui primum signa in vrbem retulissent, millenos aureos spondet, qui primi, qui secundi, qui deinceps manibus ruinarum summa prensassent, gradatim præmia proponit. Dñ. Paliza barbam permulcens manu, At ego, inquit, prædico vobis o milites, neminem vestrum ad nos rediturum, si promissa tentatis efficere. Cum primum illuxit, præconis voce omnes ad arma citantur, seque, vt oppugnationi parent, edicto monentur. Quæ vox cum primum in vrbe audita est, omnis ætas, omnis sexus ad pomœria munitiõesque concurrunt. Neque enim armati solum stationes sibi decretas & designata subsidia occupant, sed & senes emeriti ac pueri imbelles contos & fudes conuehunt, atque pro viribus suis quisque saxa trabesque comportant. Mulierculæ ollas, ahenaque caldaria, feruētī oleo, resina, pice, ac ex lixiuio cinere plena parant, quæ propugnaturi in muros subeuntium capita fundant. Atqui Dux Albanus murū qui partim dirutus, partim conuassatus erat, ne qua pars ductoris præsentia testimonioq; orbareretur, tripartito diuidit, vnā Antonio Fonscæ quæstori maximo, alteram Ferdinando a Vega diui Jacobi commendatario maximo cōmendat, tertiam ipse sibi retinuit. Cumque strenuissimus quisque primas instātis periculi partes sibi deposceret, ne præscriptus ordo turbaretur, iubet suum quemque locum, sibi iam inde a principio assignatum tenere, deinde tria disponit subsidia quæ vicissim laborantibus a prima frōte succedant. Prætoriam vero cohortem in medio collocat, quæ in vtranque partem prospiciat, a fronte si quo in loco esset opus subsidio, & oppidani aliquid a tergo molirentur. Quibus rebus ita ordinatis dum hostis incursum omnes expectant, vt forti, magnoque, & præsentī animo essent, hortatur. Aliis Hispanorum victorias de Gallis habitas narrat, quas nuper in Italia, quas annis superioribus in Bardulorum finibus ad Fontē Rabidum, & ad Salsulas in Gallia Narbonensi obtinuerant. Repetebat aliis Alfonso Rege cognomine Casto, Carolū Magnum cum suis duodecim Paribus in eo ipso loco fusos, fugatos, profligatosq; Admonebat præterea, ne terrerent eos Germanorum vasta corporis moles vultusque truculenti, meminissentque potius, quod historici de illis produnt, habere

cognitionem quandam & similitudinem cum suis niuibus, quæ frigore rigentes calore resoluuntur, & quemadmodum primi eorum impetus maiores essent quàm virorum, ita & sequentes, posteaquam caluerint, esse minores quam fœminarum. Dum hæc intra muros geruntur, Ioannes Rex copias suas explicat, atque ex amicis, familiaribusque, & palatinis purpuratis tercentum deligit, quibus ex Gallorum primoribus in Regis gratiam complures annumerat. Hi sequebantur purpureum signum quibusdã aureis baltheis variegatum. Hos obseruabant ex Transpyrenæis Vasconibusque sagittatores, stlopetarii que, & velites ad octo peditum millia, post quos Germanorum sex millia procedebant. Extremas exercitus partes cum tribus cataphractorum millibus Dominus Paliza tuebatur, ne quid a tergo auxilia nostra molirentur, oppugnatorumque ordinem interturbarent. Ad vtrunque armorum latus, Benearnensium, Labritensium, Phoxensiumque, & gregariorum hominum multitudo erat, quæ scalas, arietes, testudines, aliaque oppugnatoria instrumenta comportabat. Cumque bona diei pars iam esset peracta, armatique omnes in procinctu essent, machinarii simul tormenta in partem muri librant, quæ in hoc fuerat reseruata, vt cum ictibus concussa rueret, nudata vrbe hostes irrumperent. Ea cum ingenti fragore subito cecidisset, tercentum illi qui se Regis obsequio deuouerant, antesignanum suum secuti fossam euadunt, munitionesque subeunt, & ruinarum fastigia manu prensant, pila, hastasque ferro acuto præfixas, contos, bipennesque secures in hostium ora prætendunt. Hos Germanorum quoque altera cohors sequitur, non tam propositi a Rege præmii spe ducta, quam gloria inferendi signa sua in vrbem. At contra Hispani arma armis, signa signis obuia conferunt, ferri aciem acie retundunt, manus manibus, brachia brachiis, pectora pectoribus impellunt. Nec vllum interea cessat telorum genus, non scorpionum sagittæ, non fustibulorum, fundarumque lapides, non stlopetarum glandes plumbeæ, non machinarum faxei orbes contorti. Erat stans in præcipiti turris propugnaculum, quod tormentorum ictibus concussum repente corruit. Huius fragmenta multos ex nostris obruunt, sed Commendatarium maximum imprimis, Villalbanumque Chiliarchum, quorum insignis opera huius diei fuit. Similis ruina oppressit Petrum Manricum, cui semianimi ex pugna subtracto Ioannes Ramirus Cisterciensis ordinis a Calatraua eques religiosus successit. Neque quæstoris maximi sudor latere potuit, qui nunc militis, nunc ductoris, nunc hortatoris officio functus, suam atque aliorum stationes lustrans, voce, manu, & autoritate multa simul faciebat, frequentius tamen requirens partem muri sibi creditam, in qua ingens erat fenestra, quæ vrbis penetralia hostibus denudabat. Eam igitur quia faciliores aditus ostendere videbatur, summis viribus oppugnant, sed non minoribus a nostris propugnatur. Cumque neutri alteris cedere statuisissent, edebatur interim magna vtrinque cædes. Neque iam nostri pro mœnibus, atque superiori ex loco rem gerebant, sed intercepto muro quasi in medio posuit Deus omnia campo, daturus tandem victoriam causæ meliori. Tum Galli cernentes se nihil proficere, atque plura vulnera accipere quam inferre, paulatim pugna excedunt, atque in tabernacula pedem referunt humeris portantes duo de viginti insignium virorum cadauera relictis in media fossa duobus signis, quique illa obstinate pertinaciterque tuebantur numero prope centum immortui hærentes, atque illa complexi. Interea Rex accitis notariis dictabat epistolas quas ad Reginam, ad finitimos principes, ad amicos tabellariis daret, quibus facerët illos certiores rerum omnium quæ ad Pompelonem gerebantur, neque restabat quicquam apponendum, nisi qua die, quotaque hora fuisset vrbs capta. Sed cum vidisset omnes negotio infecto se in castra recipere, alios fessos diloricatis armis, alios vulneratos, alios timore, aut morte futura pallidos, audissetque sua causa tot amicos, familiaresque cæsos, flens, eiulansque, pectusque plangens, Agnosco, inquit, fortunam meam, eoque miseriarum me adductum, vt nulla possit me fortuna facere fœlicem.

*De Germanorum pollicitatione Regi facta, & de duobus Germanis qui
minabundi ad Ducem venerunt. Caput V.*

REGEM sic afflictum affectumque Germanorum primores conueniunt, bono animo esse, deq; suo regno bene sperare iubent, pollicentur se die postero negocium suscepturos, effecturosq; quod aliorum ignauia non esset factum, ac tradituros se per manus urbem cum suis ciuibus, vt se de illorum sanguine ad satietatem vsq; vicisceretur. His pollicitationibus recreatus refectusq; Rex, illis gratias agit, illorum fidei fortitudinique se atque fortunas suas commendat. Re omni per-
 10 dita, & complorata, quicquid acquisierit in illorum potestate futurum pollicetur. Igitur Albanus, cum cerneret hostes intermissa pugna secedere, quasi victor, vtq; suos animaret, alienisque terrorem incuteret, iubet tympana cum cymbalis tinnabulisque pulsari, tubas, cornuaq; ingensque classicum edere, & quasi victos ac fugientes clamoribus prosequi. Sed anteaquam in prætorium se ille reciperet, murorum interrupta minasque inuisit, ac refici instaurarique iubet, fossas & pomœria eruderari, mœnia quoq; eo diligētius adseruari, quo propius hostes essent, atq; male gestæ rei pudore magis iratos. Vulneratos deinde consolatur, fortes laudat, atq; omnes comiter benigneq; affatur. Die insequenti qui fuit Christo a mortuis resurgenti dicatus, Hispani pro mœnibus in procinctu armati steterunt, expe-
 20 ctantes Germanos acrius quam in hesternâ oppugnatione incessuros. Sed cum ad multam diem omnia in castris quieta vidissent, in alias curas animum conuertere. Alii munitiones reficere, alii arma in fibulare, præpilare hastas, spicula producere. Pars iuuenum quæ pugnâdi erat audior, portis erumpit, pugnasque tumultuarias conferit. Erant inter eos ex Hispani Regis amicis & familiaribus, Ioannes Albion ex Tarraconensi prouincia eques auratus, qui stlopetariæ glandis ictu perfossus subito corruit, magnumq; moriens amicis quos habebat quamplurimos, desiderium sui reliquit. Primis deinde tenebris ecce duo ex Germanorū primoribus, tibicine militari præuio, ad Nauariensis Comestabilis stationem recta tendunt, velle se cum duce commentari nonnihîl dicunt, quod in rem communē exercitus
 30 vtriusq; foret. Albanus quamquam statuerat nullam conditionem audire quæ ab hostibus offerretur, iubet tamen illos admitti, atque dicendi quid sibi velint facultatem dat. Tunc alter illorum qui procacior videbatur, huiusmodi sermonem habuit. Credo ego, clarissime Dux, Germanorum mores, ex quorum numero nos sumus, dignationi tuæ notos esse, qui tamen si non sibi, sed illis militet, a quibus sint mercede conducti, non tamen fide minori ac diligentia bella gerant, quam si aut de imperio, aut de suo capite res ageretur. Venimus huc ad octo armatorum milia virorū conducti a Rege Gallorum in auxilium Nauariæ Regis. Quem maioribus Regis vestri viribus regno pulsum, viribus quoque restitui vult Gallorū Rex, cuius causa regnum amiserat. Quod vero antehac multa sunt facta quæ Regis vestri maiestatem offendunt, id nobis displicet, sed non aliter fieri potuit, quam factum est. Nunc vero cum res in eo sit articulo, vt Hispanorum audacia cum suo
 40 duce pœnas suæ peruicaciæ mox sit luitura, venimus rogatum atq; admonitum, ne velitis experiri extrema illa quæ victi a victoribus armatis iratisque perpeti consueuerunt. Nam quid spei reliquum est Hispanis numero paucis, fame confectis, muro, fossa, valloque nudatis, omnique auxilio destitutis, contra Germanorum tot phalanges armis instructas, corpore vegetas, atque in hoc deuotas, vt aut rem inchoatam efficiant, aut obstinate mortem oppetant? Suscepimus vero legationis hoc munus non cuiusquam iussu, sed spôte nostra, vt animum nostrum vobis declararemus, & quod nos in simili fortuna positi faceremus. Quid illud esset
 50 quispiam diceret: nimirum cederemus temporî, atque victori herbam porrigen-
 tes veniam peteremus. Quo in statu res vestræ sint, videtis, quæ vos pericula maneant, circumspicitis. Vna salutis spes reliqua est vobis, si vos sine vlla conditione victoris arbitrio dedideritis. Mites atque benigni sunt duces nostri, ex fortuna sua metientur vestram, omne ius belli vobis remittent, atque incolumes abire sinent, armis tantum aliisque ornamentis spoliatos, quæ vobis etiam (ea est illorum man-

fuetudo) forte condonassent, nisi in prædam manubiasque Germanorum iam pridem fuissent ab ipso Rege designata.

De Ducis responso Germanis dato, & de obsidione relinquenda Gallorum consilium. Caput VI.

AT QUI Dux noster, tametsi erat natura placidus, atque ineptiarum huiusmodi contemptor ac derisor potius, subiratus tamen his Germani verbis, Vana, inquit, spes vos, o Germani, tenet, qui ex animo vestro putatis Hispanos, nisi cibo potuque ad satietatem usque resectos, languidius arma tractare. Nesciebatis Hispanos in fame similes esse lupis, quos improba ventris exegit cæcos rabies, perignes, per tela, per hostes, cibum, si desit, quærere? Quod si numero pauciores, fameque debilitatos, atque hostium cæde fessos, interceptisque muris nudatos nos putabatis, cur cessastis hodie occasionem arripere, sociisque vestris cæsis, fufis, fugatisque opem ferre, atque in oppugnationem inchoatam succedere? cum præsertim bona diei pars superesset, in qua possetis avaritiæ vestræ cupiditatem explere. Quod si feriata vobis hæc dies fuit, crastina experiri potestis, an Hispanos vires defecerint, idque ut faciatis rogo vos, sitisque primi, in quos, quicquid virium nobis restat, effundamus. Hi nanque commilitones mei dedignantur iam ignavos hostes sibi dari, neque præberi materiam, vnde possint egregium aliquod facinus edere. In hæc verba illos dimisit, interminatus ne posthac, aut illi, aut alius quisquam huiusmodi nugas ad se perferant, sed aut veniant armati perfidiæ suæ pœnas luituri, aut victi supplicesque a victoribus veniam petentes. Nam quod egregius Poeta de populo Rom. scriptum reliquit, Hispani possunt sibi iustius vsurpare:

Parcere subiectis, & debellare superbos.

Hoc responso ducis tristes, ac demisso animo Germani in castra redeunt, Hispanorumque alacritatem vigoremque animi sociis exponunt. Fames interea magna, magisque indies extra intraque muros crescere, utrosque cogebat armis decertare, atque finem bello imponere, sed Regem acrius urgebat, quem non modo commeatus & pecuniæ deficiebant, quod hyemis impotentia instabat, verum etiam quod ingentes copiæ ab Hispano Rege mittebantur, quæ suppetias Albano Duci ferret: quæ si semel intra urbem reciperentur, omnis spes sua in ventos esset abitura. Snpplex itaque Germanos rogat, ut stent promissis, fidem seruent, nihil spei sibi iam esse relictum nisi in illorum fortitudine, hostium spolia civiumque bona illorum potestati tradit, protestatur nihil sibi ex ea victoria nisi sanguinem civium expetere. Pœnituit Germanos tam temere operam suam fuisse pollicitos, tamque arduum ac difficile negocium suscepisse, puduit tamen illos promissa non reddere. Respondent itaque perendinum in diem urbem captam se per manus illi tradituros, aut omnes ad vnum in medio opere pulchram mortem obituros. Huius tam perniciosæ pollicitationis Dominus Paliza factus certior, in tabernacula Germanorum tendit, illorumque præfectos ac centuriones in vincula coniicit, atque insuper ignominiosis verbis increpat, quod se inconsulto rem tam inconsideratam improuisamque attentarent, vnde non solum ipsi miserabiliter & digne perituri essent, sed & suo duci imprudentiæ, atque rei male gestæ notam inurerent. Quod si tale aliquid posthac vnquam admiserint, per Galli Principis genium iurat, se in ipsos capitaliter animaduersurum. Deinde in Regis prætorium tendit, quem cum se pugna aptantem offendisset, acerbius quam regia dignitas sustineret, increpat illum, temeritatisque illi crimen obiicit, quippe qui tentet in cassum vires effundere, atque florentissimas copias interneccioni hostibus dedere. Quod si tam præcepti animi & consilii erat, ut suum tempus fortunamque non agnosceret, idque penitus volebat, ut rei perditæ se suosque omnes adderet, se tamen non passurum, ut exercitum sibi a Rege commissum hostibus sine causa trucidandum obiiceret. Sed neque censebat diutius in obsidione permanendum, cum iam hyems impenderet, famesque indies cresceret, nec esset vnde commeatus in castra satis commode comportari posset. Multi sermones cum Rege Regisque familiaribus

familiaribus in hac disputatione consumpti sunt. Sed Rex tandem inuitus cessit consilio Dñ. Palizæ, placuitque postridie obsidionem soluere, & sub primam lucem vasa conclamare, signaque tollere.

Quod Galli soluta obsidione discedunt, quo die Dux Triciensis cum auxiliariis copiis venit.

Caput VII.

IGITUR nocte insequenti a quarta vigilia, dum tormenta machinæque carris aptantur, binæ acies factæ ex omni equitatu peditatuque, quasi ad pugnam paratæ in procinctu steterunt. Principio nostri putarunt Gallos se ad oppugnationem parare, quam erecto & alacri animo expectabant, sed cum illos vidissent in diuersum paulatim secedere, omnes subito portis ruinisque murorum erumpunt, hostesque insequentes ad pugnam lacesunt. At illi relicta machinarum parte, & quicquid exercitus inualidum, vulneribusque aut morbo confectum erat, negligentes, compositis ordinibus beneficio noctis se in tuta receperunt, finemque insequendi nostri imposuere, qui propterea quod pauciores erant, & perturbatis ordinibus, quantum quisque poterat, hostes insequabantur, ne quid detrimenti per noctis tenebras paterentur, in urbem sunt regressi: id quod gestum pridie calendæ Decembris, qui est diui Andreæ nomine relatus in fastos. Postridie vero huius diei prima luce Galli copias suas in ordinem redegerunt, steteruntque in procinctu quasi pugnaturi, siue ut suos aberrantes ex fuga reciperent, aut si nostri persequerentur, ut pugnarent, si ex loci opportunitate facultas daretur, vel ut tutiores in fines suos abirent. Eodem die paulo ante solis occasum Dux Triciensis cum auxiliariis copiis ad urbem accessit. erant in comitatu illius regalis ministerii Præses, quem diximus Reginæ pontem insedis, Dux Secobriensis Hispani Regis fratris patruelis, Dux a Villa formosa, Dux Lunensis, Marchio Aquilarius, Comes ab Acuto monte, Comes a Ripa Gorza, & reliqua fere omnis regalis curiæ iuuentus. Quos sequebantur equites mille quingenti, armis, auro, purpuraque fulgentes. Peditum vero generis omnis armaturæ numerus fuit sex millium, quos ductabant Gometius Buitronus, Martinusque Auindanius, & Rengiphus. Crescebat indies auxilium quod ad Reginæ pontem cogebatur. Sed Dux veritus, ne nostri fame, vulneribus, morbis, vigiliis, laboribusque confecti, Gallorum vegetam atque recentem multitudinem sustinere diutius non possent, cum præsentibus copiis, atque quam maximo potest comœatu, in auxilium properat. Cuius aduentus etsi omnibus in commune fuit iucundus, ciuibus tamen longe magis, qui Regis irati sæuitiam in se domosque suas pertimescebant: Albano tamen Duci non satis constabat, fuerit ne gratus, an potius molestus. Dolebat namque solidam sibi gloriam eripi, quam nemo cum altero quocunque libenter patitur esse communem: quique animi magnitudine præcellunt, libentius se fortunæ periculis exponunt, quam rei bene gerendæ gloriam cum altero participant. Itaque sepe Ducem Triciensem per literas & nuncios hortatus est, ne ferret suppetias, ni accersitus, sibi satis præsidii esse, non solum ad propulsandas ex vrbe hostium oppugnationes, sed etiam ad erumpendum, atque medio campo collatis signis confligendum. Hos animos illi dabant Hispaniæ lumina, quæ in suo erant comitatu, & qui maioribus sæpe rebus non solum interfuere, sed etiam præfuerunt: atque in primis duo fulmina belli, Antonius Fonseca quæstor maximus, & Caucensium & Alahaiorum dominus Fernandus a Vega Commendatarius maximus a Castella. nam alter a Legione Germanica tantum huic negotio interfuit. Coronarii quoque Centurionum præfecti Villalbanus & Rengiphus, quorum opera compluribus aliis in rebus fuit insignis, sibi ipsis hoc tempore non defuerunt. Sed neque Petrus Lupides Patellanus cum gentili suo Ioanne Patellano, Ludouicus quoque a Corduba Comarenis Marchionis filius, atque alter Ludouicus a Caura, Petrus & Ioannes ambo a Cunta cognominati, Iacobus Rogius, atque eodem cognomento Rodericus Diaz, Petrus Manricus, & Manricus quoque Garfias Comitiss Ossormini filius, Iacobus Merulus Ioanis filius animos atque nomen cognomenq;

cui referens, Ioānes & Garfias vterque a Vuloa cognominati, Comestabilis Nā-
 uariensis, Francus Bramontanus, Ioannes Carrenus, Alphonſus Carrillus, Petrus
 a Tapia, Ioannes a Castella, Aluarus a Luna, Iacobus a Vera, Sanctius a Leiuā,
 Manuel Benauidius. Nam quid ego Petrum Marchionem a Villafranca magni
 Ducis filium inter ceteros memorem? qui per vestigia patris idem hoc tempore
 ſilebitur, atque alias meritis laudibus nō fraudabitur. Quid alios complures eiuf-
 dem ordinis viros? quos infinitum erat memorare, quorum fiducia nihil erat quod
 magnanimus Dux ſibi nō polliceretur, victoriam ex hostibus maxime, quam præ-
 manibus habebat. Vt cunque tamen erat animatus, agit hospitem lætum, Ducem-
 que aduentantem longe ab oppidi portis excipit, atque data acceptaque ſalute in
 templum Miſericordiæ, quod erat extra muros, quam honorificentiffime poteſt, 10
 illum collocat. Copias vero auxiliares eadem caſtrametari iubet, qua paulo ante
 Germani inſederant. Hic dies, quo & Galli ſoluerunt obſidionem, & auxilium
 noſtris ſuperuenit, fuit calendarum Decembris.

*Quo pacto Galli in fugam conuerſi, iterum urbem obſidione cingere ſimulant,
 deque nuncio per ſeciales ab illis miſſo, Ducumque noſtrorum
 reſponſo. Caput VIII.*

POSTRIDIE vero eiufdem diei, Galli qui noſtris inſequentibus trans fluminis 20
 pontem ſe in loca tutiora receperant, prima luce in campo radicibus montium
 adiacente cohortibus ordinatis apparuerunt. Cumque iam ab vrbe quatuor mil-
 libus paſſuum abeſſent, noſtrique putarent, illos nihil niſi de canendo receptui cog-
 gitare, derepente urbem verſus redierunt, incertum qua ex cauſa. Sed quia trahas,
 clauſtraque, & carros præmiſerant, non erat dubium, illos ſubſtitiffe primum, ac
 deinde reſgreſſos, vt ſui exercitus reliquias colligerent, atque præcedentium im-
 pedimentorum terga redderent tutiora. Interim Dux noſter non ceſſat Bardulos,
 & Vaſcones, Cantabrosque exhortari per nuncios, vt vias corrumpant, atque ar-
 borum ramis foſſiſque & aggeribus faciant imperuias, atque hoſtes fame ac fri-
 gore confectos ex ſuperiori loco inceſſerent. Sed Galli cum intelligerent noſtros 30
 non eſſe numero pares ad decertandum Marte dubio, puderetque illos huius belli
 principio magna pollicitos, nunc inglorios abiectosque diſcedere, decreuerunt
 ſubſiſtere. Atque vt velamen aliquod pudori prætenderent, diſponunt acies, co-
 hortefque in ordinem redigunt, mittuntque ſeciales ad Duces noſtros, qui decer-
 nendi locum tempuſque indicant, quod ipſum fuit argumento, illos non militum
 numero, non animi robore, non vlla alia re, quam commeatus victuſque penuria
 ab vrbis obſidione deſtitiffe. Ad hanc ſecialium conſteſtationem vterque Dux al-
 terum rogat, vt reſpondeat, comiterque in collegam partes ſuas reiicit. Sed vicit
 tandem Albani Ducis vrbaniſas. Erat autem Dux Tricienſis, cum de rebus belli-
 cis ageretur, paulo liberior, ne dicam iactantioſam. is cum alias multa facete & ex 40
 more ſuo ſolitus eſſet arroganter dicere, in expeditionis huius initio, duo potiffi-
 mum illius diſteria circumferuntur. Nam cum Gallorum Rex Hiſpanorum pau-
 pertatem exprobrās diceret, Non amplius illos in hoc bello duraturos, quam dum
 emendicatæ ſtipis ſtipendio militum ſoluendo ſufficerent (hoc male falſus Rex
 dicebat, alludens ad pecunias quas ex ſedis apoſtolicæ indulgentiis ad belli Mauri-
 tani ſumptus exigebantur) Quid, inquit Tricienſis Dux, noſtra reſert, armis an
 calathis hoſtium ora contundamus? Calathis nanque ſolent mendici ſtipes, fru-
 ſtaque & quadras panis rogatas excipere. Cumque illi rurfus Albani Ducis auxi-
 lio proficiſcenti Rex noſter multa benigne polliceretur, ſeque ſummiſſurum non
 ſolum copias commeatumque rerum omnium que ſunt ad bellum neceſſaria, ſed 50
 etiam pecunias ſtipendio militibus perſoluendo neceſſarias, cepit ſubcinere
 carmen illud quod eſt in ore omnium: *Vamos nos dixo el mi Tio a Paris eſſa ciudad.*
 Ac ſi diceret, niſi me copiæ militum, commeatus, ſtipendiaque deficient, nulla
 per me mora erit, quin victor Parisios vſque perueniam. Igitur nunc libertate vſus
 ſecialibus reſpondet, ſe non ea cauſa veniſſe, neque id ſibi a Principe a quo mitte-
 batur,

batur, mandatum, ut collatis signis decerneret, sed ad hoc tantum, ut obsessam urbem firmiori præsidio muniret. Neque enim, inquit, de eo nunc certamen est, vter exercitus medio in campo sit armis superior, sed ex duobus Principibus vter Navaræ regno potiatur, in eoque nunc victoriæ momentum consistere, ut ille victor sit, qui semel parta defenderit possederitque: ille victus, qui præteredit hostem possessione deturbare, nec tamen quod aggreditur efficit. Quod si Gallis, inquit, tantum animi superest, ut velint nobiscum armis experiri, expectent aliquos dies, dum Hispanorum copiæ quæ me sequuntur a tergo, in vnum locum conveniant: tunc se cum collega suo non modo in agro Pompelonensi, sed in mediis campis pugnandi copiam duros. Hoc per faciales responso accepto, Galli e vestigio, ut erant in armorum procinctu iter arripiunt, rectaque se in patriam atque ad suos recipiunt.

*Quemadmodum Dominus Paliza Ioannem Regem de regno recuperando
diffidentem consolatur. Ducumque nostrorum de persequen-
dis hostibus consultatio. Caput IX.*

Rex interim Ioannes qui vsque in tempus illud spem metumque inter dubius atque animi pendens fuerat, nunc iam, cum videret suos, atque illos maxime quibus plurimum fidebat, & in quibus omnem dignitatis recuperandæ fiduciam collocauerat, non solum urbis obsidionem deferere, sed etiam sic abire, ac si eo nunquam essent redituri: non ut antea spem vultu simulans, premens altum corde dolorem, non fortunam suam lamentis questibusque incusans, sed præ nimio dolore omnem tristitiæ imaginem facie ac vultu præferbat, urbemque nunquam amplius videndam, dotalesque agros identidem respiciens, attonito similis hærebat. Quem sic affectum Gallorum Dux maximus Paliza multis exemplis ex historia, multisque rationibus ex communi vita depromptis, consolari nitebatur. Sed ille tanquam ægrotus iam deploratus, ac de salute desperans, nulla medicorum fomenta admittebat, neque se aliqua ratione curari patiebatur. Nam quid faceret dotali regno expoliatus, atque re male gesta patrimonio orbatus? idque non tam aduersa fortuna, quam sua culpa: quippe qui nescierit inter duos Reges potentissimos se medium sequestremque præstare, aut si non posset vtrumque, alterum ex illis saltem demereri. Atqui Duces nostri cum viderent hostes nihil iam nisi de reditu in patriam, domosque suos, atque diuersoria nota cogitare, quid in tali tempore factu opus esset, inter se consultant. Albanus palantes, fusos, & fame ac frigore confectos ad internecionem vsque persequendos esse dicebat, neque rei bene gerendæ occasionem tam certam, tam facilem, tam honorificam, gloriosamque omittendam esse. Triciensi vero dissimulandam esse hostium fugam, neque illis instandum, ne ex desperatione cogerentur pugnam redintegrare, unde est notum illud carmen:

Quondam etiam victis redit in præcordia virtus.
Afferebatque multorum exempla, qui necessitate compulsi ex victis euasere victores. Referebat præterea Pyrrii Epirotarum Regis præceptum illud memorabile: Hostibus fugientibus non esse pertinaciter instandum. Petebat Albanus a Triciensi ex exercitu quem vegetum recentemque ductabat, aliquot equitum turmas, peditumque cohortes, quæ hostem abeuntem insequerentur. nam suas caufabatur partim vigiliis, partim morbis laboribusque confectas. At ille cui non placebat consilium illud de insequendis hostibus, dicebat se non ea causa venisse, ut medio in campo configeret, sed ut obsessis, atque vltima necessitate & angustia positis opem ferret, idque a Rege sibi in primis fuisse mandatum. Atque hunc in modum alter ab altero digressi sunt, Triciensisque Lucronium cum suo exercitu ad Regem redit, Albanus vero in ciuitate iam quieta pacataque permansit, quoad illam ordinaret, atque per manus traderet, cui Rex tradendam esse decreuisset. Sed ne hostis intrepidus securusque sic impune abiret, mittit litteras ad viros principes qui erant finitimi his locis, per quos Galli Germanique iter faciebant, hortaturque illos, ut fugientibus negocium facebant, neque sinant illos sic quietos ab-

ire. Qui non segnius quam imperatum est, iussa exsequuntur. Nam & Gongoræ dominus trecentos ducens equites, agmina sequebatur, neque præ frigore ac fame consequi cessat. nam prima luce adortus, partim cæsis, partim captis, cum ducentis equitibus spoliisque militaribus per medias vrbis portas viasque publicas victor regreditur. Ex altera quoque parte Lizari dominus cum tercentum peditibus expeditis extrema Gallorum agmina insecutus inuadit Germanos, quos machinis asseruandis Galli præfecerant. At illi cum viderent Bardulorum omnes populos in vnum coiisse, impetumque illorum non posse sustinere, glandiaria tormenta in eos dirigunt, igneque iniecto instantes glandibus perturbant, ipsique per fumum sulphurariasque tenebras elapsi, per anfractus sylvarumque diuerticula fugiunt. Quos vbi Barduli aufugisse intellexerunt (nam in principio subesse¹⁰ insidias aliquas suspicabantur) machinas inuadunt, iumentisque tenuiores reportandas imponunt, maiores vero plaustris carrisque trahendas applicant. At non mediocri negotio in urbem aduehunt, non sine quadam triumphi specie. nam & armatorum peditum ingens multitudo præcedebat, & non minor sequebatur acclamantium vno ore: Io Triumphæ. Quod gestum est idibus Decembris, hoc est, postridie eius diei in quo Diuæ Lucie festum celebratur, anno a salute Christiana millesimo quingentesimo duodecimo.

ANTONII NEBRISSENSIS HISTORIARVM FINIS.

HISPA-

HISPANIA DAM-
MIANI A GOES
EQVITIS LVSITANI.

DAMIANVS A GOES
EQVES LVSITANVS, PETRO NAN-
NIO, LATINO APVD LOVANIEN-
ses Professori dignissimo, amicoque
non vulgari, S. D.

CUM saepenumero rerum Hispanicarum mentio
inter nos, amantissime Nanni, incidisset, mul-
tis argumentis cognoui, te nondum iisdem satia-
tum, ampliorem earum notitiam e scriptis nostris
expectare. Quamobrem optatis tuis parentes,
hac tali lege tibi cedere volumus, ut si arriserint, legas, ami-
cisque tuis huiusmodi rerum notitiam cupientibus com-
municas: sin minus, Vulcano tra-
das. Vale.

CLARISSIMO EQVITI, E-
RVDITONE ET HVMANITATE INSI-
GNI, D. DAMIANO A GOES, PE-
TRVS NANNIVS S. P. D.

LIBELLVM tuum, amplissime Damiane, eo animo accepi, ut si mihi in-
gens thesaurus oblatuſſet, nec alacrior, nec hilarior eſſe potuiſſem.
Sunt mihi a te alia præclara munera, ſed nequaquam pari honore æ-
ſtimanda, cum illa tantummodo precii magnitudine dignitatem habe-
ant, iſte de ingenii tui præſtantia venerationem mereatur. Admirabilis
ibi ordo, ſingulaq; res in ſuas claſſes diſtributa ſunt, quam rationem ſcri-
bendi maxime videtur Suetonius adamaſſe. Habent in tuo libro ſingula
ſuam peculiarem ſtationem: hic Regnorum vires, illic Epiſcoporum & Satraparum opes de-
ſcribuntur. Habent ſuum catalogum Sancti Hiſpani, habent viri eruditi. Duces quoque bello
clari in ſua a te legitima acie conſtituti ſunt. Habent merces ſua fora, quas Hiſpania vel ac-
cipit, vel donat. Denique Antipodum munera, qua duplici ratione Hiſpanorū ſunt, vel quod
ipſi hunc orbem inuenerunt, vel quod ſoli inde omnia deportant, in ſuas apothecas a te dige-
runtur. Quid multa? nihil omittis quod ad laudem Hiſpania pertinet. Quamobrem, qua
olim de Hiſpania legebam, potius admiratione quam fide proſequebar: nunc tua authoritate
efficis, ut me non amplius admirantem ſolum, ſed & credentem habeant. Non mihi iam fig-
mentum videtur, auro Tagum turbidum fluere, equas ex Fauonio ſubuentaneū ſætum con-
cipere, meritoque mihi feciſſe videtur Veſpaſianus, quod vniuerſa Hiſpania ius Latii dona-
rit, rectumq; etiam iudiciū Plinii exiſtimo, qui Hiſpaniam cenſuit proximam eſſe Italia lau-
dibus. Enumerantur enim a te innumerabiles opum frugumq; theſauri, ut Plutus & Ceres
non alibi quam in Hiſpania, aut certe peculiariter ſedes habere videantur. Obſtrepunt hic
quædam verba nouitia, ſed ſtudioſo lectori. æquo enim æſtimatori non venia, ſed laude di-
gnus habebere, quod res nouas vetuſtate incognitas, nouis vocabulis, ut intelligi poſſint, ex-
plicueris. In apologia acrior es, ſed ſtimulis de amore patria profectis. amabit tuum pectus,
quiſquis pietatem amat, & patriæ ſtadium inter virtutes adnumerat. Librum igitur tanta
utilitatis, quem tu aut Vulcano tradi, aut amicis tantummodo communicari iubebas, prælo
ſubiecti. Neſas enim putari id intra paucorum manus contineri, quod tanto uſui publice eſſe
poſſet. Quod ſi ſingularum provinciarum eodem modo vires & opes deſcriptæ eſſent, magnū
profecto inſtrumentum haberent docti ad hiftorias cōdendas, quum nerui bellorum pecunia
ſint, earumq; inopia vel copia multiplices cauſas & cladium & victoriarū adferat. Fieri non
poſteſt ut quis recte in hiftoria verſetur, niſi vtriuſque partis opes & copias cognitās habeat,
& lectori exponat. qua in re vtinam aliquot Latini ſcriptores diligētiores eſſent, eaq; in parte
Thucydidem imitarentur. Tantum igitur mihi in rebus tuis, te inconfulto, permiſi, nec offen-
ſam timui ex hac mea audacia, qui quiduis in Nannio tuo & ferre & probare ſoles. Nec, ut
iniquior ſis, ius habes expoſtulandi, ſi, quod meum eſſe voluiſti, utar pro meo arbitrio. Bene
vale ampliff. & eruditiff. Damiane. Louanii.

HISPA-

HISPANIAE, CVIVS NOMINA VARIIS VARIIS NOMINIBVS AM-
PLECTVNTVR, HÆC SEQVENS EST
AMPLITVDO, POTENTIA,
VBERTASQVE.

DE eius situ, latitudine, longitudine, atq; poli eleuatione, cum id satis inter Cosmographos constet, nihil hic dicturi sumus: ea autem quæ rariora sunt, explicabimus: nec etiam id tacituri, quod antiqui scriptores testatum olim reliquerunt, eam adhuc auri, argenti, cupri, stanni, plumbi, ferri, omniumq; metallorum fodinis abundare, necnon argenti viui, salis quoq; vberissimam esse. De frugibus non est quod multum disceptetur, cum omnino ferax vini, olei, mellis, lactis, frumenti, fructuumq; omnium sit. Abundat etiam ouibus, bobus, equis generosissimis, piscibusq; diuersorum generum. Ferarum quoq; & auium mira copia. Sunt quoq; in ea diuersis in locis calidi & frigidi fontes, ad diuersos morbos efficaciam mirabilem habentes.

DIVIDITVR HISPANIA IN DVO-
decim regna, nempe:

*Castella antiqua & noua.
Leonis.
Aragonia.
Portugallia.
Nauarra.
Granata.*

*Valentia.
Toleti.
Gallitia.
Algarbiorum.
Murtia.
Corduba.*

Quorum regnorum vectigalia, vt pro comperto habetur, magna sunt. nec enim figillatim quid ex vnoquoq; regno Regibus Hispaniæ accrescat, auderem dicere, cum dubitē, id ne eis gratum futurū sit, an nō. Sed hoc scito, Reges istius Hispaniæ, quæ a nonnullis imperitis hominibus satis temere sterilis nuncupatur, annue vltra quinquages centena millia ducatorū aureorū, præter exactiones, inde accipere.

DE regnis diximus, modo ad clerum veniamus. In cuius redituū computu Lucium Marinæum Siculum sequemur, qui feliciter id, quam Principum Hispaniæ prouentus, explicuit.

<i>Archiepiscopus Toletanus, Castella Cancellarius, habet annue plus minus 150000 aureorum ducatorum, habet etiam in suos familiaria conferendos circiter</i>	<i>100000</i>	<i>Episcopus Leonensis</i>	<i>8000</i>
<i>Archiepiscopus Hispalensis</i>	<i>24000</i>	<i>Episcopus Calaborensis</i>	<i>12000</i>
<i>Archiepiscopus S. Iacobi</i>	<i>20000</i>	<i>Episcopus Salmanticensis</i>	<i>10000</i>
<i>Archiepiscopus Granatensis</i>	<i>10000</i>	<i>Episcopus Badaiocensis</i>	<i>6000</i>
EPISCOPI.		<i>Episcopus Ouidensis</i>	<i>6000</i>
<i>Episcopus Burgenfis</i>	<i>20000</i>	<i>Episcopus Carthaginensis</i>	<i>5000</i>
<i>Episcopus Siguntensis</i>	<i>20000</i>	<i>Episcopus Asturgensis</i>	<i>4000</i>
<i>Episcopus Cunqueensis</i>	<i>16000</i>	<i>Episcopus Coriensis</i>	<i>8000</i>
<i>Episcopus Placentinus</i>	<i>15000</i>	<i>Episcopus ciuitatis Rodrigensis</i>	<i>4000</i>
<i>Episcopus Palētinus, Comes Perniensis</i>	<i>13000</i>	<i>Episcopus Malagensis</i>	<i>10000</i>
<i>Episcopus Ianenfis</i>	<i>10000</i>	<i>Episcopus Calixensis</i>	<i>8500</i>
<i>Episcopus Segouienfis</i>	<i>14000</i>	<i>Episcopus Guaditanus</i>	<i>2000</i>
<i>Episcopus Auillensis</i>	<i>8000</i>	<i>Episcopus Almeriensis</i>	<i>1500</i>
<i>Episcopus Zamorensis</i>	<i>12000</i>	<i>Episcopus Mondonensis</i>	<i>1500</i>
<i>Episcopus Cordubensis</i>	<i>12000</i>	<i>Episcopus Tuiensis</i>	<i>2000</i>
<i>Episcopus Osinenfis</i>	<i>10000</i>	<i>Episcopus Lugensis</i>	<i>1500</i>
		<i>Episcopus Orensenfis</i>	<i>3000</i>
		<i>Episcopus Canariensis</i>	<i>8000</i>
		<i>Archiepiscopus Caragucensis</i>	<i>20000</i>

MMm

<i>Archiepiscopus Valentinus</i>	13000	<i>Episcopus Vrgellensis</i>	7000
<i>Archiepiscopus Tarragonensis</i>	8000	<i>Episcopus Vicquensis</i>	2500
<i>Episcopus Tarraconensis</i>	5000	<i>Episcopus Euniensis</i>	1500
<i>Episcopus Huescensis</i>	3000	<i>Episcopus Pamplonensis</i>	6000
<i>Episcopus Segorbiensis atq; Albarrazinensis</i>		<i>Sunt et alii permulti Episcopi nouarum pro-</i>	
<i>Episcopus Barchinonensis</i>	5000 (3000)	<i>uinciarū, Indiarumq; Occidentalium, nu-</i>	
<i>Episcopus Leridensis</i>	5000	<i>per inuentarum, ex collatione siue iure pa-</i>	
<i>Episcopus Tortosensis</i>	8000	<i>tronatus quoq; Regis Castelle, quos hic non</i>	
<i>Episcopus Gironensis</i>	4000	<i>exprimo.</i>	

REGNORVM PORTVGALLIÆ ET
Algarbiorum.

<i>Archiepiscopus Bracharensis, qui propter anti-</i>		<i>Episcopus Viseensis</i>	8000
<i>tiquitatem cum Toletano Archiepiscopo ad</i>		<i>Episcopus Guardensis</i>	5000
<i>hunc diem vsq; de primatu (vt vocant) to-</i>		<i>Episcopus Colimbriensis</i>	12000
<i>tius Hispania disceptat, habet</i>	24000	<i>Episcopus Portensis</i>	4000
<i>Archiepiscopus Vlyssipponensis</i>	16000	<i>Episcopus Lamecensis</i>	6000
<i>Archiepiscopus Funchalensis</i>	8000	<i>Episcopus Syluensis</i>	4000
<i>Episcopus Eborensis</i>	20000	<i>Episcopus Captensis</i>	2000

Præter hos sunt adhuc alii Episcopi Indiarum Orientalium, Africæ & Æthiopia, & multarum insularum ex collatione Regis Portugalliæ, quos hic prætereo. Volui autem hic omnes Episcopales ciuitates Hispaniæ mihi saltem cognitæ, cum putem adhuc plures esse, propriis huius temporis nominibus, ob maiorem cognitionem, recensere. Sciendum quoq; omnis Hispaniæ cleri prouentus (Abbatibus excipio) duplo maiores, quam Episcoporum esse. Idq; præter aliquot decimas & primitias, quæ in multis locis Regibus atq; magnatibus, ex Pontificum indultis, colliguntur. Ex quibus quidem redditibus iure omnes simul tenentur vnicuiq; ecclesiæ suum animarum curatum, vt aiunt, siue pastorem alere, qui ex pacto & consuetudine, omnia ecclesiæ sacramenta populo gratis, siue in templo, siue extra templū, siue in priuatis domibus, administrat. Quod vtinā in cæteris prouinciis fieret, vbi ita pastoratus venduntur, vt pastores pro vitæ alimento, ac pensione soluenda, sacramentorum administrationem sæpe inuiti cogantur nundinari. Est præterea innumera Abbatiarum & monasteriorum copia, quarum prouentus non solum cleri redditus æquant, sed etiam superant, inter quas sunt nonnullæ habentes decē, duodecim, quindecim millia ducatorum annue: permultæ inter quatuor & decē millia fluctuant: innumeræ rursus ab hac summa declinant: ita tamē, vt sine aliqua controuersia ii qui se cultui diuino dedere, habeant in Hispania singulis annis vltra quadragies centena millia ducatorum, præter id quod Commendatarii & eorū magistri possident, quæ summa etiā ingens est. Ex quo facile apparet, quam religiosi semper fuerint Hispani, & quam dediti cultui diuino, cū tam liberaliter suas eleemosynas Christi ecclesiis impartiti sint. Habet vltèrius regnū Castellæ quatuor Magistros equitū, seu (vt vocant) ordinū, qui magnos admodū habent redditus.

Quorum primus S. Iacobi est.

Secundus, Calatrauæ.

Tertius, Alcantaræ.

Hæc tria officia dignitatum, temporibus Ferdinandi & Elizabeth catholicorū Regum Castellæ, cum consensu Pontificis ad coronā regni deuoluta sunt. Quartus est Magister equitum Rhodiensium, ordinis diui Ioannis. Ordo sancti Iacobi ornatur duobus commendatariis primis, quorum vnus dicitur Commendatarius maior Castellensis, alter Leonensis. Ordines Alcantaræ & Calatrauæ, habent singuli suum Commendatarium maiorem & suum clauigerum, sub quibus maioribus commendatariis ingens commendatariorum equitum est copia, habentium magnos redditus. Aragoniæ, Valentia, & Catelloniæ regna vnum habent equitum magistrum ordinis Montesiæ, magnos quoq; habentem redditus.

ORDI-

ORDINES REGNORVM PORTV-
galliæ & Algarbiorum.

Primus est magister ordinis Christi, qui magister ipse Rex est, cuius ministerii prouentus admodum magni sunt, inde, quod huic ordini omnes prouinciæ inuentæ, tam in Africa, quam in Asia & Brisilia, cum omnibus insulis, atq; Orientalis Indiæ, annexæ sint.

Secundus est ordinis sancti Iacobi.

Tertius ordinis, qui de Auis dicitur.

10 Habent quoq; hi ordines suos maiores Commendatarios & Clauigeros, sub quibus etiam est magna equitum Commendatariorum copia, magnos redditus possidentium. Quartus est magister equitum Rhodiensium, ordinis sancti Ioannis, qui Prior a Crato dicitur, qui tres magistri magnos etiam redditus possident.

MAGNATVM HISPANIÆ INDEX.

Et primum de regnis Castellæ, Legionis, Aragoniæ, Nauarræ, Granatæ, Valentia, Toleti, Gallitiæ, Murtiæ, Cordubæ.

Princeps Asturiarum.

Dux de Arsona.

20 *Comestabilis Castellæ, Dux Friensis, primus Regis cubicularius.*

Archithalassus Castellæ & Granatæ, vulgo Amiraldu, & Dux de Medina, de Rio Sequo.

Dux de Beiar.

Dux de Scalona.

Dux de Medina cali.

Dux de Medina Sidonia.

Dux de Arcos.

30 *Dux del Infantazgo.*

Dux de Alua.

Dux de Naiara.

Dux de Maqueda.

Dux de Albuquerque.

Dux de Cardona, Comestabilis Aragonia.

Dux de Segorue.

Dux de Gandia.

Dux de Villa formosa.

Dux de Luna.

40 *Archithalassus Aragonensis Marchio.*

Dux de Sauiole.

MARCHIONES.

Marchio de Oristan.

Marchio de Gotiano.

Marchio de Villena.

Marchio de Astorga.

Marchio de Tarifa.

Marchio de los Velez.

Marchio de Zenete.

50 *Marchio de Comares.*

Marchio de Aiamonte.

Marchio de Gibrleon.

Marchio de Moya.

Marchio de Logolludo.

Marchio de Zaara.

Marchio de Sentillana.

Marchio de Marchena.

Marchio de Coria.

Marchio de Elche.

Marchio de Cuellar.

Marchio de Lombay.

Marchio de Molina.

Marchio de Mondeiar.

Marchio de Poza.

Marchio de Denia.

Marchio de Alcanisas.

Marchio de las Nauas.

Marchio de Tanara.

Marchio de Cerraluo.

Marchio de Cagnete.

Marchio de Villanova.

Marchio de Montemaior.

Marchio de Graial.

Marchio de Villa Franca.

Marchio de Monte Claros.

Marchio de Sarria.

Marchio de Aquilar.

Marchio de Barlangua.

Marchio de Camarassa.

Marchio de Pliego.

Marchio de Falces.

Marchio de Cortes.

Marchio de Valle.

COMITES.

Comes Catalonia.

Comes de Roisillon.

Comes de Lampurdam.

Comes de Pincerdam.

Comes de Vrgel.

Comes de Benaunte.

Comes de Vregna.

Comes de Feria.

Comes de Cabra.

Comes de Velalcacer.
 Comes de Miranda Castella.
 Comes de Salinas.
 Comes de Ribagorza.
 Comes de Lemos.
 Comes de Oropesa.
 Comes de Alcandet.
 Comes de Medellin.
 Comes de Syrnela.
 Comes de Real de Mancanares.
 Comes de Saldagina.
 Comes de Melga.
 Comes de Haro.
 Comes de Vaninares.
 Comes de S. Stephano de Gormaz.
 Comes de Niebla.
 Comes de Valentia.
 Comes de Treuigno.
 Comes de Ledesma.
 Comes de Altamira.
 Comes de Pallares.
 Comes de Ampurias.
 Comes de Lerin, *Comestabilis Nauarvensis*.
 Comes de Trastamara.
 Comes de Tendilla.
 Comes de Lerma.
 Comes de Villalua.
 Comes de Castaneda.
 Comes de Osorno.
 Comes de Ribadea.
 Comes de Castro.
 Comes de Astudillo.
 Comes de Xiena.
 Comes de Aquillar.
 Comes de Ognate.
 Comes de Saluaterra.
 Comes de Paredes.
 Comes de Montereí.
 Comes de Orgaz.
 Comes de Ribadauia.
 Comes de Pliogo.
 Comes de Luna.
 Comes de Monte agudo.
 Comes de Coregna.

Comes de Fuenzalida.
 Comes de Cifuentes.
 Comes de Aluadelista.
 Comes de Benalcazar.
 Comes de Sancta Martha.
 Comes de Buendio.
 Comes de Teua.
 Comes de Palma.
 Comes de Vagnares.
 Comes de Palamos.
 Comes de la Deleitoza.
 Comes de Miranda Nauarra.
 Comes de Baylen.
 Comes de Gelues.
 Comes de Oliuares.
 Comes de la Puebla.
 Comes de Sancto Stephano, del Puerto.
 Comes del Castellar.
 Comes de Cocentayna.
 Comes de Albaida.
 Comes de Aranda.
 Comes de Oliua.
 Comes de Gallada.
 Comes de Fuentes.
 Comes de Belchit.
 Comes de Sastago.
 Comes de Morata.
 Comes de Lagumera.
 Comes de Quirre.
 Comes de Aithona.
 Comes de Almenara.
 Comes de Puno enrostro.
 Comes de Chinchon.
 Comes de Baraias.

VICECOMITES.

Viccomes de Altamira.
 Viccomes de Chelua.
 Viccomes de Peralda.
 Viccomes de Ebol.
 Viccomes de Bas.
 Viccomes de Blanes.
 Viccomes de Valduerna.
 Viccomes de Gaiano.
 Viccomes de Sterlie.

PORTVGALLIÆ MAGNATES ET
Algarbiorum.

Comestabilis, qui nunc est infans Ludouicus, Regis frater, ac Præfectus regnorum confinium, qui vulgo Fonteiro maior dicitur. Is enim Ludouicus magister quoque equitum Rhodiensium est.
 Dux Brigantia.

Dux Colimbriensis.
 Dux Viseensis.
 Dux Trancoffensis.
 Dux Barcelensis.
 Dux Aueriensis.

MARCHIONES.

Marchio de Villa Real.
Marchio de Tores Nouas.
Marchio de Monte Maior.
Marchio de Ferreira.

COMITES.

Comes de Marialua.
Comes de Tentugal.
Comes de Penella.
 10 *Comes de Alcontim.*
Comes de Portalagre.
Comes de Feira.
Comes de Lonle.
Comes Monſancto.
Comes de Faro.
Comes de Arganil.

Comes de Abrantes.
Comes de Vimioſo.
Comes de Villa noua.
Comes de Linhares.
Comes de Vidigeira, Nauarchus, vulgo A-
miraldus.
Comes de Sortelha.
Comes de Caſtanheira.
Comes de Prado.
Comes de Redondo.
Vicecomes de Lyra.
Regni Archithalaffus, vulgo terra Amiral-
duſ.
Baro de Aluito.
Rector, ſue Prætor, omnium regnorũ, vul-
go Regedor.

Hi Hiſpaniæ magnates mihi tantum cogniti ſunt, puto adhuc alios extra meam
 notitiam eſſe, quos hic adiungat, quiſquis eos me melius nouerit. Quorum pro-
 uentus viritim nõ exprimo. Id enim curioſus lector apud Lucium Marinaum Si-
 20 culum requirat, qui rem non omnino infeliciter tentauit. Ego autem perſpicuus
 eum quibusdam iſtorum Principum plus, aliis minus diuitiarum, quam poſſidēt,
 tribuere, & ſciens quam difficile ſit alienas facultates ad vnguem enumerare, vo-
 luit potius ſilere, quam rem non ſatis appenſam euulgare: id etiam veritus, iis-
 dem iſtis principibus non ſatis placitum iri huius rei ſingularem propalationem. Inter
 quos autem (nomina ſileo) aliquot ſunt (vt veriſſimum eſt) centum, octoginta, ſe-
 ptuaginta, ſexagintaq; millia ducatorum aureorum annue poſſidentes: non pau-
 ci quinquaginta, quadraginta, triginta: multi viginti, quindecim, decemq;. Cæte-
 ri omnes hac ſumma inferiores, ad minimum trium millium reditus habent. Sic,
 30 vt ſine mendacio aſſerere quis poſſit, Hiſpaniæ magnatum annuos prouentus vige-
 ſies centena millia ducatorum attingere, vel vltra. Sunt præterea in Hiſpania nõ
 pauci nobiles titulis, vel dignitatibus obſcuro, decem, quindecim millia ducatorũ
 annue habentes, eſtq; aliorum ingens numerus, qui a millibus ad decem millia du-
 catorum vſq; annue poſſident. Sunt etiam Reguli, quos paſtores Hiſpani vocāt,
 triginta, quadraginta, millia ouium, & magnam bouum, equorum, mulorũq; mul-
 titudinem poſſidentes, quorum familiæ ampliſſimæ ſunt. Ex quo apparet nõ fru-
 ſtra dictum, in Hiſpania talentari precio arietes admiſſarios emi, aſinos quoq; ad-
 miſſarios, & aſinas ad foetoram, 40. ſeſtertiis.

Ornatur etiam Hiſpania maximo Sanctorum numero, quorum Martyrũ tan-
 tum Indicem hic ſcribere nobis non indignum viſum eſt, cæteros propter proli-
 40 xitatem omittimus.

S. Vincentius.
S. Laurentius.
S. Victor.
S. Fronto.
S. Iſtitius.
S. Apodonius.
S. Linxius.
S. Succellus.
S. Fauſtus.
 50 *S. Martianus.*
S. Urbanus.
S. Publius.
S. Matutinus.
S. Caſſianus.
S. Felix.

S. Ianuarius.
S. Primitius.
S. Quintilianus.
S. Enotus.
S. Cæcilianus.
S. Frontonius.
S. Optatus.
S. Seruandus.
S. Germanus.
S. Facundus.
S. Primitius fratres.
S. Felix I I.
S. Cericus.
S. Anaſtaſius.
S. Fauſtus I I.

S. Ianuarius I I.
S. Martialis.
S. Speratus.
S. Natalius.
S. Cerinius.
S. Beturius.
S. Felix I I I.
S. Aquilinus.
S. Letarius.
S. Ianuarius I I I.
S. Florentius.
S. Fructuosus.
S. Augurius.
S. Eulogius.
S. Claudius.
S. Lupercus.
S. Victoricus.
S. Emetherius.
S. Celedonius.

S. Eugenius, primus Archiepiscopus Toletanus.
S. Zoilus.
S. Engratia.
S. Leocadia.
S. Eulalia.
S. Christeta.
S. Sabina, sorores S. Vincentii.
S. Iulitta, mater S. Cerici.
S. Digna.
S. Generosa.
S. Bessa.
S. Donata.
S. Secunda.
S. Eurosia martyr & virgo.
S. Centolla.
S. Helena.
S. Nunilonia.
S. Alodia, sorores.

Hi omnes Christi Martyres, vt ex eorum vitis apparet, fuerunt. Est autem aliorum ingens copia, quam, ne lectoribus tædio simus, prætermittendam duximus. 20

Habet hoc tempore Hispania has vniuersitates, opulencia & professorum eruditione celebres:

1 *Salmanticensem.*
 2 *Complutensem.*
 3 *Colimbriensem.*
 4 *Pincianensem.*

5 *Siguntinensem.*
 6 *Oscensem.*
 7 *Ilerdensem.*

QVIBVS VIRIS DOCTRINA PRÆCLARIS Hispania quoq; fulget, accipe.

Fronto Præsul & Martyr.
Fulgentius Præsul & Martyr.
Audentius Præsul.
Ioannes Præsul.
Sanctus Isidorus Archiepiscopus Hispalensis.
Sanctus Leander Archiepiscopus Hispalensis.
Colimpius Præsul.
Pacianus Barchinonensis Episcopus.
Paulinus Præsul.
Sanctus Victor Præsul.
Vilerius Præsul.
Antonius Præsul.
Sanctus Vincentius Martyr.
Zoilus Martyr.
Sanctus Dominicus Calaguritanus, ordinis Prædicatorum author.
Matorianus vir præclare doctus.
Auitus presbyter.
Sanctus Illefosus Archiepiscopus Toletanus.
Sanctus Iulianus Archiepiscopus Toletanus, cuius meminit Magister Sententiarum

libro quarto.
Sanctus Antonius Vlyssipponensis, qui Paduanus dicitur.
Paulus Episcopus Burgensis, vir præclare doctus, et Iudæus natione, sponte Christianus factus, scripsit non pauca Theologica, nec indocta.
Tostatus Episcopus Ebulensis, scripsit in nouum & vetus instrumentum.
Rabbi Abenezra doctissimus Iudæus, magnus Theologus.
Rabbi Moyses Iudæus Theologus & Medicus insignis.
Rabbi David Chimhi, insignis Theologus.
Moyes Cordubensis Theologus Iudæus.
Rabbi Camora Theologus.
Hugo de Folieto.
Arnoldus de Villa noua, Raimundi Luli præceptor.
Raimundus Lulus.
Aquilinus Seuerus.
Gualterus.
Ioannes Toletanus.
Iouentius Cardinalis.

Vincentius

- Vincentius Monachus.*
Duo fratres Coroneles, insignes Theologi.
Franciscus Ximendus, Cardinalis, qui Academia Complutensem instituit.
Sotion Philosophus Peripateticus.
Auicenna Medicus præclarus & Philosophus.
Auerrois quoque Medicus & Philosophus.
Rasis Almanzor.
Mesalac Medicus Astrologus.
 10 *Habramus Astrologus.*
Albumazar Astrologus.
Cacutus Iudeus Lusitanus, magnus Astrologus.
Fortunius Gratianus Iurisconsultus, cuius operarara, sed absolute scripta, extant.
Alfonsus Rex Castelle, huius nominis decimus, Romanorumque Imperator, magnus Astrologus.
 20 *Henricus Infans Portugallie, Mathematicus insignis, qui primo nouas terras suo studio & industria reperit.*
Seneca Orator magnus, & Philosophus Stoicus.
Anneus Gallion Seneca, Seneca frater.
Lucius Anneus Seneca Tragicus, Annei Gallionis Senecæ filius, Senecæque oratoris nepos.
Columella.
Dexter.
 30 *Theodosius Casarensis.*
Iulius Higinius.
Portius Latro, Orator insignis.
Lentus Cornelius, præfectus Caesaris.
Paulus Orosius.
Quintilianus Orator insignis.
Pomponius Mela.
- Iustinus historicus.*
Lucius Latianus Orator.
Seuerius.
Silius Italicus.
Henricus Marchio de Villena, magnus magicus.
Ioannes Ludouicus Viues Valentinus, Orator.
Damasus Pontifex maximus, insignis Poeta.
Aurelius Prudentius Poeta.
Iuuenus Poeta.
Arator Poeta.
Sedulius Poeta.
M. Anneus Lucanus, L. Annei Mela filius, qui Mela frater Senecæ & Gallionis fuit.
M. Valerius Martialis.
Sextilius Hena Poeta.
Ruffus Festus Anienus Poeta.
Dec. Iunius Iuuenalis, oriundus ex Aquino Volsorum.
D. Georgius Nanrique, Poeta insignis.
Henricus Caiadus Poeta Lusitanus & Meneffius, de quibus Erasmus in suo Ciceroniano meminit.
Laurentius a Caceres Lusitanus, Poeta & vir non vulgariter eruditus.
Ioannes de Mena Poeta.
C. Iulius Higinius Augusti libertus, Grammaticus insignis.
Antonius Nebriffensis eximius Grammaticus, & varia eruditionis vir, ut Erasmus in suo Ciceroniano restatur.
D. Garfias Lasso a Veza, Poeta insignis.
Alfonsus Viruesius Episcopus Canariensis, Theologus insignis.
Gomeffius peritius iuris, scripsit super Instituta.

Hi omnes, præter alios nonnullos, quos, cum adhuc viuant, silentio prætereo, Hispani fuere: ex quo apparet, nostrates non tam infeliciter discere, nec verbositate & simulatione sapientiam ostentare, vel tam multis nominibus & consuetudinibus barbariem colere, quam Munsterus in suo nouo Ptolemæo prædicat, vbi ad imitationem cuiusdam Michaelis Villanouani, hominis mihi incogniti, & hac in re non mediocriter lapsi, Hispanorum & Gallorum comparisonem induxit. Puto eum, cum Basileæ profiteatur, Gallis, ad quos reliqua Basilea spectat, excepta tertia ferme parte, qua secundum Rhenum Germaniæ adhæret, potius quam Hispanis adblandiri voluisse. quamobrem vt doceat ita esse, quod dicit, opus est, vt nobis depromat vel vnum Senecam, Quintilianum, Portium Latronem, Auicennam, Lucanum, Prudentium, Iustinum, Columellam, Orosium, Melam, Silium, Martialem, Iuuenalem, & alios istis similes, & tum damnet Hispanicam indolem, eamque Gallicis & Germanicis ingeniis postponat. Quod si nec Germani, nec Galli istos, quos supra recitavi, viros adæquēt (Erasmm & Budęum excipio) quid est quod conuitium nostræ genti de stupore faciat? Fateor aliud seculum alio florentius, nec nunc esse laudem eam eruditionis quæ olim Hispaniæ fuit, non tamen bruta est illa terra, quæ talia ingenia produxit, nec quia aliquandiu talia non produxit, in omne æuum effœta habenda est. Quod si nunc non tot chartas oblinunt Hispani, quot nonnulli faciunt, nec edendis alienis libris plagium

committunt, nihilo deteriores illis qui se furtis librorum venditant, existimandi sunt. Edunt fortasse Hispani pauca, sed edūt sua, nec falsarii hac in parte, nec fures, estq; nobis ista modesta scribendi ratio cum Italis communis. Non incesso vllam gentem, quorundam vitia tantum attingo, & qui de vitis suis, genti suæ gloriam, aliis nationibus probrum concinnant. Habuit hac tempestate Gallia Budæum, & Fabrum Stapulensem, & alios viros doctos, sed habuit. Coniuxerunt etiam istis nonnulli Hispani illorum eruditione non plane inferiores, quorum nomina, cum cognita sint, prætereo. Habuit quoq; Germania Erasmum, sed habuit: habuit Longolium, ambos Batauos, quam prouinciam nonnulli nec in Germania, nec in Gallia constituunt. Sed sit Germaniæ vel Galliæ, fuerunt isti viri ornamenta incomparabilia suarum gentium, sed fuerunt. ita nobis quoq; Quintiliani, Senecæ, aliiq; innumeri fuere. Præteriti temporis est, quod vtrobiq; pro gloria iactatur, nisi nobis allegent Philippum Melanchthonem, columnen Germaniæ. Fateor eum hoc tempore cum illis antiquis Hispanis in arenam descendere potuisse, si se Theologiæ ac fidei negociis non implicuisset, quibus dum incumbit, contabescunt studia illa, ob quæ nostro æuo inclaruit. Nec defuissent Hispaniæ ab hinc annis plus mille præclara illa ingenia, quæ semper enutrire solita fuit illa prouincia, si a Gothis, Alanis, Saracenisq; incultis hominibus, ab omnique genere disciplinarum abhorrentibus, non fuisset tam diu occupata. nunc vero hac barbarie vtcunq; expulsa, non dubitet Munsterus, quin Hispani posthac, ad laudem eruditionis non legni gressu sint progressuri. 20

Longolius, ut ex quada epistola Erasmi ad huc nostrum Damianum a Goes apparet, prorsus putus Hollandus est, Scholonia natus.

INDEX DVCVM HISPANIÆ.

- Viriatus Lusitanorum Dux, cuius facinora Romanorum historia late prædicant.*
- Megara Dux Numantinorum, Romanorum temporibus præclarus, ut testatur L. Florus lib. 2. cap. 18.*
- Rex Pelagius, qui ob vitæ sanctitatem, Dei miles vocabatur. Is enim Hispaniâ Cantabricam a Maurorum incursionibus immunem fecit, eosque ex regno Leonis, ciuitate accepta, expulit.*
- Bernardus a Carpe, Dux præclarus & vir eximius, qui Carolum Magnum Imperatorem & duodecim Franciæ Pares apud Ronces valles deuicit, quanquam Gallorum Annales Hispanis hanc victoriam denegent.*
- Ferdinandus Gonzalues, Comes Castella eius quæ nunc regnum est, & antiqua Castella vocatur, in cuius historia late patet, quantæ virtutis vir fuerit, atque filius eius Gartias Ferdinandus & Santius nepos.*
- Rodericus Diaz de Biuar, cognomento Gid, qui bonam partem Hispaniarum ex tyrannide Maurorum liberauit, cuius nomen inter Mauros terribile, & magnæ venerationis fuit.*
- Ferdinandus cognomento Sanctus, Rex Castella, qui ex Vandalucia, mira virtute Mauros fugauit, prouinciamque sibi obtinuit.*
- Iacobus Rex Aragonia, qui regnum Valentia & Baleares insulas a tyrannide Maurorum liberauit.*
- Alfonsus primus Rex Lusitania, qui ex toto ferme regno Mauros expulit, cuius gesta magis videntur diuina, quam humana. 30*
- Ioannes huius nominis primus, Rex Lusitania, qui cum inops & abiectus esset, propria arte & virtute, Castellanis, maioreque parte Lusitanorum etiam reluctante, totum regnum sibi vendicauit.*
- Comes Nonius Aluarez Pereira Lusitanus, qui Regis istius temporib. vixit, cuius insignia gesta historie nostra late prædicat, vir sane magnanimus, & supra hominum vires in bello strenuus, ex quo duces Brigantiæ originem suam ducunt. 40*
- Ferdinandus Infans Castella, qui postea fuit electus Rex Aragonia, qui miras victorias contra Mauros in ipsa Hispania obtinuit, ut testantur historia.*
- D. Franciscus ab Almeida Lusitanus, qui ingenti classe Babylonia Sultani atq; multorum India orientalis Regum deuicta, Turcas ex ipsa India expulit, cuius Ludouicus Ro. in suo iitinerario amplam facit mentionem. 50*
- Alfonsus de Albuquerque Lusitanus, qui ferme totam Orientalem Indiam sub imperium nostrum reduxit.*
- Ferdinandus a Vallo, Marchio de Pescara, qui Gal-*

qui Gallos apud Ticinum debellauit, eosq; ex Italia fugauit, quo in praelio Franciscus Gallorum Rex interceptus fuit, & in Hispaniam captiuus adductus.

Ferdinādus Cortesius, Marchio de Valle, qui in Indiis occidentalibus magnam Temystitam ciuitatem & regnum, non sine incredibile admiratione regno Castellæ edomuit.

10 Franciscus Picarrus, qui in ipsis Indiis occidentalibus Imperatorem Atabalipam deuicit, & supplicio tradidit, eiusq; diuisiones atq; aliorum principum sub Castellæ imperium redegit.

Antonius a Leiuā, vir præclarus, qui arte & virtute Italos sæpe armis superauit, & pondus tuendi, contra ipsorum Italarum ac Gallorum potentiam, Mediolanensem Ducatum ad extrema vsq; suspiria sustinere ualuit.

20 Antonius a Sylueira Lusitanus, qui postre-

mo apud Diū Turcas ex India orientali iterum profligauit, & magnū Cambaie regnum Lusitanis subiecit.

Gomcallus Ferdinandus Cordubensis, qui regnum Neapolitanum nostris temporibus edomuit, idq; sub imperium Hispaniarum redegit.

Eduardus Pachecus, vir Lusitanus, qui aduersus Regis Calecutii potentiā, prolixum cruentumq; bellum gessit, in quo diuersas & incredibiles victorias obtinens, ipsum Regem fuga salutem petere coegit.

Habuit & habet Hispania alios præclaros Duces, quos prætermitto, & hos tantum, qui virtute cum Casare & Alexandro certare possint, pono.

Videtur etiam Hannibal potius Hispanus, quam Pœnus fuisse, si Floro fides aliqua est, cum libro 2. cap. 6. afferat, ipsum Hannibalem alitum, educatū, & enutritum fuisse in Hispania.

IMPERATORES GESTIS PRÆCLARI, nati & oriundi Hispani.

Vespasianus.

Titus Vespasianus.

Nerva.

30 Traianus.

Adrianus.

M. Antoninus philosophus.

Theodosius Magnus.

Arcadius.

Honorius.

Theodosius Minor.

Alfonsus huius nominis decim^o Rex Castellæ.

Maximilianus.

Carolus V. Rex Castellæ.

Ferdinandus Infans Castellæ.

PONTIFICES HISPANI.

Damasus historicus scriptor & Poeta.

Ioannes XXI. Medicus insignis, Lusitanus.

Benedictus XIII. doctissimus vir.

Calixtus III. Iuris prudentiæ peritissimus.

Alexander sextus.

Vernacula, quæ nostra tempestate ex Hispania in Galliam, & alias prouincias adferuntur, hæc sunt, nec scitu indigna, præter non pauca, quæ cum in ipsa prouincia his temporibus absumantur, ut puta frumētum, argentum, cuprum, plumbum, glastum, rubia tinctorum, gossipium, & multa alia, vel quod magni momenti non sint, in ipso catalogo referre nolimus. Vehuntur nauigio Brugas ciuitatem Galliæ Belgicæ, singulis annis quadraginta millia lanæ sarcinarum, quas sa-
40 quas vocant, quarum vnaqueque ut minimum precium viginti ducatorum aureorum, vel æquat, vel superat. In Italiam quoque ac in alias Galliæ ciuitates, viginti ferme millia sarcinarum vehuntur, quarum quæ in Italia consumuntur, quod selectioris lanæ sint, quadraginta, quinquaginta ducatis aureis singulæ venduntur. Sericum & panni serici, quæ tam in Galliam, quam in Italiam, Angliam, aliasq; prouincias euehuntur, precio innumerabili constant.

50 Deferuntur etiam, ut summatim dicam, ex Hispania in Galliam Belgicam, & alias prouincias vina multorum generum.

Oleum.

Saccarum.

Cera.

Mel.

Oriza.

Crocum.

Vuæ passæ.

Ficus passæ.

Sal.

Alumen.

*Murex, siue purpura.**Coccum.**Smegma, siue sapo.**Mala Medica, siue aurea.**Mala Citria.**Mala Granata, siue Punica.**Cydonites, siue (vt barbare dicitur) codignatum.**Oliuæ conditæ.**Limones.**Cappara.**Prunapassa.**Amygdala.**Pinei.**Castaneæ.**Glycyrrhiza.**Anisum.**Caruis.**Aneithum.**Cuminum.**Corianon, siue coriandrum.**Thymini saliti.**Balane salitæ, atq; earundem oleum.**Suberum codex.**Gallæ.**Baccalaurina.**Hyacinthi.**Gagates.**Iasspis.**Alabastrum.**Corallum.**Coria hircina.**Spartum.**Pelles multorum animalium, ad vestes suffulciendas.**Aurum.**Ferrum.**Chalybs.**Stannum.**Minium.**Argentum viuum.**Fructus quoque diuersorum generum, sac-
caro conditi.*

10

PRO HISPANIA ADVERSVS
MUNSTERVM DEFENSIO.

EX hoc, charissime Nanni, videre est Hispaniæ fertilitatem, quam hisce verbis Munsterus, egregius Michaelis Villanouani imitator, ad Galliæ comparationem ita describit. Qua in re facit, vt suspecti iudices, inuidia, vel muneribus, vel odio obcæcati, soliti facere sunt, qui vera cum intelligant, falsa tamen pronunciant, dum inquit in suo Ptolemæo, vt eius verba referam: Mercatores ex Hispania in Galliam deferunt sericum, & omnis generis pannos, lanas, crocum, saccarum, orizam, oleum, alumen, grana tinctorum, &c. ex Gallia in Hispaniam frumentum, lineas telas, filum, pastel, libros, & minutiora alia mercimonia plurima, vt gladios, specula, acus. Concedamus Galliam mittere frumentum (quanquam id raro contingat) cum potius id Germaniæ orientali debeat, cuius frumentum nauibus Batavorum ad littoralem Hispaniam, eamq; oceano attiguam subuehitur. Hi enim inuectitia annona ab hinc annis 25. plus minus vsi sunt. Ad mediterranea Hispaniæ exoticum frumentum non peruenit, certe pro singulis culeis ex Gallia, singule holcades frumento onustæ ex Hollandia appulerunt. Tamen demus hoc Munsteri & præceptoris suo Villanouano, vt vera sint quæ dicunt: quid, an non ex ipsorum verbis apparet, Hispaniam Galliæ plus impertire, quam Galliam Hispaniæ? Miror autem, cur, dum agrorum fertilitatem vtriusq; prouinciæ inter se confert Munsterus, asseuerat Hispaniam vini, frumenti, & carniū copia a Gallia vinci. Vbi (vt de hac Galliæ vbertate disceptemus) auditum est, aut visum, ex Gallia in Hispaniam vinum deportatum esse: nisi forte ad confinia Cantabriæ, & id raro, quippe cum ii magis amplectuntur Hispanicū, etiam dilutum, quam Gallicum merum. Prodeat nunc Gallia Belgica, ac Anglia, Irlandia, & Scotia, simul cum Noruegia, Dacia, Suecia, Moschouia, Ruffia, Liuonia, Lituania, Pruffia, ac tota orientalis Germania, nec non Hollandia, & testentur quid vini Hispanici in ipsarum finibus absumatur. Deinde si iam ex Gallia in Hispaniam frumentum, vt vult Munsterus, inuehitur, id non ex natiua malignitate soli, sed ex adpectu, vt aiunt, astrarum accidit, quæ hostiliter ab anno 1516. ad hunc vsque diem, morbis, cædibus, calamitatibus, prouinciam affligerunt, alioqui fertilis est Hispania, vt testatum antiqui scriptores reliquerunt. Et vbi hæc sæuities siderum mitigata fuerit, petent a nobis Galli frumentum,

30

40

50

mentum, vt antea soliti fuerunt facere. Hoc credo ignorasse Munsterum, Gallos a nostris crebrius, quam nos ab ipsis, olim frumentum expetisse. Nec hoc tempore peregrino frumento indigeremus, si omnes (vt in Gallia & aliis prouinciis fit) Hispaniæ partes quæ coli possunt, colerentur. cuius enim vbertas tanta est, vti maiori anni circulo mediastrini atque plebei homines, ex syluestribus fructibus, melle, herbisque laute victitare possint: quæ res eos parum ad agriculturam propensos efficit. Accedunt ad hoc nouæ Orientalium Occidentaliumque Indiarum navigationes, continuum quoque bellum Africanum, atque Italicum, quæ nostri magis amplectuntur quam aratri labores. Vnde euenit non solum apud nos agriculturam negligi, sed etiam metalla quorum venis adhuc Hispania abundantissime ornatur, ex visceribus terræ non effodi. Cætera quæ Galliæ sunt, veluti linæ relæ, filum, glastum, facile iudicabis an ea tanti sint, vt cum Hispanicis frugibus cõferri possent, quanquam maior pars telarum & fili canabacei, quæ in Hispaniam apportantur, Batauiæ solum producat. Quod ad carnes autem spectat, verius ipsa veritate est, non tantum in Galliam ex Hispania boues, sed magnam quoque mulorum copiam educi, equos etiam, sed furtim, ob Regum edicta. Reliqua autem quæ sequuntur, futilia sunt, indignaque tanta comparatione. Nec hoc contentus Munsterus, vt per omnia suum autorem Villanouanum sequeretur, stomachũ in Hispanos euomit, credo re vera, eum nõnunquam ab aliquo Hispanorum iniuria aliqua lacessitum fuisse, cum sic in eos verbis debacchetur. Ait enim, frugalis vitæ Hispani, sicut & Itali (etiam Italos noluit immunes a suo temerario iudicio) nec tantum cibi & potus, vt Galli & Germani, absumentes, nisi sint inuitati. nam tunc se ad saturitatem explent eduliis, quia rara eis & maiore auiditate accidunt conuiuia. Elegans scõmma, & dignum quod topographiis prouinciarum inseratur, quasi Gallorum & Germanorum conuiuia, splendida plane & opipara sint habenda. Satis ibi ciborum & potus, sed externi homines non de copia conqueri solent, sed de lautitia & elegantia. Sed sinamus vnumquemque patrio more viuere, atrum panem, stipulis, fursuribusque vna pistis commistum, fœtidam cereuisiam, carnesque salitas, ter quaterque recoctas, assasque, sibi suisque familiaribus administrare, vel aquam & herbarum placentas. Quod si de numero conuiuiorum disputandum est, vincunt Germani & Galli: si de magnificentia, splendore, lautitia, elegantia, multis modis Galli & Germani ab Italis & Hispanicis vincuntur. Cæterum laudes conuiuiorum si quæ sunt, non ab Hispanicis Hispaniæ, nec a Germanis Germaniæ vindicandæ sunt, sed id iudicium exteris hominibus committendum est. Exitus certe & finis conuiuiorum, honestior in Italis & Hispanicis, quum Germani & Galli eo animo conuiuia aggrediantur, vt vino se adimpleant, refarciantque: quo feruente, animus, sensus, iudicium, ratio, reuerentia, grauitas, sedulitas, prudentia, & alia multa amittuntur: iniuriæ, cædes, luxus, stupra, clandestinæ locutiones, consiliorum Principum amicorumque effusiones, vulnera, plagæ, insidiæ, prodiones, aliaque infinita perpetrantur. Itali & Hispani contra, sic ad conuiuia se ornant, vt bene saturi & cibis referti a mensa discedant. Hic tametsi corporis salus repletionem grauetur, animus tamen & ratio, vt accidit in ebriis, minime læditur. Ita fit, vt qui vinum intemperanter ingurgitant, animum, conscientiam, corpus, honorem, vitam labe tingant. Qui autem cibi voraces sunt, corporis tantum saluti noxii sunt. Istitis perpensis, iudicet æquus æstimator, penes quos laus istius rei consistere debeat. Nec mihi ideo ista dicta sunt, quod magni esse momenti putem hac in parte vel vinci, vel vincere, sed quod ferre non potui, Hispanos tanquã famelicos & cœnipetas, nunquã nisi de alieno saturos, a Münstero describi. Neque mea dicta a Münstero accipi volo, veluti recriminationem, sed admonitionem, vt cautius posthac & syncerius in suis scriptis agat. Virum enim eum bonum scio, & aliquo vsu familiaritatis mihi cognitum habeo. Nec prætereundum puto id quod deinceps idem dicit, cum re non intellecta, multorum etiam sit opinio, quod duriter & inciuiliter apud Hispanos aduenæ excipiuntur, adeo, vt itinere defessi, cibum sibi vicitim querere cogantur. Res sic se habet: Olim padochei Hispaniæ, ad quos viatores tam peregrini quam incolæ diuertere solebant, fures atque latrones erant, sicut Germaniæ, Galliæ, aliarumque prouinciarum

hodierna die non pauci sunt: quales si non essent, nō tam subito in immensum ditescerēt. Hæc perpendentes catholici Ferdinandus & Elizabeth Castellæ & Aragoniæ Reges, lege sanxerunt sub magna multa, ne quis cauponum pandocheorumq; quicquam præter domesticum seruitium, & cibi coquendi operam, aduenientibus præberet. Pro equis autem hordeum, auenam, fœnū, stramen tantum venderet, quarum rerum precium publica æstimatione ipsi foribus diuersorium in scriptum est, ita vt barbarissimus, & simplex homo cuiuscunq; nationis, facile intelligat, quid pro domestico seruitio, quid pro equorū alimento, sine aliqua licitatione hospiti dandum sit. Hospes præterea tenetur cum aduena in forum, & ad propolas procedere, vel aliquē ex suis eo mittere, cuius opera vtatur externus in eduliorum emptione, quæ empta in diuersorio parantur, parataque ipsis, strata mensa, apponuntur. Sic fit, vt discedente aduena, nihil rixarum oriatur, nihil ei auferatur, nihil extorqueatur, cum ipsemet cibos sibi emat, sibiq; ex tabulis diuersorio affixis constet, quid hospiti annumerandū sit. Hæc autem in ciuitatibus & oppidis tantū fiunt: in pagis & villis, vbi propolæ desunt, licet pandocheis edulia vendere pro arbitrio, cætera ex tabularum tessera indicantur. Hæc immanitas non tā fera viderur, quam a Munstero depingitur. Deinde si ad humanitatem Italorum Hispanorumq; respicias, hæc inuenies, cum ad eorum ciuitates veneris. Amicitia contracta, officiū suum vnusquisq; gratis offeret: quicquid dignum visu sit, ostendet: circumspectis, visiq; omnibus, te ipsi in hospitium tuum deducunt. At si quendam illorum, dum gratus esse cupis, in prandio, vel in cœna retinere volueris, vix ab eis illud impetrabis, id præcauentibus ipsis, ne homini peregrino, & sumptui, & molestiæ sint. Tandem ex viginti, si tot comites habueris, vix vnum aut alterum retinebis, nec id efficies, donec clare intelligant, ex animo, & nō ficte, eos tibi conuiuas velle. Galli contra & Germani, vt verum est, & experti sumus, humanissimi in peregrinos sunt: quicquid visendū in suis ciuitatibus habent, ostendunt, omneque officium benigne exhibent. Sed peractis spectaculis, vbi diuersorium repetis, siue frigide, siue ardentem ipsos inuitas, faciles eos habes, nec opus est magna contentione precum, idq; laudo. est enim illud ingenuæ cuiusdā & candidæ simplicitatis, nihil fictū existimare in verbis inuitatoris. Sed sunt nonnulli improbiiores, qui se vltro tuæ mensæ ingerūt, idq; magno numero, quos antea nec noueras, nec videras, iiq; non quia amici sunt, sed se amicos aliquando futuros sperant, pro Pythagorica lege omnia futurorum amicorum communia credunt, homines me hercle non male ad ventrem philosophantes. Postremo in Italia, Hispaniaq; dum templa, arces, armamentaria, ædificia, huiusque generis alia inspexeris, vela domo amici alicuius tui, apud quem hospitabaris, discesseris, si custodibus, vel operariis, aut amici famulis, aliquam gratuitā pecuniolam dare coneris, efficies pro amico, vt inimicus abeat. Tanta est eorum magnanimitas, vt peregrinis hominibus, gratis officium suum exhibere contendant. Et si aliquando talia munera istis accipere contingat, id vi coacti, & omnino reluctantes faciūt. At Germaniæ Galliæve famuli arcium, armamentariorū, templorumq; custodes multo contra, nulla humanitate nec decore seruato, non tantum non recusant, quod facere non nouerunt, sed antea quam offeras, præbent ipsi manus, sic vt qui sub arcis præfecto meretur, ianitor, custos, pincerna, pistor, lotrix, cocus, omnes demum quotquot sunt, prædam inter se, antequam des, calculis diuidant. Pariq; modo in familiis amicorū fit, a quibus enim amicis antea quam discedas, omnes famuli inter se computatione lucrum aduentantis liberalitatis diuidūt. quæ res ita increbuit, vt pro dedecore iam non habeatur. Ad istum modum humanitate vrbaniatq; hæ nationes differunt.

Nunc iudicet Munsterus, & ferat ipse sententiam, & dum mores gentium scribere conatur, edat ea tantum quæ ipse viderit, & certissima habuerit. Mutantur quotidie ciuitates, oppida, mores, viuendique hominum rationes, nec iam Germania Galliaque tales, quales nobis a Cæsare depinguntur, nec tam barbaræ sunt, quod idem æstimare licet de cæteris nationibus. Quid enim hoc tempore minus verum, quod olim verissimum fuit, mercaturam Germanos ob ferocitatem non exercere, cum hoc tempore nullibi magis Mercurius colatur? Aut eis Solem, Vulcanum,

10

20

30

40

50

canum, & Lunam deos ascribere, eisdemq; ad annum vigesimum vsque puber-
 ratem inuiolatam esse? Nonne si quis id dicat, vaniora dixerit, quam si quis etiam-
 num Druides adhuc apud Gallos sacrificia administrare, eosq; pro victimis, vel
 alios homines, vel seipos immolare, aut Lusitanos lineis thoracibus in bello uti,
 aut ex intestinis captiuorum hominum futura prædicere, vel hordeaceum vinum
 bibere, & pro oleo butyrum in conuiujs consanguineorum vsurpare, cum hæc
 omnia iam euauerint, & alia viuendi ratio introducta sit? Demum si Munsterus
 fecimus, ac tunc ea quæ experientia viderit, scribat. Quod si fecisset, non oleo ca-
 10 rere Baleares dixisset, non Hispaniam sterilem, non eius incolas immanes, atq; in
 discendo rudes, non Nerium promontorium Celticum vocasset, & in Algarbe,
 cum in Gallitia sit, pronunciaisset, nec multa alia vana, quæ prætermitto, suo Ptole-
 mæo inseruisset. De his satis, ne videar incandescere, aut minutias rerum non sa-
 tis minute tractare. Tamen sciat Munsterus, hanc ipsam Hispaniam, de qua nunc
 loquimur, eandem esse, quam ex omnibus prouincijs Cæsar ab initio quæsturæ suæ
 semper chariorem & electiorem habuit, in qua nullo tempore, ob hominum ma-
 gnanimitatem, & militaris disciplinæ industriam, Romani deserunt legiones ha-
 bere, teste Hircio. Quam etiam Vespasianus tanti fecit, ut ei ius Latii tribuere non
 20 formidauerit. Hæc numero deuicta a Romanis, ut Cicero de respons. Arusp. asse-
 rit, nunquam fuit, sed pietate & religione, quam Romani tunc temporis sibi soli
 tribuebant. Huic ut cederet terra Cretenfis, Iouis incunabulis elata, Plinius iunior
 in suo Panegyrico voluit. Cuius, inter alia, hæc verba sunt: Adde tot egregias ciui-
 tates, adde culta incultaq; omnia vel fructibus plena, vel gregibus, adde aurifero-
 rum opes fluminum, adde radiantium metalla gemmarum. Scio fabulas poetarum
 auribus mulcendis repertas, aliqua nonnullis gentibus attribuisse miracula, quæ
 dum sint vera, sint singula, nec iam excutio veritatem: sint, ut scribitur, Gargara
 prouentu læta tritici, Meuania memoretur armento, Campania censeatur monte
 30 Gargano, Lydia prædicetur amne Pactolo, dum Hispaniæ vni, quidquid laudatur,
 affurgat. Hæc durissimos milites, hæc expertissimos duces, hæc facundissimos ora-
 tores, hæc clarissimos vates parit, hæc iudicum mater, hæc principum est, hæc
 Traianum illum, hæc deinceps Hadrianum misit imperio. Huic te debet imperium.
 cedat his terris terra Cretenfis, parui Iouis gloriata cunabulis. De hac etiam ma-
 xima ductus admiratione Budæus lib. 4. de Assæ, cum multorum antiquorum au-
 thoritates in medium attulisset, ista loquitur: Ingentia sunt hæc testimonia de o-
 pulentia Hispaniæ. Vterius ait: Multa adnotauimus quæ fide caritura sunt, ut opi-
 nor, præsertim apud eos qui omnia, & præterita, & futura, præsentis temporis mo-
 40 dulis meriuntur, &c. Infinita enim sunt, quæ hic de laudibus Hispaniæ scribere po-
 tuissem, nisi timerem lectori molestam fore lectionis prolixitatem. Quod si quis
 latius intelligere cupuerit, legat id quod Posidonius, Polybius, Strabo, Iustinus,
 Solinus, vterq; Plinius, Liuius, P. Velleius, Paterculus, Vegetius, Florus, Pompo-
 nius Mela, Stephanus de Urbibus, Philostratus, Diodorus Siculus, Martianus Cap-
 50 pella, Cælius de antiquitatibus, atq; Budæus testatū de Hispania reliquerunt, apud
 quos & alios nonnullos tales ipsius Hispaniæ laudes reperiet, ut facile iudicaturus
 sit, nos de hac re plura veraq; dicere potuisse: quod & fecissemus, nisi obiectiones
 nimii in patriam amoris, a maleuolis & infestis hominibus timuissemus.

ADVECTITIA, QUÆ EX ASIÆ, AFRICÆ, NO-
 uaq; terræ prouincijs, Regibus Castellæ & Portugalliæ sub-
 60 ditis, quæ innumera sunt, in Hispaniam aduehun-
 tur, ac inde per totam Europam.

*Primum in Castellam, ex nouis, vel occiden-
 talibus Indiis, Hispalim magna vis auri
 deportatur.*

Argentum.

*Aurea vasa & argentea, mira dexteritate
 operata.*

NNn

Vniones.
Margarita
Smaragdi.
Cyanos, vulgo Turquina.
Casia.
Guaiaicum lignum.

Daetyli.

Indidem ex insulis Canaria & aliis locis, fac-
carum, coria bubula & hircina, psittaci,
simia, atque vestes pennis anium miro
artificio contexta, & alia admiratione
digna.

QVÆ IN PORTVGALLIAM EX PROVINCIIIS
sibi subditis aduehuntur, hæc sunt:

Singulis annis ex Nigritarum regnis de-
ducuntur Vlyssiponem 10. 12. millia manci-
piorū, præter alia ex Mauritania, India, Bri-
siliaq, aduecta, quæ singula passim decem, 20.
40. 50. aureis ducatis venduntur.

Præterea ex Nigritarum prouincia ap-
portatur magna auri copia.

Gospium.
Ebur, ex eodemq, vasa non ineleganter ex-
culpta, atq, imagines.

Hebanum.
Mala Getulica, vulgo paradisi grana, seu
malageta.

Coria boum hircorumq,
Panni, mira arte ex palmarum foliis cõtexti,
nec non ex gospio.

Piper longum.
Oriza.
Zibelli (vt vocant) musiones vel feles.
Daetyli palmarum.

Ex Brisilia, lignum quod Brisil vocatur, &
vestes anium pennis cõtexta, ac lecti pen-
siles, ex gospio, instar retium connodati,
& saccarum optimum.

EX INDIA ORIENTALI
& Cathaio.

Piperis annue tricies quadragesq, cente-
na millia pondo, cuius cõtum libra vendun-
tur Vlyssipone 34. ducatis, supra quartã du-
cati partem, quæ summa minimum est, duo-
decim, aut tredecim, aut quatuordecim cen-
tenum millium aureorum ducatorum.

Zingiber.
Muscata myristica, atq, eorum flores.
Cinamomum.
Gariophyllon.
Reubarbarum.

Ex Insulis Madeira Hesperidum, Sancti Thome, principis, atq; aliis magna fac-
cari copia. Glastum quoq; & gospium ac frumentum ex his insulis vehitur. Ex
Brisilia, ac Nigritarum prouincia, psittacorum, cercopithecorum, simiarum, alio-
rumq; miraculorum, ingens turba apportatur.

Hæc sunt quæ de fertilitate, opibus, nobilitateq; Hispaniæ, a me, Nanni doctif-
sime, scire petisti: quæ, te volente iubenteq; ea lege scripsimus, vt omnibus ius fa-
ceremus castigandi, mutandi, augēdi, quod mirifice exoptamus, haud ignari, plu-
rima esse a nobis ommissa, quibus Hispania ornatur, & celebrari possit. Tu interim
viue, & vale, boniq; consule. Louanii 12. Cal. Decemb. Anno 1541.

Myrobalani omnium generum.

Casia.

Daetyli Indici, siue Tamarindi, & omnia
aromatum genera.

Crocum Indicum.

Lignum aloes.

Sandali rubri & albi.

Lacha.

Hebanum.

Item gemma omnium generū preciosissima.

Vniones.

Vasa aurea & argentea, mira industria facta.

Panni serici, & aurei.

Tela gospina.

Sericum.

Styrax siue styrace, storax vulgo.

Laserpitium, vulgo Belzoi.

Ambar, gris, vt vocant.

Musculus.

Nuces Indica.

Scutella mira arte ex calce concharum fi-
ctæ, quas porcellanas vocant, quarū nonnul-
la precio 50. & 60. & 100. ducatorum ven-
duntur, & alia infinita apportantur, quæ ob
prolixitatem omitto.

Elephantes quoq, quinq, vel sex tempore
felicis Regis Emanuelis inde allati sunt, quo-
rum, dum puer ipseus prudenti simi Regis ab
intimis cubiculis essent, treis simul vidi, at-
que Rhinocerotem vnum, qui omnes Regem
ipsum equitantem præcedebant. Certamini
etiam vnus istorum Elephantum cum Rhi-
nocerote, interfui: spectaculum sane admi-
ratione dignum, in quo Elephas succubuit.
Quem ludum Rex ipse felicissimus Ema-
nuel Vlyssipone præbuit, anno (si bene memi-
ni) 1515. vel 16.

GENEALOGIA, SIVE LINEA SVCCSSIONIS, REGVM HISPANIÆ, AB ADAMO VSQVE AD DILVVIVM, ET DEINCEPS per temporum feriem ad nostram vsq; ætatem deducta : recens ex Italico translata & in hunc ordinem redacta. Simul etiam diuerfi Principum & Ducum militarium catalogi continentur.

<i>Geneleos cap. 5.</i>	<i>Anni vitæ.</i>	<i>us ab Ibero Rege nominabatur Iberia, Hispania nomen obtinuit, quod in hunc vsq; diem perdurat: nimirum quod præclarus & multis virtutum ornamentis insignis Princeps fuerit, suaq; ditiones plurimū illustrauerit.</i>
1 Adamus, vixit annos	930.	13 Hercules anno diluuij 640. reuersus ad imperium, regnavit 19.
2 Seth	912.	14 Hesperus, an. dilu. 669. regnavit 11.
3 Enos	905.	15 Atlas, an. diluuij 682. regnavit 13.
4 Cainam	910.	16 Sicorus, an. diluuij 695. regnavit 46.
5 Malaleel	895.	17 Sicanus, an. diluuij 726. regnavit 31.
6 Iaret	962.	18 Siceleus, an. diluuij 757. regnavit 40.
7 Enoch	365.	19 Lusus, anno diluuij 801. regnavit 31.
8 Matusalem	969.	20 Siculus, an. a diluuiio 832. regnavit 60.
9 Lamech	777.	21 Testa, an. diluuij 893. regnavit 74.
10 Noe	950.	22 Romus, anno diluuij 968. regnavit 33.
<i>Ab orbe condito vsq; ad diluuium elapsi sunt anni 1656.</i>		<i>Hic Valentiam urbem nobilem & Regni metropolim, Romam olim a se vocatam, condidit, circa annum diluuij 970.</i>
1 Iaphet, tertius filius Noe.		23 Palatuus, post dil. 1001. regnavit 24.
2 Tubal, quintus filius Iaphet, & nepos Noe, primus Hispania cultor & Rex, anno post diluuium 143. regnavit annis 155.		24 Cacus, a diluuiio 1025. regnavit 36.
3 Iberus, anno post diluuium 298. regnavit 37.		<i>Duorum istorum regum temporibus venit in Hispaniam Hercules Græcus, patria Thebanus, & multa ibidē oppida, præcipue vero ciuitatē Gibraltarensem fundavit, & Cadix urbem, Gades veteribus appellatam, illustrem admodum reddidit.</i>
4 Iubalda, anno diluuii 336. regnavit 64.		25 Erythreus, an. dilu. 1061. regnavit 88.
5 Brigus, an. diluuij 400. regnavit 52.		26 Mellicola, an. a dilu. 1131. regnavit 74.
6 Tagus, anno a 452. dilu. regnavit 33.		27 Abidus anno dilu. 1292. regnavit 35.
7 Bætus, an. a diluuiio 482. regnavit 31.		
8 Deabus, an. a dilu. 514. regnavit 33.		
9 Geryon, an. a diluuiio 549. regnavit 42.		
10 Hercules, cognomento Orus Libyus, in Hispaniam venit an. post diluuium 658.		
11 Hispalus, an. a dilu. 590. regnavit 17.		
12 Hispanus, an. a dilu. 608. regnavit 32.		
<i>Ab hoc Hispano Prouincia ista, quæ pri-</i>		

Haecenus enumerauimus priscos Hispania Reges, & primos cultores & fundatores, de quibus certo equidem constat, quorumq; res gestas non Ethnici solum pleriq; sed etiam Christiani Historici copiose descripserunt, quas nos breuitatis causa omitimus. Præter hos vero Reges quos supra recensuimus, nullos in Hispania regno Principes Regesue successisse comperimus, vsq; ad Carthaginensium & Romanorum ætatem. Magnas enim contentiones Romani cum Carthaginensibus & diuturna bella gesserunt de imperio Hispania. In quibus victores ad extremum Romani, pulsas Carthaginensibus, Hispaniam sibi vectigalem fecerunt: quam quidē ad Gotthorum aduentum vsque sub imperio semper habuerunt. Post Abidum Regem nullus in Hispania regnavit, ob ingentem quæ in ea fuit, & celeberrimam illam ariditatem: adeo ut P. Magister Petrus Medina, libro de præclaris & memorabilibus rebus Hispania, cap. 8. testetur, per 6. & 20. continuos annos nullam in ea pluuiam decidisse. Cuius quidem siccitatis omnes Hispanorum Historici constanter & diserte meminerunt. Quod cum nusquam terrarum amplius contigisse legatur, ob eximiam eius raritatem hic annotare libuit. Qui vero fusius

hac dere cognoscere desiderat, quoniam id pacto acciderit, is authorem, quem dixi, legat, & Hispaniæ præterea Chronicon, a D.P. Ant. Beut. primo editum, translatum deinde Italice, M. Alfonso Vlloa interprete, c. 12. par. 1. Medina vero ille, quem dixi, c. 9. & Beut. exterarum nationes commemorant, quæ diuersis temporibus in Hispaniam migrarunt: quodq; Hispani sine vlllo Rege variis cateruis & itineribus per 26. aut 28. annos ex Hispania discesserint. Destituta porro successore Hispania fuit, anno post vniuersale diluuiũ 1332. ante natum vero Christũ millesimo. Ingens illa quam supra narrauimus, multoq; nobilissima siccitas, circa annum a diluuiõ 1332. contigisse legitur, & ante Domini nostri Iesu Christi natalem 1009.

POPVLII SIVE NATIONES EXTERNÆ, QUÆ
POST INGENTEM ILLAM SICCITATEM, IN HISPANIAM
migrarunt, eamque occupatam rexe-
runt vsque ad successionem Regum
Gotthorum.

Celtarum siue Francorum in Hispaniam aduentus. Vaseus.

Lydorum in Hispaniam aduentus. Franciscus Tarapha.

Thracum in Hispaniam aduentus. Franc. Tarapha.

Rhodiensum aduentus. Franciscus Tarapha, Vaseus.

In hanc ætatem, vel paulo certe superiorem, incidisse legitur memorabile illud Pyreneorum siue Perineorum montium incendium: quod a pastoribus factum esse, testis est Diodorus Siculus lib. 6. Vaseus & alij.

Aduentus Phrygum. Franc. Tarapha.

Cypriorum aduentus. Tarapha.

Phœnicum aduentus. Franc. Tarapha. Vaseus.

Celtiberorum aduentus. Tarapha.

Ægyptiorum aduentus. Tarapha.

Milesorum aduentus. Tarapha.

Carum aduentus. Tarapha.

Lesbiorum aduentus. Tarapha.

Phocensium aduentus. Tarapha.

Nabuchodonosoris aduentus. Tarapha.

Græcorum aduentus. Vaseus.

His successerunt irruptiones & bella Carthaginensium. Vaseus cap. 11. M. P. Medina, Franciscus Tarapha & alij.

Aduentus Argantonij. Vaseus.

Opes reperta hoc tempore.

Consentiunt multi historici, &c.

Amilcaris Barcinonis aduentus.

Asdrubalis aduentus.

Annibalis aduentus.

Cn. Scipionis aduentus. Vaseus.

Consules a Romanis inuecti in Hispaniam.

Cuius deinceps imperium penes Imperatores sequentes fuit. D.P. Antonius Beuterus parte 2. Vaseus cap. 12. M.P. Medina capite 11. Franciscus Tarapha & alij.

CATALOGVS IMPERATORVM, QUI DOMINATVM ET IMPERIVM HISPANIÆ TENVERVNT, EAMQVE
per præfectos & præsides administrauerunt paulo ante Natalem Domini nostri Iesu Christi, donec tandem a
Gotthis occuparetur, &c. Vaseus capite 13.
Franc. Tarapha, D.P. Antonius Beuterus parte 2. & complures alij.

1 C. Iulius Caesar.

2 Octavianus Augustus, Caesar.

Hic Saldubam instaurauit, & a suo nomine Caesar Augustam appellauit, quæ nunc Saragossa dicitur, ciuitas primaria, & iure meritoque sancta cognominata, & insignis Aragonum regni metropolis. Quod accidisse potuit circa annum a diluuiõ 2276. aut

2286. vt alijs placet: ante Christum vero natum 42. Franciscus Tarapha.

NASCITVR CHRISTVS Dominus noster, creator & Saluator mundi, anno imperij supradicti Imperatoris Octauiani Augusti quadragesimo secundo, diluuij anno 2305.

3 Tiber-

3 Tiberius Augustus.

Benedictissima Virgo, gloriosa & sancta Maria, Domina nostra, & Regina angelorū, in ripa fluminis Ebri, prope Casaraugustam Aragonum urbem, in columna marmorea, glorioso Apostolo Iacobo apparuit. Qui eodē deinceps in loco sacellum angelicū iussus exstruxit, et eius honori ac nomini consecrauit, quod Diuæ virginis a columna Casaraugustana cognominant: ob pylam siue columnā, in qua videndam ipsa se præbuit. Quod quidem miraculum contigisse perhibetur circa annum Imperii Tiberii 20. Anton. Beuterus in Chron. cap. 23. Hoc de miraculoso casu multæ in eadē S. Ecclesiæ tabulæ supersunt.

4 Caius Caligula.

5 Claudius.

Anno imperii huius Claudii primo, capite multatus ab Herode Ierosolymæ fuit Sanctus Iacobus Apostolus, vna cum Iosia, qui in ipso necis momento conuersus fuit. Sanctū eius corpus in Hispaniam deinceps adductū est, & Compostellæ reconditum, vrbe Galliciæ, sic olim dicta, quæ nunc sancti Iacobi nomen adepta est, celebrata plurimum continuo peregrinorum hominum concursu, qui religionis ergo eo commeant, vt sanctissimi simul & gloriosi Hispaniæ protectoris & antesignani corpus inuisant. Factum autē hoc est anno nati Christi 43. Discipulos gloriosus Apostolus Sanctus Iacobus septem, aut vt aliis placet, nouum habuit: qui diuersis in locis Hispaniæ, dum sanctā Catholicam Domini nostri Iesu Christi fidem feruenter ac sedulo propagant, martyrii palmam adepti sunt.

1 Athanasius.

2 Theodorus. Hi duo discipuli administrationem supradictæ Ecclesiæ, quæ Diuæ Virginis in columna Casaraugustana dedicata fuit, remanserunt superstites.

1 Torquatus, Gadibus martyriū passus est.

2 Secundus, Alba.

3 Andalectius, Almeriæ.

4 Ctesiphon, Vergi.

5 Cæcilius, Eliberi.

6 Euphrasius, in oppido Iæni.

7 Sicilius, Caçorlæ.

Hi septem, ius, quos dixi, locis martyrio vitam finiuerunt. Vincentius part. 2. libro nono, capite 6.

6 Nero. Anno Imperii Neronis supremo, eiusdemq. mandato, Diuis Apostolis Petro & Paulo caput vno eodemq. die truncatum fuit, anno Christi 70.

7 Sergius Galba.

8 Otho.

9 Vitellius.

10 Vespasianus.

11 Titus.

12 Domitianus.

13 Nerva.

14 Traianus.

15 Adrianus.

16 M. Antoninus Pius.

17 M. Antoninus Aurelius.

18 Commodus.

19 Helius Pertinax.

20 Seuerus.

21 Casianus, cognomēto Antoninus Cara-

22 Macrinus Opilius. (calla.

23 M. Aurelius Antoninus, cognomēto He-

24 Alexander Seuerus. (liogabalus.

25 Maximinus Iulius.

26 Gordianus.

27 Philippus.

28 Decius.

29 Gallus Hostilianns & Volusianus.

30 Valerianus & Galienus.

31 Claudius II.

32 Aurelianus.

33 Tacitus.

34 Florianus.

35 Probus.

36 Carus vna cum filiis.

37 Diocletianus & Maximinus.

Horum temporibus quoniā instituta aduersus Ecclesiam tertia fuit persecutio, Casaraugustæ, Deciano Præside, martyriū subierunt, vna cum S. Engratia, equites decem & octo: quorum hæc sunt nomina.

Sancta Engratia.

1 Sanctus Lupertius Tius.

2 S. Quintilianus.

3 S. Casianus.

4 S. Matutinus.

5 S. Publius.

6 S. Vrbanus.

7 S. Faustus.

8 S. Martiannus.

9 S. Successus.

10 S. Felix.

11 S. Ianuarius.

12 S. Primitiuus.

13 S. Enotus.

14 S. Sicilianus.

15 S. Optatus.

16 S. Frontonius.

17 S. Apodemius.

18 S. Sicilius.

Qui quidem omnes Caesar augustæ sepulti sunt, in quodam insignis Ecclesiæ Doctoris D. Hieronymi monasterio, quod S. Engratiæ nominant. Sunt ibidem sepulta corpora Sancti Lamberti & innumerabilium martyrum, qui Caesar augustani dicuntur, & in eadem Imperatorum persecutione quam aduersus Ecclesiam mouerunt, a Deciano martyres effecti sunt. Qui Decianus Valentie S. Vincentium martyrio affecit, & S. Valerium, Caesar augustæ tunc temporis Episcopum, ob senilem ætatem exilio damnauit.

38 Constantius & Galerius.

39 Constantinus Magnus. Hic omnium Imperatorum primus Christianus fuit. Idem ille ciuitatem Romanam cum omnibus, quæ Pontifices Romani hodie possidēt, alijsq; pluribus quæ iam pridem amiserūt, ecclesiæ donauit. Sedem imperii Constantinopolim, urbem a suo nomine sic appellatam, cum olim vocaretur Byzantium, transtulit. Fuit bonus & præclarus Princeps.

40 Constantinus, Constantius, Constans.

41 C. Iulianus Apostata.

42 Iouinianus.

43 Valentinianus & Valens.

44 Gratianus & Valentinianus.

45 Valentinianus & Theodosius.

46 Theodosius una cum filiis.

47 Arcadius & Honorius.

48 Honorius cum Theodosio.

De supradictis Imperatoribus multi scripserunt historici, ut & de cæteris qui ordine sunt subsecuti, vsq; ad Catholicum & Christianissimum Imperatorem Carolum quintum, Hispania Regem, sanctæ & benedictæ memoria: quorum nomina, cum a tot ac tantis eorum vitæ prolixè descripta sint, hic prolixitatis euitanda causa prætereo. Vnum excipio, quem placitum non dubito, si legatur, tam ob elegantiam stili quo vsus est, quam ob historiæ suæ de Imperatorum vitis amplitudinem. Appellatur is Petrus Messias, Hispanensis, ex equestri ordine vir nobilis. Cuius opus, Hispanico primum idiomate conscriptum, non minori diligentia quam fide, M. Alfonso Vlloa Italice vertit, frequenter a nobis supra productus in medium. Quo etiam authore conscriptam habemus Caroli quinti vitam, imperatoris gloriosissimi: cuius anima perenni gaudio fruatur in cælis.

Alanorum in Hispaniam aduentus. Vaseus cap. 14. Fran. Tarapha.

Vandalorū in Hispaniam aduentus. Vaseus, Franciscus Tarapha.

Sueuorum in Hispaniam aduentus. Vaseus cap. 14. Franciscus Tarapha.

Gotthorum in Hispaniam aduentus, anno Domini nostri Iesu Christi 343. aut, ut alius videtur, 400. D. P. Ant. parte 2. Vaseus cap. 15. Fran. Tarapha. M. P. Medina c. 11.

CATALOGVS REGVM GOTTHORVM QVI

IN HISPANIA REGNARVNT, VSQVE AD INFANTEM

siue sanctum Regem D. Pelagium. Vaseus, Franciscus Tarapha, D. P. Antonius parte secunda, & alii.

	Anno Christi.		
1 Radagaisus, anno D. N.	308.	17 Aquila, anno D. N.	549.
2 Attanaricus, anno D. N.	369.	18 Athanagildus, anno D. N.	554.
3 Alaricus, anno D. N.	382.	19 Luiba, anno D. N.	568.
4 Ataulfus, anno D. N.	411.	20 Leonigildus, anno D. N.	569.
5 Sigericus, anno D. N.	416.	21 Riccaredus, primus Gotthorū Rex Catholicus, anno D. N.	586.
6 Vallia, anno D. N.	417.	22 Luiba II. anno D. N.	601.
7 Theoredus, anno D. N.	439.	23 Vitericus, anno D. N.	603.
8 Turismondus, anno D. N.	453.	24 Gundimarus, anno D. N.	610.
9 Theodoricus, anno D. N.	454.	25 Sisebutus Rex Christianissimus,	612.
10 Enricus, anno D. N.	467.	26 Riccaredus II. anno D. N.	620.
11 Alaricus II. anno D. N.	484.	27 Suintilla. Primus hic Hispaniæ Monarchiam obtinuit, expulsis inde Romanis, anno D. N.	621.
12 Sisalettus, anno D. N.	507.	28 Rechimerus anno D. N.	629.
13 Theodoricus II. anno D. N.	511.	29 Sisenandus, anno D. N.	631.
14 Amalaricus, anno D. N.	526.	30 Suintilla II. anno D. N.	636.
15 Theodius, anno D. N.	531.		
16 Theodiscus, anno D. N.	548.		

31 Tulga,

31	Tulga, anno D.N.	642.	nia, multaq; notatu digna in regno		
32	Cindaſuindus, anno D.N.	644.	suo geſit, anno D.N.	672.	
33	Receſuindus, anno D.N.	650.	35	Eringius, anno D.N.	682.
34	Bamba. Religioſiſſimus hic Princeps		36	Egipta, anno D.N.	689.
	fuit. Animaduertit in aliquot ſibi		37	Vuiſa, anno D.N.	704.
	rebelles, & reformauit in Toletano		38	Coſta, anno D.N.	707.
	Concilio ſines Episcopatum Hiſpa-		39	Rodericus, anno D.N.	713.
	Catalogus hic e Vaſeo deſumptus eſt. Alii nonnihil in numero variant. Fuit hic Rode-				
	ricus Gotthorum poſtremus Rex, cuius etate Hiſpania fuit amiſſa, & Iuliani Comitis prodi-				
	tionem a Mauris qui in eam inuaſerunt, miſere vaſtata atque direpta. Petrus Antonius Beu-				
	terus Chronicis parte prima, cap. 28. Verum coeuntes in vnum Chriſtiani, reſumptis animis				
	ac viribus, recuperare eandem cœperunt in Aſturiis, Legionem, & Iacetanis Aragoniæ mon-				
	tibus: unde vim vi repellentes, infidelibus ab Hiſpania paulatim expulſis, quamuis longo poſt				
	interuallo temporum, amiſſa tandem loca recuperauerunt, quemadmodum infra dicetur. Hinc				
	illa regnorum Hiſpaniæ varietas, quæ hodieq; perſeuerat, originem habet.				
	Maurorum in Hiſpaniam aduentus, anno D.N.				717.
	Reſtauratio Hiſpaniæ, anno Natalis D.N. Ieſu Chriſti 721. M. P. Antonius Beuterus				
	loco ſupra dicto.				

CATALOGVS REGVM LEGIONIS ET CASTEL-

LÆ, AB INFANTE SIVE SANCTO REGE PELAGIO, AD CHRISTIA-

niffimi Regis Philippi, domini noſtri, imperium vſq; deductus, ſine vlla ſtir-

pis interruptione ſiue defectu, ſed ſeruata ſemper ſerie ſucceſſionis

a patre ad filium aut filiam, nepotem, cognatum aut cog-

natam, nulla extra familiam ipſorū regni tranſ-

latione facta. Vaſæus cap. 16. M. P. Medi-

na, c. 22. Tarapha, D. P. Antonius

Beuterus I. & 2. parte, &

complures alii.

Faſila, Cantabriæ Dux, Infantis ſiue ſan-

cti Regis Pelagii pater.

- 1 Pelagius Rex ſanctus. Electus & procla-
- matus fuit in Regem anno D.N. 717.
- regnauit annos ſedecim. Mortuus eſt in
- Cangas anno 732. Alii dicunt an. 737.
- Princeps hic fuit & religione & mili-
- tari virtute clariffimus: ideoq; Mauris
- ſemper ad extremum vſq; vitæ ſpiri-
- tum fortiſſime reſtitit.

- 2 Faſila, anno D. N. 732. Regnauit bien-
- nium, filius fuit Pelagii, diſceſſit abſq;
- liberis masculis: cui ſucceſſit in regno
- ſoror Ormiſinda, Pelagii Regis filia,
- quæ Alphonſo Cantabriæ Ducis filio nu-
- psit. Cognominatus iſ fuit

- 3 Alphonſus Catholicus, anno D.N. 734.

- 4 Froila 753.

- 5 Aurelius 766.

- 6 Silus 772.

- 7 Alphonſus II. cognomento Caſtus. 780.

Hic Carolum Magnum Imperatorem

in Ronceſualle, Bernardi Carpii nepotis vir-

tute atque ſolertia vicit. Qui quidem Im-

perator cum magno Gallorum aliarumq; na-

tionum exercitu in Hiſpaniam venerat, vt

Alphonſum regno pelleret: ſed fuſus fugatus-

que fuit. In quo pralio ceciderunt duodecim

Palatini, idq; prodicione ac dolo Galli cuiuſ-

dam Comitum, Gani nomine, qui in cauſa fue-

rat, vt Imperator in itinere diutius hæreret,

quam vt ſuis qui commiſſo iam pralio val-

de periclitabantur, tempeſtine poſſet ſuccur-

rere.

- 8 Mauregatus

- 9 Bermudus

- 10 Ramirus

- 11 Ordonius

- 12 Alphonſus III. cognomento Magnus 838.

- 13 Garcias 883.

- 14 Ordonius II. 885.

- 15 Froila II. 895.

Horum Regum temporibus quosdam ſi-

bi Iudices Caſtellani fecerunt, penes quos

Caſtellæ eſſet adminiſtratio: Nonium vi-

delicet Nunefum Raſuram, Lainum Cal-

uum, auum Roderici Viuarienſis, quem a-

lio nomine Cidum Ruidiazium appella-

re ſolent, Ducis Hiſpani fortiſſimi & in-

uictiſſimi, qui Valentiam urbem a Mauris

* Hic aut
vitiū eſt, aut
iidem nume-
ri forte po-
nuntur, quia
Maureg. &
Berm. anni
Alfonſo II.
adſcribun-
tur.

recepit. D. P. Ant. Beut. Chron. parte 1. cap. 34. Hos Iudices alii Lainum Caluum, & Flauium Caluum nominant.

16 Alfonsus 4. 895.

17 Ramirus 2. 901.

Huius aetate floruit Comes Fernandus Gondissaluus, qui admirandis aduersus Mauros facinoribus editis, magnam nominis claritatem adeptus est.

18 Ordonius 3. 920.

19 Ordonius 4. 925.

20 Sanctius cognomento Crassus seu Pinguis 930.

Huius Regis aetate, Castella Legionis dominatu, Fernandi Gondissalui Comitis dexteritate, liberata fuit. Hic Rex nobiles certo quodam tributo quod una cum oppidanis et rusticis in sumptus belli Maurici quotannis pendere solebant, exemit.

21 Ramirus 3. 940.

Regis huius tempestate mortuus est fortissimus Comes Fernandus Gondissaluus 940. & septem Infantium Lara historia, tempore Comitis Garciae Fernandi a Castella facta est. D. P. Ant. Beut. Chron. parte 1. cap. 34.

22 Bermudus 2. 965.

Hic Rex Archiepiscopi S. Iacobi tauro obiectandū curauit, a quo tamen ille se liberauit.

23 Alfonsus 5. 982.

24 Bermudus 3. 1006.

Huius Regis tempore Castella Nauarra coniuncta fuit, matrimonio Sancti Nauarrae Principis cum Eluira filia Sancti Fernandi Castella Comitis, cui ipsa successit, Garcia coniugis suae fratre defuncto. Coniuncta quoque Legio cum Nauarra & Castella fuit, per connubium Fernandi supradictorum filii cum Sanctia sorore Bermudi 3. cui mortuo illa successit in Legionensi regno. Habuit praeterea regnum Aragoniae, quod frater eius Ramirus possidebat, qui sine herede legitimo decessit e viuis. Ideoque Magnus et Hispaniae Monarcha nominatus fuit. Regnare cepit anno Domini N. Iesu Christi, 1017. regnauit annos 40. Hispaniam tributo quod ei Henricus quartus imperator & Urbanus Papa imperabant, liberauit, idque opera, virtute, & solertia Cido Ruidiazii, de quo supra diximus, quem ipse magnis honoribus affecit & equestri dignitate donauit. a quo Cido deinde res admiratione dignae perpetratae sunt, ut ex ipsius historia constat. Rex iste Fernandus tres habuit filios, inter quos sua regna diuisit, Sanctium videlicet, Garciam, & Alfonsum. In quo quidem Alfonso regna simul omnia con-

iuncta manserunt.

Sanctia.

25 Ferdinandus, cognomēto Magnus 1017.

26 Sanctius 2. 1063.

27 Vrraca.

28 Alfonsus 7. 1107.

29 Alfonsus 8. 1126.

30 Sanctius 3. 1146.

31 Fernandus 2. 1160.

32 Alfonsus 9. 1177.

Rex iste Miramamolinum Maurorum Regem magno & memorabili praelio superauit, in quodam Hispaniae loco quem Tolosa Nauas appellant. Regno praesuit annos 53. Festum diem sanctae Crucis inuexit, & perpetuo seruandum statuit 1212. Hunc omnium primum insignibus suis inseruisse perhibent castrum aureum in campo rubeo, eo quod magno illo praelio victor extitisset. Ordine equitum gloriosi Apostoli S. Iacobi instituit, quorum insigne est, gladius sanguinolentus: propterea quod eodem praelii die, benedictus Apostolus per aerem equo candido uectus, gladium gestare conspectus sit in subsidium Christianorum, totum cruentatum & stillantem Maurorum sanguine quos inter pugnandum occiderat: quodque illi hoc pacto uictoria obtinuerint. Hanc igitur ob rem, & ob alia complura, ab eodem glorioso Apostolo Iacobo in se collata beneficia, Hispani illum optimo iure non solum olim in antesignanum, patronum & Diuum tutelarem susceperunt, sed etiamnum habent & pro tali agnoscunt ac uenerantur.

33 Henricus 1213.

34 Fernandus 3. 1216.

35 Alfonsus 10. 1251.

Hic Rex Sapientis cognomen adeptus est. Astrologus fuit excellentissimus. Septipartitum opus Iuris Civilis Hispanorum, Historiam generalem, Librum Theauri, Tabulas Alfonsinas (opus sane mirabile) aliosque complures libros in lucem edidit.

36 Sanctius 4. 1284.

37 Ferdinandus 4. 1295.

38 Alfonsus 11. 1310.

39 Petrus cognomento Crudelis 1350.

Hic supra modum crudelis fuit, & per solam crudelitatem atque tyrannidem plerisque Hispania barones ac proceres capite multauit.

40 Henricus 2. 1369.

41 Ioannes 1. 1379.

42 Ioannes 2. 1407.

43 Henricus 4. 1454.

Hic Arago-

Hic Aragonie Castella coniungitur, per matrimonium Ferdinandi cognomento Catholici Aragonum Regis cum Isabella Catholica, Henrici 4. Regis sorore. Nam cum Henricus prolem masculam & legitimū successorē non haberet, Castelle Legionisq; regnorum hereditatem adiuit Isabella Regina Catholica.

45 Ferdinandus Rex Catholicus 1471.

Fuit iste Fernandus bonus & præclarus Princeps: ideoq; subditis suis charissimus. De quo confirmare hoc possumus, eum omnium qui Hispaniam huc vsque rexerunt, & fortunatissimum fuisse & Christianissimum. Nam præter ceteras felicitates quibus abunde cumulatus a Deo fuit, ipseus ætate novus Mundus repertus est (qui ob terrarum regnorumque magnitudinem, huius orbis respectu, id nomen obiit) tot antehac sæculis incognitus. Accidit autē id anno 1492.

Quo anno Granata regnum imperio suo adiecit, profligatis inde totaque adeo Hispania Mauris, qui eam per annos 778. peccatis incolarum ita merentibus possederant. Eodem illo anno, Hebræos uniuersos quorum ingens & infinitus prope numerus erat, Hispania finibus excedere iussit. Et ut hereticos, Mauros, & Hebræorum reliquias e suo regno penitus euelleret, sanctum Inquisitionis officium instituit. Quod inuentum profecto saluberrimum & optimum fuit aduersus noxias illas plantas quibus grauius inficiebatur nobilis illa & Christiana Prouincia, iam inde a Diui Iacobi temporibus sanctæ Catholicæ fidei mysteriis inter primas orbis regiones imbuta. Quam fidem ac-

cepit ab illo benedicto sanctoque Apostolo qui gloriöse virginis Mariæ, Angelorum reginæ mandato, eam ibi promulgaturus aduenit. Idem quoque Princeps Regum Hispaniæ sepulchrum Granatæ exstruxit, ubi cum Isabella coniuge, & aliis Hispaniæ Regibus qui post in regno successerunt, sepultus est. Regnum præterea Neapolitanum & Nauarræ, iniustis possessoribus eiectis, subegit. Aliaque multa commemoratione digna fecit, quæ breuitatis causa hic omittuntur.

Iohanna, Regum Catholicorum filia, (quod nulli parentibus filii successoresve legitimi superessent) Castella & Aragonum regnum accepit, mortuo iam fratre Ioanne, qui Margaretam Maximiliani Imperatoris filiam in uxorem duxerat. Quæ quidem Ioanna deinceps Philippo nupsit, Imperatoris eiusdem filio Archiduci Austria. Eaque ratione omnes eius ditiones, principatus ac tituli, cum Aragoniæ Castellaque regnis, in illud corpus, quod hodieque videmus, uniti fuerunt.

46 Philippus

1506.

47 Carolus

1516.

Fuit hic Carolus Imperator & Princeps Christianissimus, optimus, atque fortissimus. Eius ætate reperta fuit ingens illa Iucata Prouincia, quæ noua postmodum Hispania dicta fuit: item regnum Perunicū. Alia præterea multa notatu digna sub eius imperio contigerunt, quæ fuse satis ab Alfonso Vllloa conscripta sunt in eius vita, quæ quisquis voluerit, consulat.

48 Philippus 2. Caroli filius. Vixit etiamnum.

SOBRARBORVM, RIPAGORTIÆ, ET NAVARRÆ REGVM CATALOGVS.

1	Garcias Ximinius, in Regem electus an. D.N. 724. obiit an.	758.	5	Ignicus Arista.	835.
2	Garcias Ennicus, an. D.N.	758.	6	Garcias Ignicus.	870.
3	Fortunus Garcias.	802.	7	Sanctius Auarca.	891.
4	Sanctius Garcias.	815.	8	Garcias Sanctius Abarca.	927.
			9	Sanctius Maior.	962.

CATALOGVS COMITVM ARAGONIÆ, QVI REGVM SOBRARBORVM TEMPORIBVS VIXERVNT.

1	Aznar.
2	Galindus.
3	Simenius Aznar.
4	Simenius Garcas.
5	Garcias Aznares.
6	Fortunus Ximenez.

Quædam Regis huiusce filia, Vrraca siue Blanca nomine, Garcia Ennico sexto Sobrarbensium & Nauarra Regi nupsit. Doct. Pet. Anton. Beuterus parte 2. de Comitibus his tractat.

CATALOGVS REGVM ARAGONIÆ.

1	Ramirus.	1018.	13	Alfonſus cognomento Benignus.	1327.
2	Sanctius.	1058.	14	Petrus 4. cognomento Cerimonioſus, ſiue Pugiunculus.	1335.
3	Petrus.	1094.	15	Ioannes, cognomento venuſtatis & elegantiarum Amator.	1387.
4	Alfonſus.	1108.	16	Martinus.	1396.
5	Ramirus 2.	1126.	17	Fernandus, cognomento Honuſtus.	1410.
	Petronia, alias Vrraca, Ramiri Regis cognomento Monachi filia, eo quod pater nullos liberos maſculos, neque legitimum ſucceſſorem haberet, in Aragoniæ regno ſucceſſit: quæ deinde Ramoni Berengario Barcinonẽſium Comiti nupſit. Atque hoc pacto Catalaunia cum Aragonia coaluit.				
6	Ramon Berengarius.	1145.	18	Alfonſus 5. cognomento Magnanimus.	1416.
7	Alfonſus.	1169.	19	Ioannes 2.	1458.
8	Petrus 2.	1203.	20	Ferdinandus 2. cognomento Catholicus.	1479.
9	Iacobus Victor aut expugnator, cognomento Sanctus.	1213.		Hic ille fuit, qui Iſabellam Caſtellæ reginam uxorem habuit, ut ſupra narratum eſt. Ioanna eiſdem Ferdinãdi filia, quæ Philippo Maximiliani Imperatoris filio nupſit.	
10	Petrus 3. cognomento Francicus.	1276.	21	Philippus.	1504.
11	Alfonſus 3.	1286.	22	Carolus, qui & Imperator fuit.	1516.
12	Iacobus 2.	1292.	23	Philippus 2. Viuit.	1558.

CATALOGVS COMITVM BARCINONENSIVM.

1	Bernardus, mortuus eſt an. D. N.	839.	7	Ramon Borellus.	1017.
2	Iofredus, mortuus eſt	858.	8	Berengarius Borellus.	1035.
3	Iofredus Villoſus, obiit	912.	9	Ramon Berengarius.	1076.
4	Miron.	929.	10	Ramon Berengarius 2.	1093.
5	Godefredus aut Iofredus.	964.	11	Ramon Berengarius 3.	1131.
6	Borellus.	993.	12	Ramon Berengarius 4.	1262.

CATALOGVS NOVEM PRISCORVM EQVITVM,

QVI NATIONE TEVTONES, CATALAVNIAM INGRESSI SVNT,

viri non minus genere, quam virtutum ornamentis illu-

ſtres: quorum hæc ſunt nomina.

Ottogerus Golantes, cognomento Catalaunus, qui Guyennæ Praefectus fuit, & novem horum equitum caput ac dux.		5	Hugo Mataplana.
1	Nopiſer Moncada.	6	Petrus Alemanus.
2	Guilhelmus Ceruera.	7	Ramon Angleſola.
3	Galceranus Gerau Pinus.	8	Giſbertus Ribelles.
4	Guilhelmus Ramon Ceruellus.	9	Berengarius Rogerius Eril.
			Quorum familia, variis multorũ ſcriptis celebrata, etiam nũ in Catalaunia ſupereſt.

F I N I S.

RERVM NOTATV DIGNI-
ORVM, IN PRIORIS ET POSTERIORIS
TOMI SCRIPTORIBVS CONTENTARVM,
Index vberimus.

A Baris, fluius	pag. 193, versu 51	<i>Adham Hispania praefectus</i>	582,37
Abbatiarum Hispaniae prouentus	1238,33	<i>AEgabrensis Comitis insignia ob Maurorum regem a se captum</i>	1189,25
Abbatis senis sanctitas & miraculū	555,17	<i>AEgyptij in Hispania imperant</i>	688,1
Abdale Toleti regis damnatum coniugium cum Terasia Christiana	344,15	<i>AElius Ant. Nebriffensis</i>	443,39
Abdalia Arabum rex	572,6	<i>AEmiliana ciuitas</i>	692,29
Abdalia Miramolinus Hispaniae	594,35	<i>AEmiliani cōfessoris sanctitas</i>	551,38. 797,52
Abdelmon Arabum rex	253,19	<i>AEra vocabulum antiquum, idque Latinum</i>	502,54. 505,22
Abdelmelich Arabum princeps a Garsia Fernandi Comite pulsus	221,50	<i>AEra origo</i>	502,49. 503,11. 49. etymon 502,51. 504,28. 505,18
Abdemelic Arabum rex	573,16	<i>AEra computationis & annorum Christi differentia</i>	134,7,25. 502,22. vsus eius unde in Hispania caeperit, & quando sublatus
Abdemelic Hispaniae Miramolinus	605,46		133,54. 503,1
Abdera hodie quae	490,21. Eius autor	<i>Africanum bellum</i>	467,5
Abderitanus episcopatus	490,20	<i>Agabrensis episcopatus</i>	490,34
Abderamen Hispaniae imperium occupat, seq. Cordubae regem vocat	585,13. Cordubensi Mesquita fundata moritur	<i>Agapetus ex milite episcopus</i>	561,7. 791,39
	586,39,43	<i>Agathensis episcopatus</i>	490,35
Abderamen Halih filius, Hispaniae Miramolinus	590,30. Cordubam lapideo pavimento sternit	<i>Agila, siue Aquila, Gotthorum rex</i>	172,28. 319,11. 551,17. 626,39. 665,54. 703,33. impietatis pœnas luit
	592,48. filiis 45 & 40 filiabus relictis moritur		551,18,30. Eius temporis Pontifices & Imperatores Romani
Abdulaziz Muza filius Hispalim mittitur	197,32. Hispania praeficitur		319,16. 626,47
	581,24. a suis obruncatur	<i>Agragensis episcopatus</i>	490,37
	582,19	<i>Agramontani qui</i>	884,43
Abelox Carthaginensium dux	55,50. Bostari callido consilio illudit	<i>Aiax Gallus Suenos Ariana heresi inficit</i>	147,1. 543,2
	55,52		
Abenaia Casaraugustae princeps a Ranimiro II. infestatur	216,17	<i>Aimb Cordubae Rex</i>	582,23
Abenbut contra Almohades rebellat	286,9	<i>Alahor Arabum dux</i>	582,15
Abigans presbyter	531,11	<i>Alahor Hispaniae praefectus</i>	582,24
Abila ciuitas	756,29	<i>Alamae opp. expugnatio</i>	975,39. 1171,15. obseſſio
Abius rex Hispaniae	14,47		1173,11. 1176,42. 1180,4. obseſſio- nis solutio
Abraham Miramolinus	584,36	<i>Alana fluius</i>	1175,20. 1180,4
Abubacar Arabum rex	562,47	<i>Alani Hispanias innadunt</i>	533,31. Vandalis iuncti deficiunt
Abubacar in Hispaniam ad sedandos tumultus missus	584,26		536,39,53
Abule passi martyres	521,54	<i>Alanorum origo</i>	141,10. aduentus in Hispaniam
Abundius Auitus presbyter	531,11		141,49. 165,12. 533,31. regni sedes
Acabat Sarraceni principis astutia crudelis	328,4		142,5. 145,32. 482,47. 535,10. interitus
Academia Hispanae	1242,22	<i>Alanquerae etymon</i>	537,1
Accitanus episcopatus	490,26	<i>Alarcuris bellum</i>	263,39
Acephalorum haeresis	561,14	<i>Alaricus I. Gotthorum rex</i>	314,31. 530,9. 622,3. 665,9. 700,37. Hispanias Galliasq. obtinet
Aclulphi perfidia & pœna	542,16		533,50. Romam capit ac diripit
Acilia familia Cordubae	507,6		165,53. 534,3. Eius erga sacra reuerentia
Adaifa Alcaza in Hispaniae praefectus	583,24		166,
Adensis episcopatus	490,30		

- 13.314,42. mors & sepulchrum 166,31.
534,14,19. Eius temporis Pont. & Imp.
Romani 315,1.622,24
- Alaricus II. Gotthorum rex 171,25.317,19.
545,1.624,30.665,37.702,39. confoditur
546,31. Eius cum Clodoueo Francorum
rege bellum 546,8,25. uxor 545,6. Ipsius
temporis Pont. & Imp. Rom. 317,27.624,37
- Alana prouincia 19,13
- Alboacenis Granatensium regis superbum re-
sponsum 1166,40
- Alcaldes Hispanis qui 773,24
- Alcantara 755,46. Alcantara pons 751,20
- Alcaraciū opp. in libertatem se asserit 1114,50
- Alchala opp. 28,22. capitur 244,10
- Alchaman cum exercitu perit 199,33
- Alchoranus in Hispanam linguam translatus
731,8
- Alcobaciensis monasterij laus 448,36. Alco-
baciensis codicis annotationes 445,54
- Alcoraxis, siue Alcorrexis, Hispalensis regis pi-
aculum punitum 219,14.604,40
- Aldefonsus Prouinciæ Comes 228,33,42
- Alderedi seditiosæ pœna 591,42
- Alexander Rom. Imp. Hispania dominatur
696,6
- Alexander VI. Papa 734,23
- Alfaquies, Maurorum sacerdotes 1207,38
- Alfonsus a Carthagena, Burgensis episcopus
443,15.662,38. Eiusdem error 527,43
- Alfonsus a Palentia Hispaniæ scriptor 442,55
- Alfonsus Aragonens quis fuerit 892,54. E-
ius præclara gesta 901,22.907,17.919,13.
920,26.935,10
- Alfonsus Gandiæ dux, Aragoniæ regni compe-
titor 1036,17
- Alfonsus, Henrici IIII. frater, salutatur rex
1086,33. obit 1087,19
- Alfonsus Hispalensis episc. 727,31
- Alfonsus Petri de Guzman ad prodigium usq;
fidelis & constans 380,26,45.1163,46
- Alfonsus S. aliis Ildefonsus, Hispaniæ scriptor
441,31. Os aureum & Ancora fidei 569,10.
Heluidij heresin restinguit 568,30. veste
sacra donatur a S. Maria 178,28.323,27.
568,38.632,32. Eius natiuitas a Maria
virgine prænunciata 786,31
- Alfonsus Venerus 445,12
- Alfonsus I. Aragonum rex 720,53.828,7.
ob Vrracâ uxore Castellæ regno potitur 247,
46.354,10. Vrracam bis repudiat 239,53.
248,14. uxoris filio Castellæ regnū restituit
249,50. Eius ob sacrilegium pœna 250,5.
354,23. Alfonsum hunc quidam se fingēs,
suspendio perit 250,9
- Alfonsus II. primus Aragoniæ rex & Barci-
nonæ Comes 228,27.723,1.842,16. Eius
uxor & liberi 842,29
- Alfonsus III. Aragonum rex, Largus cogno-
mento & Castus 726,13.857,30,46. Eius
amor erga bonos & odium in malos 857,50.
mors 858,5
- Alfonsus IV. Benignus, Aragonum rex 727,
34.860,45. uxores eius & liberi 861,25.
obitus ibid.25
- Alfonsus V. Magnanimus, Aragoniæ & Si-
ciliæ rex 731,33.868,9. Gerunda princeps
creatur 1063,50. quinquagenarius Latinas
litteras discit 868,40. omnium librorum bi-
bliothecam instituit 868,47. Eius audacia
in persequendo apro 1049,17. eloquentia
& eruditio ex aliquot eius orationibus 868,
37.869,10.870,50.874,19.875,1. indol-
les 1010,20. nuptiæ 1064,34. patientia
1049,37. uxor & liberi 876,1. mors
423,20.876,10
- Alfonsus I. cognomento Catholicus, Legionis
& Asturiarum rex 201,7.330,30.583,53.
638,9.667,35.709,50.815,6. Eius gesta
201,16.330,40. uxor & liberi 200,51.
201,33.331,11. mors beata 201,35.584,47.
Temporis eius Põtifices & Imperatores Rom.
331,15.638,25
- Alfonsus II. Castus, Legionis & Asturiarum
rex 202,20.333,30.586,22.640,1.668,3.
711,21.815,26. maximis cladibus Sarra-
cenos afficit 202,44.588,1.590,7,21. re-
gnopellitur 586,24. restituitur, ibid.55.
Sancium Comitum ob violatam sororem per-
petuo carceri mancipat 203,29. Eius gesta
205,39.333,36. legatio ad Carolum M.
& victoria de eo 203,37.204,6,15. pia o-
pera 202,50.587,16. mors 206,6.590,34.
Temporis eius Pont. & Imperatores Romani
333,54.640,14
- Alfonsus III. Magnus, Legionis & Asturū rex
208,10.335,9.593,13.641,5.668,10.713,
5.815,55. D. Iacobi ecclesiam exornat 593,
35.594,37. filium rebellem coercet 211,
12.595,21. fratres ob regnum affectatum
excacat 209,19. regno se abdicat 211,24.
Eius gloriosa prælia 208,8.209,5.593,23,
38,54.594,11. liberi 593,27. pia opera
208,36.209,5,36.210,54. mors 211,32.
595,41. Temporis eius Pont. & Imp. Rom.
337,10.641,15
- Alfonsus IV. Legionis & Asturiarum rex 215,
14.338,54.597,40.642,26.668,29.714,
28.816,28. fratri regnum tradit 215,20.
adimere rursus conatur, ibid.38. Temporis
eius Pont.

eius Pont. & Imp. Rom. 339, 9. 642, 35
 Alfonsus V. Legionis & Asturiarum rex 222,
 21. 344, 10. 606, 14. 644, 42. 669, 30. 717,
 1. 817, 12. Legionem instaurat 607, 12.
 sororem inuitam Sarracenorum regi locat,
 eiusq; coniugij diuina improbatio 222, 27.
 344, 15. 606, 19. Pia eius opera 223, 3. mors
 ex sagittæ icctu 223, 10. 607, 27. Temporis
 eius Pont. & Imp. Rom. 344, 43. 644, 55
 Alfonsus VI. primum Legionis, deinde etiam
 Castella rex 233, 35. 238, 35. 351, 43. 648,
 46. 670, 44. 720, 1. 817, 31. Hesperia impe-
 rator 244, 20. ab Agarenis fugatur cum
 maxima suorum strage 245, 29. a fratre
 regno spoliatus Toletum fugit 235, 30, 48,
 53. 350, 27. ad regnum suum & fratris sus-
 cipiendum reuocatur 237, 37, 42. 238, 29.
 balnea Toleti destrui iussit 353, 11. Iudæi
 Cidellum egregie excipit 246, 40. quæ re-
 gno adiecerit 240, 1. 245, 4. Toletum capit
 239, 33. 240, 14. 352, 1. & prognosticū de
 ea occupanda 236, 10, 29. Vrracam filiam
 Alfonso Aragonia regi nuptum dat 246, 52.
 353, 44. Eius ira ob fœdus Mauris violatū,
 240, 14. 241, 10. iuramentum a filia callide
 elusum 352, 20, 35. mœror ob filiū in prælio
 amissum, & magnatum filium derelinquen-
 tium increpatio 246, 16. virtutes 239, 5.
 uxores & liberi 238, 39. 351, 49. mors &
 miraculosum moris præsagium 247, 5, 22.
 354, 5. Temporis eius Pont. & Imp. Rom.
 355, 28. 649, 24
 Alfonsus VII. Imp. Hispania dictus, Legionis
 & Castella rex 250, 19. 252, 18. 355, 39. 650,
 39. 671, 6. 721, 24. 817, 54. de regno sibi re-
 situēdo supplicat vitrico 249, 43. filius re-
 gna diuidit 252, 25. 355, 42. Eius magna-
 ha 250, 24, 34. 253, 48. uxores & liberi
 252, 19. 356, 14. Zelus iustitiæ 356, 31.
 mors 254, 11. Temporis eius Pont. &
 Imp. Rom. 356, 45. 651, 1
 Alfonsus VIII. cognomine Bonus, Castella
 rex 256, 1. 358, 46. 652, 1. 671, 27. 721, 40.
 723, 20. 818, 21. Eius bellum de Nauibus
 Tolose & victoria insignis 361, 1. dissidium
 cum Legionis & Nauarra regibus 264, 1.
 fœdus cum Petro Aragonum rege 264, 17.
 insignia opera 258, 29. 262, 10, 45. 263, 17,
 39. 264, 54. 265, 33. 266, 13. liberalitas
 269, 10, 35. monasteriorum & scholarum
 institutio 265, 43, 54. 266, 7. oppida ab i-
 psocapta 252, 35. 262, 22. 362, 46. patien-
 tiamira 363, 23. persecutio in infantia
 256, 7. proles 359, 2. virtutum præroga-
 tiva 269, 10. mors 278, 12. 363, 38.

uxoris obitus 279, 15. Temporis eius Pont.
 & Imp. Rom. 363, 41. 652, 34
 Alfonsus IX. Legionis rex 261, 1. 364, 1. 653,
 9. 671, 40. 721, 40. 723, 20. 818, 31. Castel-
 la regnum diripit 264, 10. Eius militia
 & opera 261, 1, 40. mors 261, 48. 286, 4
 Alfonsus X. Castella & Legionis rex 371, 23.
 654, 40. 672, 1. 725, 18. 818, 50. Astrolog-
 us dictus 376, 36. grandi pecunia Con-
 stantinum Imperatorem redimit 373, 2, 23.
 Imperator eligitur 375, 45. multa castra &
 oppida a Mauris recuperat 374, 9, 27.
 regno excluditur a filio 376, 10. 377, 54.
 379, 8. Eius arrogantia 375, 26. bla-
 sphema verba in diuina opera & vltio diui-
 na 376, 54. 377, 16. Chronica 444, 7. cru-
 delitas 376, 14. discordia cum Ludonico
 Franciæ rege, & fœdus 376, 16. impruden-
 tia in tributo Portugallia regibus remitten-
 do, & mala inde secuta 374, 29, 54. libe-
 ralitas & magnificentia 372, 28. animi
 magnitudo in contemnendis adulatoris ser-
 monibus 376, 41. solertia in condendis le-
 gibus 372, 1. verecundia ob Daciæ regis fi-
 liam in uxorem petitam 371, 28. uxor &
 liberi 371, 26, 41. Eius temporis Pont. &
 Imp. Rom. 378, 14. 655, 10
 Alfonsus XI. Castella & Legionis rex 384,
 37. 656, 39. 673, 7. 727, 12. ciuitates de las
 Algeziras recuperat 387, 8. spolia ex bello
 Rom. Pontifici transmittit 386, 55. Eius
 benignitas & munificentia 385, 41, 54.
 Chronica 444, 14. clementia erga Sarrac-
 enum vitæ sue insidiantem 387, 29. in-
 gratitudo 384, 50. 385, 2, 17. victoria de
 Granata & Africa regibus 386, 41. uxores
 & liberi 384, 41. morituri verba memo-
 rabilia ad suos 388, 37. Eius temporis
 Pont. & Imp. Rom. 390, 10. 657, 8
 Alfonsus I. primus Portugallia rex 251,
 35, 720, 27. a Fernando Legionis rege in
 prælio captus 260, 13, 29
 Alfonsus II. Portugallia rex 251, 54.
 720, 31. Eius impietas in matrem punita
 309, 30, 49. liberi 251, 15
 Alfonsus III. Portugallia rex 720, 32
 Alfonsus IV. Portugallia rex 726, 36
 Alfonsus V. Portugallia rex 730, 47. præ-
 ter mentem procerum Ioannæ Enriqui III.
 filiam sibi despondet 951, 46. 952, 1. 953, 14.
 115, 45. obtestatur Catholicos reges vt suo
 iuri cedant 954, 1. 1112, 1. armata manu
 in Castellā ingreditur 955, 6. 1113, 52. 1116,
 21. cum exercitu profligatur 1140, 45. pa-
 cem facit filij monitis 967, 21. 968, 45
 000

I N D E X

- Alfonſina tabula* 376, 39. 672, 31.
725, 39. 819, 16
- Algarbij Comitatus Portugallia regi datus*
725, 29
- Alguaziles Hispania* 773, 45
- Alhagib quid ſonet* 220, 13. 605, 2
- Alhagib rex Arabum* 220, 12
- Alhama quere Alama.*
- Alhata Cordubæ rex* 583, 28
- Aliulphus Sueuorum princeps* 170, 16
- Almanzor quid ſignificet* 220, 15. 605, 4
- Almāzor acerrimus hoſtis, bis & quinquagies
Chriſtianorum ſines ingreſſus* 604, 54. 605, 5.
Legionis & Caſtellæ puincias deuſtat 220,
17. 221, 8. *bis in ſigni clade a Ferdinādo Gū-
diſaluo afficitur* 599, 41. 600, 35. *Compo-
ſtellā vaſtans punitur* 221, 19. 343, 5. 604, 19.
605, 33. 669, 10. *Eius mors* 221, 39. 605, 41
- Almariciu.* 25, 48. 703, 6. *capitur* 254, 3
- Almaricus Gotthorum rex* 665, 44. 702, 52.
vide Amalaricus.
- Almenon Toleti rex Alfonſum VI. a fratre fu-
gentē honorifice ſuſcipit* 235, 54. *Eius ſæ-
dus cum Alfonſo VI. rege* 238, 17. 239, 21
- Almeria opp.* 686, 52
- Almogani qui* 1025, 25
- Almogauares qui* 1196, 49
- Almohades Arabum genus* 579, 14
- Almohadum ortus* 253, 15
- Almohadi Mahometorum doct̄or* 253, 22
- Almonidum in Hispaniā aduentus* 463, 46
- Almoniſi in Hispaniam* 616, 25
- Almoravidū in Hispaniam aduētus* 245, 1, 10
- Almundi Hispania Miramolinus* 594, 32
- Alodia martyr* 713, 51. 790, 39
- Aloifiæ Sygææ virginis multiplex linguarum
ſcientia* 459, 45
- Alora capitur* 1203, 22
- Aluarus Comes inquieti ingenij exemplū* 365,
38. 366, 16. *Eius technæ* 279, 28, 55.
280, 26. 280, 17. *captio* 282, 43. 283, 5.
366, 20. *mors* 283, 50
- Aluari Anii ſcleratum facinus* 987, 47
- Aluari de Luna honor & virtus* 413, 44. 414,
1. 661, 11. *fuga* 417, 31. *reditus ad regē
ib.* 53. *inſolentia* 420, 43. *vaticinium
deruina ſua* 420, 17. *pœna* 421, 2, 40.
661, 11
- Aluari Nunij de Oſorio ingratitude & exitus
peſſimus* 385, 55. 386, 17
- Alzezira vrbs quæ ſit* 25, 31
- Amalaricus Gotthorum rex* 318, 19. 546, 52.
548, 37. 625, 32. *Clotildem Francorum
regum ſororem, uxorem ducit* 547, 23. *oc-
ciditur* 549, 28. *Temporis eius Pont. &*
- Imp. Rom.* 318, 24. 625, 36
- Amalarici Comit̄is erga puerum regem fides*
257, 7, 31. 258, 2
- Amalaſintha Gotthorum regina* 665, 46
- Amali, Oſtrogothorum familia* 483, 48
- Amazonum mulierum principes & geſta* 158,
4. 303, 52
- Amilcar in Hispaniam mittitur* 467, 10.
689, 26. *occiditur* 467, 19
- Amor velodium an arte magica induci poſſit*
391, 45
- Amoris & fidei coniugalis exemplum rarum*
297, 15. 600, 55. 601, 12
- Amphilochi gens quam partem Hispania ob-
tinuerit* 40, 39
- Ampoſta ſitus* 921, 33. 922, 3. *oppugnatio*
921, 53. 924, 41
- Anas fluius* 23, 40, 45. 452, 15. 750, 50.
1084, 23
- Anaſtaſius martyr* 792, 27
- Andaletius ſine Indaletius D. Iacobi diſcipulus*
719, 15
- Andaluſia prouincia* 301, 50. 452, 6. 1082, 44
- Andeca Sueuorum rex* 555, 12. *regno exui-
tur* 147, 19. 555, 51
- Andeuarſeus in Hispaniam venit* 707, 15
vide Ardaſtaſus.
- Andrea Reſendii laus* 450, 21. *epiſtola ad
Vaſeum* 504, 12. 515, 5
- Angela Muſices peritiſſima* 459, 54
- Annea familia Cordubæ* 507, 4
- Annibal Hispania dux* 50, 32. 467, 38, 48.
689, 52. *Saguntum expugnat* 50, 39. 467,
50. *Eius iter in Italiam* 51, 46
- Annibalis Scale* 23, 15
- Antheri Papæ epiſtola ad Hispania epiſcopos*
518, 37
- Antichera ſitus* 1017, 49. *expugnatio* 1030, 25
- Anticherenſium aſtutia* 1027, 41
- Antiquarii fontis virtus* 749, 35
- Antoninus Pius Rom. Imp. Hispanus* 517, 29.
1002, 15
- Antoninus Verus Rom. Imp. Hispanus* 518,
10. 1002, 29
- Antonius de Padua S.* 725, 1
- Antonius ſacrarum literarum Arca dictus*
802, 43
- Appius Metellus in Hispaniam contra Serto-
rium miſſus* 100, 35
- Aprugius Pacenſis epiſcopus* 550, 21
- Aqua ex ilice ſcaturit* 791, 9
- Aquæ Votonis, oppidum* 29, 40
- Aquilariorum domus* 771, 41
- Aquilus Seuerus* 528, 3. 699, 31
28, 8
- Ara ſolis, nunc Compoſtella*
Arabes

<i>Arabes Galliam Gothicam misere vexant</i>		<i>Asdrubal, vide Hasdrubal.</i>	
582,46		<i>Asia terminatio</i>	3,38
<i>Arabes mixtliqui</i>	194,48	<i>Asindonensis episcopatus</i>	490,53
<i>Arabum regni annus primus</i>	561,6.	<i>Asnar primus Aragoniæ Comes</i>	586,1.710,
<i>ta naues Hispaniam vastantes igni cremantur</i>	571,1.	29.823,14	
<i>primus aduentus in Hispaniam</i>	191,41.576,27.	<i>Astapa passi martyres</i>	522,38
<i>secundus aduentus</i>	192,1.	<i>Astapa urbis incolarū facinus tetrū</i>	78,48
<i>principatus in Hispania</i>	327,52.	<i>Astigi vulgo Eciia</i>	491,6.750,24
<i>stupenda clades</i>	361,49	<i>Astigitanus episcopatus</i>	491,4
<i>Aragoniæ Iustitia</i>	592,55.823,52	<i>Astur Mennonis auriga</i>	463,17
<i>Aragoniæ situs</i>	300,26.1008,44.	<i>Astura fluuius</i>	685,45.750,25
<i>civitates & oppida</i>	765,25.	<i>Asturcones equi</i>	746,9
<i>etymon</i>	487,54.1009,	<i>Asturia due</i>	761,55.
<i>15.182,40.</i>		<i>in Asturiis passim martyres</i>	523,2
<i>factiones</i>	1038,16.	<i>Asturica urbis origo</i>	47,27.685,37
<i>metropoles</i>	7,42.	<i>Asturica Augustæ, nunc eversa, situs</i>	30,47
<i>pontifices</i>	774,30.	<i>Asturicensis episcopatus</i>	491,7
<i>sedes cathedrales</i>	8,10.	<i>Asturici populi</i>	19,21.47,28
<i>regum catalogus</i>	487,	<i>Atax Alanorum rex</i>	535,15
<i>52.733,53.227,21.</i>		<i>Athanagia a Scipione obsidetur</i>	54,12
<i>Regni origo</i>	308,46.	<i>Athanagildus Gotthorum rex</i>	172,43.319,23.
<i>608,53.</i>		551,27.626,54.666,1.703,42.	
<i>unio cum Barcinone Comitatu</i>	228,20.	<i>moritur</i>	552,19.
<i>de successione disceptatio</i>	1035,42.	<i>Eius temporis Pont. & Imp. Rom.</i>	319,32.627,13
<i>competitores post mortem Martini regis</i>	411,	<i>Atharicus primus Gotthorum rex in Hisp.</i>	163,11.314,8.
<i>15.865,51.</i>		527,41.621,12.665,5.	
<i>regni finis</i>	733,50	<i>Christianos persequitur</i>	527,48.
<i>Aragonensium dissenso de regis electione</i>	227,45	<i>Constantinopoli moritur</i>	165,1.530,1.
<i>Arca ab Apostolis fabricata, reliquiarum sanctorum plena</i>	804,25	<i>Eius Pont. & Imp. Rom.</i>	314,20.621,48
<i>Arcadius Orientis Imp.</i>	532,9.1003,12.	<i>Athanasius S.</i>	508,2
<i>Hispanias tenet</i>	700,13	<i>Athaulphus Compost. episc. tauro feroci obiectus, illæsus euadit</i>	219,27.590,44.592,1.
<i>Arcadius & Honorius Hispani idolorum tēpla diruunt</i>	532,10,32	<i>Eius insulæ virtus admirabilis</i>	594,15
<i>Arcadius martyr</i>	143,32.539,15.701,13	<i>Athaulphus Gotthorum rex</i>	166,41.315,11.
<i>Archilochus diaconus martyr</i>	518,21	534,23.622,37.665,15.700,50.	
<i>Arcobricensis episcopatus</i>	490,44	<i>Placidia Honorij sororem uxorem ducit</i>	535,2.
<i>Ardauastus Eruigij regis pater</i>	187,10.	<i>Eius victorie</i>	166,44.
<i>e Gracia pulsus, Cindasunthi fidei se committit</i>	571,9	<i>mors</i>	167,3.535,23.
<i>Arenacum Placentino Comiti cum Ducis titulo donatur</i>	1093,21	<i>epitaphium</i>	535,34.
<i>Argantonius in Betica regnat</i>	14,55.465,9.	<i>Athaulphi temporis Pont. & Imp. Rom.</i>	313,18.622,42
683,23		<i>Atlas Hispania rex</i>	462,10.682,1
<i>Argebadi episcopi ad Bambam regem legatio</i>	184,19	<i>Atlantes tres</i>	682,12
<i>Argenteæ aqueductus autor</i>	479,5	<i>Attila Hunnorum rex occidentale imperiū inuadit</i>	540,42.
<i>Argenteam viam quis strauerit</i>	479,4.516,26	<i>Honoriam Valentiniani sororem petit uxorem</i>	140,41.
<i>Argentona oppidum</i>	683,30	<i>Leonis Papæ precibus Italia excedit</i>	140,30.
<i>Argimundus perfidiæ pœnas luit</i>	558,16	<i>Augurium eius ex cicomis</i>	140,16.316,30.
<i>Ariani Catholicos persequuntur</i>	525,36	<i>pugna cū Theudredo & Actio</i>	168,9,38.
<i>Arianorum concilium</i>	526,25,41.554,38	<i>terribilis mors</i>	140,50.169,7.316,39
<i>Arianū dogma ex Hisp. exterminatur</i>	558,6	<i>Attilanus, Zamorensis episcopus</i>	712,15.
<i>Ariano cuidam episc. miracula male succedunt</i>	555,27	<i>de eo mira historia</i>	795,20
<i>Ariano Episcopo baptizante, aqua disparuit</i>	546,1	<i>Auca ciuitas</i>	491,23.763,42
<i>Ariminense concilium Arianorum</i>	526,25	<i>Audentius episcopus</i>	531,18.533,7.701,49
<i>Armenna oppidum</i>	460,54	<i>Auelensis episcopatus</i>	491,9
<i>Artabri</i>	19,2	<i>Auenabet Hispalis rex interfectus</i>	245,13
<i>Arundenses campi vastantur</i>	1205,53	<i>Aueniacob Arabum rex</i>	253,40

I N D E X

<i>Auerrois Cordubensis claret</i>	721,51	<i>Baiona ciuitas</i>	28,18
<i>Augurius martyr</i>	519,15.798,46	<i>Baleares insulae duae</i>	28,27.84,42. unde di-
<i>Augustæ episcopatus</i>	491,11	<i>Etæ</i>	33,46.687,45. a cuniculis infestantur
<i>Augustus Cæsar quomodo imperium sumserit</i>	131,10. in Hispaniam proficiscitur		29,1
	132,28.	<i>Balearium insularum nomina antiqua & no-</i>	
	480,50. totam Hispaniam pacat	<i>ua</i>	28,29. incolarum in ducendis uxori-
<i>Hispanias regit</i>	690,28. ab eo quæ urbes	<i>bus consuetudo</i>	28,50
<i>denominatae</i>	691,43	<i>Ballagerij obfessio</i>	1061,6. captio
<i>Augusti edictum de orbe describendo Tarra-</i>			1062,37
<i>conæ esse decretum</i>	132,51.133,8	<i>Balneole oppidum</i>	29,40
<i>Augusti nominis & Cæsaris discriminē</i>	531,50	<i>Balthi, Vesegothorum familia</i>	483,47
<i>Augustinus libros de ciuitate Dei scribit</i>	533,	<i>Bamba, alius Wamba, Gotthorum rex</i>	179,10.
	29. moritur		323,39.569,24.633,13.666,52.707,38.
	143,4.539,6	<i>ab aratro ad regnum assumtus, secundum a-</i>	
<i>Auicenna Hispalensis claret</i>	721,50	<i>liquos</i>	323,53. initia regni habet turbata
<i>Auium multitudo</i>	1017,45		569,42. contra Paulum proditorem cum
<i>Aurafius Toletanus episcopus</i>	559,50	<i>exercitum mouet, & tandem compefcit</i>	180,
<i>Aurelianus Rom. Imp. Hispanias admini-</i>			30.185,23,44.186,32. Arabum naues
<i>strat</i>	697,20	<i>cremat</i>	187,5. Toletum reparat
<i>Aurelius Legionis & Asturiarum rex</i>	202,8.		186,40.
	331,50.585,49.638,54.667,42.710,37.	<i>mente alienatur</i>	187,16.571,7.
	815,14. seruile bellum represit	<i>relictò regno monasticam vitam proficetur</i>	187,20.571,7. Seueritas eius in milites
<i>Eius crudelitas</i>	331,29. <i>Quintus Pont. &</i>		<i>grassatores</i>
	<i>Imp. Rom.</i>		181,10. <i>Temporis eius Pont.</i>
	322,14.639,4		<i>& Imp Rom.</i>
<i>Auriensis siue Aurifinus episcopatus</i>	491,18		324,27.633,39
<i>Aurifces angelici</i>	203,16	<i>Barcellonensium tumultus ob negatum a rege</i>	
<i>Ausonia urbs</i>	20,11.678,46.	<i>uictigal</i>	1067,21
<i>mon</i>		<i>Barcino ciuitas</i>	766,47. recuperata ite-
<i>Ausonensis episcopatus</i>	491,20	<i>rum a Mauris capitur</i>	590,27,33
<i>Ausony, Hispanie pop.</i>	684,54	<i>Barcinoæ conditor</i>	37,43.467,20.689,35.
<i>Authetani</i>	20,3	<i>varia etymologia ex varia nominis inflexi-</i>	
<i>Autorum a Vaseo citatorum index</i>	445,41	<i>one</i>	37,47. laudes
<i>Autorum qui de rebus Hispania scripserunt,</i>			887,7. <i>sius</i>
<i>catalogus</i>	441,13		907,55
<i>Autrigones</i>	19,22	<i>Barcinoæ Comes primus</i>	834,23
<i>Autuman Hispania prefectus</i>	583,26	<i>Barcinoæ Comitum origo</i>	712,9.831,7.
<i>Autumar Arabum rex</i>	566,3	<i>epilogus</i>	722,30. Comitatus unio cum
<i>Auus fluius</i>	452,33	<i>Aragonia</i>	228,20.722,5.840,20
<i>Auxitanus episcopatus</i>	491,21	<i>Barcinoæ prefectorum insignia</i>	833,49
<i>Auzensis episcopatus</i>	491,30	<i>Barcinoe passi martyres</i>	521,18
<i>Azaman Arabum rex</i>	566,3	<i>Barcinoensis episcopatus</i>	491,32
B <i>acchus fluius</i>	684,8.751,14	<i>Barcinoenses Ioannem regem, hostem procla-</i>	
<i>Bacchi in Hispaniam aduentus</i>	462,34.	<i>mant</i>	900,47. Petrum Portugallia, princi-
	683,54		<i>pem eligunt</i>
<i>Badabos urbs</i>	27,40	<i>sciscunt</i>	927,18. oppugnantur
<i>Badaiocensis episcopatus</i>	499,47	<i>regi suo Ioanni se dedunt</i>	935,10.
<i>Bathulus fluius</i>	679,54	<i>Barcinoensium legatio ad Ioannem regem</i>	
<i>Betis fl.</i>	17,36.23,29,38.452,3.679,34.750,	<i>pro filii liberatione</i>	890,19
	55.1083,43. Eius olim ostia duo	<i>Bardulia nunc Castella uetus</i>	499,21
	1083,49	<i>Bargustani qui sint</i>	88,31
<i>Batica quæ hodie</i>	614,16. <i>Batica descri-</i>	<i>Bartholomæus Faccius historicus</i>	731,44.
<i>ptio</i>	4,48.17,36.299,28.451,53.753,41.		868,15
	1082,7. <i>etymon</i>	<i>Basilienfis synodus</i>	423,39
	4,50.452,2. oppida	<i>Bastianus Rom. Imperator Hispania imperat</i>	
	753,52. <i>conuentus</i>		695,42
	454,33. <i>longitu-</i>	<i>Bastitanus episcopatus</i>	491,34
	<i>do & latitudo</i>	<i>Bastani montes</i>	752,39.972,17
<i>Batulo fluius</i>	24,37.750,16	<i>Bastitanus episcopatus</i>	491,37
<i>Betus Hispania rex</i>	461,14.679,30		Bastuli,

I N H I S T. H I S P A N.

Bastuli, Hisp. populi	18,32.47,51	obsidetur 1051,52. Panormum petit 1053
Bastulia que	48,6	29. seminuda fugit ad auditum Bern. ad-
Beata capitur	253,48.276,7	uentum 1053,54
Belilla Christi serua	511,48	Boadinus futura predicat
Bellaguerensium oratio ad regem	899,42	328,22
Bellamalacha oppugnatur	980,13	Bocchori populi
Bellazim Muzæ F. Hispaniæ Rex	667,18	690,43
Belli ciuili inter Casarem & Pomp. initium		Boetij fontis vires
& causa	107,50.109,15	749,30
Belon urbs, hodie Taripha	25,13	Borra scurrarum eximius
Benamaxichum diruitur	1209,23	1040,41
Benauentum oppidum	763,14	Borrellus Barcinonæ Comes
Benedictus XIII. papa	729,52.	715,53.836,15
Eius ambitio	1064,23.1066,29.	Boscæ passi martyres
animi vigor	1066,5.	603,34
pertinacia	412,25,29.867,38	Boftar Carthaginensium dux
Beneuentanus Comes capitur	1124,29.	55,47
liberatur	1150,7	Bracada fluius
Berengariæ reginæ solers curâ erga filiū	284,	46,44
13.287,28		Bracara Augustæ passi martyres
Berengarius Barcinonæ Comes	717,45.	522,50
837,15		Bracara conditor
Berga oppidum	29,47	46,39.465,54
Bernardus Caprera Siciliæ regnum affectat		Bracarense concilium primum
1042,23.1050,18. Blanca reginæ con-		550,24.
nubium expetit 1051,4. reginam ob-		secundum 551,52. tertium
sidet ibid.38. furtim eam persequitur		570,52
1053,36. intemperantiam suam declarat		Bracarensi metropoli quæ ecclesiæ subiecta 8,
1054,28. capto egregie illuditur 1055,3		19.492,8
Bernardus Carpio, Alfonsi Casti ex sorore		Bracarensis episcopatus
nepos 203,30.589,38. erga regem fidus,		491,52
& in parentes pius 335,28. a fide regis		Bracari qui
deficit 590,14. arce spoliatur & in exi-		466,5
lium relegatur	593,38	Bracarij Hisp. populi
Bernardus Compostellanus presbyter	725,5	18,49
Bernardus Toletanus presul Maurorum Mez-		Braulius Casaraugustanus episcopus
quitam in ecclesiam Christianorum conse-		176,21.
crat 240,47.241,6. ex Galliis complures		553,3.704,27.788,43
viros doctos secum in Hispaniam ducit	242,	Brigentium ciuitas
45. Eius obitus	250,27	762,5
Bernardi Centellie seuitia	1046,24	Brigus Hispaniæ rerum potitur
Berones, Hisp. populi	19,35	460,46
Besetani	18,40	Britoleensis episcopatus
Besotium fluius	24,38	492,39
Beterrensis episcopatus	491,41	Britonorum episcopatus
Biclarieus monasterij conditor	558,31	492,43
Bigastrensium episcopatus	491,43	Brutus Consul contra Viriatum mittitur
Bigerrensium episcopatus	491,46	93,
Bilbilis nunc Calataiud	31,46.512,7	12. Galleciam occupat
Birginium oppidum	29,47	ibid.20
Biscaie origo	47,48	Bryga quid Hispanis
Biscaie incola terram ubi episcopus constitit,		678,28
erasam cremant	42,21	Brygi populi
Blanca Siciliæ regina 1050,23. Bernardi		678,37
Caprera coniugium respuit	1051,12.	Brygus Hispaniæ rex
		678,25
		Buchar Valentia rex fugatur
		244,26
		Buchar Sarraceni regis præclarum dictum
		349,31
		Bulla Apostolica
		827,30
		Burdini, alias Gregorij VIII. papæ schisma &
		depositio
		243,10
		Burdunellus tyrannidem in Hispania assumēs
		tauro aeneo imponitur
		545,41
		Burgæ fontis aqua feruida
		748,42
		Burgensis ciuitas conditur 599,55. unde di-
		cta 226,17. nouis colonis habitatur 713,
		22. Eius descriptio 763,41. nomen vetus
		697,3. arcis obsessio 1121,48.1128,36.
		deditio 1129,39. ecclesiæ conditor 654,22
		Burgensis episcopatus
		499,49
		Burgensis sedis ortus & continuatio
		649,53
		Bysulduio oppidum
		29,48
		C Acus Hispaniæ rex 684,31. Osca urbis
		fundator 13,47.14,8 ab Hercule supe-
		ratur 153,35. cur semiuir & semifer dica-
		tur 153,44. ubi mortuus 40,11.154,11
		Cacimons
		14,4.22,37
		Cacilius S. Iacobi discipulus, martyr
		507,
		48.693,16

I N D E X

<i>Caliticum promontorium</i>	752,16	<i>Calatrae militum ordo institutus</i>	255,16,39
<i>Cæsar Augusta Celtiberiæ caput</i>	19,39.	<i>Caliabrensis episcopatus</i>	493,8
<i>miraculis insignis</i>	805,5.	<i>Caligula ciuitas</i>	692,25
<i>a Childeberto Francorum rege obsessa</i>	550,34.	<i>Calixtus III. Papa</i>	732,6
<i>a Carolo Magno obsessa</i>	586,14.	<i>Callectiæ descriptio</i>	761,8,28
<i>fit metropolitana</i>	727,50.	<i>Calpe mons</i>	22,44.751,52
<i>Eius conditor</i>	54,3.	<i>Calpe, opp.</i>	754,7.
<i>descriptio</i>	765,26.	<i>eius conditor</i>	37,18
<i>etymon</i>	29,34.132,48.	<i>Candida massa martyrum Cæsar Augustanorum</i>	520,38.796,44
<i>nomina antiqua</i>	29,31.481,9	<i>Candida massa martyrum Carthaginensium</i>	519,18
<i>Cæsar Augusta passim martyres</i>	520,20.796,44	<i>Canariæ insula acquisita</i>	758,5.1184,37
<i>Cæsar Augusta prima Christianorum ecclesia dedicata</i>	506,39	<i>Canarij cuiusdam dexteritas in euitandis iectibus</i>	1185,38
<i>Cæsar Augustana metropoli quæ subiectæ ecclesiæ</i>	8,21	<i>Canatus mons</i>	752,12
<i>Cæsar Augustanum concilium</i>	548,3	<i>Canius poeta Hispanus</i>	512,13
<i>Cæsar Augustanus episcopatus</i>	492,47	<i>Cantabriæ descriptio</i>	19,32
<i>Caius Caligula Hispanias obtinet</i>	506,48.	<i>Cantabri ab Augusto debellantur</i>	132,28
	692,20	<i>Cantapetræ obsessio</i>	1148,51
<i>C. Calphurnius prætor in Hispaniam missus, ceditur & cedit</i>	90,19,36,50	<i>Canus, mons</i>	8,39
<i>C. Catinius in Hispania ex vulnere moritur</i>	90,12	<i>Capateræ puellæ erga regem fides</i>	937,34
<i>C. Flaminius in citeriori Hispania bella gerit</i>	89,7,37	<i>Capua a Romanis capitur</i>	62,28
<i>C. Hostilius Mancinus male contra Numantinos pugnans mulctatur</i>	93,45.476,36	<i>Carcassonensis episcopatus</i>	493,18
<i>C. Iulius Cæsar, quæstor in Hispaniam missus</i>	105,43.	<i>Cares Hispaniæ imperium tenent</i>	688,18
<i>prætor</i>	479,48.	<i>Caristi pop.</i>	688,21
<i>bello Pompeium persequitur</i>	109,35.113,2.	<i>Caroli Aquitaniæ ducis sponsalia cum Ioanna Enriquiræ regis filia</i>	1098,20.
<i>Pompeij legatos subigit</i>	119,54.121,10,48.480,19.	<i>mors</i>	1100,42
<i>Dyrachium obsidet</i>	122,27,42.	<i>Carolus Gallorum regis frater Siciliæ regnum occupare nititur, Manfredò expulso,</i>	850,12.
<i>contra Pomp. ad Pharsalû feliciter pugnat</i>	124,7.125,26.	<i>in Siciliam proficiscitur ad comprimendos motus</i>	855,25.
<i>Pomp. filios insequitur</i>	126,31.	<i>eius duellum cum Petro rege & aduentus in Hispaniam</i>	856,42
<i>Cordubam obtinet</i>	128,22.129,54.	<i>mors</i>	857,13
<i>ad Mundam acerrime cum Pomp. filio cõstigit</i>	128,49.129,4.	<i>Carol⁹ Infans Nauarræ historiæ autor</i>	444,37
<i>ultimo Hispaniæ res disponit</i>	130,16.691,2.	<i>Carolus Magnus Alphonso Casto bellum mouet</i>	203,53.
<i>Romæ confoditur</i>	131,22	<i>an ciuitates & oppida quædam in Hispaniis occupauerit, & an publicâ stratam ad S. Iacobum direxerit</i>	204,29.
<i>C. Iulij Cæsaris origo</i>	104,35.	<i>205,17.</i>	<i>Comites & Vicecomites in Tarraconensi prouincia instituit</i>
<i>foedum somniû</i>	105,53.	<i>in Hispaniam ingressus aduersus Mauros</i>	823,37.
<i>literæ ad Cicer. & Opp.</i>	111,53.112,12,22.	<i>sub rege Toleti militia fuerctus</i>	205,30.
<i>militia</i>	105,18.	<i>Pampilonem capit</i>	711,43.
<i>Alexandrinum & Africanum bellum</i>	125,41.126,10,22.	<i>eius clades apud Roncisuallem</i>	589,29
<i>A Cæsare quæ urbes in Hispania denominatæ</i>	691,9.	<i>Carolus V. Rom. Imp. Hispaniarum rex</i>	734,44.
<i>C. Iulio Cæsare consule & dictatore per quos Hispania recta</i>	480,25,31	<i>eius aduentus in Hispaniam</i>	1000,14
<i>C. Iulius Hyginus Polyhistor claret</i>	481,14	<i>Carolus Vianæ Princeps ter patri rebellis, ter captus, tertio liberatus moritur</i>	884,20.885,44,50.886,8,35,49.887,48.888,50.892,41.895,4.
<i>C. Marij origo & ad honores euectio</i>	95,26.	<i>eius virtutes</i>	886,27.895,9
<i>causæ dissensionis inter ipsum & Syllâ</i>	96,36.	<i>Carpætania vera quæ</i>	14,1
<i>cædes eius quas in urbe fecit</i>	97,16.	<i>Carteia urbs</i>	25,32.
<i>interitus</i>	103,6,38	<i>eius conditor</i>	37,19
<i>C. Plautius a Viriato fugatur</i>	92,51	<i>Cartimitanæ vallis populationes</i>	1204,22
<i>Calasi opp. situs</i>	914,18,27	<i>Carthago Africa quâdo condita & destructa, denuog. reparata & euersa</i>	45,14.143,15
<i>Calaguris, Autrigonum caput</i>	19,22	<i>Carthago</i>	
<i>Calaguri passim martyres</i>	521,40		
<i>Calagurritanus episcopatus</i>	492,54		
<i>Calatrae expugnatio</i>	269,20		

I N H I S T. H I S P A N.

<i>Carthago noua</i> 32,3.46,28. a quo condita 32,3.467,25. capitur a Scipione 65,1.	<i>situs</i> 55,16. conditor 688,51. euerfor 31,4.
<i>Carthagine noua passi martyres</i> 521,33	<i>oppugnatio & deditio</i> 78,12
<i>Carthago uetus</i> 31,49. eius situs, conditores, nomina varia 46,6,8,10. euerfores 46,19. ruina 31,49	<i>Castulonensis episcopatus</i> 493,21
<i>Carthaginensis episcopatus</i> 493,19	<i>Castulonensis saltus</i> 752,37
<i>Carthaginensis prouincia hodie quæ</i> 614,10. eius descriptio 299,25. ciuitates & oppida 767,33	<i>Catalaunicum prælium</i> 541,10
<i>Carthaginenses Græcis expulsis Hispania potiuntur</i> 45,41.689,8. <i>Baleares occupant</i> 465,4. <i>caduntur</i> 58,13,34,41.62,19. <i>Messanam obsident</i> 48,54. <i>pacem a Catulo petunt</i> 49,7. <i>Siciliam inuadunt</i> 466,7. <i>quas urbes in Hispania construxerint</i> 46,4. <i>quamdiu Hispaniæ dominati</i> 468,17. <i>quomodo ultimo ex Hispania pulsi sint</i> 76,11. 468,51	<i>Cathalonia unde dicta</i> 537,5.810,31.832,22.1008,50
<i>Carthaginensium origo</i> 43,33. <i>bellum in Africa</i> 467,3. <i>duces in Hispaniam missi</i> 467,9,21,38. <i>exercitus tres</i> 59,10	<i>Catholici reges</i> 945,7. <i>malis Hispaniæ occurrunt, & quæ causæ ac mysteria</i> 989,14. <i>quæ in conuentu Toleti, & quæ in Methymna campi egerint</i> 986,31.987,39
<i>Carthellanae fœminæ fidelitas</i> 937,29	<i>Catholicorum regum animaduersio in Iudeos</i> 962,1. <i>concordia & finis belli cum Portug. rege</i> 967,21.969,49. <i>fortitudo & patientia</i> 995,17. <i>humanitas & clementia</i> 994,43. <i>munificentia & liberalitas</i> 992,23. <i>nouum iustitiæ genus in delinquentes</i> 957,25. <i>proceres</i> 956,46. <i>reformatio prouinciarum</i> 960,1. & <i>sacerdotum</i> 965,4. <i>tituli & insignia</i> 959,37. <i>iustitia per eos restituta</i> 992,1. <i>ludi & blasphemia prohibita</i> 965,27. <i>regna acquisita</i> 997,1. <i>templa edificata & restaurata</i> 966,33. <i>dissectatio super Castellæ regni successione & gubernatione</i> 950,1. <i>quare Ferdinandus V. item Elisabe.</i>
<i>Cartusianorum domus præcipua</i> 806,35	<i>Catralencensis episcopatus</i> 493,24
<i>Carus Rom. Imp. Hispanias regit</i> 697,43	<i>Caura ciuitas</i> 756,14
<i>Casa Cereris, opp.</i> 755,52	<i>Cauritensis episcopatus</i> 493,27
<i>Casilda seu Casilla, uirgo</i> 720,39.800,1	<i>Cazarabonellæ accepta clades</i> 1204,19
<i>Casiterides insula</i> 17,25	<i>Celta qui</i> 12,26 <i>in Hispaniam ueniunt</i> 463,53
<i>Castella uastatur ab Arabibus</i> 216,49. <i>a fœdere Legionensium liberatur</i> 341,31. 601,25. <i>regnum fit</i> 345,18.607,44	<i>Celtiberiæ descriptio</i> 19,38.765,22. <i>etymon</i> 677,53
<i>Castelle nobilitas aucta</i> 603,25	<i>Celtiberi qui</i> 12,40.15,25. <i>in Lusitaniam & Baticam ueniunt</i> 464,32. <i>a P. Manlio Acinio funduntur</i> 90,20. <i>in Romanorum fide perstant</i> 535,13
<i>Castelle gubernatores usq; ad Sancij Maioris uxorem</i> 646,45	<i>Celtici Hispaniæ populi</i> 18,43
<i>Castelle regni initium</i> 307,40.607,44. <i>dignitates</i> 774,46. <i>metropoles</i> 7,43. <i>pontifices eorumq; census</i> 779,9. <i>sedes cathedrales</i> 8,13. <i>situs</i> 300,4,21.1008,21. <i>unio cum Aragonia</i> 828,8. <i>separatio, ib.</i> 21	<i>Celtogallata qui</i> 12,40
<i>unio cum Legionibus</i> 231,20.364,7.366,50	<i>Census illorum qui ad Granatensis regni populationem profecturi erant</i> 1189,50
<i>Castelle & Legionis regnum Hispaniæ nomine censi</i> 312,16	<i>Centelliarum pugna cū Villaragutis</i> 1044,23
<i>Castelle magnatum dispensatio super custodia regis Castelle</i> 256,41	<i>Centolla martyr</i> 799,32
<i>Castellana lingua elegantior quam cæterarum prouinciarum</i> 783,36	<i>Cerdubellus Castulonem urbem prodit</i> 78,12
<i>Castellani populi</i> 20,5	<i>Ceretani</i> 20,14
<i>Castellani a subiectione regum Legionis se subtrahunt</i> 338,7,23.213,35.338,7.597,30. <i>sibi iudices eligunt</i> 597,30.714,34. <i>se fidei Legionensium reddunt</i> 598,6. <i>cum Gallecis contra Alphonsum regem suum arma sumunt</i> 248,40. <i>caduntur</i> 249,6	<i>Ceruariæ oppugnatio</i> 920,22.921,1
<i>Castrorum familia</i> 770,39.846,34	<i>Cetubales primi Hisp. incolæ</i> 11,31.152,6,20
<i>Castulo hodie Caslona</i> 493,21.754,39. <i>eius</i>	<i>Chalybs fluius</i> 24,23.750,18
	<i>Chelidonius martyr</i> 790,12
	<i>Christeta martyr</i> 787,43
	<i>Christiani cuiusdam cum Ariano per miracula de fide concertatio</i> 555,39
	<i>Christiani Hispalim occupantes ab Abdula ziz repelluntur</i> 197,29. <i>tributarii sub Sarracenis uiuunt</i> 578,54

I N D E X

<i>Christianorum persecutio sub Corduba rege</i>	804,8. episcopali sede ornatur rogatu Caro-
603,28. sub Decio & Valeriano	519,3,12. metropolitana digni-
sub Diocletiano	520,13. sub Domitiano
512,21. sub Maximino	518,29. sub Se-
uero	518,20. sub Traiano
512,37. 516,49.	strages in Sacraliis
245,24. ad Uclesium	245,54. de Sarracenis victoria
274,14	<i>Chucarus fluius</i>
24,30	<i>Cidellus Iudæus Alphösi VI. medicus</i>
246,41	<i>Cindasunthus, vel Cindasuindus, Gotthorum</i>
<i>rex</i>	176,40. 323,4. 566,7. 632,12. 666,48.
<i>moritur</i>	177,33. 567,7. Eius temporis
<i>Pont. & Imp. Rom.</i>	323,8. 632,16
<i>Cinga fluius</i>	24,49. 750,17
<i>Cintila, siue Cinthilla, Gotthorum rex</i>	176,
14. 564,31. vide Suintila.	<i>Cisterciensis ordinis monasterij conditor</i>
265,43	<i>Ciuitatis episcopatus</i>
500,1	<i>Cixlia Toletanus presul</i>
584,14	<i>Claudianus poeta Hispanus</i>
700,6	<i>Claudius Caligula Imp. Rom. Hispanias tenet</i>
692,37	<i>Claudius Nero in Hisp. missus</i>
468,45.	<i>Hasdrubali occurrit</i>
70,40. fugientem in-	<i>sequitur</i>
71,30	<i>Claudius puer, martyr</i>
789,47	<i>Claudius Rom. Imp. Hispanias obtinet</i>
697,	17. Gotthos vincit
161,45	<i>Claudius Vnimanus a Viriato vincitur</i>
92,52	<i>Clauigeri Castellæ</i>
774,54	<i>Clemens VIII. papa</i>
731,51	<i>Clodianus fluius</i>
686,36	<i>Clotildis Amalarici uxor ob fidem catholicam</i>
<i>ab Arianis male tractata</i>	549,24,35
<i>Clunia ubi sit</i>	454,37
<i>Clunianus fluius</i>	24,41
<i>Coccia oppidi deditio</i>	1021,35
<i>Comum obsidetur</i>	1209,4. deditur
1210,1	<i>Colimbria, olim Munda</i>
6,7. Eius expu-	<i>gnatio</i>
232,52	<i>Columella Hispanus</i>
509,35	<i>Colymbrium urbs</i>
27,49	<i>Comites Aragonie & Nauarra</i>
777,6.	<i>Castellæ & Legionis, eorumq. census annuus</i>
775,10. 1239,46. Portugallie	777,26.
1241,6	<i>Comites olim maioris dignitatis quam Duces</i>
567,19	<i>Commodus Rom. Imp. Hispaniã regit</i>
695,21	<i>Complutum</i>
28,22. Eius situs	760,11.
<i>nomen recens</i>	493,30
<i>Compluti passi martyres</i>	521,44
<i>Complutensis episcopatus</i>	493,30
<i>Complutense studium restituitur</i>	734,12
<i>Compostella</i>	28,7. 761,36. miraculis clara
	804,8. episcopali sede ornatur rogatu Caro-
	588,8. metropolitana digni-
	tate donatur
	500,20. 595,8
<i>Compostellana historia</i>	442,30
<i>Compostellana ecclesiæ consecratio</i>	594,37
<i>Compostellana metropoli qua subdita ecclesiæ</i>	8,24
<i>Compostellanus episcopatus</i>	500,4
<i>Concani populi</i>	688,29
<i>Concha ciuitas</i>	768,32. capitur
262,22	<i>Conimbricensis episcopatus</i>
493,28	<i>Conradini Imp. aduentus in Italiam contra</i>
<i>Carolum</i>	851,33. aduentus in urbem
853,34. prælium cum Caroli exercitu	852,52. fuga & cades
854,30	<i>Constantinus Magnus Rom. Imp. Hispanias</i>
<i>administrat</i>	698,39. Barbaros Hispania
<i>pellit</i>	524,39. Catholicus & de Hispania
<i>bene meritus moritur</i>	525,7,32
<i>Constantinus II. Rom. Imp. in Hispanias re-</i>	<i>gnat</i>
698,49	<i>Constantius Rom. Imp. Hispanias tenet</i>
698,	30. Ariana concilia celebrat
526,25,41	<i>Constantiense concilium</i>
412,46.	<i>Eius effectus</i>
423,31	<i>Consulum Hispaniæ & procösum catalogus</i>
468,3	<i>Contadores qui</i>
773,47	<i>Contestani</i>
19,42. 683,42	<i>Conuentus iuridici Hispaniæ</i>
773,18	<i>Corbilio rex capitur</i>
89,38	<i>Corduba tanquam cor Batis dicta</i>
23,36.	<i>Cæsari deditur</i>
128,20. ab Arabibus occu-	<i>patur</i>
195,47. Descriptio eius & situs	127,24. 754,26. 961,41. conditor
53,44.	493,42. 690,37. reges
607,15	<i>Cordubæ passi martyres</i>
522,15. 603,32.	696,34
<i>Cordubensis ecclesiæ restauratio & dos</i>	288,32
<i>Cordubensis episcopatus</i>	493,39
<i>Cordubensis Mezquita adificatur</i>	586,39
<i>Cordubensis regni finis</i>	607,24
<i>Coronapanis azymi</i>	842,53
<i>Coroneles, nobiles Hispani</i>	771,20
<i>Corpus hominis, fluius</i>	751,27
<i>Corficanus episcopatus</i>	493,50
<i>Contentionum inter Comites Lemniũ & Be-</i>	<i>neuentanum compositio</i>
1182,38	<i>Cortesia domus</i>
771,30	<i>Cositani</i>
20,11	<i>Costa Gotthorum rex</i>
325,47. 635,11. 667,	13. 708,41. non recte inter reges numera-
<i>tur</i>	575,50. Eius temporis Pont. & Imp.
Rom.	326,3
<i>Coste de Garaf, montes</i>	23,15
	Cruce

Crux aurea ab angelis confecta 203,20
Crux Christi visibiliter opem tulit in bello de
Nauibus Tolosæ 361,40
Ctesiphon S. 507,53
Cuniculorum capiendorum ratio 29,8
Curia Hispana 773,8
Cypriani epistola ad Hispanos episcopos 518,
 43. *Cypriani locus correctus* 498,41
Cyprij Hispaniis imperant 687,20
D*Acianus persecutionis minister igni cæli-*
tus demisso conflagrat 520,39.523,50
Dalcantaræ pontis autor 513,1
Damasus papa Hispanus, Vimaranesis 527,
 30.530,21
Damianus a Goes Lusitanus 443,44
Daroca ob hostiam in carnem conuersam me-
morabilis 805,22
Darrus fluius 972,37.973,30
Deabus Hispaniæ rex 680,7
Decianus Emeritenfis poeta 512,13
Decius Rom. Imperator Hispaniis dominatur
 696,31
Dematum oppidum 929,20
Dertosa situs & descriptio 921,31.926,32.
oppugnatio 926,52. *deditio* 927,12
Dertosanus episcopatus 493,52
Dertosanorum legatio ad Ioan. regem 925,
 38.926,13
Deus dedit Pont. Rom. 560,24
Deuterio Ariano baptizante, aqua disparuit
 546,1
Dexter, historicus 700,45
Dezæ, nobiles Hispani 771,51
Dianiensis episcopatus 494,1
Dicineus Gotthorum prestans philosophus
 160,31
Didaci de Haro inanis iactantia 360,2
Didaci Ferdinandi strenuitas 1029,30,41.
 1030,47
Didaci Lupi defectio a suo rege 265,26
Didaci Neila laus 451,21
Didaci Sygai laus 459,51
Didymus cum Veraniano fratre, Vandalos &
Alanos Hispania arcet 141,39. *occiditur*
 534,40
Dieghus a Valera 444,28
Dieghus Henricus a Castello 445,1
Digna martyr 792,27
Diluuium quando fuerit 460,23
Diocletianus Rom. Imp. Hispanias admini-
strat 697,50
Dionysii Papæ epistola ad Seuerum Cordub.
episcopum 519,53
Dionysius Portugallie rex 720,32.726,33
Dominguelli mimi facinus 362,55

Dominicus Calagurritanus ordinis predica-
torum institutor 723,41.803,19. *puellâ*
quandam calculo liberat 803,37
Dominicus Silensis abbas 719,50
Dominici Firmani oratio pro pace Italia con-
cilianda 871,51
Domitianus Imp. Rom. Hispanias regit 694,5.
Christianos persequitur 512,20
Donatus abbas miraculis claret 553,26
Donia oppidum 763,3
Dorius fluius 24,19. *vide Durius.*
Dracontii Hexameron 566,55
Duces Hispaniæ præclari 1244,23
Duces Aragoniæ & Nauarræ 776,53. *Ca-*
stella & Legionis 775,29.1239,20.
Portugallie 1240,50
Ducum quorundam virtus admirabilis 938,4
Dumiensis episcopatus 494,3
Durius fluius 452,25.750,29.1084,34
E*Bora ciuitas* 494,28. *Eius primordia*
 479,4
Eborense breuiarium 446,14
Eborensis episcopatus 494,28
Ebullei montes 22,34
Ebusa insula 29,15
Edictum Augusti a Luca Euang. nominatum,
Tarraconæ decretum esse, pluribus probatur
 133,1. *Edicti huius & Christi natiui-*
tatis annorum differentia 134,7
Eduardus Portugallie rex 730,8
Egabrensis episcopatus 494,13
Egarensis episcopatus 494,18
Egica, aliis Egyta & Eypza, Gotthorum rex
 188,1.324,51.573,22.634,18.667,6.708,
 11. *moritur sapientis & patientis elogio de-*
coratus 189,3.574,52. *Temporis eius*
Pont. & Imp. Rom. 324,55.634,25
Egitanus episcopatus 494,20
Egobinensis episcopatus 494,23
Egidius Magnus, Hispal. episcopus 728,15
Eilo Alauenfium Comes rebellat 208,21.
 593,19
Eleona captio 89,40
Elefmus, sanctus 799,18
Eliberitanus episcopatus 494,37
Eliocrotensis episcopatus 494,47
Elisa auunculo nubit 44,28. *fratrem fugit*
ib.33. in Africa Carthaginē condit 45,14.
Mauritania regis nuptias fugiens mortem
sibi consciscit *ibid.*20,30
Elisabe fratris regnum arripere recusat 1087,
 16. *fratri reconciliatur* 1088,22. *designa-*
tur princeps 1090,48. *a pluribus coniugio*
petitur 1091,50.1093,34. *Ferdinando Si-*
ciliæ regi nubit 948,50.1094,44.

- Elisabe & Ferdinandus coniux reges declarantur* 1106,44. *Elisabe regina castra Iulia obtinet* 1161,10. *Hispalim & totam regionem pacat* 1162,8. 1165,22. *Ioannem parit principem designatum* 1166,22. *Elisabes etymon & orthographia* 1080,37. *natiuitas* 948,20. *progenitores* 947,27. *mores* 990,51. *religio* 991,17. *obitus* 997,38. *vide Ferdinandus V.*
- Elmensis episcopatus* 494,53
Emanuel Portugallia R. 732,30. 734,14
Emetherius martyr 790,12
Emer Arabum rex 563,32
Emerita Augusta 481,7. 755,47. *conditur* 53,45. 130,36. *Muzæ deditur* 197,10
Emerita Augusta passi martyres 522,7
Emeritanus episcopatus 495,3
Eminiensis episcopatus 495,12
Emporia siue Emporium, urbs 32,17. *a quibus condita* 32,36. 42,32. 688,42. *in tres partes distincta* 32,30. 42,43. 87,4. *quando collapsa* 32,47
Engratia martyr 788,12
Ennicus Arista, quibusdā Eneus & Enecho, primus Nauarræ vel rex, vel princeps, quintus dux Christianorum contra Mauros 223,31. 592,52. 645,55. 714,47. 823,44. *Eius vexillum & insigne* 824,2
Enricus vide Henricus.
Ephesina synodus 200 episcoporum 315,55
Episcopus miracula sibi arrogans deluditur, 555,27
Episcopi excisis linguis loquuntur 544,1. 549,20
Episcopi Hispaniæ eorumq; reditus 1237,34
Episcopatum Hispaniæ catalogus tempore Rom. & Gotth. 490,1.
Episcopatum Hispaniæ recentiorum catalogus 499,42
Equerii nomen nouum 1025,43
Equeriorum lepida copulatio 1026,10,26
Equorum statio olim eodem loco ubi uxorum thalami 226,28
Ergast. 683,32
Ergauicensis episcopatus 495,18
Ermengaudus Vrgellensis episc. 715,33
Erminius mons 752,17
Eringius, siue Ernigius, Gotthorum R. 187,25. 324,30. 667,4. 708,1. *an regnum vi occupauerit* 571,7,22. *moritur* 573,22. *Eius parens* 187,10. *Temporis eius Pont. & Imp. Rom.* 324,36. 634,10
Erythreæ seu Erythiæ insula nomen unde 462,54
Erythrus Hisp. R. 462,53. 684,40
Eugenius I. Toletanus episc. martyr 512,21. 564,41. 799,54
Eugenius II. Toletanus præsul 566,48
Eulalia virgo, martyr 522,8. 787,13
Eulogius martyr 519,16. 798,46
Euminium ciu. & fl. 495,13
Eunensis episcopatus 500,36
Euphrasius Pauli discipulus, martyr 507,48. 693,16
Euricus, siue Eoricus, etiam Enricus & Henricus, Gotthorum R. 171,1. 317,6. 543,31. 624,10. 702,24. *Gallias Hispaniasq; sibi subiugat* 171,15. 543,37. *primus Gotthis leges scriptas dedit* 171,19. 624,12. *obit* 544,46. *Eius temporis Pont. & Imp. Romani* 317,12. 624,24
Europa a quibus primo inhabitata 3,20. *insulis annumeratur, & cur* 3,23,31
Europæ diuisio 3,42. *etymon* 3,49. *terminatio* 151,2. 613,28.
Eurofia Bohemiæ regis filia, martyr 798,24
Eutropius Valentinus episc. 705,8
Eutythiani Papæ epistola ad Beticæ episcopos 520,9
Eutythius martyr 143,32. 539,16. 701,13
Eurypylus Gotthorum rex. 159,32
E*Acundus martyr* 801,13
Fafila Cantabriæ dux, Pelagii regis pater, in exilium relegatur 574,45. *a Vitiæ occiditur* 189,1
Fafila, siue Fafilla, Legionis & Asturum rex 201,1. 330,17. 583,42. 637,53. 709,45. *ab urso laniatur* 583,53. *Temporis eius Pont. & Imp.* 330,25. 638,2
Falsus fl. 751,15
Fames Gotthorum 164,1
Fames ingens in Hispania 276,52. 277,20. *in Liguria* 137,49
Familiarum illustrium Hispaniæ origo 770,31
Faustus, martyr 793,28
Fecialis temeritas punita 1059,3
Felix presbyter, martyr 518,21. 792,27
Ferarum multitudo 1017,40
Ferdinandus a Pulgar 445,3
Ferdinandus Gundisaluis, primus Castellæ Comes, D. Iacobi auxilio Almanzorem pene ad internecionem cadit 599,41. 600,35. *bis ab uxore maximis periculis liberatur* 600,46. 601,8. *moritur* 217,1. 602,40
Ferdinandus, Ioannis Castellæ regis filius, Aragonum R. & Barcinonæ Comes 731,9. 865,12. *Setanillium oppugnans obsidionem soluere cogitur* 1012,24. 1015,43. 1016,13,51. *duos Granatæ Infantes profligat* 1020,13. post

post multam oppugnationem Antichera positur 1017,49. 1030,15,25. Aragonum rex eligitur 411,32. 1048,10. a legatis excipitur 1048,42. Perpinianum proficiscitur 1065,24. patrimonium regium a subditis repetit, sed male succedit 1067,7. Eius aduentus in Aragoniam & coronatio 866,46. 1063,19. censura aduersus Comitem Vrgelli 1059,3. expeditio contra eundem 1060,42. expeditio contra Mauros 1011,39. 1016,53. fides erga nepotem ex fratre singularis 410,47. 865,32. indoles 1009,48. magnanimitas in regno respuendo admiranda 1011,3. morbus subitus 1065,6. naualis victoria 1013,18. oratio ad milites 1019,26. 1028,44. ad proceres 1031,29. ad uxorem 1017,18. studium in extirpando ecclesie schismate 412,14. 1066,46. vexilla militaria 1017,35. victoria de Mauris 410,22. vita breuis descriptio 1071,4. uxor & liberi 405,41. 674,12. 731,17. 866,30. mors 413,10. 867,53. 1070,29. funus 1072,24

Fernandus siue Ferdināus, Castella princeps, Veremundi Legionis regis sororem uxorem ducit 230,25. ratione uxoris, Legionis regnum obtinet 231,21. Eius cum Veremundo socero dissensio 230,53

Ferdinandus I. Legionis & Castella rex primus, ulterioris Hispania monarcha 232,32. 346,43,51. 347,46. 647,40. 669,47. 670,20. 717,54. 817,19. Abbati S. Facundi, loco vitri a se fracti aureum vas offert 234,30. Colimbriam obtinet S. Iacobi auxilio 232,54. 346,54. Hispalim & Toletum vastat 233,41,50,53. Portugallia regnum acquirit 232,30,38. liberis regnum diuidit 233,33. 347,52. sanctorum reliquias Legionem transferri curat 233,54. 234,1,16. exercitus eius a monachis anomae caritate leuatur 233,3. Eius cum fratre similtas 231,40. 347,19. religiosa opera 234,22. pia mors, ibid. 41. uxoris mors 235,7. filiorum post obitum patris discordia 235,10. Temporis eius Pont. & Imp. Rom. 350,14. 648,9

Ferdinandus II. Legionis R. 258,44. 357,34. 651,41. 671,20. 721,45. 818,17. fratri Castella regi supplicat 254,44. Roderici ciuitatem condit 258,54. totam fere Extrematuram occupat 257,37. Eius bellum cum Alfonso Portugallia R. 260,13. cum Salamantinis 259,9. cupiditas nepotem e regno pellendi iniqua 357,44.

uxores & liberi 260,47. mors, ibid. 52. Eius temporis Pont. & Imp. 358,37
 Ferdinandus III. Legionis & Castella R. 261,51. 262,5. 366,39. 653,37. 671,46. 724,45. 818,39. patri in Legionis regno succedit 286,38. 287,13. auunculo in Castella 281,37. cum matre regnum turbatum quieti reddit 282,27. 283,18,32. cum sororibus paciscitur 287,16. campanas ab Almanzore ablatas ecclesie S. Iacobi restituit 288,49. Cordubam occupat 287,53. 288,20. magnatum rebellionem compescit 284,49. 285,2. Mauros infestat 285,6,35,39,45. 286,3,32. Toletanam ecclesiam fundat 286,5. inter sanctos relatus 789,20. Connubium eius cum Philippi Imp. filia 284,17,40. matrimonium cum Ioanna Francorū regis filia 289,21. pietas & religio 367,11. 368,5. victoria, ibid. 8,50. virtutes 284,12. 367,3,10,20,33,55. uxores & liberi 289,28. 366,52. obitus 369,7. Temporis eius Pont. & Imp. 368,54. 369,42. 654,14
 Ferdinandus IV. Legionis & Castella Rex 381,35. 656,1. 672,47. 726,26. 819,48. regnum prudentia matris contra omnes amulos obtinet 382,8. die sibi a duobus iniuste damnatis dicto obit 384,4. Eius bella 383,26. virtutes, ibid. 13. uxor & liberi 382,46. Eius temporis Pont. & Imp. Rom. 384,25. 656,21

Ferdinandus V. Legionis, Castella, Aragonia, & Sicilia R. 675,13. 733,13. 945,7. quatuordecim annorum contra Lusitanum Barcinonensem principem missus, eum praelio fugat 914,12. 916,10. Elisabeth Castella principem uxorem ducit 1094,44

Ferdinandus & Elisabe Lusitania bellum inferunt 1115,53. 1113,45. 1115,53. 1117,18. frustra Marchionem & archiepiscop. Tol. in officio retinere tentant 1113,1. Lusitania regem frustra sibi reconciliare nituntur 1121,22. Ferd. Burgensem arcem obsidet, Elisabe Legionis Germanicae turres 1122,2,18. regina regem subsequitur 1124,13. pecunias aruscant 1120,10. 1181,25. conuentum Turiaffona agunt 1202,10. bellum aduersus Mauros decernunt 1170,52. 1177,9. 1189,35. 1208,9. Nauaria res nouas inchoant 1182,6

Ferdinandus V. Catholici nomen sortitur 675,20. deliberat an Lusitanum fugientem persequatur 1139,1. eum obsidet 1117,49. ad Taurum praelio superat 1148,45. castella pro Lusitano stantia simul obsideri iu-

I N D E X

<i>bet</i> 1159,15. <i>Ferd. V. ad patrem profici-</i>	<i>Fontes Hispanie</i> 749,10. <i>Fons omnia ab-</i>
<i>scitur</i> 1150,26. 1167,21. <i>Fontis Rabidi</i>	<i>sorbens</i> 452,49. <i>omnia respuens</i> 453,1
<i>obsidionem soluit,</i> 1150,36. <i>Granatensium</i>	<i>Fontes diuinitus ad baptizandum repleri soli-</i>
<i>agros populatur</i> 1178,32. 1191,43.	<i>ti</i> 554,4
<i>Christianos principes ad bellum contra schi-</i>	<i>Foro augustani pop.</i> 691,54
<i>smaticos gerendum hortatur</i> 1215,25. <i>Ma-</i>	<i>Fortunatus diaconus martyr</i> 518,21
<i>gister S. Iacobi creatur</i> 1158,8	<i>Fortunius Garstias, tertius Suprarbrorum Rex</i>
<i>Ferdinandi V. conceptio & natiuitas</i> 945,23.	589,15. 711,13. 823,22
<i>natiuitatis prospera signa & indicia</i> 946,6.	<i>Fraga oppidum</i> 766,8
<i>pueritia & educatio</i> 947,1. <i>statura &</i>	<i>Francisci a Victoria laus</i> 449,41
<i>membrorum conuenientia</i> 990,21. <i>honor</i>	<i>Franta, vel Franta, Sueuorum rex</i> 146,39.
<i>a patre exhibitus</i> 1167,30. <i>pericu-</i>	170,36. 542,37
<i>lum a Ioanne Cagnamatio</i> 996,1. <i>pericu-</i>	<i>Fresinus, pagus</i> 945,25
<i>lum ab hostibus</i> 929,35. <i>mors</i> 999,9	<i>Fridericus III. Imperator</i> 433,35
<i>Ferdinandi & Elisabethe disceptatio de iure suc-</i>	<i>Fridigernus Gothorum regulus Romanos du-</i>
<i>cessionis gubernationisque</i> 1108,14. <i>liberi</i>	<i>ces occidit</i> 64,7. <i>cum exercitu a Gratia-</i>
<i>999,25. literæ ad Enricum regem</i> 1096,	<i>no prostermitur</i> 164,44
<i>10. 1098,53. vide Catholicos reges.</i>	<i>Frodoarius Accitanus episcopus</i> 200,2
<i>Ferdinandus Lopes</i> 444,45	<i>Froila I. Legionis & Asturiarum rex</i> 201,40.
<i>Ferdinandus Perez a Guzman</i> <i>ibid.</i> 30	331,22. 584,51. 638,32. 667,40. 710,16.
<i>Ferdinandus Portugallie R.</i> 726,37. 729,8	815,11. <i>insigni victoria contra Sarrace-</i>
<i>Ferdinandus Roderici ad Arabes deficit</i> 259,	<i>nos potitur</i> 585,5. <i>a suis interficitur</i> 202,
24. <i>Castellanos inuadit</i> <i>ibid.</i> 43	3. 585,46. <i>Eius insignia opera</i> 201,43.
<i>Ferdinandus Vngarie rex</i> 1003,43	<i>Tum qui Pont. & Imp. Rom.</i> 638,44. 331,
<i>Ferdinandi Antolini pietas miraculo compro-</i>	43. 638,44
<i>bata</i> 602,48	<i>Froila II. Legionis & Asturum rex</i> 213,25.
<i>Ferdinandi Nunii gesta</i> 214,19	338,37. 597,23. 642,11. 668,25. 714,21.
<i>Ferdinandi Rebolleti fortitudo</i> 912,17	816,24. <i>lepra correptus vitam obit</i> 213,32.
<i>Ferraria promontorium</i> 751,50	<i>Eius crudelitas & pœna</i> 338,41. <i>Tem-</i>
<i>Feruentia fons admirabilis</i> 452,49. 453,1	<i>poris eius Pont. & Imp. Rom.</i> 338,45.
<i>Fidei seu fidelitatis commendatio</i> 258,11	642,20
<i>Filicrum multitudo regnis perniciofa</i> 406,8	<i>Froila Veremundi, regnum affectans interfici-</i>
<i>Firminus Pompelonensis episcopus & martyr</i>	<i>tur</i> 208,14
508,46. 518,2. <i>Eius corpus reuelatur</i>	<i>Froyllanus Legionensis episc.</i> 712,10. 789,38
528,5	<i>Fructuosus Dumienfis, deinde Bracarenfis epi-</i>
<i>Fiteriensis abbas Calatranam a Sancio rege ob-</i>	<i>scopus</i> 568,4,14
<i>inet</i> 255,13	<i>Fructuosus martyr</i> 519,15. 798,46
<i>Flaccus Pompeius primus in glandem in Hispan-</i>	<i>Fructus S.</i> 800,40
<i>nam intulit</i> 693,39	<i>Frumarius Sueuorum rex</i> 146,43. 170,39.
<i>Flauinus Caluus Castellæ iudex</i> 213,44. 597,	542,43
33. <i>Eius progenies</i> 213,47	<i>Fulgentius Astigitanus episc.</i> 558,53. 705,
<i>Florentina virgo, 40 monasteriis præfecta</i>	10. 789,4
705,6. 787,21	<i>Fulgentius Ruspensis episc.</i> 545,31
<i>Florentius martyr</i> 794,43	<i>Gadaric Gothorum rex</i> 155,46
<i>Florentinorum exulum in signo</i> 849,40	<i>Gades, vrbs, quibus olim nominibus ap-</i>
<i>Florianus a Campo</i> 445,17	<i>pellata</i> 25,3,5,10. 464,29. 753,53
<i>Florianus Imp. Hispaniis imperat</i> 697,31	<i>Gaditanus episcopatus</i> 500,40
<i>Flumina Hispaniæ præcipua</i> 749,44. 751,22.	<i>Gaditani in Hispaniam</i> 465,34. <i>eorum</i>
<i>quibus nomina immutata</i> 23,25. <i>cur ab</i>	<i>origo</i> 43,28
<i>ortu in occasum fluant</i> 1084,7	<i>Gadir Pœnis quid</i> 684,45
<i>Fluuianus amnis</i> 24,43	<i>Galbertus monachus, Aragonum historiae scri-</i>
<i>Fœderici Aragoniæ competitoris aduentus ad</i>	<i>ptor</i> 444,34
<i>Ferdin. regem</i> 1057,5. <i>eius castigatio</i>	<i>Galatarum nomen & origo</i> 41,1
1058,34	<i>Galindus Aragoniæ Comes</i> 586,3. 710,33
<i>Fœminea terra</i> 159,10. 43. 618,20	<i>Gallecia que hodie</i> 614,14
	<i>Galla-</i>

I N H I S T. H I S P A N.

Gallacie siue Gallecie prouinciae ortus	12,44.	Gastonius Foxanus Comes Aragonum reginā	
153,20. descriptio	299,40.	obsidione liberat	899,17.
populi	18,	Eius fœdus cum	
52.19,1.	reformatio	Ioanne Nauarra rege	932,39
Gallus & gallina a sati reuiuiscunt	805,45	Gauderit Gotthorum Comes Hispanias obrinet	
Gallus Hostilianus Rom. Imp. Hispanias regit		544,18	
696,40		Gayzaricus uide Gizericus.	
Gallus & Volusianus Imp.	161,30	Geberic Gotthorum rex	162,18
Galli populi in Lusitania	696,46	Gebelinorum & Guelforum origo	369,55
Galli Celtici Portugalliam occupant	465,51	Gebeltaric mons unde nomen trahat	192,8
Gallicanum officium quando in Hispaniis cœperit seruari	240,42.242,18	Gegio ciuitas, vulgo Giion	200,42
Gargoris, Mellicola dictus, Hispania rex	463,	Georgii Cœli laus	449,14
4.685,1		Generalis historiae autor	372,16.672,9
Garsia Gomecij pulchrum facinus	373,38.	Gerabricensis episcopatus	495,22
819,23		Germani inuadunt Hispaniam	519,45.
Garsia Ordonij Comitis fides erga filium regis sibi commissum	245,50.246,5	696,54	
Garsias Enicicus, siue Ennicus, Nauarra rex		Germanorum pollicitatio de Nauaria regi restituenta	1229,1
223,41.593,55.	idem Aragonia rex	Germanorum praefecti sacrilegium	1225,12
715,12.	dux Christianorum sextus contra Mauros	Germanus martyr	801,1
824,4		Geryon Hispania princeps	155,22.
Garsias Ennicus, uel Tnegues, Suprarbrorum in Nauarra rex	585,40.710,25.	153,4.461,18.	cur trigeminus fingatur
dux secundus contra Mauros	823,7	15,9.	an in Hispania fuerit
Garsias Ferdinandus Castellae Comes	602,43.	Geryones in Hispaniis regnant	680,30.
moritur	222,41.606,43	ab Hercule occisi	461,25
Garsias Ferdinandi I. filius, Gallecia rex	233,	Gerunda, caput Aethanorum	20,4.
38.	in suos graesatur	Eius conditor	13,29.
236,47.	afatre carceri mancipatur	etymon,	ibid.680,15.
237,13.	in carcere obit	oppugnatio	897,4.898,1
244,38		Gerunda passi martyres	521,23
Garsias Hispanus, iuris peritus	725,46	Gerundense concilium	548,1
Garsias, siue Garcias, Legionis & Asturiarum rex	211,25,37.337,17.595,44.641,23.	Gerundensis episcopatus	495,20
668,16.713,47.816,10.	Eius bella	211,38.	
obitus, ibid.43.	Pont. & Imp. Rom.	337,	
30.641,27		43.625,2	
Garsias Resendius	444,41	Gesericus Vandalorum rex praelio nauali superatur	543,13.
Garsias Sanctij F. Castellae Comes, uxorem ducturus per prodicionem occiditur	225,41.	vide Gisericus.	
607,34		Gibel, Arabibus mons	22,48
Garsias, Sanctij Maioris F. Nauarra rex	718,	Gibeltarich mons	22,47
45.	Ranimirum fratrem hereditate paterna spoliatur	Gibraltar unde	576,30
230,39.	fratri Fernando insidiatur & tandem bellum indicit	Giennensis episcopatus	500,41
231,40.	innidia poenas luit	Gilimer Vandalorum regnum ui occupat	145,
347,19,42.	a milite contra fratrem pugnaturus confoditur	7.548,8.	cum fratribus funditur
232,21		548,	
Garsias Tremulus & Abarca dictus, Nauarra rex	224,29,31.600,7.	41.	a Belisario capitur
Aragonia rex	716,22.	Giraldus presbyter	442,34
dux octauus contra Mauros	824,42.	Gisericus & Gizerichus, Vandalorum rex notus	142,50.537,32,40.
nascitur	223,54	Arianus fit	539,12.
Garsias Ximinius Dux primus Christianorum contra Mauros	822,50.	Christianos persequitur	143,18.
in montibus Pyrenais rex salutatur	578,44.710,2.	Imperij perturbationem procurat	543,42.
moritur	585,39.	in Apricam transfretat	143,2.
Eius insignia	823,4.	Siciliam affligit	143,38.539,49.
Gasparris a Castro laus	451,30	Romam per quatuordecim dies dispoliat	143,52.541,50.
		Carthaginem dolo inuadit	539,40.
		Crudelitas eius in suos	540,2,49.
		mors	

Et testamentum	144,26. 543,47	Gotthorum regnum in Hispania quando cœpe- rit 147,45. quando deletum 193,10,52. 576,39. 577,6,47. 636,53. excidij causæ 194,1. 195,4. quamdiu steterit 577,35,50		
Gladij figura in cœlo apparet	562,46	Gracchuris oppidum	690,47	
Gniua Gotthorum rex	161,16	Græci cuiusdam vaticinium de Petri primi Castellæ regis crudelitate 389,20. eiusdem παρρησία	ibid. 51. 393,48	
Gogidiscus Vandalorum rex	533,45. 534,32	Græci ex Sicilia in Hispaniam	464,49	
Gomeritæ Mauritani	1210,4	Granatæ regni initium 310,24. ciuitates & oppida 985,32. descriptio & situs 300,40. 972,11. tributum annuum 1169, 39		
Gomitius Comes ad Vrracæ reginæ connubium anhelat 248,41. pro regno pugnans oc- ciditur	249,2	Granatæ urbis etymon	25,40. 973,7,28. forma & situs 972,34. nomina 973,52. septem res memorabiles 973,11. occupa- tio ab Arabibus 196,19. oppugnatio Cathol. regum ductu 982,26. deditio cum suo rege	983,3. 984,32
Gonharis Vandalorum rex palo infixus	537, 30	Granatense bellum a Catholicis regibus gestum 971,3. 1169,15. Eius causæ 974,40. 1170,9. Granatensis conuentus 773,19. episcopatus	773,19	
Gordianus Romanorum Imp. Hispanias regit	696,19	Granatensium rex oppidum ab Hispanis ca- ptum oppugnat	1173,11	
Gorgonius vel Gargoris Hispaniæ rex	14,29	Granatensium rex iunior capitur	978,5. 1188,21. libertati redditur 1196,17. ex Almeria fugatus ad Hispanos se recipit 1207,21. Senioris regis copiæ deletæ 1196,28	
Gothalamia etymon	537,5	Gratianus Rom. Imp. in Hispania regnat	699, 36. Gotthos prostermit	64,33,44
Gothalanicum bellum decennale 895, usque ad pag. 938		Grani olim Gray dicti	685,17	
Gothalanorum legatio ad Aragonum regem pro filij liberatione	889,13	Gregorius Eliberitanus episcopus, ethnico iu- dici formidabilis	527,2,17,53	
Gotthi in factiones diuisi 135,10. in Ala- ricum & Radagaisum diuisi	165,15. 532,28. in Athanaricum & Fridiger- num diuisi 163,18. 528,8. in Ostrogot- thos & Vesogothos diuisi	161,4. 303,1. 483,42. 619,55. Ariana hæresi insci- untur	137,7. 163,32. 528,17.	
Catholicam fidem suscipiunt, Ariana abi- iurata	163,24. 174,20. 557,50. 558,6. Theodosio Imperatori se dedunt, sed mox de- ficiunt	165,7,21. 530,6,8. Valenti Im- peratori cui se dediderant, itidem rebellant 528,53. 529,1. ab Hunnis pelluntur e suis sedibus 528,53. Vandalos & alias gentes ex Hispania profligant 302,50. 303,4. in Hispaniis sedes accipiunt	533,50. 545,43	
Gotthorum aduentus in Hispaniam	302,18, 45. 483,40. 699,6. 809,40. bellacum Do- mitiano Imp. 160,49. cum Constantino Imp. 161,50. 162,5. clades in Burdega- lensium finibus 546,32. in Italia 533,15. 551,1. clementia in occupatione Romæ 166,1. consiliarij & sapientes 160,22. exercitus regimen 157,13,32. fœmine A- mazones 158,4. mos in successionem regni 562,8. nomen quid sonet 156,27. origo 155,10,35,43. 156,16. 303,32. 483,12. 617, 43. 810,31. pax cum Romanis 539,38. principatus 303,46. pugnacum Decio Imp. 161,20. sedestres 157,23,26,36. victo- riæ contra Græcos & Persas 159,45. virtu- tes & res gestæ 156,28. 302,30. 303,27,43. 618,29. regum in Hispania catalogus 484,1. 811,14. 812,8. 813,8. 814. reges quot interfecti	195,11	Gregorius S. Hispaniam a locustis liberat	797, 18
		Griffeus, vel Goffredus, Barcinonæ Comitatus præfectus 833,46,52. dolose interfici- tur	834,17	
		Griffeus cognomento Pilo, primus Barcinonæ Comes 834,23. patris cadem vlciscitur	834,49	
		Gris mons	752,18	
		Grisaurus partem Hispaniæ tenuit	15,4	
		Guadalajara ciuitas 760,19. Guadalaiaren- ses non esse Complutenses	493,36	
		Guadalchaur fluius	23,38	
		Guadalupus oppidum 756. Guadalupi templum miraculis illustre	804,17	
		Guadi, Arabibus aqua	23,45	
		Guadiana fluius	23,45	
		Guadicensis episcopatus	500,50	
		Guardiensis episcopatus	500,51	
		Gudestei episcopi captiuitas siccitatis causæ	222,3.	

- 222,3.606,6
Gudila episcopus Gothos legem Christianam docet 163,24.621,27
Guimarani ducis indignatio ob regem desertum 1142,12
Guillelmi Consalvi Gallecia Comitis fortitudo admirabilis 220,51.605,11
Gundabundus Vandalorum rex 544,36
Gundemirus qui etiam Gundamirus & Gundemarus, Gotthorum rex 174,41.321,23.560,3,16.629,48.666,17.705,25. *Sedi Apostolicae & Imperio qui praesuerint ipsius tempore* 321,28.629,55
Gundericus Vandalorum rex 533,43. *ob irreuerentiam erga sacra demone correptus interit* 142,14,40.537,26
Gundericus Toletanus Pont. 189,25.575,9
Gundesindus Compostellanus praesul matris precibus ad electorum societatem admittitur 598,48
Gundisaluus Ferdinandus Ouetensis 445,6
Guntamundus siue Gutamundus Vandalorum rex 144,47.544,34
Guis Ostrogotthorum rex exercitum contra Belesarium ducens capitur 137,35,50
Guzmanorum origo 772,25
H*abidus, qui etiam Habis, Hispaniae rex* 463,28.686,14
Habundus siue Auitus presbyter 700,8
Hadrianus Rom. Imp. Hispaniae regnum suscipit 694,38. *patria Hispanus* 516,54.517,23.1001,39. *insigne periculum adit* 517,8
Halihatam Hispaniae Miramolinus 588,5. *astu Sarracenos rebelles imperata facere cogit* 589,44. *relictis 48 liberis moritur* 590,28
Halihatam Hispaniae Miramolinus 602,12
Hannibal, vide Annibal.
Hanno Paenorum imperator in Hispaniam mittitur 72,39. *castra mouet aduersus Romanos* 52,29. *fugatur a Lucio Mario* 81,16. *capitur* 52,40
Hasdrubal Carthaginensium dux in Hispania 49,3.50,12.467,21.689,38. *Placentiam obsidet* 70,14. *prelium cum Romanis committit* 71,43. *pugnans interficitur* 72,8.467,31. *Eius praegrans clypeus* 62,21.468,41. *litterae ad Hannibalem interceptae* 70,24. *Neronem per colloquium fallendi consilium* 63,7. *transitus ab Hispania in Italiam* 69,1
Hasdrubalis Gisconis filij cum Scipione pugna & fuga 74,22,50.76,1
Hector an Achilles in bello praestantior 1071,41
Hedetani 19,23
Heldebatu Ostrogotthorum rex 138,5
Heldefredus maritimis Hispaniae urbibus positur 544,19
Helena ciuitas 9,32.494,53.686,21
Helena martyr 799,32
Helius Pertinax Rom. Imp. in Hispaniis regnat 695,28
Helladius Toletanus episcopus 174,54.560,47
Henrici Cardinalis & Infantis Portugalliae laus 448,18.458,27
Henricus Comes Portugalliae in dotem accipit 351,53.250,46.351,53. *cuius fuerit* 489,2
Henricus Gotthorum rex 317,8.665,35.702,24. *quare Euricus.*
Henricus I. Castellae rex 279,11.365,32.653,21,671,43.724,7.818,33. *ex tegula ictu moritur* 281,1,10.366,12. *Eius matrimonium cum Dn. Masalda* 279,50.280,11. *tumulatio* 282,15. *Pont. & Imp. ipsius tempore qui* 366,30.653,29
Henricus II. Legionis & Castellae rex 398,41.658,8.673,38.729,1.820,24. *Aragunum regis opem contra fratris sauitiam implorat* 395,33. *in regem contra fratrem eligitur* 396,17. *fratrem confodit* 397,4. *Eius calamitates post interfectum fratrem* 399,14,47. *uxor & liberi* 399,7. *Eius temporis Pont. & Imp. Rom.* 658,21.401,33.658,21
Henricus III. Legionis & Castellae rex 404,43.659,39.674,6.730,1.820,31. *Eius filiae quibus nupserint* 408,1. *inopinata mors* 408,22. *morituri de fratris integritate oratio* 409,1. *prudens responsum, suis ob lenitatem ipsum arguentibus datum* 405,8. *sententia de arary augendi ratione* 407,22. *virtutes* 406,27. *uxor & liberi* 403,53.405,3,36. *Eius temporis Pont. & Imp. Rom.* 409,15.660,12
Henricus siue Enriquis IV. Legionis & Castellae rex 424,30.662,44.674,47.732,14.820,45.1085,33. *abstemius* 431,13. *regni dissidia sedat* 424,43. *in Granata regnum infestis signis ingreditur* 425,30,45. *oppida de Gibraltari & Archidona recuperat* 428,22,31. *Nauarrae partem expugnat* 426,33. *faedus cum Elisabe sorore icit, eamque principem designat* 1090,32.1091,16. *paeta sorori non seruat* 1092,48. *litteris Ferdinandi & Elisabes incusatur* 1098,53. *filiam Lusitanorum regi, deinde Enriquo Enriqui despondere cogitans frustratur* 1100,42. *cum sorore in gratiam redit* 1102,37.

I N D E X

<i>Eius aedificia</i> 428, 53. <i>habitus & mores</i> 1106, 5. <i>magnanimitas in recusando regno sibi oblato</i> 426, 36. 427, 26. <i>nobilium catalogus</i> 425, 48. <i>sobrietas</i> 430, 51. 431, 10. <i>strenuitas</i> 429, 47. <i>virtutes</i> 429, 47, 53. 430, 8, 20, 24, 44, 51. 431, 10, 24. <i>uxores & filia unica</i> 425, 39. <i>obitus</i> 1105, 42. <i>Eius temporis Pontifices & Imperatores Romani</i> 431, 53. 433, 35. 663, 47	<i>Hieronymi opus de scriptoribus ecclesiasticis</i> 531, 37
<i>Hercules plures</i> 34, 33. <i>septem</i> 36, 1	<i>Hildericus Vandalorum rex</i> 145, 1.
<i>Hercules Aegyptius quando extiterit</i> 36, 27, 39. <i>in Hispania regnat</i> 462, 3. <i>Eius ibidem opera</i> 461, 27	<i>Christianos ab exilio reuocat</i> 145, 4. <i>a Gilimerio interficitur</i> 145, 18
<i>Hercules Alcides in Hispaniam nauigat</i> 33, 30. 152, 42. <i>Cacum superat</i> 153, 35. <i>Geryone interempto Hispania potitur</i> 34, 21. <i>quas urbes in Hispania condiderit</i> 37, 5. 153, 23. <i>Eius bellum cum titanibus ubi gestum</i> 27, 31. <i>etymon ridendum</i> 34, 46. <i>opera</i> 154, 38. <i>patria</i> 34, 49. <i>pugna cum Geryone tricipiti</i> 152, 42. 153, 17. <i>scelera</i> 35, 15. 615, 27. <i>reditus ab Hispania in Graciam</i> 38, 20. <i>victoria in Hispania</i> 153, 23. <i>mors</i> 35, 48. 39, 53. 154, 41	<i>Hilderici Comitis contra Bambam rebellio</i> 179, 30
<i>Hercules Graecus Iouis filius</i> 36, 15. <i>in Hispaniam venit</i> 685, 9	<i>Hispalis, siue Hispalus, Hispaniae rex</i> 461, 48. 680, 48
<i>Hercules Libyus Hispaniae rex</i> 681, 12	<i>Hispalis Batice metropolis</i> 17, 38. <i>a Casare Iulia Romulea appellata</i> 130, 39. <i>a Caesarianis recipitur</i> 130, 4. <i>a Muza Arabae occupatur</i> 197, 5. <i>Eius descriptio</i> 961, 17. <i>conditor</i> 26, 1, 5, 37, 14. 680, 50. <i>instaurator</i> 53, 46. <i>nomina antiqua & recentia</i> 25, 55. 26, 2.
<i>Hercules Syrus qui XII. pericula superauit, quo tempore vixerit</i> 36, 5	<i>Hominibus quos Deus amat, Hispali domum largitur & victum: Prouerbum</i> 961, 34
<i>Hermanaricus Gotthorum rex</i> 162, 27. <i>Eius obitus</i> 139, 51. 162, 40	<i>Hispali passi martyres</i> 522, 31
<i>Hermandatum siue Hermanatum, nouum iustitiae genus</i> 957, 44	<i>Hispalense concilium primum</i> 558, 44. <i>secundum</i> 561, 13
<i>Hermanni Contracti loca emendata</i> 521, 45. 519, 26	<i>Hispalensis episcopatus</i> 495, 29
<i>Hermengaudus Gerbus, Vrgelli Comes</i> 719, 18. 837, 16	<i>Hispalensi metropoli quae subiecta ecclesiae</i> 8, 27
<i>Hermenegildus tyrannus secundum aliquos</i> 554, 31. 555, 3, 14. <i>secundum alios martyr</i> 556, 4	<i>Hispan, siue Hispanus, Hispaniae rex</i> 461, 54. 616, 1. 681, 1. <i>Eius monumenta</i> 154, 50
<i>Hermericus Suenorum princeps in Hispania</i> 145, 53. 533, 44. <i>cum Gallecis pacem facit</i> 538, 34. <i>moritur</i> 538, 3, 54	<i>Hispania Europae & orbis terrarum caput</i> 1007, 43. <i>unde dicta</i> 292, 40. <i>primum prouincia consularis</i> 453, 51. <i>deinde in duas prouincias praetorias diuisa</i> 453, 3. <i>sub Constantino Pio in quinque</i> 454, 51. 524, 47. <i>a Barbaris occupata & inter ipsos diuisa</i> 141, 49. 535, 8. 536, 48. <i>Latii iure donata</i> 511, 41. <i>per Comites re-cta</i> 481, 52. <i>a sex regibus possessa</i> 454, 54. <i>quatuor plagis vexata</i> 535, 6. <i>nube candida illustrata, ea nocte qua Christus natus</i> 505, 48. <i>quomodo administrata a Christi natiuitate usque ad Gothos</i> 481, 21. <i>quando per unum regem aut per plures gubernata</i> 301, 1. <i>quibus rebus abundet</i> 742, 12. <i>quas merces exteris largiatur</i> 1245, 37
<i>Hermigildi Compost. episc. in viduam quandam iniquitas & ultio diuina</i> 599, 1	<i>Hispaniae arbores & fructus</i> 745, 20.
<i>Hermigius Gotthorum rex</i> 633, 46. <i>vide Eringius</i>	<i>balnea & thermæ</i> 748, 17. <i>clades sub Roderico rege & eius causæ</i> 191, 46. 190, 10. 326, 53. 576, 39. <i>concilia</i> 773, 8. <i>conuentus</i> 454, 32. <i>defensio aduersus Munsterum</i> 1246, 23. <i>deploratio</i> 194, 1. <i>descriptio</i> 451, 41. 1081, 40. <i>descriptio per maritima litora & Pyrenaicum</i> 5, 20. <i>per mediterranea</i> 6, 50. <i>descriptio respectu antiquarum in ea prouinciarum</i> 299, 10. <i>respectu ceterarum regionum orbis</i> 298, 3, 23. <i>respectu regnorum in ea erectorum</i> 299, 54. <i>diuisio</i>
<i>Hesichius S.</i> 508, 1	
<i>Hesperia unde dicta</i> 11, 17. 681, 51	
<i>Hesperia dua</i> 11, 11	
<i>Hesperus Hispaniae rex</i> 462, 7. 681, 45	
<i>Hiaie Toleti rex</i> 239, 37	
<i>Hiemen Hispaniae praefectus</i> 583, 25	

diviso 4,38.753,25. *figura instar corij*
 4,27. *fictilia* 749,1. *flumina* 749,
 44.1083,38. *fontes* 749,10. *fruges*
 & *vina* 744,14. *incolæ primi* 11,30.
 152,4,30.807,6. *latitudo & longitudo*
 4,20.6,52.741,49,51. *laus* 193,38.
 297,41.455,10.478,52. *laus ab aeris salu-*
britate 292,19,44.455,16. *a fidelita-*
te erga reges 458,53. *agentis strenuitate*
& ceteris corporis & animi dotibus 295,
 20. *a literarum studiis* 459,25. *a me-*
tallorum copia 16,20.294,31.455,42.742,
 40. *a religionis antiquitate & veræ fidei*
cultu 457,42. *a terræ fertilitate* 293,
 22.455,20. *a virtute bellica* 456,42. *lo-*
careligiosa 804,1. *magnates & ponti-*
fices 773,1. *metropoles* 7,40. *mo-*
narchia & principatus antiqui 301,1.
montes 751,32.1083,8. *nomina* 10,
 6.613,48.615,55.714,11. *pecora & pi-*
sces 746,1,23. *primatus* 501,45.
populi 18,6. *prouincia tres* 451,52.
 1082,5. *prouincia sex* 299,16.613,55.
reges ante Herculem 14,20. *reges a Thu-*
bal vsque ad Carthaginenses 460,12.
regnatria 142,41. *quinque* 664,53.
 1008,18. *duodecim* 1237,20. *re-*
gnorum origo 306,47. *salina* 747,28.
sancti & martyres 785,1. *sedes cathedrales*
 8,8. *siccitas stupenda* 463,41.
situs 613,50.741,38. *terminatio* 4,1.
urbes ante Herculis aduentum 13,1. *ab*
Hercule condita 37,5.153,23. *a Car-*
thaginensibus 46,4. *a Romanis* 53,3.
venationes & aucupia 746,12
Hispaniæ nomen in quo regno hodie resideat
 312,9
Hispaniæ due 614,1.4,42. *ulterior & ci-*
terior unde dictæ 5,13. *citerioris populi*
 19,31. *prouinciæ quinque* 7,6. *ter-*
minatio 7,4.454,20. *ulterioris partes*
due 7,10. *populi* 18,10. *terminus*
 454,20
Hispaniola insula 733,27
Hispani cuiusdam in tormentis constantia
 506,22
Hispani Gotthis in patria sua remanentibus
prestantiores 620,31. *peculiari tempo-*
ris notandi modo vsi 502,13. *res novas*
aduersus Romanos moluntur 520,4
Hispanorum cultus & obseruantia in religio-
ne 297,28.784,28. *fides erga suos domi-*
nos 296,51. *erga uxores amor* 297,
 12. *legatio ad Alexandrum Magnum*
 465,43.689,16

Hispanorum veterum bellica virtus & for-
titudo 295,20.296,4.777,50. *constan-*
tia & fidelitas 780,25. *lingua* 781,5
Hispanorum nostri temporis militaris forti-
tudo 782,15. *ingenia ad literas capef-*
sendas 782,46. *lingua* 783,30.
sobrietas 784,12. *urbanitas & diligen-*
tia in educandis liberis 783,13
Hispanicarum rerum scriptores 441,16
Hissem Cordubæ rex 586,45
Hissem Cordubæ rex 603,47
Hitona vrbs 29,41
Hizit Arabum rex 571,5
Homar Arabum Miramolinus 582,36
Homerus in Hispania peregrinatus 463,49
Honorichus siue Vgnericus Vandalorum rex
 543,53. *Christianos crudelissime perse-*
quitur 144,30,34.544,1,21.
Eius miserabilis exitus 544,28
Honorius Occidentis Imp. 532,9.1003,21.
Hispanias administrat 700,21.
Gothis Gallias & Hispanias concedit 165,
 39.533,50
Hormisdæ Papæ ad Hispanos episcopos epistolæ
 547,52
Hugnericus Vandalorum rex Arianus Chri-
stianos persequitur 144,30,34. *vide*
Honorichus.
Hugo Barcinonensis claret 725,11
Hugo Portugallensis episcopus 442,34
Humeia regnandi cupiditas 607,20
Hunnorum origo 139,10.306,11.
casus 167,50.168,10 *signa eum prece-*
dentia 169,29
I *Accensis moneta a Iacobo I. Aragonum re-*
ge confirmata 847,30
Iacobus Apostolus in Hispania predicat 506,
 35.692,40. *in Iudeam redit* 506,46.
capite truncatur 506,8. *equo vectus*
in conflictu apparet 591,10.600,41.
Graculo se non solum piscatorem sed etiam
militem esse ostendit 233,18.347,2.
Eius in Hispania discipuli 506,36.507,48.
Corpus Apostoli quomodo in Hispaniam
translatum 507,11,20,27. *quomodo*
occultatum & deinde reuelatum 588,29,
 52. *Ecclesiæ eius dedicatio* 210,39.
D. Iacobo votum singulis annis soluendum
instituitur 591,14
Iacobus Hallensis 444,26.450,34
Iacobus I. Aragonum rex, Fortunatus &
felicis memoriæ dictus 229,28.724,13.
 843,53. *Baleares insulas acquirit* 229,
 42.369,4.844,51. *Eius natiuitas, & qua*
ratione Iacobus fuerit nominatus 844,18.

I N D E X

<i>accusatio apud summum Pont.</i>	845,47.	<i>mit</i>	601,33
<i>discordia cum Alphonso filio</i>	846,7.	<i>Ibahea Hispaniae praefectus</i>	583,8
<i>educatio & pericula in infantia</i>	844,40.	<i>Ilarqueones</i>	19,44
<i>expeditio contra Mauros Granatenses</i>	846,36.229,46.	<i>Ildefonsus abbas idem cum B. Alfonso historico</i>	567,16
<i>liberalitas erga milites</i>	848,5.	<i>Ildefonsus Toletanus Pont.</i>	178,21.707,31.
<i>uxores & liberi</i>	229,35,54.845,11.	<i>vide Alfonso.</i>	
<i>mortis locus & tempus</i>	848,15	<i>Ilderichus Vandalorum rex Christianus</i>	547,34
<i>Iacobus II. Aragoniae rex</i>	726,38.858,13.	<i>Ilerda Valentiae mater</i>	848,1.
<i>Eius pax cum Carolo socero de restituendo ipsi Siciliae regno</i>	859,14.	<i>at tubicine periculo liberatur</i>	1059,39.
<i>privilegiorum regni confirmatio</i>	858,50.	<i>obsidetur</i>	911,23.
<i>praelium nauale aduersus Fredericum fratrem Siciliae regem</i>	860,4.	<i>deditur</i>	912,31.
<i>uxores & liberi</i>	858,30,51.	<i>Eius conditor</i>	37,31.463,26.
<i>mortis locus & tempus</i>	860,34	<i>descriptio</i>	911,29.
<i>Iacobus Patiequus Villenatum Marchio capitur & absoluitur</i>	1104,14.1105,22.	<i>insignia</i>	847,54
<i>Eius a rege Ferdinando defectio</i>	1109,42.	<i>Ilerdense concilium</i>	548,18
<i>litterae ad Lusitanorum regem</i>	1110,51.1115,23.1125,32.	<i>Ilerdensis episcopatus</i>	495,37
<i>reditus in gratiam cum rege & regina</i>	1155,34	<i>Ilergetes</i>	19,40
<i>Iacobus Tenius</i>	443,50	<i>Ilicensis sine Ilicitanus episcopatus</i>	495,37
<i>Iacobus Vrgellensis Comes, Aragoniae regni competitor</i>	1036,2.	<i>Ilipensis episcopatus</i>	495,43
<i>in conciliandis sibi partibus laborat ad obtinendum regnum</i>	1038,8.	<i>Illeris, fluius</i>	9,4
<i>partium naufragium facit</i>	1044,2.	<i>Ildefonsus S.</i>	786,23.
<i>Ferdinandum regem agnoscit</i>	1056,36.	<i>vide Alfonso.</i>	
<i>eirebellat</i>	1059,36.	<i>Illiberae urbes duae</i>	9,10.25,51
<i>supplex fit</i>	1062,34.	<i>Illiberina synodus</i>	9,14
<i>1063,1.</i>		<i>Illiberia, nunc Granata</i>	681,6
<i>in carcere vitam finit</i>	867,4.	<i>Illiberitanum concilium</i>	524,43
<i>Eius scelera</i>	1039,22.1042,40.	<i>Illiberitanus episcopatus</i>	495,51
<i>ultio diuina</i>	1043,27.	<i>Illipula magna, nunc Granata</i>	25,28
<i>patris eius auaritia</i>	1056,50	<i>Illipæ montes</i>	22,50
<i>Iacobi Theologi sophologium</i>	730,12	<i>Illiturgi obsessio</i>	58,6.
<i>Iamfredus I. Barcinonae comitatus gubernator</i>	712,9,52	<i>expugnatio</i>	77,30
<i>Iamfredus II. Barcinonae Comes</i>	713,1,27	<i>Immuntinensis episcopatus</i>	496,1
<i>Iamfredus III. Barcinonae Comes</i>	715,25	<i>Imopyrenaeus episcopatus</i>	ibid.7
<i>Iani portarum aperiendarum & claudendarum ratio</i>	132,14	<i>Imperatores quos Hispania dedit</i>	1000,36.
<i>Ianuarius martyr</i>	793,28		1245,23
<i>Iapheti posteri quas gentes produxerint</i>	151,15.615,12	<i>Imperatorum qui Hispaniae totius imperium habuerunt, catalogus</i>	482,9
<i>Iberia</i>	12,16	<i>Imperatrix Alemania adulterii accusata, a Raimundo Berengario liberatur</i>	838,24
<i>Iberia urbs</i>	677,51.	<i>Impuritanus episcopatus</i>	496,12
<i>Eius situs & ruina</i>	31,40	<i>Incendium miserabile</i>	760,3
<i>Iberus Hispaniae rex</i>	460,41.677,37	<i>Indallentius S.</i>	507,50
<i>Iberus fluius</i>	12,16.460,42.677,37,40.	<i>Indibilis Hispanorum dux Scipioni se dedit</i>	67,37.
<i>quos amnes in se recipiat</i>	749,49.677,37.	<i>deficit</i>	85,23.
	750,1	<i>fratrem Mandonium ad Scipionem supplicatum mittit</i>	83,7
<i>Idacius episcopus, scriptor Hispanus</i>	441,18.	<i>Indica in insula inuenta</i>	758,48
<i>ad dominum conuertitur</i>	536,26	<i>Indigetes</i>	20,20
<i>Idnabala Casaraugustae regulus</i>	586,12	<i>Infantes dicuntur Hispanis regum filii</i>	604,51.
<i>Idubeda Hispaniae rex</i>	460,44	<i>mos iste unde sumptus</i>	1019,15
<i>Idubeda, montes</i>	ibid.752,33	<i>Infantes de Carrion</i>	220,10
<i>Ierabrica ciuitas</i>	495,26.537,3	<i>Inguinalis plaga per Hispaniam</i>	188,7.550,47
<i>Ignis e mari ortus multa Hispaniae oppida absu-</i>		<i>Interamnus Portugallia</i>	452,31.453,13
		<i>Ioanna Henrici IIII. uxor fugit</i>	1091,33
		<i>Ioanna Enriqui IIII. filia designatur princeps, & rursus abiuratur</i>	1085,16.
		<i>a Gallorum regis fratre in coniugem petitur</i>	1097,45.
		<i>iterum princeps iuratur</i>	1098,14.
		<i>Eius sponsalia cū Enriquo Enriqui F. disturbantur</i>	

bantur 1101,33
 Ioannes abbas, deinde episcopus Gerundensis
 441,21. 558,24.
 Ioannes Aegidius Zamorensis 445,10
 Ioannes Annius Viterbiensis 443,26
 Ioannes Hierosolymitanus rex in Hispaniam
 venit 724,10
 Ioannes Genesius Sepulveda 451,13
 Ioannes Gerundensis episcopus, legatus Ferdi-
 nandi V. 1183,43. paralipomena Hispanie
 scripsit 443,7. Eius error 452,38,42
 Ioannes I. Aragonie rex 729,36. 863,13.
 tumultus compescit 863,44. Eius indul-
 gentia erga secundam uxorem 863,23.
 morum varietas, ibid. 23. mors repentina
 864,1
 Ioannes II. Aragonie rex 732,37. 876,20.
 Eius amor erga fratres 877,34. 879,1. bel-
 lum cum Carolo filio & Barcinonensibus 884.
 cum Ludonico Gallorum rege 938,39. bel-
 lum Gothalicum 895. benevolentia &
 cultus erga uxores & liberos 878,46. cle-
 mentia & humanitas 878,12. clementia
 & severitas erga reos 879,43. cultus cir-
 caparentes 879,1. cultus Christiane religio-
 nis & festorum celebratio 880,18,30. cu-
 ra & ordinatio in litibus abbreviandis 880,
 49. fortitudo contra hostes, ib. 1. habita-
 tiones 879,36. gesta in Hispania 881,50.
 inclinatio in pulchras mulieres 879,21.
 leges & instituta 881,13. liberalitas & au-
 dientia 878,24. ludi & venationes 877,
 26. militia 881,32. natiuitas 876,27.
 oratio ad duces 927,55. ad filium rebellem
 888,5. ad legatos 889,47. 891,13. 926,
 9,16. 939,3. ad milites 902,8. 905,12.
 922,34. parentum, fratrum & sororum
 mors 879,12. periculum a Tarracensibus
 900,24. ab hostibus 891,26. 931,20. sta-
 tura & corporis forma 877,1. valetudo &
 corporis cultus 877,10. virtus bellica &
 militaris eloquentia, ibid. 54. uxores &
 liberi 876,40. uxoris & filij periculum
 ab hostibus 896,8. 898,17. uxoris infir-
 mitas & mors 932,47. 934,16. ipsius ob-
 itus & acta in ea 943,5. 944,24.
 exequia 944,29
 Ioannes I. Legionis & Castellæ rex 402,5.
 658,41. 673,43. 729,12. 820,30. equo op-
 primitur 404,3. Eius bellum cum Alenca-
 strie duce 403,24. & concordia per ma-
 trimonium, ib. 52. bellum cum Portugal-
 lensibus 402,27. virtutes 404,25. uxores
 & liberi 402,8,21. Temporis eius
 Pont. & Imp. Rom. 404,25,35. 659,23

Ioannes II. Legionis & Castellæ rex 409,33.
 660,23. 674,25. 730,39. 820,35. Affectus
 eius mirus erga Aluarum de Luna 413,43.
 419,1. amor erga Aluarum in odium con-
 uersus, & supplicium de eo sumptum 420,
 24,53. 421,40. disidium cum Ioanne Na-
 uarræ rege & Henrico Infante 413,20. 414,
 17,43. concordia cum iisdem 416,12. dif-
 cordia iterata & exitus eius rei 417,11.
 418,2,41. nobilitas summa 409,36. stu-
 dium circa schisma ecclesiæ extirpandum
 412,10. victoria de Sarracenis 416,47.
 tutores a patre relictæ 408,40. 409,54. 1010,
 53. virtutes 422,41. vitia 423,11. uxores
 & liberi 410,16. obitus 422,33. Tem-
 poris eius Pont. & Imp. 423,31. 662,11
 Ioannes I. Nauarræ rex a Castellæ rege fugatur
 418,16,20. Eius disidium cum Carolo filio
 426,19. uxores & liberi 413,33. 417,46.
 Idem est cum Ioanne II. Aragonie rege.
 Ioannes II. Labritensis, Nauariæ rex, schisma-
 ticus 1213,29. 1216,15. regnum deserit
 1217,9. Gallorum copias auctus ad Pompe-
 lonis obsidionem se parat 1221,48. spe sua
 fraudatur 1223,10. maiores copias con-
 trahit 1224,10. urbem oppugnat 1225,4,
 44. 1227,21. obsidionem soluit 1231,1.
 de regno recuperando diffidit 1233,18
 Ioannes I. nothus Portugalliæ rex omnibus ad-
 mirabilis 729,9,22
 Ioannes II. Portugalliæ rex 732,27. cum ex-
 ercitu pergrandi ad patrem venit 1134,18.
 patruem suum occidit 1206,39
 Ioannes III. Portugalliæ rex 734,40
 Ioannes Mena, poeta Hispanus 732,9
 Ioannes monachus, Gerund. episcopus 705,55
 Ioannes Ortega 721,36. 792,53
 Ioannes Patiequus magister S. Iacobi 1087,23.
 Eius fraudulenta consilia 1097,13. 1101,
 33. obitus 1103,30
 Ioannes Vasæus quo consilio Hispania chroni-
 con scripserit 437,39. quibus de causis
 439,11. quod non sine exemplo homo ex-
 ternus de Hispaniæ rebus scribat 440,1.
 quos autores & quatenus sequatur 441,16.
 445,32,40. quorum opera in suo Chronico
 sit adiutus 448,1. Eius obtestatio ad le-
 ctorem 451,1
 Ioannis Agullonis supplicis oratio 903,10
 Ioannis Ballieræ tyrannis 1044,6
 Ioannis Ceullerij pertinacia 1067,31,49.
 trepidatio 1069,38
 Ioannis Ferdinandi laus 444,49
 Ioannis Gamboæ fortitudo 931,38
 Ioannis Martis magnanimum facinus 1024,

I N D E X

10. <i>facetia</i>	1025,16	<i>Arabes in Hispaniam traducit ob violatam a rege filiam</i>	191,23.326,8,31.576,8.
<i>Ioannis Papæ litera ad Alfonsum Magnum</i>		<i>Eius scelerum deploratio</i>	327,12. & <i>pœna</i>
209,50.210,20			200.35.327,25.577,29.
<i>Ioannis Sancij IV. regis Castella fratris, vindicta infelix</i>	380,9,18	<i>Iulianus Eborensis episcopus</i>	552,31
<i>Ioannis Syluij Centifontani Comitiss pugnamultuaria cum Lusitanis</i>	1123,45	<i>Iulianus Lucas, Toletanus diaconus</i>	441,50
<i>Iouinianus Rom. Imp. Hispanias regit</i>	699,16	<i>Iulianus Pomerius Maurus floret</i>	540,29
<i>Iouis mons</i>	23,12.37,44.751,44	<i>Iulianus Pomerius Toletanus præsul</i>	572,50.
<i>Irenemartyr</i>	567,32	799,49. <i>ex Iudeo Christianus</i>	187,50.
<i>Iria Flauia opp.</i>	761,30	708,18. <i>Eius scripta</i>	441,46. <i>liber de tribus substantiis in concilio approbatus</i>
<i>Iriensis ecclesiæ episcopi</i>	588,42		188,17.573,40
<i>Iriensis episcopatus</i>	496,17	<i>Iulitta martyr</i>	696,8.792,1
<i>Iriensis sedes Compostellâ transfertur</i>	589,9	<i>Iuncaria oppidum</i>	496,15
<i>Irreuerentia erga sacra punitæ exëpla</i>	346,22	<i>Iuuenalis an Hispanus</i>	512,1
<i>Isabella Ferdinandi V. uxor, vide Elisabe.</i>		<i>Iuuenicus poeta, presbyter Hispanus</i>	524,25.
<i>Isabelle Montania constantia & fides</i>	937,40		698,43
<i>Ischan Miramolinus</i>	583,4	<i>Iuuenis suspensus incolumis mansit</i>	805,49
<i>Isidorus Hispalensis archiepiscopus</i>	441,18.	<i>Iuuenis & puella amanti in miseranda fortuna</i>	1026,54
705,46.801,46. <i>contra Acephalorum heresin synodum celebrat</i>	174,55. <i>mori- tur</i>	<i>Iustinianus Valentinus epis.</i>	550,28.703,10
564,51.175,49.564,51. <i>Eius opera</i>	565,12.705,48.801,45. <i>a Theodisco corrupta</i>	<i>Iustinus Historicus floret</i>	517,30
566,14. <i>historia Gotthorum</i>	562,25. <i>salutaria quædam præcepta</i>	<i>Iustitiæ encomium</i>	987,41.992,10
801,52. <i>locus emendatus</i>	560,44	<i>Iustus Toletanus præsul laqueo strangulatur</i>	564,13
<i>Isidori officium ubi hodie vigeat</i>	199,53	<i>Iuzef, nobis Iosephus, in Hispaniam regnaturus mittitur</i>	584,41
<i>Isidorus senior Cordubensis episc.</i>	536,25	<i>Ixeca Hispania Miramolinus</i>	586,46.588,4
<i>Isidorus Pacensis episcopus</i>	442,6	<i>Izit Arabum Imperator</i>	582,36
<i>Italica situs</i>	555,10	L <i>Abienus a Casare deficit</i>	108,8.
<i>Italica passi martyres</i>	522,36	<i>crudelis in Casarianos</i>	123,35
<i>Italicensis episcopatus</i>	496,25	<i>in prælio occumbit</i>	129,30
<i>Itani, Hispaniæ populi</i>	18,37	<i>Labrionensis episcopatus</i>	496,27
<i>Ithacius episcopus Hispanus</i>	530,38	<i>Lacobrica due</i>	<i>ibid.</i> 29
<i>Iubal idem cum Tubal</i>	677,10	<i>Lacobricensis episcopatus</i>	496,29
<i>Iubalda Hispania rex</i>	678,14	<i>Lacus miræ naturæ</i>	748,38.752,13
<i>Iubalda mons</i>	460,45.678,16	<i>Laetani populi</i>	20,1
<i>Iubeda mons</i>	1083,23	<i>Lælius nauale prælium cum Pænis committit</i>	81,22
<i>Iucef Almohadum rex Toletum obsidet</i>	264,13,22	<i>Laini Calui Castella iudicis progenies</i>	646,28
<i>Iudæi ritus suos abiurant</i>	564,25. <i>conuer- si rursus iudaizant</i>	<i>Lagonius fluuius</i>	750,47
963,25. <i>ex Hispaniis pelluntur</i>	560,30.960,15	<i>Laletaniæ puincia ciuitates & oppida</i>	766,38
<i>Iudæorum synagoga in Hispania quamdiu fuerint</i>	517,15. <i>Iudæorum ritus & mores</i>	<i>Lambertus martyr</i>	521,4.797,16
962,19. <i>obscœnitas</i>	962,31.965,1.	<i>Lamecensis episcopatus</i>	496,35
<i>in regem conspirantium pœna</i>	574,32	<i>Lampades in S. Mariæ templo miraculose accenduntur</i>	806,29
<i>Iudæicus mons</i>	23,14.37,46.751,44	<i>Lanificij & linificij palma penes quos in Hispania</i>	753,1
<i>Iudices nouem ad eligendum Aragonum regem delecti, eorumq; nomina & qualitates</i>	866,5.1046,44,52	<i>Largustanus princeps Catonem inuauat in occupando Regio castro</i>	88,50
<i>Iugastrensis episcopatus</i>	496,14	<i>Latro Portius Hispanus</i>	508,40.693,17
<i>Iulianus ab Alba</i>	448,53	<i>Latronum domus origo</i>	824,28
<i>Iulianus Apostata Hispanias tenet</i>	699,12	<i>Lauara oppidum</i>	28,2
<i>Iulianus Comes legatus Roderici regis</i>	191,15.	<i>Laureanus Hispalensis archiepiscopus, martyr</i>	550,49.788,27

Lauren-

I N H I S T. H I S P A N.

<i>Laurentius a Padilia</i>	445,15	<i>Libyca, vrbs</i>	29,51
<i>Laurentius martyr</i>	519,5.697,5.785,51	<i>Licianus poeta Hispanus</i>	512,16
<i>Laurentius Valla Alfonsi V. Aragonie regis præceptor 868,43. historicus 731,44. 868,15.1063,17</i>		<i>Limba Gotthorum rex</i>	319,40.703,53. vide Luiba.
<i>Leander Hispalensis episcopus</i>	556,48.704, 16.801,24. moritur	<i>Limia fluuius</i>	452,37.680,40.750,26. 1084,44
<i>Eius opera</i>	704,24	<i>Liminus fluuius</i>	24,11
<i>Ledesma opp. cum thermis</i>	748,19.31	<i>Littorius Comes aruspicum responsis fidens perit</i>	539,29
<i>Legio Germanica, ciuitas 763,27. Gemina ne seu Geminia, an Germanica dicta</i>	513, 52. a quibus condita	<i>Liuii locus restitutus</i>	466,16,20.471,5,22. 472,40
<i>a Sarracenis capta</i>	47,3.694,20. 605,10	<i>Lotonensis episcopatus</i>	496,41
<i>Legione passî martyres</i>	523,4.697,11	<i>Loxa obsidetur</i>	979,17
<i>Legionis regni initium 307,1,22. vnicum Castella 234,20.307,54. separatio 355,42</i>		<i>Lubricatus amnis</i>	24,36
<i>Legionis & Asturum titulus quousque dura- rit</i>	718,2	<i>Lucas Tudensis Hispania scriptor</i>	442,36
<i>Legionis & Castella regum catalogus</i>	484, 39	<i>Lucanus Anneus poeta</i>	506,5.2.693,11. Senecam philosophum auumne an patrum habuerit 508,35. Eius epitaphium 509, 4,11
<i>Legionensis episcopatus</i>	496,37	<i>Lucense concilium</i>	552,12
<i>Legionensis ecclesia translatio</i>	212,20	<i>Lucensis episcopatus</i>	496,43
<i>Legionenses, olim Vectones</i>	19,16	<i>Lucinius Beticus</i>	531,7
<i>Legionum Romanarum nomina</i>	514,45. 515,32	<i>Lucius poeta Hispanus</i>	512,17
<i>Lemacenorum vrbs deleta</i>	30,23	<i>L. AEmilius Paulus contra Lusitanos tumul- tuario exercitu pugnat</i>	90,4
<i>Leocadia virgo martyr</i>	521,48.786,44.	<i>L. Belus aut Bebius prætor exercitu caso fugit</i>	89,51.471,8
<i>Leocadia tria templa Toleti dicata</i>	521,49	<i>L. Flori lapsus</i>	468,22.474,14.477,7
<i>Leo III. Papa</i>	588,8	<i>L. Flori locus restitutus</i>	472,42
<i>Leonis Papæ epistola ad S. Turibium</i>	540,19	<i>L. Marineus Siculus</i>	443,32
<i>Leouigildus aut Leonogildus Gotthorum rex</i>	172,52.319,50.552,42.627,34.666,5. 705,55. hereticus 554,39. Christia- nos persequitur 173,12. filios regni consor- tes facit 553,53. Hermegildum filium ob Catholicam fidem interimit	<i>L. Martius rem perditam in Hispania resti- tuit 468,36. milites ad pugnam hortat- ur 61,10,26,48. Pænorum castra expu- gnat</i>	62,2.
<i>320,11. Hispalim expugnat 555,3,14. plurima loca in suam potestatem redigit 553, 17,20,42,50,52.554,13. primus solio & purpuræ regali usus 557,16. Suenorū regnū occupat 555,51. moriens Recaredum fi- liū de Christianis ab exilio reuocandis monet</i>	173,29.557,4. Eius uxores 552,43,46. Pont. & Imp. qui fuerint ipsius tēpore	<i>L. Scipio Ortigem urbem obsidet</i>	73,40. capit
<i>173,29.557,4. Eius uxores 552,43,46. Pont. & Imp. qui fuerint ipsius tēpore</i>	320, 18.628,17	<i>Lucy Papæ epistola ad Hispaniæ episc.</i>	518,41
<i>Lerientis episcopatus</i>	500,55	<i>Ludos & lusores quæ mala sequantur</i>	96,30
<i>Lesbij in Hispania regnant</i>	688,26	<i>Ludonicus Gallorum rex, Barcinonæ Comes</i>	833,42. Barcinonis ius renunciat 835,19
<i>Letus Neptensis episcopus martyr</i>	144,39	<i>Ludonicus Gallorum rex fontem Rabiam ob- sidet 1130,19. exercitu pulso, obsidionem repetit</i>	1131,30
<i>Lethe fluuius</i>	452,38	<i>Ludonici Francorum regis aduentus in Hispani- am 252,48. eius encomium de curia Toletana</i>	253,2.356,26
<i>Liber foliis ligneis & tribus descriptus lin- guis, inuentus</i>	369,26	<i>Ludonicus Neapolis rex, regni Aragoniæ com- petitor</i>	1034,10.1035,47
<i>Liberatus abbas martyrium sustinet cum sex fratribus</i>	544,13	<i>Luiba siue Limba I. Gotthorum rex</i>	172,47. 319,40.552,20.553,11,50.627,22.666,3. 703,22. Eius temporis Pont. & Imp. 319,43.627,28
<i>Liberalitatis exempla</i>	994,9	<i>Luiba II. Gotthorum rex</i>	174,30.320,52. 559,19.629,12.666,13.705,1. Eius tem- poris Pont. & Imp.
<i>Liberi Patris in Hispaniā aduentus</i>	462,34		321,1

I N D E X

<i>Lupercus puer, martyr</i>	789,47	<i>Manrici Comitis de Lara singularis erga domi-</i>	
<i>Lupus de Oliucto, ordinis D. Hieronymi instaurator</i>	730,51	<i>num suum fides</i>	357,47.358,3,28
<i>Lupus Francorum dux Bambam contra seuerientem fugit</i>	185,47	<i>Manricorum ortus</i>	772,23
<i>Lupi de Arenis peditio peditione punita</i>	362,52	<i>Mantua conditor</i>	686,40
<i>Lusitani qui</i>	884,43	<i>Marcelli filij martyres</i>	523,23
<i>Lusitania 913,11. hodie quæ</i>	614,11.	<i>Marchiones Aragoniæ & Nauarra</i>	776,2.
<i>specialius dicta quæ</i>	24,7	<i>Castella & Legionis</i>	775,47.1239,42.
<i>Lusitania descriptio 4,51.5,54.17,41.299,33.452,7.755,1.1082,13. conuentus 454,34. etymon 4,51.5,54.17,44.34,16.153,28.452,11.462,44.683,9. fluij 452,13. longitudo & latitudo 755,10. montes 453,3. oppida & populi 755,12</i>		<i>Portugallia</i>	1241,1
<i>Lusus Hispaniæ rex</i>	462,24.683,7	<i>Marcus Antoninus Rom. Imp. in Hispaniis regnat</i>	695,10
<i>Lycabrum expugnatur</i>	89,37	<i>Marcus Aurelius Rom. Imp. Hispanias regit</i>	695,54
<i>Lydi in Hispaniis imperant</i>	686,27	<i>M. Fuluius Celtiberos fundit</i>	89,11
<i>Lynca, olim Iulsum oppidum</i>	20,17	<i>M. Portius Cato cum exercitu in Hispaniam venit 86,45. Hispaniam citeriorem domat 88,5. Hispaniis arma adimit 88,33. Romam triumphans intrat 89,26</i>	
M <i>achina militaris descriptio</i>	1018,19	<i>M. Iunius Syllanus, prætor, in Hispaniam mittitur 64,19. Eius prælium cum Hannone Magoneque</i>	73,6
<i>Macrinus Opilius Rom. Imp. Hispanos regit</i>	695,49	<i>Marci Guterrij Castellani fides & præclarum facinus</i>	364,15
<i>Madritum oppidum</i>	759,38	<i>Marci Reguli fides & mors</i>	49,15
<i>Madriti factiones</i>	1144,14	<i>Maria virgo B. Alfonso apparet</i>	568,30
<i>Magalonensis episcopatus</i>	496,48	<i>Mariæ virginis festum octauo die ante Christi natalem celebrari solitum</i>	567,49.568,8.
<i>Magnatum Hispaniæ index</i>	1239,14	<i>Mariæ custodientis ades</i>	1017,15
<i>Magnatum Aragoniæ & Nauarræ numerus censu 776,51. Castella & Legionis 775,8,20. Portugallia 777,19</i>		<i>Mariæ Aragonum regina pulchrum stratagemata</i>	844,3
<i>Mago Pænorū dux Hispania fugatur</i>	84,18	<i>Mariæ Santij IV. uxoris cura de filij regno singularis 382,5. parsimonia 382,18. summa pudicitia</i>	381,43
<i>Mago vrbs</i>	84,54	<i>Mariani montes</i>	752,38
<i>Mahometes Miramolinus Hispaniæ 593,2. eius de morte apophthegma 236,49.594,29</i>		<i>Marinus homo visus</i>	694,32
<i>Mahometes nascitur 554,49. Cordubæ virus suum spargit 559,38. rex a suis salutatur 560,55. primum tres uxores, mox octodecim habuit 560,10. sectam suam inchoat in Arabia 175,19.561,20. veneno hausto moritur 562,38</i>		<i>Marius Aretius</i>	443,24
<i>Mahometismus decem Iudæorum commentum</i>	561,31	<i>Maroan Arabum rex Constantino Pogonato Imp. tributum soluit</i>	572,6
<i>Maiores Hispania</i>	773,55	<i>Maroan Miramolinus</i>	584,36
<i>Maiorianus Imp. in Hispaniam venit</i>	542,47	<i>Martialis martyr</i>	793,28
<i>Malaca conditores 46,36. captio 196,18</i>		<i>Martialis poeta Hispanus</i>	512,6.694,7
<i>Malaca passi martyres</i>	522,37	<i>Martianus Barcinonensis episcopus</i>	700,10
<i>Malacitanus episcopatus</i>	496,50	<i>Martiel martyr</i>	787,1
<i>Malacha 12 stationibus cingitur</i>	980,31.	<i>Martinus Aragoniæ rex 730,15.864,10. regnum nepoti tradere studet 1037,7,34. Eius ad legatos responsum 1034,9,25. oratio de iure competitorū Aragoniæ 1036,30. responsa de regni successione in morte 1039,51. uxores 864,13,41.1033,43. mors 864,50.1039,22,51.1041,6. mortis prænuncia 1041,25. obitum secuta de regno contentio</i>	411,12
<i>deditur</i>	981,33	<i>Martinus Dumienensis episcopus 494,6.551,49,55. Sueuos ab Ariana heresi deducit</i>	147,6
<i>Mancius, Christi discipulus, martyr</i>	512,46	<i>Martinus V. Papa</i>	412,54.423,35
<i>Mandonius socios Romanorum inuadit 55,20.79,41. Scipioni se dedit 67,77. deficit 85,23. ad supplicium Romanis traditur 85,49</i>		<i>Martini</i>	
<i>Mandonij & Indibilis pugna cum Scipione</i>	82,5.690,26. fuga 83,1		

I N H I S T. H I S P A N.

<i>Martini ab Azpilcueta laus</i>	449,29	<i>Mileſi Hispania imperium tenent</i>	688,11
<i>Martini Sicilia regis obitus</i>	864,50.	<i>Mindoniensis episcopatus</i>	501,4
1033,25		<i>Minius fluvius</i>	750,21.1084,45
<i>Martyres Hispania</i>	520,13.698,1.785,1.	<i>Mirandensis episcopatus</i>	501,10
<i>Martyres octodecim</i>	788,17	<i>Miro Sueuorum rex</i>	147,11.553,18. bellum
<i>Masdra Sueuorum rex</i>	146,38.170,35.	contra Aragoſes mouet	553,45. moritur
542,25			555,6
<i>Mafiniſa Rex Numidarum, Carthaginenſium ſocius</i>	59,47. Romanorum petit amicitiam	<i>Mirobrica qua ſit</i>	461,2
76,6. Eius cum Scipione colloquium	83,31	<i>Miron Barcinona Comes</i>	714,51.835,45
<i>Matrimonia ſepe turbarum in regnis cauſas eſſe</i>	366,3.402,11.413,22	<i>Mneſthei portus</i>	463,22
<i>Maula Arabum rex</i>	572,4	<i>Moabias Arabum rex</i>	567,36
<i>Mauregatus, quibusdam Mauracatus, Legionis & Aſturiarum rex</i>	202,21.332,43. 586,24. 639,25. 667,47. 710,50. 815,20.	<i>Moclinum oppugnatur</i>	979,29
virginum tributo auxilia Barbarorum redimit	202,28.332,53. 586,27. Eius temporis Pont. & Imp.	<i>Modigiſclus ſeu Modogiſilus Vandalorum rex</i>	305,53.533,49
333,9.639,33		<i>Mogeit Arabum dux Cordubam occupat</i>	195,41
<i>Maurus ſe Mahoma nunciū ſimulans</i>	981,20	<i>Molena oppidum</i>	25,34.769,1,11
<i>Mauri cuiusdam temeritas</i>	820,11.981,5	<i>Monachi ducenti uno die paſſi</i>	712,35
<i>Mauri Hispaniam vaſtant</i>	518,14	<i>Moncaio, Hispania mons</i>	22,37
<i>Maurorum aduentus in Hispaniam</i>	814,14	<i>Mons ſigni</i>	23,19
<i>Maurorum reges 12 tributarij</i>	837,37	<i>Mons ſubmergitur</i>	319,27
<i>Maurorum reges breui tempore quindecim in Hispania</i>	667,19	<i>Mons Ululat</i>	319,26.551,44
<i>Mauritania Tingitanica deſcriptio</i>	299,45	<i>Montis Serrati domus S. Mariae dicata, miraculis inſignis</i>	805,10
<i>Maximinus Rom. Imp. Hispanis dominatur</i>	696,12. Chriſtianos perſequitur	<i>Montes, dorſum terræ</i>	1084,8
518,29		<i>Montes Hispania</i>	751,33.1083,8. quibus nomina mutata
<i>Eius monumenta Bracara</i>	518,31	<i>Montani epiſcopi caſtitas miraculo probata</i>	22,10
<i>Maximus Caſaraugſtanus epiſcopus</i>	441,26.560,13		549,10
<i>Maximus martyr</i>	696,34	<i>Morella oppidum</i>	909,17
<i>Medina Arabibus quid</i>	595,30	<i>Mozarabes Chriſtiani</i>	579,15
<i>Medobrigæ ſitus</i>	460,50	<i>Mozarabici officij deſcriptio</i>	579,17
<i>Melciadis Papæ epiſtola ad epiſcopos Hispanos</i>	524,4	<i>Mugay cum 70000 Arabibus caſus</i>	202,45
<i>Mellaria vrbs</i>	25,31	<i>Munda opp.</i>	23,52.128,46.1084,41. nunc Colymbrium
<i>Mendalia oppidum</i>	25,13	27,50. a Caſare expugnatur	129,48
<i>Mendoza familiae origo</i>	670,35.718,14	<i>Munda fluvius</i>	452,40.1084,39
<i>Menſa viridis ex lapide precioſo</i>	196,35	<i>Munio Mindoniensis epiſcopus</i>	442,33
<i>Mentefa oppidum</i>	754,46. Chriſti ſudario celebris	<i>Munufa Gegionis præfectus Pelagij ſororem vitiat, & qua inde ſecuta</i>	198,25.578,25. interficitur
805,27			200,40
<i>Mentefanus epiſcopatus</i>	496,51	<i>Murtia ſeptem coronarum inſignia gerit</i>	672,34. capitur
<i>Merulorum domus vnde</i>	771,12		196,21
<i>Metalla Hispania</i>	16,20.742,40	<i>Muſcarum plaga in exercitu</i>	374,11
<i>Methymna Campi ciuitas</i>	756,50.876,33	<i>Muza Abenbeazim ab Ordonio victus</i>	592,27
<i>Methymna cæli</i>	760,39	<i>Muza Arabum dux exercitum in Hispaniam mittit duce Tarif</i>	191,39.192,6.576,9,27. ipſe in Hispaniam venit
<i>Methymna Roſeca</i>	763,20		196,44.578,16. plurima occupat
<i>Mezquita quid Mauris</i>	586,40. Mezquita Maurorum in eccleſiam Chriſtianorū conſecratur		200,43. a Tarif in Hispania auctororum rationem poſtulat
240,40.352,14			197,38. in Africam reuocatur
<i>Michael Leerma</i>	450,15		581,22. a Tarif apud Miramolinnū delatus mulctatur
<i>Michael Ritius Neapolitanus</i>	443,18		582,9
		<i>Mygdoniorum in Hispaniam aduentus</i>	40,43

N Abuchodonosor II. Hispanias occupat 689,1	Numantia hodie quæ sit 1138,3
Napifer Montecatinus dux contra Mauros 831,12	Numantia exurit a suis ciuibus 94,1.690, 29.477,13
Narbonensis episcopatus 497,1	Numantie situs 31,19.93,30.477,27.
Natum fluius 24,20	conditores 46,53
Nauarra vel Nauarie etymon 1211,36.	Numantinorum fides 475,55
historia 444,37. interregnum 596,7. 592,47. nobiles in duas partes diuisi 884, 18. pontificum census 774,30. populi 764,50. regni origo 308,11.670,3. re- gum genealogia 223,28.224,34,46. regū catalogus 486,30.719,31. sedes cathe- drales 8,12. situs 300,29.1009,30. 1211,9. unio cum Aragonia 826,37. secessio ab Aragonia 828,50	Numantini belli causa 475,38
Nauarie regnum cum Pompelone pacatur 1218,1. Nauariam iure diuino & humano ab Hispanis teneri 1212,9	Numidicæ montes 23,7
Neapolis regnum Gallorum ignauia amissum 675,46	Nunilo martyr 713,51.790,39
Nebealmonus fluius 24,21	Nunius Rasura Castellæ iudex 213,43.597,32.
Nebis amnis 452,37	Eius posterii 214,1
Nebrißæ conditor 462,38.684,3. etymon 754,8. situs 462,41	Nunii Comitis de Lara singularis fides erga suum regem 357,47.358,23. stratage- ma 259,53
Negangesia flumen 24,22	O ccetani 20,10
Nelus amnis 24,21	Ocelum Durii 497,14
Nemausensis episcopatus 497,2	Octavianus Imperator, quare Augustus.
Nepotiani Palatij Comitis rebellio & pœna 206,14.590,40.712,26	Octogesima oppidum 29,41.115,55
Nepotum domus 771,53	Odo Vrgellensis episcopus 721,19
Nereis in Olisiponensi litore visa 506,11	Odoacer Herulorum rex a Theodorico interi- mitur 136,5,23
Nero Rom. Imp. Hispanias tenet 692,50	Officii S. Isidori & Leandri descriptio 579,17
Nerua Cocceius Rom. Imp. in Hispaniis impe- rat 694,15. natione Hispanus 512,27. 1000,48	Officia Castellæ magnatum 775,8
Nerua fluius 24,24	Officia in curia regum 773,1
Nicena synodus prima 524,9	Oldegarius Tarraconensis archiepisc. 722,42
Niuosi montes 973,46	Olana familia 772,10
Noa, cognomenio Ianus siue Ogyges, in Hispaniam venit 677,23. Eius posterii quas orbis partes possederint 150,50.151,15.807, 20	Oliana oppidum 806,29
Nobiles Hispani unde cognominati 772,13	Oliba capitur 89,43
Nona martyr 523,7.787,1	Olimpiadus martyr 696,34
Nonij Aluari Comitis historia 444,47	Olimpus Hispanus episcopus 531,16
Nontinus siue Nonnicus Gerundensis episcopus 564,6	Olisippone etymon 1008,26
Norbeæ Augustæ situs 30,33	Olisipone passi martyres 522,44
Normanni Hispaniæ maritima depredantur 207,53. Galleciam vastantes opprimuntur 591,37.602,14	Olisiponensis episcopatus 497,6
Normannorum 70 naues succensse 206,23.	Oliuanus Capella dictus 836,8
strages 216,36	Olympius blasphemus calitus punitur 545,47
Noviensis episcopatus 497,3	Omar Cordubiæ dux a Froila cum 54000 Ara- bibus casus 201,48
	Oppas Hispalensis episc. in Toletanam sedem intruditur 190,24.575,32. Mauris se iungit contra Pelagium 581,29. Pelagiū a defensione sui contra Arabes debortatur 198,49.199,7. a Pelagio capitur 199,38. 582,3
	Oppia lex quas contentiones in vrbe mouerit 86,19
	Opportunitates plurimæ minimis causis per- duntur 1018,43
	Orantia vrbs 18,42
	Orbis terra partes tres 3,26,34.613,15
	Orcelis ciuitas 497,11
	Ordo Cisterciensis 726,35
	Ordo mercedis 724,38
	Ordo militia Christi 727,24
	Ordo militia S. Iacobi quando institutus 591, 27.1104,21

I N H I S T. H I S P A N.

<i>Ordo militum de Calatraua</i>	255,16	<i>Ostrogotthorum reges</i>	135,28. nomen &
<i>Ordo militum de la Banda</i>	727,21	<i>imperium in Italia deletum</i>	551,25
<i>Ordines Castellæ</i>	774,47.1238,42.	<i>Quantius Toletanus archidiaconus</i>	199,55
<i>Ordines Portugallia</i>	775,3.1239,1	<i>Quetum, metropolis</i>	47,45. ciuitas episco-
<i>Ordonius I. Legionis & Asturiarum rex</i>	207,	<i>porum olim dicta</i>	210,53.594,48
7.334,42.591,51.640,45.668,8.712,41.		<i>Quetense concilium</i>	210,54
815,50. <i>adulatoribus deditus innocentem</i>		<i>Quetensis episcopatus</i>	591,16
<i>episcopum tauro obiicit</i>	592,1. <i>Cauriam</i>	<i>Quetensis ecclesia metropolitana fit</i>	210,36.
<i>& Salmanticam expugnat</i>	592,44. <i>Sar-</i>	211,1.595,1. <i>quas Sanctorum reliquias</i>	804,23
<i>racenos fundit</i>	592,33	<i>custodiat</i>	
<i>Ordonius II. Legionis & Asturiarum rex</i>	211,	<i>Quetensis ecclesiæ sancti Saluatoris autor</i>	587,
49.337,40.595,49.641,35.668,18.714,		16	
1.816,14. <i>a Sarracenis victus prælium cū</i>		<i>Otogerius Golantes cum nouem suæ gentis vi-</i>	
<i>ingenti hostium cade redintegrat</i>	596,21.	<i>ris in Hispaniam contra Mauros proficisci-</i>	
597,12. <i>Comites Castellæ per fraudem oc-</i>		<i>tur</i>	831,24.709,21
<i>cidit</i>	213,3.597,16. <i>Eius crudelitas &</i>	<i>Othomanus Turcarum rex Chalcidem expu-</i>	
<i>vindictæ cupiditas</i>	337,50.338,7. <i>in Sar-</i>	<i>gnat</i>	1156,19
<i>racenos res gestæ</i>	211,50.212,1,6,36,40.	<i>Oxomensis episcopatus</i>	497,25
595,40. <i>uxores & liberi</i>	212,52.597,19.	P <i>Acensis episcopatus</i>	497,28
<i>mors</i>	212,12.597,21. <i>Eius temporis Pont.</i>	<i>Pacianus Barcinonensis episcopus</i>	525,
<i>& Imp. Rom.</i>	338,28.641,54	49.700,12,43	
<i>Ordonius III. Legionis & Asturiarum rex</i>	217,	<i>Pacicori</i>	19,20
18.340,37.599,35.643,8.668,39.715,4.		<i>Padilla domus origo</i>	770,55
<i>Eius dissenso cum Castellanis</i>	217,20. <i>vi-</i>	<i>Palatuus Hispania rex</i>	462,48.684,16
<i>etoria de Arabibus</i>	217,33. <i>Eius temporis</i>	<i>Palendones</i>	19,20
<i>Pont. & Imp.</i>	340,44.643,14	<i>Palentia ciuitas</i>	763,4.684,18
<i>Ordonius IV. dictus Malus, Legionis & Astu-</i>		<i>Palentina ciuitas & ecclesia qua occasione adi-</i>	
<i>riarum rex</i>	217,52.340,49.600,18.643,	<i>ficata</i>	609,12
23.668,45.715,20.816,39. <i>Eius tempo-</i>		<i>Palentinensis episcopatus</i>	497,45
<i>ris Pont. & Imp.</i>	341,7	<i>Pallariensium Comes, Gothalanorum princeps</i>	
<i>Oretani</i>	18,41	<i>contra Ioannem regem, Gerundam obsidet</i>	
<i>Oretanus episcopatus</i>	497,17	896,3.897,1.909,18	
<i>Oriola vrbs, olim Orontia</i>	29,27	<i>Palma oppidum</i>	754,37
<i>Orius mons</i>	751,55	<i>Pampelona olim Athanagia</i>	54,12.
<i>Orospeida mons</i>	752,35.1083,30	<i>Eius conditor</i>	53,50
<i>Orthosada, montes</i>	22,52	<i>Pampelonensis episcopatus</i>	497,47
<i>Ortigis vrbs obsidio & captio per Scipionem</i>		<i>Panhispanion celebratur</i>	1145,21
73,40		<i>Pannus in arca repertus Hispaniæ destructio-</i>	
<i>Orus Hispaniæ dominatur</i>	462,14. <i>quare</i>	<i>nem Roderici regis tempore factam signifi-</i>	
<i>Sicorus.</i>		<i>cans</i>	190,51
<i>Oscaciuitas</i>	765,46. <i>Eius conditor</i>	<i>Pantaleon martyr</i>	522,47
<i>Oscensis episcopatus</i>	13,46	<i>Parmenius presbyter martyr</i>	519,17
497,20		<i>Parthorum ortus, & nominis etymon</i>	157,52
<i>Osis</i>	680,17. <i>primus idololatriam indu-</i>	<i>Partiæ, Hispanorum leges</i>	372,13.672,7.
<i>xit in Hispaniam</i>	461,22	725,26	
<i>Osius Cordubensis episcopus</i>	699. <i>interest</i>	<i>Pascha an recte celebratum, inter Francos &</i>	
<i>concilio Niceno</i>	524,20. <i>Gangrensi, ib.32.</i>	<i>Hispanos contentio</i>	554,4
<i>Illiberitano, ib.54. Sardicensi</i>	526,13.	<i>Paschasius martyr</i>	143,32.539,15.701,13
<i>Arianis subscribit</i>	526,31,43. <i>Exitus</i>	<i>Passa ciuitas</i>	27,38
<i>eius terribilis</i>	526,48	<i>Paulillus martyr</i>	143,33.539,21.701,17
<i>Osset oppidum</i>	750,15	<i>Paulina Senecæ uxor</i>	509,32
<i>Osobobensis episcopatus</i>	497,22	<i>Paulinus Nolanus episcopus omnia sua in ca-</i>	
<i>Ostrogottha Gotthorum rex</i>	161,10	<i>ptiuorum redemptionem impendit</i>	144,13
<i>Ostrogotthi</i>	303,2.483,51.620,1. <i>unde di-</i>	<i>Paulinus poeta in Hispaniam, monasticam</i>	
<i>cti</i>	135,10. <i>Hunnis subiecti</i>	<i>vitam profesurus, se confert</i>	529,27
162,47			

<i>Paulus Apostolus in Hispaniam nauigat</i> 692, 45. <i>an fuerit & pradicarit in Hispania</i> 509, 40. 510, 31. <i>Eius discipuli in Hispania</i> 796, 27	<i>Perpignancensium Gallorum iugum recusantiū oratio</i> 941, 12. <i>tolerantia in obsidione</i> 942, 24
<i>Paulus confessor, D. Pauli discipulus</i> 510, 55	<i>Petrus Antonius Benter</i> 445, 22
<i>Paulus Gracus a Bamba contra Hildericum rebellem cum exercitu mittitur</i> 179, 46. <i>a Bamba rege deficit</i> 180, 8. 707, 41. <i>arege in Nemauso vrbe obsidetur</i> 182, 32. <i>ferme desperat</i> 183, 34. 184, 2. <i>ueniam per legatum petit</i> 184, 15, 20. <i>ad regē uinctus ducitur, ibid.</i> 53. <i>iudicio legitimo condemnatur</i> 185, 31. <i>proditionis pœnas luit</i> 569, 49. <i>corona picea insignis in triumpho ducitur</i> 186, 34. 570, 16. <i>Eius complices</i> 182, 38. <i>literæ ad Gerundensem antistitem</i> 181, 23	<i>Petrus Barchus, Sanctus</i> 787, 51
<i>Paulus II. Pontifex</i> 432, 33	<i>Petrus Cantabriae dux, Alfonsi Catholici pater</i> 201, 11
<i>Paulus Orosius</i> 532, 10. 315, 27. 532, 10. 700, 16. <i>Tarracomensis fuit, nō Cordubensis</i> 532, 18. <i>S. Stephani reliquias in Africam affert</i> 536, 15. <i>Hormestam suum scribit</i> 533, 30	<i>Petrus Casaraugustannus orator</i> 527, 28
<i>Pauli Orosii locus deprauatus</i> 466, 55	<i>Petrus de Lara Comes ad Vrracæ reginæ concubium anhelat</i> 248, 46
<i>Pauli AEmilij de uxore repudiata ad amicos responsum</i> 92, 27	<i>Petrus de Monsorio Compostellanus episcopus</i> 604, 13. 717, 42
<i>Pax Augusta oppidum</i> 497, 39. 754, 42	<i>Petrus de Perpiniano</i> 727, 51
<i>Pax Iulia ubi hodie</i> 497, 28	<i>Petrus I. Aragonia rex</i> 228, 52. 720, 41. 826, 45. <i>Arabibus pulsus, Oscam recuperat</i> 227, 31. <i>beneficia iuris patronatus accipit</i> 827, 24. <i>in praelio occumbit</i> 229, 13. <i>Eius insignia</i> 827, 9
<i>Pegna amatorum, petra: & nominis non inuicunda causa</i> 1026, 52	<i>Petrus II. Aragonia rex</i> 723, 46. 842, 40. <i>Eius profectio ad summum Pont. & coronatio</i> 842, 50. <i>res Romæ gestæ</i> 843, 5. <i>expeditio contra Simonem Montis fortis Comitem</i> 843, 21
<i>Pelagius Compostellanus episcopus</i> 604, 8	<i>Petrus III. Aragonia rex, primus ex Aragonia Siciliae rex</i> 725, 48. 849, 10. <i>Eius duellum cum Carolo Gallorum regis fratre</i> 856, 42. <i>profectio in Siciliam & gesta in ea</i> 855, 51. 856, 33. <i>liberi</i> 857, 18. <i>mors</i> 857, 15
<i>Pelagius, Legionis & Asturiarū R. primus</i> 329, 27. 578, 22. 637, 16. 667, 24. 709, 10. 814, 47. <i>mirabiliter a Deo ad Hispania instauracionem seruatus</i> 198, 8. 329, 53. <i>animū ad liberandam Hispaniam adiecit</i> 197, 35. 578, 22. <i>cum sorore & Christianis in Auseua montis caueam fugit</i> 198, 29, 54. <i>rex salutatur</i> 198, 40. 578, 41. <i>in cauea a Sarracenis oppugnatus, Dei auxilio hostes fundit</i> 199, 27. 581, 26, 52. <i>Legionem Mauris eripit</i> 582, 54. <i>insignibus Gotthorum dimissis, alia capit</i> 307, 22. 583, 2. <i>quando regnare cœperit</i> 307, 11. <i>Eius genus</i> 329, 29. <i>liberi</i> 330, 9. <i>obitus</i> 200, 54. 583, 39. <i>Qui tum Pont. & Imp. fuerint</i> 330, 10. 637, 40	<i>Petrus IIII. cognomento Ceremoniosus, Aragonia rex</i> 728, 26. 862, 52. <i>ex aureis & argenteis vasis pecuniam constat</i> 862, 52. <i>Eius bellum contra Petrum Castellanorum regem</i> 861, 49. <i>indulgentia & obsequium erga Sibiliam reginam</i> 862, 38. <i>morositas</i> 862, 50. <i>profectio in Sardiniam</i> 862, 10. <i>uxores & liberi</i> 862, 21. <i>mortis tempus</i> 863, 6
<i>Pelagius martyr</i> 713, 25	<i>Petrus Legionis & Castella rex cognomento Crudelis</i> 390, 26. 657, 24. 673, 16. 728, 1. 820, 20. <i>a concubina fasciatus uxore repudiat</i> 390, 50. 391, 14, 23. <i>Aragoniam vastat</i> 395, 40. <i>fratres & regni nobiles proscribit</i> 396, 9. <i>contra Henricum fratrem pugnat</i> 396, 29. <i>a fratre confoditur</i> 397, 4
<i>Pelagius Ouetenensis episcopus</i> 442, 1	<i>Petri Legionis & Castella regis crudelitas in fratres, nobiles, & subditos</i> 392, 39. 393, 5, 14, 16, 37, 40. 394, 50. 395, 17. <i>in filium pro patre sene supplicentem</i> 395, 4. <i>in Granatae regem hospitem & supplicem</i> 394, 10, 20. 673, 22. <i>impietas in matrem</i> 395, 14. <i>seuitia in matertera & consanguineas</i> 393, 24. <i>tyrannis in Iudæum</i> 394, 45. <i>morientis ad histrionem verba</i> 397, 40. <i>Vaticinium cuiusdā Græci de eius crudelitate & insidia eidem structæ</i> 389, 20, 47. 393, 45. <i>Qui</i>
<i>Peralta familia ortus</i> 836, 42	
<i>Peraltum oppidum oppugnatur</i> 931, 17	
<i>Perpenna a Pompeio ad Sertorium profugit</i> 101, 1. <i>in mortem Sertorij conspirat</i> ib. 40. <i>contra Pompeium male pugnat</i> 102, 12	
<i>Perpignanum siue Perpinianum</i> 9, 40. 767, 7. 940, 4. <i>obsidetur</i> 938, 37	

I N H I S T. H I S P A N.

<i>Qui tum sedi Apostolica & Imperio præ-</i> <i>fuerint</i>	398,18.657,50	<i>Piscorij qui</i>	19,11
<i>Petrus Martyr Mediolanensis</i>	443,35	<i>Pityusæ insula</i>	29,11
<i>Petrus Mendocia miri consilij & roboris</i> <i>adolescens</i>	1023,1	<i>Placentia ciuitas</i>	756,15. <i>Eius conditor</i> 263,17
<i>Petrus Portugallia rex</i>	726,37	<i>Placentinus episcopatus</i>	497,50
<i>Petrus Portugallia, seu Lusitanus, Barcino-</i> <i>nensium princeps contra Ioannem regem</i> 913,2. <i>prælio superatur</i> 914,35. 916,11. <i>fortunam iterum tentat</i> 917,45. <i>Bisba-</i> <i>lim obsedet</i> 918,12. <i>magna clade affi-</i> <i>citur</i> 919,6,49. <i>moritur</i> 927,3		<i>Plinij error</i>	17,47. <i>locus emendatus</i> 452,50
<i>Petrus Portugallensis medicus, deinde Papa</i> <i>Ioannes XXI.</i>	725,41	<i>Plutarchilapsus</i>	470,33
<i>Petrus Pulcher Toletanus episcopus</i>	584,21	<i>Pæni Hispania populi</i>	19,45
<i>Petrus Osomensis præsul</i>	791,7	<i>Pæni in Hispaniam</i>	616,28
<i>Petrus Tarasia ob insolentiam regno Arago-</i> <i>nia excidit</i>	227,48.354,27	<i>Polancorum origo</i>	770,53
<i>Petri a Medina laus</i>	445,28	<i>Polybij locus emendatus</i>	466,40
<i>Petri a Villalon laus</i>	450,14	<i>Polypus stupende magnitudinis in Hispania</i> <i>captus</i>	746,41
<i>Petri Asurij facinus audax</i>	237,49.	<i>Pompeius in Hispaniam cõtra Sertorium mis-</i> <i>sus</i> 100,20,40.478,38. <i>unde Magnus</i> <i>sit appellatus</i> 99,38,50.100,16,21. <i>Cæsa-</i> <i>ris filiam uxorem ducit</i> 107,17. <i>ab ami-</i> <i>citia Cæsaris discedit</i> ib.52. <i>Brundisium</i> <i>proficiscitur</i> 111,43. <i>Dyrrhachium nau-</i> <i>gat</i> 112,30. <i>Cæsarianos cedit</i> 123,22, 33. <i>contra Cæsarem ad Pharsalum pugnat</i> 124,7.125,26. <i>fugit in Aegyptum ibiq;</i> <i>interimitur</i> 125,43	
<i>Petri Ateres insolentia</i>	828,30	<i>Pompeij origo & successus</i>	98,24
<i>Petri Didaci fidelitas</i>	363,10,21	<i>Pompeij legati Hispaniam omnem obtinent</i> 113,3,14. <i>Cæsari se dedunt</i> 119,54. 121,48	
<i>Petri Fernandi de Castro vindicta cupidi-</i> <i>tas pulchre delusa</i>	359,40	<i>Pompeij filij in Hispaniam se a morte patris re-</i> <i>cipiunt</i> 126,42. <i>Sextus Cordubam cum</i> <i>præsidio tenet</i> ib.45.127,14.129,49.	
<i>Petri Margalli Lusitani laus</i>	450,9	<i>Gneus Vllam oppidũ obsidet</i> 126,49. <i>Cor-</i> <i>dubam fratri subsidio venit</i> 127,23. <i>Vcubi</i> <i>in Cæsarianos grassatur</i> 128,24. <i>castra</i> <i>ad Mundam locat</i> ib.46,50. <i>ex pugna</i> <i>fugiens a Cæsonio occiditur</i> 129,38	
<i>Phasilla Legionis & Asturum rex</i>	667, 32.815,4. <i>vide Fasila.</i>	<i>Pompelon</i> 764,52. <i>cum magna regionis</i> <i>parte capitur</i> 1216,41	
<i>Philemer Gotthorum rex</i>	155,48	<i>Pompelonis conditor</i>	479,27.690,41
<i>Philippus I. Archidux Austriae, Hispania-</i> <i>rum rex</i>	675,35.734,29.998,9	<i>Pompelomensis episcopatus</i>	497,47
<i>Philippus II. Hispania rex, rerumq; ab eo ge-</i> <i>starum breuis descriptio</i>	735,15	<i>Pompelomenses suo rege abiurato Hispanum</i> <i>regem iurant</i>	1218,51.1220,24
<i>Philippus Rom. Imp. in Hispaniis regnat</i>	696,23	<i>Pomponius Mela floret</i>	508,10. <i>Eius er-</i> <i>ror</i> 31,29
<i>Philippus Melanchthon, columen Germa-</i> <i>nia</i>	1244,13	<i>Pontifices Hispania</i>	773,1.774,9
<i>Phocenses in Hispania</i>	42,26.465,22.	<i>Pontifices summi, Hispani</i>	1245,31
688,39		<i>Populeturn</i>	935,1
<i>Phæbus Nauarra rex</i>	733,7	<i>Potamij Bracarensis præsulis integritas</i>	567, 55
<i>Phænices in Hispaniam veniunt</i>	462,33.	<i>Potestates Cathalonia</i>	832,39
464,18. <i>ibidem imperant</i>	687,27	<i>Portalegrensis episcopatus</i>	501,25
<i>Phroilla Legionis & Asturum rex</i>	667, 40. <i>vide Froila.</i>	<i>Portugallia Interamnis quæ</i>	452,31
<i>Phryges Hispanias tenent</i>	687,10	<i>Portugallia Transmontana</i>	453,26
<i>Pii I. pontificis laudes</i>	432,5	<i>Portugallia improprie Lusitania dicitur</i>	453, 8.1082,26
<i>Pimentelorum domus</i>	770,36		
<i>Pincia oppidum</i>	762,44		
<i>Pincianus conuentus</i>	773,18		
<i>Piniolus seditionis pœnas dat</i>	591,41		
<i>Pipinus Iunior partem Hispania capit</i>	710,10		
<i>Piscis mule magnitudine captus</i>	746,51		
<i>Pisces Hispania</i>	746,23		
<i>Pisces capti quibus anni era inscripta</i>	545,26		

I N D E X

- Portugallia etymon* 28,1,6.720,25.
 913,14. *diuisio* 453,11. *metropoles* 7,44.
pontifices 774,40. *regni initium* 250,46.
 309,19.351,46. *regum enumeratio* 309,
 20.488,49.821,1. *historia* 444,39. *re-*
gum genealogia 251,6. *reges unde Ala-*
garbi dicti 672,12. *sedes cathedrales* 8,
 17. *situs* 300,34
Portugallensis episcopatus 497,51
Portus ciuitas 28,1.40,48.755,22
Pralium pugnæ & lacertis gestum 1133,13
Pratorum Hispania catalogus 468,4
Primatus Hispaniæ penes quem 501,45.
ab ecclesia Hispalensi in Toletanam transla-
tus 566,22. *an ab illa in hanc translatus*
 200,20. *Eius priuilegium* 566,11
Primitiuus martyr 801,13
Principes moventur 343,46.399,50.405,
 20.429,11,28
Principum amicitias non nimium fidendum
 419,28,44.421,45
Principum seuitia & alia facinora a subditis
toleranda ne an vindicanda 400,1.401,4
Priscillianus Abulensis episcopus hæresim con-
dit 529,37. *damnatur* 530,29
Probus martyr 143,32.539,15.701,
 13
Probus Romanorum Imperator in Hispania
regnat 697,36. *Hispanis uites & vi-*
num habere permittit 520,3
Prodigia dira Romæ uisa 64,47
Prodigia in bellis non timenda, & ex quibus
causis proueniant 342,25
Proditio nunquam impunita 351,10
Promontoria Lusitaniæ tria 752,4
Prosperi Aquitanici loca restituta 529,16,39.
 530,28.535,50.536,45.539,36
Prouerbium, Quo uadunt reges, uadunt leges
 242,18
Prouinciæ Hispaniæ quæ nomina mutarunt
 17,31
Prudentius episcopus 699,38
Prudentius S. 523,52
Prudentius poeta nascitur 525,52. *claret*
 531,43
Prudentij locus restitutus 525,53
Ptolemæi error 19,53.454,49
P. Manlius Acinius cum Celtiberis confligit
 90,20
Pugna inter Hispanos Lusitanoque ad Tauri
 1140,45
Punici belli primi tempore quæ gesta in Hispa-
nia 48,24. *Eius causa* 48,34.
& quamdiu id durarit 49,11.466,
 12
Punicum bellum secundum 51,27.468,3
Pygmalion auunculum auaritia incensus in-
terimit 44,33
Pyrenæi montes 1083,10. *Eorum descri-*
ptio 16,20. *etymon* 16,29.22,23,28,
 30. *incendium* 464,11. *ortus & termi-*
natio 5,20.22,16. *situs* 751,35
Q *Vencaciuitas* 696,53
Quinti Fuluii Flacci pralium cum Cel-
tiberis 91,14
Quintilianus martyr 520,29,698,16
Quintilianus rhetor Romæ scholam instituit
 511,37,52.693,36
R *Achimirus Gothorum rex* 666,25
Ragadaisus Gothorum rex a Silicone cū
exercitu interficitur 165,5,29.533,15
Raimundus Berengarius I. cognomento Vetus,
Barcinonæ Comes 718,24.837,28. *Eius*
epitaphium 718,36
Raimundus Berengarius II. Caput stupa di-
ctus, Barcinonæ Comes 719,18.837,47
Raimundus Berengarius III. Barcinonæ Co-
mes 720,53.838,21. *Imperatricem Ale-*
mania a morte liberat memorando facinore
 838,24. *Eius expeditio in insulam Balea-*
rem 839,44. *uxor & liberi* 840,14
Raimundus Berengarius IV. Barcinonæ Com-
es & Aragoniæ Princeps 722,5.829,17.
 831,9.840,32. *Dertosam capit & Ilerdam*
 841,5. *Ranimiri monachi Aragonum re-*
gis filiam uxorem ducit 228,14. *& qui-*
bus conditionibus 841,29. *Mauros Ara-*
gonia pellit 841,51. *fratris mortem ul-*
ciscitur 842,5. *ecclesias trecentas edificat*
 841,53. *obit* 842,10. *Eius insignia*
 841,38. *liberi* 228,23.840,41
Raimundus Borrellus Barcinonæ Comes 716,
 27.836,51
Raimundus de Pennya forti 725,8
Ramirus, siue Ranimirus & Raymiris I. Legi-
onis & Asturiarum rex 206,10.334,10.
 590,35.640,24. 668,6. 712,20. 815,42.
ingente strage Sarracenos afficit D. Iacobi au-
xilio 206,39.334,25.590,46. *Eius amor*
singularis erga fratrem 334,16.591,49.
victoriæ variæ 206,10. *mors* 591,46.
Temporis eius Pontifices & Imperatores
 334,34.640,38
Ranimirus II. Legionis & Asturiarum rex
 215,30. 339,18. 597,50. 642,44. 668,36.
 714,39.816,29. *fratres rebelles excacat*
 215,44. *Sarracenos cedit* 216,1,10,25,
 38,53.599,19. *plurima monasteria condit*
 599,21. *Eius erga rebelles clementia*
 339,45,53. *continentia in non appetendis*
 hostium

hostium spoliis 339,38. pia opera 217,2.	moritur 540,9
victoria de Arabibus 339,21,30,45.	Rechimirus Gotthorum rex 175,44.
obitus 217,5.599,29. Eius temporis Pont.	cum patre regnum administrat 562,50
& Imp. Rom. 340,18.642,50	Recopolis conditor 173,25
Ranimirus III. Legionis & Asturiarum rex	Redoam Hispaniae praefectus 584,34
216,31.341,45. 602,13. 643,52.669,3.	Reges omnes omnium Hispaniae regnorum ex
716,6.816,44. Gallaeciae Comites contra se	regum Castella & Legionis trunco originem
exacerbat 603,50. Eius intestinum bellum	ducere 311,30
cum Veremundo Ordonij regis filio 217,8.	Regum Hispaniae titulus quomodo in Castella
mors 217,13.604,37. Eius temporis Pont.	& Legionis regno resideat 312,16
& Imp. Rom. 644,3.342,42.644,3	Regni vocabuli significatio duplex 614,43
Ranimirus I. Sanctij Maioris filius, primus	Regna Hispaniae quando & qua ratione erecta
Aragonie Rex 227,20.609,25.718,	306,47
14.825,49	Regna impulsu syderum ab ortu in occasum
Ranimirus II. monachus, Aragonie rex 227,	transferri 1078,46
54.228,8.354,47.721,52.828,27. pro-	Regnorum diuisiones ex qua causa contingant
ceres ad tintinnabulum faciendum euocatos	355,44
obtruncat 830,3. post elocatam filiam mo-	Reguli Hispaniae 1241,33
nasterio restituitur 228,13. Eius crudeli-	Reliquiarum arca Ouetensis 203,6
tas 355,7,23. instrumentum, quo Raimū-	Reliquiae sanctorum & libri sacri Toletu in A-
do Barcinonae Comiti regnum Aragonie in	sturias translata 199,45.200,15
dotem dat 829,20. faceta simplicitas	Remensani qui 833,42
354,53	Remismundus Suenorum rex 146,40.170,
Raphael Volaterranus 444,1	37,41.542,55. Gotthorum regis filia du-
Recaredus siue Ricaredus I. Gotthorum rex	eta Lusitaniam diripit 543,24
173,37.320,30.553,54.557,21.628,27.	Rerum summa quibus Hispania abundat 742,
666,10.704,39. Catholicus fit 557,25,48.	12
Arianos ex Hispania extirpat 320,33.	Resplandianus Alannorum rex 533,44
a Gregorio papa munera accipit 558,38.	Rhoda urbs deleta 32,54.687,4. Eius
insidiae domesticae ei tenduntur 557,36.	sius 86,52. reliquiae 464,8
558,16. obit 559,11. Eius corona au-	Rhodii Hispaniis imperant 464,5.687,1
rea Gerunda ad altare D. Felicis 185,21.	Rhodijs fluius 687,6
559,17. magnanimitas in respuenda pecu-	Rhosuita virgo Saxonica S. Pelagij martyrium
nia 558,33. victoria de Gallis 556,43.	carmine scripsit 596,48
557,31,40. uxores 559,4,25. Eius tem-	Rodericus a Pina 444,40
pore qui viri claruerint 558,48. qui	Rodericus Maledonatus, latro & falsarius
Pont. & Imp. Rom. 320,45.629,2	1160,10
Recaredus II. Gotthorum rex 175,20.322,	Rodericus Santii Palentinus episcopus, Hispan-
1.561,52.630,45.666,22.706,14	niae scriptor 443,4. quibus honoribus
Receswinthus, qui etiam Recensuindus, Recin-	functus 423,50.425,19.432,50. Eius
suindus, Recisuindus & Risiuindus dicitur,	opera edita 423,53.433,4
Gotthorum rex 177,49.323,21.566,42.	Rodericus Toletanus archiepiscopus, Hispania
632,50.666,50.707,21. moritur 569,	scriptor 442,42. regem in praelio sola-
19. Tempore eius qui Pont. & Imp. 323,	tur 274,24. castrum Miraculum con-
31.633,5	dit 277,41. febris vexatur 285,51.
Recciarus, Rechiarius, & Rheciarius, Sueno-	Sarracenos Cascata pellit 287,37.
rum rex 146,20.540,10. magnam His-	Eius liberalitas erga egenos tempore famis
paniae partem vastat 540,14. a Theudo-	277,27,46
rico profligatur 170,11. occiditur 542,6,	Roderici Toletani error 527,43.545,10.
11.146,34	550,7.572,55.592,19
Reccimundus Suenorum rex 542,38	Rodericus Velasquus Sarracenos in Gallaeciam
Rechila siue Recila Suenorum rex 146,33.	euocat 604,17. Eius in leuimum suum e-
538,55. plurimas Hispaniae ditiones subi-	eiusq; filios detestanda perfidia 605,16
git 146,512. Andenorum cum copiis fundit	Rodericus Viuaris Cidus 718,11.817,27.
538,39. pacem cum Romanis firmat 540,7.	Valentiā a Mauris recuperat 244,21.349,1

I N D E X

<i>Roderici Cidigenus</i> 348,16. gesta clarissima 348,26. honor ipsa ab Alfonso rege praestitus 349,50	<i>Sacelli regii ornamenta</i> 991,28
<i>Rodericus ultimus Gotthorum rex in Hispania</i> 190,44. 326,12. 575,55. 635,35. 667,14. 708,47. cur ultimus rex Gotthorum appelletur 327,40. Iuliani Comitis filiae vitium infert 191,20. 576,3. stupro suo causa est miserrimae cladis in Hispania 326,16. octo continuos dies contra Arabes dimicans, tandem cum Christianis caditur 192,21,31. 576,39. 635,34. quod praesagium habuerit Hispania suo tempore destruenda 190,51. Eius crudelitas 576,1. epitaphium 193,3. 577,13. vindicta de Vitiza 575,40. Pontifices & Imperatores tunc qui 328,16. 637,8	<i>Sacer mons</i> 40,52. 752,20,25
<i>Roderici Diaz historia</i> 444,21	<i>Sacri in Hispaniam irrumpunt</i> 545,28
<i>Roderici Didaci genus</i> 213,47	<i>Sacrilegiorum poena</i> 343,8
<i>Roderici Guterrij sagacitas</i> 259,50	<i>Sacrum promontorium</i> 27,43
<i>Rodofindus Compostellae episcopus</i> 602,27	<i>Saga filius Chus in Hispania</i> 677,30
<i>Roma quando condita</i> 464,44. ab Alarico capta 165,55. 166,20. 314,39. 534,4. ab Athaulpho 534,24. a Giserico 144,1,8. 541,52	<i>Sagittarum politor Hispanis fatalis</i> 1177,3
<i>Romani Hispaniae partem occupant</i> 689,21.	<i>Saguntum</i> 29,23. 768,12. capitur ab Hannibale 51,3. Eius conditor 37,24. 685,12. situs 51,5
<i>Hasdrubalis exercitum vincunt</i> 57,21.	<i>Sagunti passi martyres</i> 521,10
<i>vincuntur</i> 60,17	<i>Salinae Hispaniae</i> 748,2
<i>Romani tota Hispania potiuntur, pulsus Carthaginiensibus</i> 690,10	<i>Salis virtutes</i> 747,28
<i>Romanorum aduentus in Hispaniam</i> 616,35. coloniae 769,26. comitia 63,41. legatio ad Hannibalem 50,44. apparatus belli contra Hannibalem 51,38. metus ob Hasdrubalis aduentum in Italiam 69,43. res gestae in Hispania 48,25. 468,3. 809,47	<i>Salmanticae origo</i> 40,33. 463,13. laus 756,32
<i>Romus Hispaniae rex</i> 683,49	<i>Salmanticensis episcopatus</i> 497,54
<i>Rubinati oppidi obsessio</i> 903,45	<i>S. Dominici Calciatensis oppidum singulari miraculo clarum</i> 805,45
<i>Rubricata urbs</i> 32,6. Eius origo 47,22	<i>S. Ioannis oppidum, Pedis portus dictum</i> 765,11
<i>Rubricatus fluvius</i> 24,36. 750,15	<i>Sancti Hispaniae</i> 785,1. 1241,38
<i>Ruffus Festus poeta Hispanus</i> 524,1	<i>Sanctiae, Navarrae regis filiae, admirabilis in maritum pietas & fides</i> 600,46. 601,8
<i>Rufus S. Dertosanus episcopus</i> 511,6	<i>Sanctius abbas martyr cum ducentis monachis</i> 603,18,43
<i>Rupes Gallica, mons</i> 752,27. 805,42	<i>Sanctius Aragoniae rex</i> 719,6. 826,17
<i>Ruscilionis terra an sit in Hispania</i> 8,31,9,44. Eius descriptio 767,6. etymon & situs 8,42,52	<i>Sanctius Castelle Comes, patris mortem ulciscitur</i> 222,50. Eius filiae 223,22
<i>Ruscionis Comitatus repetitur</i> 1107,40.	<i>Sanctius Fernandi Castelle Comes matrem venenum haurire cogit, quod ipsi parauerat</i> 215,3. 606,50. Eius gesta 214,45. mors 215,10
<i>legationes ea de re hinc inde missae</i> 1199,9	<i>Sanctius Garcesius, dictus Abarca siue Auarca, Navarrae rex</i> 223,47. 596,7. 646,4. unde Abarca dictus 224,4. dux septimus Christianorum contra Mauros 824,30. mirabilis eius natiuitas 223,44. 594,1. 824,10. liberi 223,54
<i>Ruscion, fluvius</i> 8,45	<i>Sanctius Garcias Aragoniae rex</i> 715,45
<i>Ruscium, metropolis</i> 8,50	<i>Sanctius Garciae Navarrae rex</i> 719,31
S abina martyr 787,43	<i>Sanctius Garcias Suprarbrorum rex & Aragoniae Comes</i> 590,10. 711,32. dux quartus Christianorum contra Mauros 823,31
<i>Sabinus Hispalensis episcopus</i> 542,32. 702,32	<i>Sanctius Gondisalvus Castelle Comes</i> 716,18
	<i>Sanctius I. Sancius & Santius quibusdam, Legionis & Asturiarum rex, Crassus dictus</i> 217,43. 341,13. 600,22. 643,32. 668,51. 715,37. 816,36. ab Abderamenis Cordubae principis medicis ad maciem reductus 217,46. 341,16. Castellam a subiectione regum Legionensium liberat 341,31. 601,25. Gallicos discordes domat 216,17. veneno in pomo dato obit 216,23. 601,37. uxoris precibus epurgatorio liberatur 601,48. Temporis eius Pont. & Imp. 341,36. 643,45
	<i>Sanctius</i>

<i>Sanctius II. Castellæ rex</i>	235,28.350, 20.648,30.670,36.718,54.817,31.	<i>candum missus</i>	508,42
<i>Garfiam fratrem Galleciæ regem in prælio capit</i>	237,11	<i>Scæuæ centurionis Cæsaris admiranda fortitudo</i>	123,10
<i>Alphonsum fratrem bis bello aggreditur</i>	235,30,36. fratres regnis spoliat	<i>Scalabius vrbs</i>	13,9
235,29.236,44.350,26. a proditore interficitur	237,26.351,7.	<i>Scalæ Annibalis</i>	23,15
<i>Temporis eius Pontifices & Imperatores Romani</i>	351,24.648,37	<i>Scandia insula descriptio</i>	155,16
<i>Sanctius III. cognomento Desideratus, Castellæ rex</i>	254,18.356,51.651,24.671,17.722,50.818,12.	<i>Scipio AEmilianus Numantiam obsidet</i>	94,24. Eius genus & adoptio 92,15. mors 94,41
<i>nobilium clypeus</i>	357,6.	<i>Scipio Publ. Cornelius, imperium in Hispanos petit</i>	63,53. in Hispaniam proficiscitur 64,19. Carthaginem nouam capit 65,1.
<i>magnatibus Legionis suos honores restituit</i>	254,37.	<i>Illiturgum expugnat</i>	77,30.78,30. cum Syphace fœdus init 77,13. cum Hasdrubale cœnat & eodem lecto dormit 77,4. Castellonem obsidet 78,12. patri patruoque equias facit & diis vota reddit pro vindicta 78,23. Pœnos Hispania pellit 468,48. Romam reuertitur 85,1. Eius clementia erga Mandonium & Indibilem 83,19. erga Massinam captum 68,40. erga obsides 66,17. comitas 77,5. infirmitas & quæ mala inde in exercitu secuta 79,32. mira liberalitas erga sponsum & sponsam 66,36. prælium cum Mandonio & Indibili 82,5. pugna cum Hasdrubale 67,43. 74,22,50
<i>Eius laus</i>	254,26.	<i>Scipionis Patella oratio ad regem</i>	923,55
<i>pietas in fratrem</i>	357,16.254,46.357,16.	<i>Scipionum Gnei & Publij fratrum res gestæ in Hispania</i>	52,20.55,24. amborum cades una cum exercitu 60,13,53.468,32
<i>mors</i>	255,50.	<i>Scylus fluuius</i>	750,24
<i>Eius temporis Pont. & Imperatores Romani</i>	357,25.651,34	<i>Scythiæ situs</i>	157,15
<i>Sanctius IV. Castellæ & Legionis rex</i>	378,39.655,34.672,37.726,7.819,41.	<i>Sebastianus Salmanticensis electus, Hispaniæ scriptor</i>	441,53
<i>Rigor eius in disciplina militari</i>	379,29.	<i>Secabur fluuius</i>	24,29
<i>seuitia, & mala inde orta</i>	380,1,10.	<i>Secundus sanctus</i>	507,50
<i>victoria</i>	378,53.	<i>Seditio militum Romanorum</i>	79,46. Eiusque autores puniti 80,45
<i>mors</i>	381,15.	<i>Seggæ pœna ob tyrannidem</i>	557,33
<i>Eius temporis Pontifices & Imperatores Romani</i>	381,22.655,46	<i>Segeticus Gotthorum rex</i>	535,41. vide Sigericus.
<i>Sanctius I. Portugalliæ rex</i>	251,12,45. 720,30	<i>Segobienfis episcopatus</i>	498,8
<i>Sanctius II. dictus Capella, Portugalliæ rex</i>	720,31	<i>Segobricensis episcopatus</i>	498,19
<i>Sanctius Maior Nauarra rex, Castellæ regnum ob uxorem obtinet</i>	226,11.345,52.607,45.	<i>Segoniæ descriptio</i>	757,36
<i>Hispania Imperator dictus</i>	609,26.717,29.824,52.	<i>Segoniæ due</i>	464,34
<i>filiis regnum diuidit</i>	227,1.609,22.	<i>Segoniensis aqua ductus</i>	751,18. Eius autor 155,2.461,55.513,43.616,3. firmitas 616,4
<i>Palentiam amplificat</i>	230,20.	<i>Segontinus episcopatus</i>	498,21
<i>brachium ei obriguit ob loci irreuerentiam</i>	230,14.346,13. 609,15	<i>Seguntia ciuitas</i>	760,36
<i>Sanctij Maioris domestica calamitas, ob uxorem a filiis adulterij accusatam</i>	226,23. 607,51.825,8.	<i>Segura fluuius</i>	24,28
<i>uxores & liberi</i>	224,38. 609,28.	<i>Sembroca amnis, hodie Sambucha</i>	24,44
<i>mors</i>	230,32.		
<i>Tempore eius qui Pont. & Imp.</i>	346,38		
<i>Saphyrius Asturicensis episcopus</i>	441,55		
<i>Sardicense concilium</i>	526,11		
<i>Sardinia Aragoniæ iungitur</i>	860,49		
<i>Sarraceni cuiusdam senis faceta oratio ad Fernandum IV. Castellæ regem</i>	383,30		
<i>Sarraceni unde dicti</i>	561,24.		
<i>Castellam inuadunt</i>	222,38.		
<i>Auenionem occupant</i>	583,43.		
<i>tota Hispania potiuntur</i>	577,7,37.		
<i>a Ranimiro Legionis rege male mulctantur</i>	598,19		
<i>Sarracenorum strages</i>	274,14,44.275,13. 583,11,17,46		
<i>Sarrierenses proditores caduntur</i>	898,48		
<i>Saturminus a D. Petro in Hispaniam ad prædi-</i>			

I N D E X

<i>Sementaria insula</i>	29,19	<i>Aragonia regem</i>	1063,55
<i>Seneca Philosophus, praetor & consul Romanus</i>		<i>Signorum mons</i>	23,19
508,14,26.693,5. <i>tenax eius memoria</i>		<i>Silingi Baticam insident</i>	535,11
508,23. <i>mors & aetas</i>	509,18,27	<i>Silinguorum in Hispaniam aduentus, successus,</i>	
<i>Seneca Tragedus</i>	508,32	<i>& exterminium</i>	147,30. <i>nomen a Re-</i>
<i>Septem Comitum locus</i>	353,10.720,10.	<i>chilane in Batica extinctum</i>	539,10
817,49		<i>Silius Italicus poeta Hispanus</i>	511,9
<i>Septenilum expugnatur</i>	1205,30	<i>Silo sive Sillo Legionis & Asturiarum rex</i>	
<i>Sepulveda oppidum</i>	757,24. <i>Ferdinando</i>	202,13.332,18.586,4.639,10.667,45.	
<i>deditur</i>	1100,1	710,45.815,17. <i>ubi sepultus</i>	586,22,36.
<i>Sergius Galba Imperator salutatur in Hispania</i>		<i>Eius monumentum Oueti in ingressu basilicae sancti Saluatoris</i>	587,25. <i>Qui tunc</i>
511,26. <i>Hispanias regit</i>	693,27	<i>Pontifices & Imperatores Romani</i>	332,
<i>Serpentes in castrarepunt</i>	922,16	31.639,18	
<i>Serratus mons</i>	752,1	<i>Silvia gens</i>	770,42
<i>Sertorius Hispaniam contra Romanos armat</i>		<i>Sindasundus Gotthorum rex</i>	707,10.
100,31.478,28. <i>in conuiuio occiditur</i>		<i>vide Cindasiunthus.</i>	
101,26.478,28		<i>Sinderedus episcopus Toletanus</i>	189,27.
<i>Seruandus martyr</i>	801,1	575,19	
<i>Seruicuiusdam in tormentis constantia</i>	467,	<i>Sindericus Toletanus praesul, mercenarius</i>	
33		576,19	
<i>Sernorum contra dominos rebellio & poena</i>		<i>Siricy Papae epistola ad Himerium episcopum</i>	
43,55.44,20		530,24	
<i>Seruile bellum in Hispania</i>	331,53.585,51	<i>Sisapo oppidum</i>	2535
<i>Seruitani monasterij autor</i>	553,32	<i>Sisapona ciuitas</i>	762,30
<i>Setabiensis episcopatus</i>	498,25	<i>Sisebutus sive Sisebutus Gotthorum rex Christi-</i>	
<i>Setanilly situs</i>	1012,25	<i>anismus</i>	174,47.321,33.560,16.561,
<i>Seueriani Carthaginensis ducis proles</i>	319,	48.630,14.666,19.705,32. <i>Iudaos ex</i>	
53.548,36.552,53		<i>Hispania pellit</i>	560,30. <i>Eius clementia</i>
<i>Seuerus Barcinonensis episcopus</i>	706,30	175,14. <i>leges duae</i>	561,42. <i>mors</i>
<i>Seuerus Romanorum Imperator</i>	518,17.	17.561,40. <i>Temporis eius Pont. & Imp.</i>	
<i>Hispanias regit</i>	695,35	321,51.630,38.	
<i>Sextilius Hena poeta</i>	505,55	<i>Sisenandus, idem etiam Sifecundus & Sifun-</i>	
<i>Sibariensis episcopatus</i>	498,27	<i>andus, Gotthorum rex</i>	176,1.322,32.
<i>Sic, olim dignitatis praenomen</i>	462,19	563,28.631,25.666,28.706,38. <i>Eius te-</i>	
<i>Sic Vlus Hispaniae rex</i>	462,25	<i>poris Pont. & Imp.</i>	322,37.631,31
<i>Sicanus Hispaniae rex</i>	462,17.682,32	<i>Sisibertus Toletanus praesul episcopatu moue-</i>	
<i>Sicani Hispaniae incolae</i>	11,41	<i>tur</i>	568,48.574,7,13
<i>Siccitas ingens in Hispania</i>	606,6.616,18	<i>Sisnandus Compostellae episcopus</i>	594,20.
<i>Siceleus Hispaniae rex</i>	462,21.682,48	<i>piacius opera</i>	598,32
<i>Sicilia Aragoniae coniungitur</i>	856,28	<i>Sisnandus II. Compostellanus praesul, tyran-</i>	
<i>Siciliae oratorum querela apud Iacobum regem</i>		<i>mus, occiditur</i>	602,16,21
859,30		<i>Sitalensis episcopatus</i>	498,37
<i>Sicoris fluius</i>	11,52.24,49.682,22.750,8	<i>Sixti papae epistola ad episcopos Hispanos</i>	519,
<i>Sicorus Hispaniae dominatur</i>	462,14	50	
<i>Siculus Hispaniae rex</i>	683,20	<i>Sobrarba regum epilogus</i>	711,40
<i>Siculorum defectio a Gallis</i>	854,46	<i>Societatis Hispanorum institutio</i>	1145,21.
<i>Sidon Phoenicibus piscis</i>	43,51	<i>eius leges legumque executores</i>	1148,1.
<i>Sidoniorum ortus</i>	43,25	<i>reformatio</i>	1181,28
<i>Sigeberti Gemblacensis locus restitutus</i>	536,	<i>Societatis Hispanae conuentus Orgazii habitus</i>	
10		1206,11	
<i>Sigericus Gotthorum rex</i>	167,17.315,21.	<i>Solis eclipsis</i>	178,17.216,32.568,28.598,17.
535,41.622,49.665,20.701,8		<i>defectus per duas horas</i>	582,31
<i>Sigismundi Imperatoris aduentus in Hispaniam ad ecclesiae schisma tollendum</i>	731,	<i>Soles tres Corduba visi</i>	584,18,42
24.867,9. <i>legatio ad Ferdinandum</i>		<i>Solomonis supellex Carcaßone adseruata</i>	546,
		46	<i>Solorius</i>

I N H I S T. H I S P A N.

<i>Solorius mons</i>	752,20	<i>Tacitus Romanorum Imperator Hispaniis præ-</i>	
<i>Sorienfes</i>	19,23	<i>est</i>	697,28
<i>Sofsi oppidi descriptio</i>	946,40	<i>Tagara oppidum capitur</i>	1190,51
<i>Speratus martyr & socij eius</i>	794,20	<i>Tagus quid significet</i>	679,2
<i>Stabulum oppidum</i>	9,40	<i>Tagus Hispaniæ rex</i>	461,12.678,52
<i>Stella mons</i>	453,3	<i>Tagus fluvius</i>	23,46.452,21.679,7.750,38.1084,29
<i>Stella oppidi obsessio</i>	265,34	<i>Taiò sine Talo Cesarangustanus episcopus Ro-</i>	
<i>Stilico a Gothis vincitur</i>	165,44.533,55.	<i>mam ad beati Gregorij Moralia quærenda</i>	
<i>interficitur</i>	167,12	<i>missus, ipsius Gregorij indicio voti compos</i>	
<i>Stipendia exercitui chartaceis pecuniis soluta</i>	1198,27	<i>fit</i>	176,53.566,33
<i>Stratagema ingeniosum</i>	975,50	<i>Tamarus fluvius</i>	24,17
<i>Stratagema in signe Tendillani Comitis</i>	1197,48	<i>Tanaïs Gothorum regis gesta</i>	157,45
<i>Succaris fluvius</i>	193,51	<i>Tarasia Alfonsi V. soror a nuptiis Sarraceni</i>	
<i>Succon vel Succo fluvius</i>	24,30	<i>diuinitus liberatur</i>	606,19.669,30
<i>Suelum oppidum</i>	25,34	<i>Tarif Arabum dux in Hispaniam cum exer-</i>	
<i>Sueni Vandalis & Alanis se iungunt</i>	141,16.	<i>citu missus</i>	191,39.576,27.
<i>in factiones diuisi</i>	146,38.170,34.	<i>Hispaniam</i>	
<i>a Vandalis obsessi</i>	542,36,43.	<i>totam vastat</i>	195,29.
<i>Ariana hæresi inficiuntur</i>	543,2.147,4.	<i>exercitum contra</i>	
<i>soli Hispania potiuntur</i>	538,3	<i>Pelagium mittit</i>	198,33,48.581,26.
<i>Suenorum in Hispaniam aduentus</i>	141,49.	<i>Muzam apud Miramolimum defert</i>	582,9
<i>sedes</i>	142,	<i>Taripha oppidum</i>	25,14.576,31
<i>reges</i>	7.145,54.482,47.535,11.	<i>Tarnum fluvius, nunc Tordera</i>	24,28
<i>145,53.146,33,36.169,51.170,34.484,28</i>		<i>Tarraco ciuitas</i>	453,46.766,39
<i>Suenorum regnum in Hispania quando & a</i>		<i>Tarraconis conditores</i>	53,10,18.677,18.
<i>quo deletum, & quam diu durarit</i>	147,19,	<i>etymon</i>	53,37.
<i>26.320,16.555,51</i>		<i>oppugnatio</i>	908,34
<i>Suffetulensis episcopatus</i>	498,40	<i>Tarraconæ passi martyres</i>	697,8
<i>Suintila, siue Suinthilla & Cintila, Gottho-</i>		<i>Tarraconense concilium</i>	547,44.723,15
<i>rum rex</i>	175,26.322,10.562,2.630,52.	<i>Tarraconensis episcopatus</i>	498,46
<i>666,24.706,20.</i>		<i>Tarraconensis prouincia hodie quæ</i>	614,10.
<i>primus totius Hispaniæ</i>		<i>Eius descriptio & terminatio</i>	4,55.17,50.
<i>monarchiam inter Gothos obinet</i>	175,31.	<i>299,23.453,34.765,20.1082,19.</i>	
<i>322,12. Vascones domat</i>	562,14.	<i>conuen-</i>	454,35.
<i>moritur</i>	562,53.	<i>ecclesiæ cathedrales</i>	832,30
<i>Eius temporis Pont. &</i>		<i>Tarraconensi metropoli quæ ecclesiæ subiectæ</i>	
<i>Imp. Rom.</i>	322,20.631,16	<i>8,20</i>	
<i>Suintila II. Gotthorum rex</i>	176,13.322,40.	<i>Tartessus quæ vocetur</i>	25,5,10,18
<i>564,32.631,38.666,31.706,49.</i>		<i>Taurus ciuitas</i>	762,32.
<i>Eius</i>		<i>pastoris cuiusdam</i>	
<i>tempore qui Pontifices & Imperatores Ro-</i>		<i>industria occupatur</i>	1156,47
<i>mani</i>	322,46.631,46	<i>Taurus ferox in episcopum immisus</i>	219,
<i>Sumptus inordinati prohibentur</i>	1208,38	<i>28</i>	
<i>Sunnat tyrannidem spirat</i>	557,33	<i>Telephi Gotthorum regis gesta</i>	159,18
<i>Susana vrbs</i>	686,49	<i>Telorum color in manibus militum repente</i>	
<i>Sycorus Hispaniæ rex</i>	682,19	<i>mutatus</i>	171,17.544,41
<i>Syllæ origo & conditiones</i>	96,1.	<i>Temeriani montes</i>	1083,34
<i>disensi-</i>		<i>Tenderedus Gotthorum rex</i>	316,18.
<i>onis inter ipsum & Marium causæ</i>	76,36.	<i>plura in Theodoredus.</i>	
<i>mala quæ Romæ operatus est</i>	97,41.	<i>Tendesilius Gotthorum rex</i>	665,51.703,27.
<i>obitu-</i>		<i>quære Theudisclus.</i>	
<i>tus eius horrendus</i>	103,46.104,10.	<i>Tendus Gotthorum rex</i>	318,30.665,49.
<i>epi-</i>		<i>vide Theudius.</i>	
<i>taphium</i>	104,20	<i>Tercenorum saltus quis & ubi</i>	26,28
<i>Syluensis episcopatus</i>	501,32	<i>Termes oppidum</i>	506,29
<i>Syphax rex Masylorum</i>	76,42	<i>Termestini cuiusdam in tormentis constantia</i>	
<i>Syrmiense concilium Arianorum</i>	526,41	<i>506,22</i>	
T <i>Abetanus episcopatus</i>	498,44	<i>Terræ motus in Hispania</i>	728,12
<i>Tabulæ Alfonsinæ</i>	672,31		

I N D E X

- Teſta Hispania rex* 462,28.683,36
Tetricus Hispanias inuadit 520,1
Tetram, flumen 9,6
Teucrici in Hispaniam aduentus 40,21,30.
 463,10
Theodiscus Græcus, Hispalenſis præſul, lupus rapax 566,14
Theodomirus, primus Compoſtelle episcopus 588,21,49
Theodomirus Suenorum rex 147,5.551,46
Theodoricus Ostrogothorum rex 135,41.
Italiam a Zenone Imperatore obtinet 135,51. Francos cedit 547,6. pro Amalarico nepote in Hispaniis regnat annis quindecim 136,42.317,51. 547,15.625,8. in Italiam reuertitur 136,47.548,29. Eius hæſis, tyrannis, & mors 137,11,18,22. Pontifices & Imperatores Romani ipsius tempore imperantes 318,14.625,23
Theodoricus siue Theodoricus, Gotthorum rex 169,52.316,50.541,44.623,50.665,26. 702,12. primus in Hispania regnum obtinet Suenis sibi subactis 170,7.542,4. Emeritam deſtruat daturus sanctæ Eulaliæ oſtentis terretur 170,25.542,26 a fratre interfectus 170,52.543,28. Eius temporis Pontifices & Imperatores 317,2.624,1
Theodorus sanctus 508,3
Theodosius Comes, Theodosii Imperatoris pater, ante mortem baptizatur 528,43
Theodosius senior Imperator Constantinopolitanus 1002,40. magister militum factus 529,21. Hispanias gubernat 699,50. Honorium filium Caesarem creat 531,48. Theſſalonica baptizatur 529,54. Mediolani moritur 532,1
Theodosius iunior Imperator Constantinopolitanus 1003,27
Therma Hispania 748,17
Thetis, amnis 8,53
Theudemirus Ostrogothorum rex 135,38
Theudiſclus, siue Theodisclus & Theudiſelus, Gotthorum rex 172,20.318,50.551,11. 626,21. Eius, ab uxore de extraneis libidinibus castigati, responſum 318,55. Pont. & Imp. Rom. 319,5. Idem etiam Tendesilius dicitur 665,51.703,27
Theudius siue Theuta Gotthorum rex 171,42. 550,1.625,44.703,13. a quodam dementiam simulante interfectus 172,15.551,5. Eius in Amalasuentam ingratitude 172,2. mors ſingularis 318,38. Eius temporis Pontifices & Imperatores 318,43.626,10. quare Tendius.
Theodoredus, quibusdam Theodoredus & Theodoricus, Gotthorum rex 167,50.538,15,20.623,30.665,31.701,40. dicitur etiam Tendedus 316,18. fœdus cum Romanis rumpit 538,48. cum Attila congregitur 168,9. vulneratus in prælio obit 168,43.541,19. Eius filij 541,5. Pont. & Imp. Romani 623,25
Thoaba Hispania præfectus 584,39
Thormis fluius 452,30.750,34
Thracæ in Hispania regnant 686,45
Thraſamundus Vandalorum rex crudeliſſimus Catholicorum perſecutor 144,50. 545,16,45
Thubal primus Hispania princeps 460,32. 677,10. quas urbes in Hispania condiderit 677,19
Thuriſmundus siue Toriſmundus Gotthorum rex 169,23.316,43.541,22.623,38.665,29.702,1. occiditur, inque ipsa morte ſe uleſcitur 169,47.541,35
Tiberianus Baticus 530,54
Tiberius Cæſar Hispanias obtinet 692,11. Cantabros coercet 506,5. templum sibi ab Hispanis fieri non uult 506,17
Ticer, amnis 24,39
Tingitania, Hispania pars 614,19,33
Tintinnabulum Ranimiri regis 830,16
Tiraſonenſis episcopatus 498,51
Titus Antoninus Imp. Rom. Hispanias regit 694,54
Titus Romanorum Imperator Hispanias adminiſtrat 693,54
T. Tiberius Gracchus in Celtiberia trecentas urbes euertit 30,11
Tlepolemus Baleares inſulas inhabitat 686,7
Toletum, umbilicus Hispania 755,8. a M. Fuluiocapitur 89,44. ab Alſonſo VI. occupatur 240,14. Mauris proditur a Iudeis 578,14
Toletus siue & deſcriptio 758,2. conditores 53,53.152,38.690,34.759,24. fora uenalia 758,55. reparatio a Bamba facta 186,40. templum 758,23
Toletipassi martyres 521,48
Toleto ſubiectæ eccleſiæ 8,23
Toletana litera 163,30
Toletanæ eccleſiæ antiſtes, ſecundus a rege 758,33. eccleſiæ dos 240,28. fundatio 286,5
Toletanæ eccleſiæ redditus annuus 758,38
Toletanæ regionis oppida 757,48
Toletanus

I N H I S T. H I S P A N.

Toletanus episcopatus	498,54	Tuccitanus episcopatus	499,4
Toletanus primatus quando institutus	720,35.177,36	Tudela ciuitas	677,23.721,29
Toletanum concilium primum	532,35.	Tudensis episcopatus	499,7
secundum 549,1. tertium	174,15.	Tudenses martyres	523,1
557,48. quartum	176,6.563,35.	Tulgas siue Tulcas Gotthorum rex	176,30.
quintum 176,15.564,35. sextum 176,		322,51.565,51.631,52.666,33.707,1.	
25.565,28. septimum 176,42.566,24.		Eius temporis Pontifices & Imperatores	323,1.632,6
octauum 178,1.567,8. nonum 178,8.		Tullicensis episcopatus	499,9
567,39. decimum 178,11.567,46.		Tur Phœnicibus vacca	687,49
undecimum 186,53.570,30. duodeci-		Turdetania Turdulis diuersi	18,26.58,47.
mum 187,32.571,35. decimum tertium		75,32	
187,37.572,16. decimum quartum 187,		Turdetania	18,20
42.572,27. decimum quintum 188,		Turdetania laus a bonitate & ubertate	20,
11.573,29. decimum sextum 188,35.		45. a metallorum copia	21,21
574,6. decimum septimum 574,21.		Turditanorum rebellio	88,18
concilium Arianum 554,38. Toleti		Turduli qui	18,22
plura concilia celebrata quam qua vulgo ex-		Turia fluius & oppidum	687,46.750,36
tant	535,18	Turiasonensis episcopatus	498,51
Toletanum officium 240,42. Eius com-		Turibius Asturicensis episcopus	701,53.
mutatio 241,30. modus & ordo breui-		783,34	
ter descriptus	579,24	Turolium oppidum	723,4
Toletani officij liber in ignem coniectus, illæsus		Turris Cremata	763,10
mansit	242,1,8	Turris fumi	763,23
Tomiris Gotthorum regina famosa	159,36.	Turris Iulia	756,1.760,7
618,5		Turris Lacuna	760,23
Tonantius Palentinus episcopus	565,45	Turris Lobatonia	763,11
Tordesyllani	762,38	Turris Syllana	762,39
Tordesyllas	690,40	Turruptia oppidum	723,6
Torquatus Pauli discipulus, martyr, episcopus		Turtur piscis	747,10
Accitanus	693,16.796,16	Turtur viginti librarum captus	ibid.22
Torquemada oppidum	691,46	Tydenunc Tuy	499,7. Eius conditor 463,
Torquis aureus Barcinonensibus concessus		16.685,25	
841,7		Tyriaßona siue Turiaßo ciuitas	498,52.765,
Totila Ostrogotthorum rex Italiam impugnat		47. Eius conditores	37,30.153,48.
138,10		684,52	
Totila flagellum Dei dictus	812,36	Tyriorum origo	43,25,46
Totila a Narsete interficitur	139,30	Vaca fluius, hodie Voga	452,47
Traianus Romanorum Imperator Hispanus		Vaccæi	19,15
1001,7. Hispania regnum tenet	694,28.	Vaccam vidua auferens, diuinitus punitur	599,4
Christianos persequitur	512,37	Valamer Rex Ostrogotthorum	135,29
Traiani opera in Hispania	512,55.513,	Valens Imp. Hispanias administrat	699,21.
43		Gotthis Arianos episcopos pro Catholicis mit-	
Transmontana Portugallia	453,26	tit 163,32.528,11. necromanticus multos	
Transtagana Portugallia	453,12	occidit 528,38. a Gotthis viuis exurit	
Trastagana Lusitania in religione antiquitas		529,2	
552,37		Valentia ciuitas 1008,35. Ilerda filia	848,
Tributorum ratio sub Granatæ regibus	1169,	1. Eius conditor 462,31.683,51. descri-	
41		ptio	767,44
Triciensis ducis dictæria duo	1232,42	Valentini caduntur	1045,3.1046,6
Triton prope Olisiponē canere auditus	506,8	Valentinus episcopatus	499,12
Trogus Pompeius an Hispanus, & quo tempore		Valentinum concilium	548,20
extiterit	517,41.695,4	Valentinianus Imp. cum Valente Hispanias re-	
Tubal, vide Thubal.		git	699,21
Tubicinis facinus	1059,53		

I N D E X

<i>Valentinianus cum Theodosio Rom. Imperatore</i> 699,43. occiditur	541,46	<i>3.343,39. Eius expeditio contra Almazorem</i> 220,28.221,27. <i>victorie de Maurorum rege</i> 342,53.343,32. <i>uxores & liberi</i> 219,54.604,46. <i>obitus</i> 222,11.606,10. <i>Pont. & Imp. Rom.</i> 344,5.644,34
<i>Valeria domus</i>	772,2	<i>Veremundus III. Legionis & Asturiarum rex</i> 223,18.344,50.607,29.645,16.669,44.717,36.817,18. <i>in acie contra Castellae regem cadit</i> 330,53.231,13.609,38. <i>Eius temporis Pont. & Imp. Rom.</i> 345,37.645,29
<i>Valerianus Casar aug. episc. martyr</i>	789,31	<i>Verengariae reginae largitio</i> 282,36
<i>Valerianus Rom. Imp. Hispaniis praest</i>	696,50	<i>Veric Gotthorum rex</i> 155,36
<i>Valeriani Imp. ignominiosa servitus</i>	519,20	<i>Verus Hispanensis archiepiscopus</i> 585,44
<i>Valerianensis episcopatus</i>	499,18	<i>Vesciensis episcopatus</i> 499,22
<i>Valerii Maximi lapsus</i>	468,25	<i>Vesegothi siue Westgotthi unde dicti</i> 135,15.620,2. <i>Eorum in Hispania regnum</i> 483,49
<i>Valladoliti oppidi descriptio</i>	762,43	<i>Vespasianus Imp. Rom. Hispanias tenet</i> 693,44. <i>Latius Hispaniae tribuit</i> 511,41
<i>Vallis apud Antiquerum salem mirabili modo progignens</i>	748,8	<i>Vias, amnis</i> 24,16
<i>Valia Gotthorum rex</i> 167,29.315,40.536,1.623,1.665,21.701,22. <i>primus Alanos in Hispania infestat</i> 142,19. <i>Vandalos oppugnat</i> 537,46,50. <i>cum Honorio pacem firmat</i> 536,18. <i>Alanos & Vandalos Silinguos delet</i> 145,40.536,38,41		<i>Vicecomites Castella & Legionis</i> 1240,35
<i>Victoria eius in Hispania</i> 167,33. <i>mors</i> 167,47.538,14. <i>Eius temporis Pont. & Imp. Rom.</i> 623,10.315,53.623,10		<i>Victericus, etiam Vintericus & Vitericus, Gotthorum rex</i> 174,34.321,8.559,32.629,25.666,13.705,19. <i>inter epulas occiditur</i> 559,53. <i>Filia ipsa Mediomatricum regere mittitur</i> 559,44. <i>Eius temporis Pont. & Imp. Rom.</i> 321,10.629,35
<i>Valuasores</i>	832,41	<i>Victimiri rebellis poena</i> 181,46.182,15
<i>Vandali unde prodierint</i> 141,6. <i>cum Alanis & Suenis a Pannonia in Gallias transfugiunt</i> 141,25. <i>Hispanias inuadunt</i> 141,49.165,12.533,31. <i>in Beticam transeunt</i> 537,15. <i>in Africam nauigant</i> 143,2.317,46.483,1.537,53.538,16. <i>Christianos persequuntur</i> 540,37. <i>ex Africa in Siciliam nauigant</i> 143,36		<i>Victoris martyrium</i> 603,37.712,36.788,1
<i>Vandali quando & ubi in Hispania regnarint</i> 142,6.482,47.535,10. <i>quamdiu regnarint, & quando extirpati</i> 145,27.548,48		<i>Victoria ciuitas</i> 762,23.1216,44. <i>capitur</i> 264,52.265,3
<i>Vandalis in Africa pax data</i> 538,43.539,54		<i>Victoricus puer, martyr</i> 789,47
<i>Vandalorum origo</i>	305,31	<i>Vicus vrbs, olim Ausonia</i> 20,10.29,43
<i>Vandalorum reges</i>	ibid. 53	<i>Vieatus fluius</i> 24,19
<i>Varduli</i>	19,34	<i>Vigilantius presbyter, Hispanus in sanctorum reliquias debacchatus</i> 531,22
<i>Vascones</i>	19,34	<i>Villa Franca, vrbs</i> 19,45. <i>Eius conditor</i> 52,44.54,4
<i>Vasconum sermonis exempla</i>	781,48	<i>Villa Franca quadringenti oppidani ob eadem nobilis cuiusdam interfecti</i> 908,31
<i>Vbede montes</i>	23,5	<i>Villa albae obsidio</i> 280,52
<i>Vbeta Alfonso Castella regi deditur</i>	276,10	<i>Villa noua fontis natura</i> 749,20
<i>Vclesum cum arce deditur</i>	1151,18	<i>Villena capitur</i> 1120,44
<i>Veranianus cum fratre barbaros Hispaniis arcens, occiditur</i>	534,40	<i>Vimaranius Alfonsi Catholici F. a fratre interfectus</i> 201,55
<i>Vestigal Hispanorum regum</i>	1237,28	<i>Vincentius Theologus Valentinus</i> 730,29.803,1
<i>Vestones</i>	19,16	<i>Vincentii martyrium</i> 785,10
<i>Vellensis episcopatus</i>	499,20	<i>Vindicta detestatio</i> 327,12
<i>Kenatio qua principibus conueniat</i>	431,33	<i>Vina Hispaniae praestantiora</i> 744,54
<i>Veremundus I. ex diacono Legionis & Asturiarum rex</i> 202,31.333,12.586,49.639,39.667,51.711,8.815,23. <i>Eius temporis Pont. & Imp. Rom.</i> 333,25.639,51		<i>Vir fluius</i> 24,18
<i>Veremundus II. Podagricus, Legionis & Asturiarum rex</i> 219,21.342,49.604,39.644,14.669,8.716,30.816,52. <i>delatoribus deditus multa mala perpetrat</i> 219,26.222,		<i>Virgi situs</i> 507,54
		<i>Viri praclari Hispaniae</i> 1242,30
		<i>Viriatus Lusitanus, Hispaniae dux, Romanos sepius</i>

I N H I S T. H I S P A N.

<i>sepius profligavit</i>	92,45.474,23,27.690,	<i>que quondam florentissima, nunc deleta</i>	
<i>20. suorum insidiis interfectus</i>	93,15.475,20	<i>30,1. que a quibus acquisita</i>	204,40
<i>Virtus Iulia</i>	691,13	<i>Vrci oppidum</i>	499,29
<i>Viseum a Ferdinando I. occupatur</i>	232,41	<i>Vrcitanus episcopatus</i>	499,29
<i>Visensis episcopatus</i>	499,27	<i>Vrgelli conditor</i>	153,53
<i>Visgotthi 303,3. quare Vesegotthi.</i>		<i>Vrgellitanus episcopatus</i>	499,33
<i>Vitellius Imperator</i>	693,27	<i>Vrraca Alfonso VI. filia, Castella regina</i>	650,
<i>Vitericus, vide Vitericus.</i>		<i>14. Alfonso Aragonie regi nuptum datur</i>	246,30. Castellanos in maritum concitat
<i>Vitiſa Gotthorum rex</i>	189,4.325,8.574,43,	<i>248,11,20. Eius impudicitia</i>	353,49.
<i>54.634,34.667,8.708,25 Faslam occidit</i>		<i>irreuerentia erga sacra & pœna</i>	354,14,22
<i>574,47. Theodofredum excecat</i>	575,4.	<i>Vrſonianum ad fundum paſſi martyres</i>	522,40
<i>Hispanie oppida muris nudat & armorum</i>		<i>Vxama oppidum</i>	497,27. Os omnium dictum
<i>uſum tollit</i>	189,54.575,21. ecclesiarum		757,21
<i>privilegia violat</i>	575,32. oculis & regno	<i>Wallia, vide Valia.</i>	
<i>privatur</i>	190,31.575,47	<i>Wamba, vide Bamba.</i>	
<i>Vitiſa dicta quedam ſuo autore digna</i>	325,	X <i>Anthus Nebriſſenſis</i>	442,44.439,19
<i>7,33. effrenis impudicitia</i>	189,37.325,19.	<i>Xantippæ ſrons Pauli aureis literis perſcri</i>	
<i>575,10. ſcelera & fraudes</i>	189,13,34.	<i>pta apparet</i>	510,11
<i>190,20. filij cum Arabibus contra Rode</i>		<i>Xatiua oppidum</i>	498,26.691,45
<i>ricum regem pugnantes, demum a Muſa</i>		<i>Xeres oppidum</i>	25,36
<i>interfecti</i>	192,33.200,54. obitus	<i>Xiffreus Barcinonæ Comes</i>	836,1
<i>35. Pont. & Imp. tum qui fuerint</i>	325,38.	Z <i>Acynthus Hercules comes</i>	685,21
<i>635,2</i>		<i>Zahara oppidum a Mauris capitur</i>	975,
<i>Vinacitatis exempla</i>	465,9,16	<i>1.1170,45. Gaditani Marchionis indu</i>	
<i>Vldila episcopus regi insidiatur</i>	557,36	<i>ſtria recipitur</i>	1197,27
<i>Vlid Miramolinus</i>	584,25	<i>Zamolxes Gotthorum philoſophus</i>	157,27
<i>Vliſbona, antiquis Scalabus</i>	13,9,27,40.	<i>Zamora quæ hodie ſit</i>	477,30
<i>755,15</i>		<i>Zamoræ nomen & etymon</i>	209,40.595,25.
<i>Vliſbonenſi metropoli quæ ſubdita eccleſiæ</i>		<i>obſeſſio</i>	237,17. inſtauratio
<i>8,26</i>		<i>Zamorani pontis & urbis præter arcem dedi</i>	595,24
<i>Vlit Arabum rex</i>	575,29	<i>tio</i>	1126,46. arcis obſeſſio continuata
<i>Vlla ciues Caſariſe dedunt</i>	126,50		1132,7. tandem arx capitur
<i>Vlphilas Gotthorum episcopus & Gotthica</i>			1142,49
<i>rum literarum inuentor</i>	528,32	<i>Zamorenſis episcopatus</i>	501,34
<i>Vluſ ſive Siculus Hispaniæ rex</i>	462,24	<i>Zatus Barcinonenſis præfectus</i>	711,48
<i>Vlyſes in Hispaniam</i>	685,32	<i>Zenon Romanorum Imperator Theodorico O</i>	
<i>Vnicus, poeta Hispanus</i>	512,19	<i>ſtrogotthorum regi Italiam tradit</i>	135,51
<i>Voalamber Hunnorum rex</i>	139,53	<i>Zentha Gotthorum philoſophus</i>	157,27
<i>Voconius Victor poeta</i>	516,46	<i>Zoilus martyr Cordubeniſis</i>	791,31
<i>Votum D. Iacobo ſoluitur</i>	591,14	<i>Zoili martyris corpus inuentum</i>	561,7
<i>Votus Caſaraugſtanus eques</i>	822,30	<i>Zuleima Arabum rex</i>	582,14
<i>Vrbanus Toletanus episcopus</i>	191,53.576,20.	<i>Zuleima cum Abdalia in Hispaniam tranſit</i>	
<i>libros ſacros & ſanctorum reliquias Tolet</i>		<i>589,20</i>	
<i>in Aſturias tranſfert</i>	199,45	<i>Zulema Arabum Miramolinus</i>	606,40
<i>Vrbani II. Pontificis bulla</i>	827,30	<i>Zuritanum caſtellum</i>	760,30
<i>Vrbes Hispaniæ quæ nomina mutarunt</i>	24,51.		

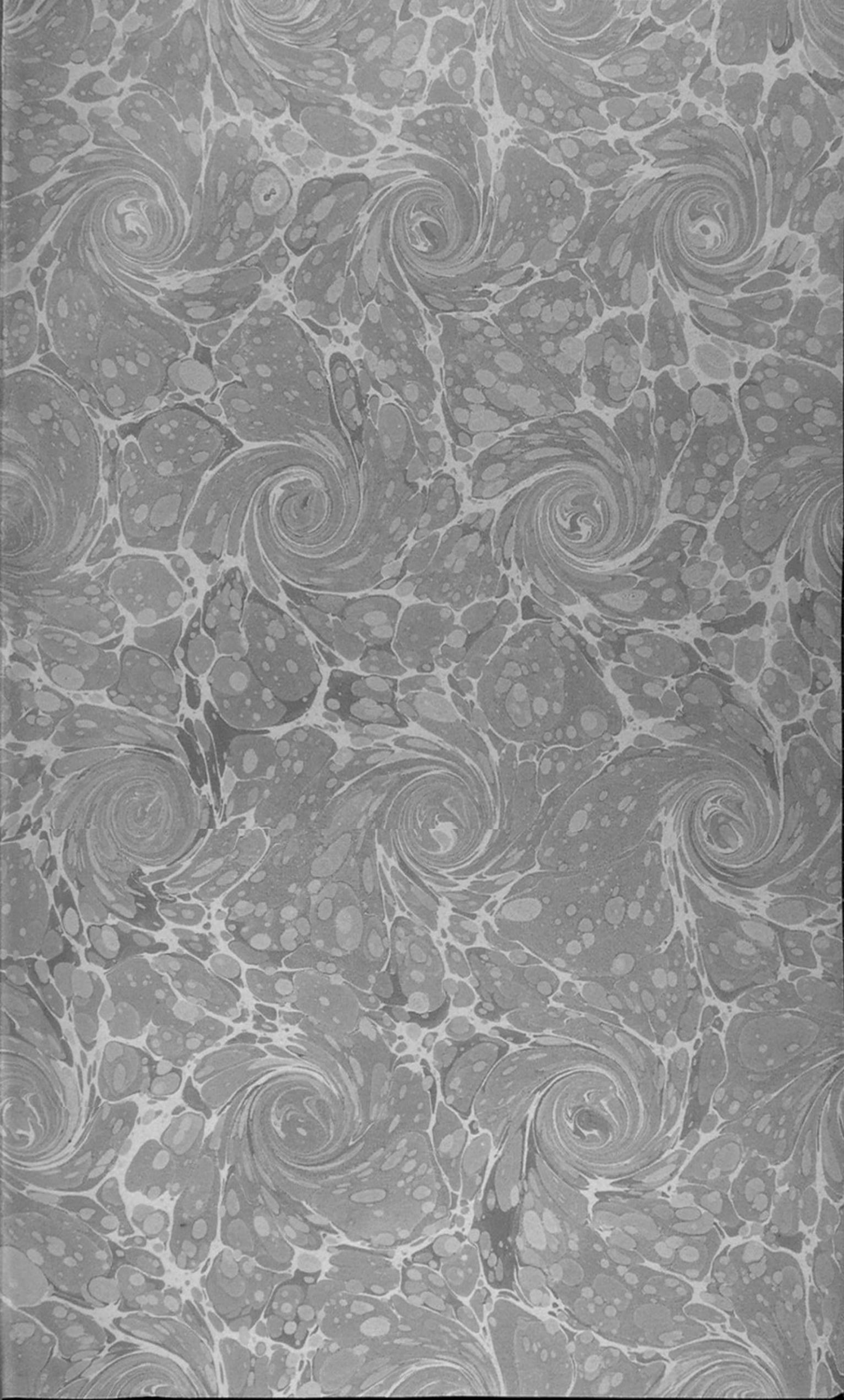
INDICIS IN HISTORIAS
HISPANICAS FINIS.

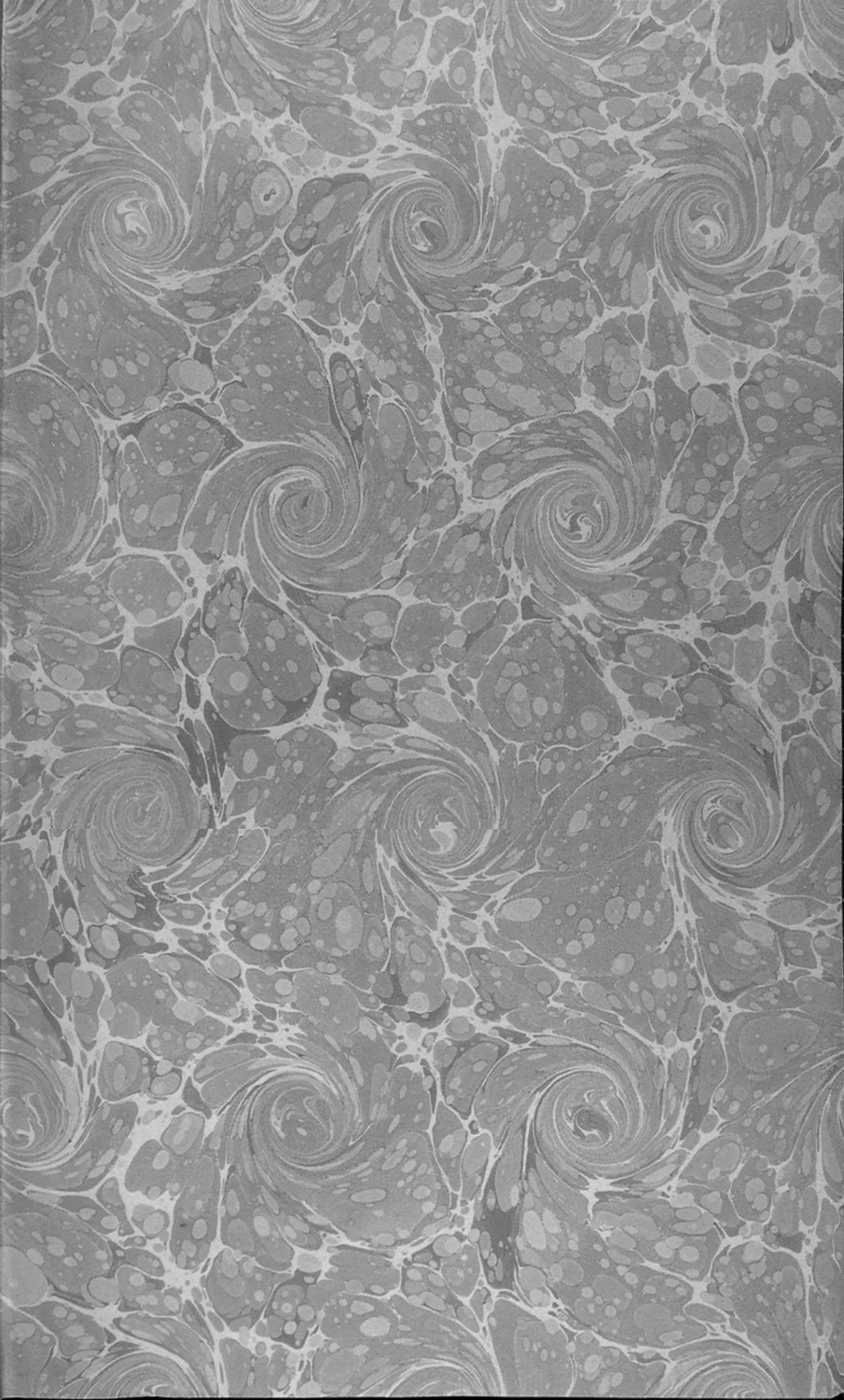
Errata sic corrige.

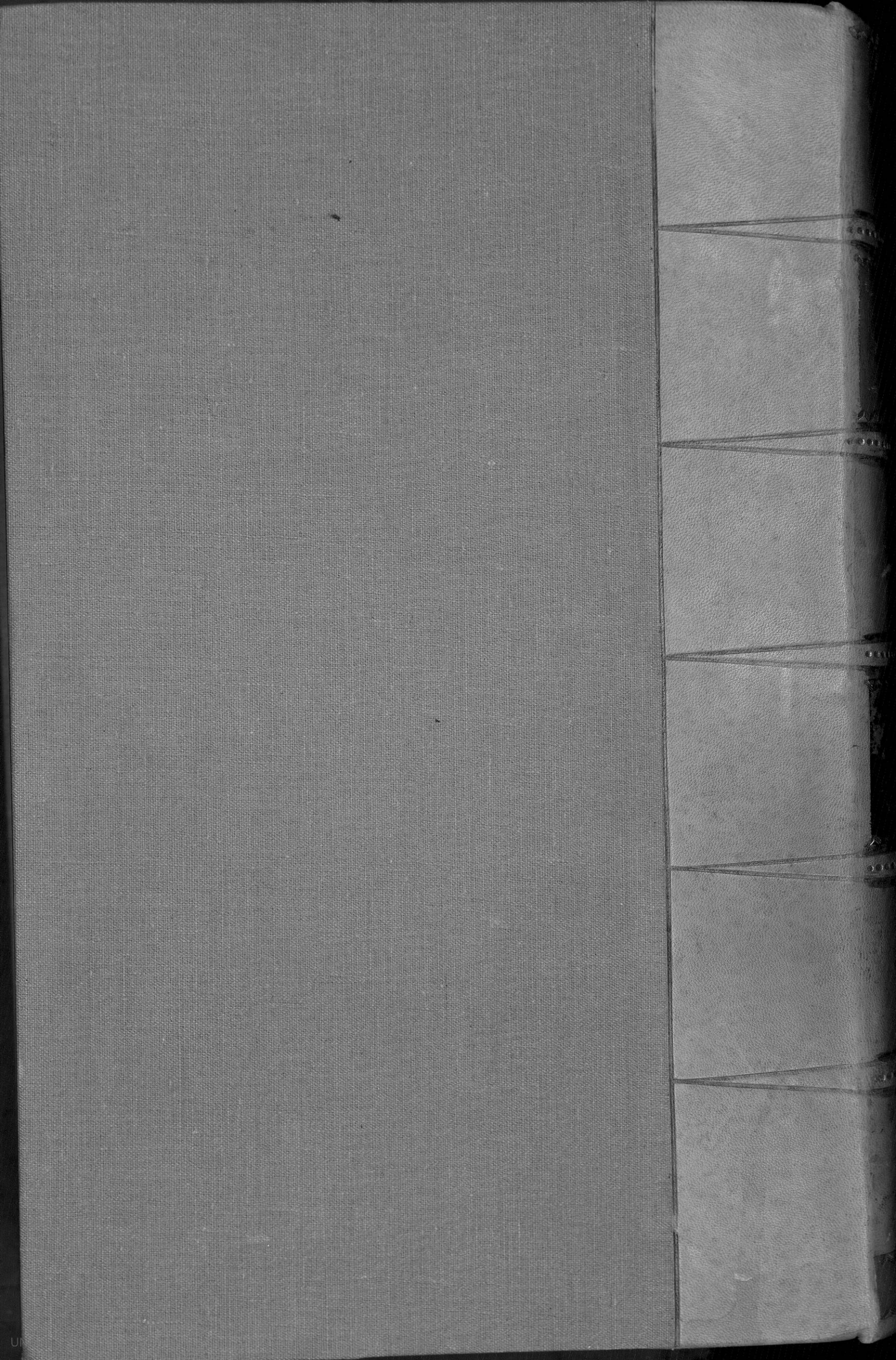
Pag. 619, versu 14, lege *Attyro*, ex Orofii lib. 2, cap. 8. P. 633, v. 29, *Eringidium*, aut rectius, *Eringium*. P. 649, v. 53, *Hac*. P. 690, v. 3, legitur *iactauerunt: nam*, prout erat in libro quo sumus vsi: sed particula causalis aliquid deesse subindicat. Proinde ea quæ in Antverpiensi exemplari reperiebamus, addenda sunt, vt hoc pacto legatur, *iactauerunt, ne hostis illo potiretur: in quem ignem multi etiam civium se miserunt: nam*. P. 778, v. 7, vide vtrum rectius, *potior* an *fortior*. P. 824, v. 2, *insignibus*. P. 999, v. 39, *Ioannis*. P. 1001, v. 16, *regione trans Euphratem & Tigrim sitas provincias fecit*. Sic enim est apud Orofium. P. 1230, v. 33, *supplex*. Leuiores si quæ sunt, quiuis facile emendauerit.

FRANCOFVRTI AD MOENVM
EXCVDEBAT ANDREAS WECHELVS,
ANNO SALVTIS M D LXXIX.

RERVM
HISPANICARVM
SCRIPTORES
ALIQVOT

2

F. A.
038

FRANCOFVRTI
1579

